ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

ОБЩИНА СИЛИСТРА

2014-2020

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ 7

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ 10

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ 11

1. ВЪВЕДЕНИЕ 12
1.1. РОЛЯ И ЗНАЧЕНИЕ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН 12
1.1.1. ВРЕМЕВИ И ПРОСТРАНСТВЕН ОБХВАТ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ 12
1.1.2. ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН 13
1.2. КЛЮЧОВИ ПРЕДПОСТАВКИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН 15
1.2.1. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА 15
1.2.2. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА 16
1.3. СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ 22
1.3.1. АНАЛИЗ НА СЪВРЕМЕННАТА СИТУАЦИЯ В ОБЩИНА СИЛИСТРА .. 22
1.3.2. СТРАТЕГИЧЕСКИ НАСОКИ 23
1.3.3. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА 23
1.3.4. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА 24
1.3.5. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО, ОЦЕНКАТА И АКТУАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА 25
1.3.6. ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ 25
1.3.7. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ 25
1.4. МЕТОДИ И ПРИНЦИПИ 26

2. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА СИЛИСТРА - РЕЗЮМЕ 28
2.1. ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА 28
2.1.1. ПОЗИЦИЯ СРЕД НАЦИОНАЛНОТО ПРОСТРАНСТВО 28

2.1.2. ТРАНСПОРТНИ ВРЪЗКИ 28
2.1.3. ПРИРОДНИ ДАДЕНОСТИ 31
2.2. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ И ФУНКЦИОНАЛНА СТРУКТУРА 33
2.2.1. ОСНОВНИ ТРАНСПОРТНИ И ПРИРОДНИ ОСИ 33
2.2.2. ФУНКЦИОНАЛНА СТРУКТУРА НА ОБЩИНА СИЛИСТРА 34
2.3. ИСТОРИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО 35
2.3.1. ИНТЕРПРЕТАЦИЯ 35
2.3.2. ПОДХОД 36
2.3.3. ЗНАЧИМОСТ 36
2.3.4. РАМКА 37
2.3.5. ПРЕДСТАВЯНЕ 37
2.3.6. ИЗВОДИ ОТ ОБЩАТА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА 39
2.3.7. ИДЕНТИФИЦИРАНИ ПРОБЛЕМИ 39
2.4. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА 40
2.4.1. МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ 40
2.4.2. ИКОНОМИЧЕСКА СТРУКТУРА 41
2.4.3. ИНВЕСТИЦИИ 45
2.4.4. ИНОВАЦИИ И ИКОНОМИКА НА ЗНАНИЕТО 46
2.4.5. ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА 47
2.5. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ 49
2.5.1. ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА И ТЕНДЕНЦИИ 49
2.5.2. ОБРАЗОВАТЕЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА 52
2.5.3. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ 54
2.5.4. СОЦИАЛНИ УСЛУГИ 56
2.5.5. ОБРАЗОВАНИЕ 58
2.5.6. СПОРТ И МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ 62
2.5.7. ТРУДОВ ПАЗАР И БЕЗРАБОТИЦА. ДОХОДИ 63
2.5.8. ИЗВОДИ 68
2.6. КУЛТУРЕН ЖИВОТ 69
2.6.1. ПОДХОД 69
2.6.2. КУЛТУРНА ИНФРАСТРУКТУРА 69
2.6.3. ИЗВОДИ ОТ ХАРАКТЕРИСТИКАТА НА КУЛТУРНИЯ ЖИВОТ В

ОБЩИНАТА 71
2.7. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА 72
2.7.1. ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА И ДОСТЪПНОСТ 72
2.7.2. ЕНЕРГИЙНА ИНФРАСТРУКТУРА И ВЕИ 76
2.7.3. КОМУНИКАЦИОННА ИНФРАСТРУКТУРА 78
2.7.4. ВОДОСНАБДИТЕЛНА И КАНАЛИЗАЦИОННА ИНФРАСТРУКТУРА 78
2.7.5. ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНФРАСТРУКТУРНОТО РАЗВИТИЕ И СВЪРЗАНОСТТА 79
2.8. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ 81
2.8.1. СЪСТОЯНИЕ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 81
2.8.2. СЪСТОЯНИЕ НА ФАКТОРИТЕ, ВЪЗДЕЙСТВАЩИ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА 89
2.8.3. ПРИРОДНИ РИСКОВЕ И ПРЕВЕНЦИЯ 91
2.8.3. ИЗВОДИ ЗА ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ И ЕКОЛОГИЧНИТЕ РИСКОВЕ 92
2.9. АНАЛИЗ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА 96
ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ СИЛИСТРА 96
2.10. ФИНАНСОВ АНАЛИЗ НА ОБЩИНА СИЛИСТРА ЗА 97
ПЕРИОДА 2010 – 2012 97
2.11. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ В РАЗВИТИЕТО 98
НА ОБЩИНА СИЛИСТРА /SWOT АНАЛИЗ/ 98

3. СТРАТЕГИЧЕСКИ АСПЕКТИ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНА СИЛИСТРА 112
3.1. РАМКА ЗА ФОРМУЛИРАНЕТО НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ АСПЕКТИ 112
3.2. ИЗПОЛЗВАНИ ПРИНЦИПИ 113
3.3. ПОДХОД 114
3.4. СТРУКТУРА НА СТРАТЕГИЧЕСКАТА ЧАСТ НА ОПР 116
3.5. ВИЗИЯ 2020. ОБЩА ЦЕЛ 117
3.6. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ 118
3.7. ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА СИЛИСТРА. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ 123

4. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА 146

5. СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА 152
5.1. ПОДХОД ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ 152
5.2. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ 153
5.3. ВИДОВЕ ИНДИКАТОРИ 154
5.3.1. КАЧЕСТВЕНИ ИНДИКАТОРИ 154
5.3.2. КОЛИЧЕСТВЕНИ ИНДИКАТОРИ 155

6. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, АКТУАЛИЗАЦИЯ И ОЦЕНКА 166
6.1. ЗНАЧЕНИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, АКТУАЛИЗАЦИЯ И ОЦЕНКА НА ОПР 166
6.2. УЧАСТВАЩИ СТРУКТУРИ В ПРОЦЕСА ПО НАБЛЮДЕНИЕ, ... 168
ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОПР 168
6.3. ФУНКЦИИ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОПР 174
6.4. АКТУАЛНОСТ НА ДЕЙНОСТИТЕ 176

7. ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ 179
7.1. ЗНАЧИМОСТ НА ИНФОРМИРАНОСТТА, ПУБЛИЧНОСТТА И ПАРТНЬОРСТВОТО 179
7.2. МЕТОДИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПУБЛИЧНОСТ И ПАРТНЬОРСТВО 180
7.3. АНГАЖИМЕНТИ НА ВЪВ ВРЪЗКА С ПРИЛАГАНЕТО НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПУБЛИЧНОСТ И ПАРТНЬОРСТВО ПРИ ПОДГОТОВКАТА, РЕАЛИЗАЦИЯТА И ОТЧИТАНЕТО НА ОПР СИЛИСТРА 182

8. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ 185

ПРИЛОЖЕНИЯ 204

ПРИЛОЖЕНИЕ 1 „ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА“ 205

ПРИЛОЖЕНИЕ 2 „АНКЕТНА КАРТА ЗА НУЖДИТЕ НА ПРОЦЕСА ПО РАЗРАБОТВАНЕ НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА СИЛИСТРА

ЗА ПЕРИОДА 2014-202 Г.“..... 434

ПРИЛОЖЕНИЕ 3 „РАМКА ЗА ОЦЕНКА НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ СИЛИСТРА“ 437

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

NGN	Next-generation network /Следващо поколение телекомуникационни мрежи/
NUTS	Nomenclature des unites territoriales statistiques [Номенклатура за статистически териториални единици]
SWOT	Силни и слаби страни, възможности и заплахи
АД	Акционерно дружество
АМ	Автомагистрала
АПИ	Агенция пътна инфраструктура
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Брутна добавена стойност
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГКПП	Гранично-контролен пропускателен пункт
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДДД	Държавно делегирана дейност
ДМА	Дълготрайни материални активи
ЕАД	Еднолично акционерно дружество
ЕК	Европейската комисия
ЕООД	Еднолично дружество с ограничена отговорност
ЕП	Европейски парламент
ЕС	Европейски съюз
ЕТК	Европейски транспортен коридор
ЖП	Железопътен транспорт
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗШОС	Законът за защита от шума в околната среда
ЗМ	Защитена местност
ЗОП	Закон за обществени поръчки
ЗРР	Закон за регионалното развитие

ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИКТ	Информационно комуникационни технологии
ИТ	Информационни технологии
ИПГВР	Интегриран план за градско възстановяване и развитие
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение
КАВ	Качеството на атмосферния въздух
КИД	Класификация на икономическите дейности
КИН	Културно историческо наследство
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОН	Министерството на образованието и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МСП	Малки и средни предприятия
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НИРД	Научно-изследователска и развойна дейност
НИНКН	Национален институт за недвижимо културно наследство
НКПР	Национална концепция за пространствено планиране
НПО	Неправителствена организация
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
НЦООЗ	Национален център за опазване на общественото здраве
НЦТР	Национален център за териториално развитие
ОЕТК	Общоевропейски транспортен коридор
ООД	Дружество с ограничена отговорност
ОП	Оперативна програма
ОПР	Общински план за развитие
ОПКБИ	Оперативна програма "Конкурентоспособност на българската икономика" 2007-2013

ОСР	Областна стратегия за развитие
ОУПО	Общ устройствен план на община
ПДК	Пределно допустими концентрации
ППЗРР	Правилник за прилагане на закона за регионалното развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ПЧИ	Преки чуждестранни инвестиции
ПЧП	Публично-частно партньорство
РИМ	Регионален исторически музей
РИО	Регионален инспекторат по образование
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
ТБО	Твърди битови отпадъци
ФПЧ	Фини прахови частици
ХВП	Хранително-вкусова промишленост
ЦДГ	Целодневна детска градина

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 2.4.2.1.	Динамика на основните икономически показатели за общинската икономика
Таблица 2.5.1.1.	Основни демографски показатели в община Силистра
Таблица 2.5.7.1.	Средногодишна работна заплата за периода 2009 – 2011 г.
Таблица 2.11.1.	SWOT анализ
Таблица 4. 1.	Индикативна финансова таблица на общинския план за развитие на община Силистра за периода 2014-2020
Таблица 5.3.2.1.1.	Индикатори за въздействие
Таблица 5.3.2.1.2.	Индикатори за резултат
Таблица 6.4.1.	График на дейностите във връзка с наблюдението и оценката на ОПР 2014-2020 г.
Таблица 8.1.	Програма за реализация на ОПР за 2014 г.

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 2.1.1	Позиция на община Силистра в националната пространствена схема
Фигура 2.5.1.1.	Етническа структура на населението в община Силистра
Фигура 2.5.2.1.	Образователна структура на населението в населените места в община Силистра към 2011 г.
Фигура 2.5.8.1.	Клъстеризация на общините според икономическия им статус
Фигура 3.3.1.	Подход при стратегиране развитието на община Силистра в новия програмен период
Фигура 3.4.1.	Структурен разрез на стратегическата част на ОПР

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. РОЛЯ И ЗНАЧЕНИЕ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН

1.1.1. ВРЕМЕВИ И ПРОСТРАНСТВЕН ОБХВАТ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Във фокуса на Общинския план за развитие е поставено развитието на община Силистра, вкл. град Силистра и населените места в общината, през следващите седем години. Пространственият обхват на ОПР включва град Силистра и прилежащите й осемнадесет села. Общинският план е средносрочен стратегически документ и неговият времеви обхват съвпада с новия програмен период на ЕС, а именно 2014 – 2020 г. Стратегическите насоки за развитие визията на община Силистра се формират от нейната специфика, като община. Община Силистра е съчетание от богата природа, древна история и утвърдена национална значимост. Община Силистра е ключова транспортна точка, тъй през нейната територия преминават ключови железопътни, водни и шосейни транспортни коридори. Предстоящото изграждане на Дунав мост III „Силистра - Кълъраш" и изграденият фериботен комплекс през река Дунав между двата града са предпоставки за развитие на транспортни и логистични дейности на територията на общината. Плодородните полски територии, разкриват възможностите за рекреация и креативно селско стопанство. Богатството на Дунав и природният резерват „Сребърна" създават възможности за туризъм в крайбрежните райони на общината. Съхранените следи на праисторическите, античните и средновековните времена създават предпоставки за развитие на културен туризъм. Запазените селски традиции, читалища и църкви, заедно със съвременната градска култура на Силистра, са неограничен ресурс за контакт между отделните обекти и изграждането на система от местни културни пътища. Всичко това е предпоставка за добро позициониране на община Силистра по отношение на възможности за устойчиво балансирано развитие и постигане на икономически показатели над средните за страната. Потенциалът на общината е значителен, свързан най-вече с възможностите, които предоставя Дунавската стратегия и ключовото географско положение на общината и транспортните връзки, които се пресичат тук.

Представените положителни черти не завършват цялостната ситуация в общината, съпътствана и от множество предизвикателства. Характерен е нарушеният баланс между общинския център и селата от обкръжението му. Влошените и влошаващи се демографски показатели, липсата на икономическа активност и осигурено комфортно обитаване са задача пред управлението през следващите 7 години. Изявата на селата и тяхната специфика, провокирането на сътрудничество и партньорство между съседни села, могат да възстановят цялостния баланс и да стимулират по-пълноценно и по-съзидателно общинско развитие.

Въздействието, което се очаква да бъде постигнато в резултат на изпълнението на общинския план за развитие на община Силистра за следващия програмен период е свързано с постигане на балансирано развитие на територията на общината, като двигател за постигане на икономическо и социално сближаване между населените места в общината се явява развитието на град Силистра и вътрешния потенциал на града, т.е ендогенно развитие на общинската територия.

1.1.2. ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН

Общинският план за развитие е основният инструмент за управление на община Силистра през следващите седем години. ОПР следва да интерпретира и конкретизира общата законодателна и стратегическа рамка на регионалното развитие в България и ЕС, да изрази местната специфика и да направи аргументирани предложения решаване на социалните, икономическите, екологичните, културните и управленските предизвикателства към постигане устойчиво и балансирано развитие на общината.

Цел

Основната цел на Общинския план за развитие е да предложи обща рамка и да очертае насоките за предприемане на конкретни действия за устойчиво и интегрирано развитие на местно ниво. Общинският план на Силистра следва да бъде оперативен документ, обединяващ целите и начините за тяхното постигане, при задължително съответствие с Областната стратегия за развитие на област Силистра, Интегрирания план за градско възстановяване и развитие и действащите устройствени планове.

В тази връзка ОПР е разработен при съблюдаване на посочените документи и взаимната им обвързаност и кохезия е осигурена чрез прилагане на подходите за планиране отдолу-нагоре и отгоре-надолу.

Задачи

За успешното постигане на основната цел е необходимо да бъдат разрешени следните задачи:

- интегрирано управление на проекта по разработването на ОПР, включително адекватно времево разпределение на дейностите, ресурсите, комуникацията;
- очертаване на итерациите за работа по разработването на ОПР;
- структуриране на ОПР в съответствие с *Методически указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България /20122022/, Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 /2014-2020/, Областни стратегии за развитие /2014-2020/ и Общински планове за развитие /2014-2020/ (Методическите указания…);*
- информационно осигуряване на разработката чрез първични и вторични източници на информация, избор на методи и техники за анализ и прогнозиране на основните тенденции;
- проучване на основните законодателни, стратегически документи и добри практики и извеждането на изводи от тях;
- извършването на стратегически ситуационен анализ;
- извеждането на обобщена оценка за проблемите и потенциалите в общината, заедно със синтезиран SWOT анализ и ZOOP планиране;
- избор на логика на интервенцията и формулиране на изпълними стратегически предложения, базиран на синергията;
- очертаване на визия за развитие и формулиране на цели, приоритетни области и съпътстващи ги мерки за общинско развитие;
- разработване на поредица от механизми за реализацията на плана;
- генериране на мерки за реализация на плана;
- представяне на проекта на ОПР на община Силистра за периода 2014 – 2020.

1.2. КЛЮЧОВИ ПРЕДПОСТАВКИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН

1.2.1. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА

Общинският план за развитие на Община Силистра е основен елемент от системата документи за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие. Обема и съдържанието на ОПР се определят от постановките на Закона за регионалното развитие и Правилника за прилагане на закона за регионално развитие. Общинският план стои на най-ниското ниво в плановата йерархия от стратегически документи за развитие и визира средносрочните цели и приоритети за развитието на община Силистра.

ОПР осъществява прехода между документите на областно и градско ниво, въведени от Закона за регионалното развитие и Закона за устройство на територията. Общинският план в най-голяма степен спомага за съгласуваността на отделните стратегии, концепции и планове за стратегическото и устройственото планиране на националното пространство. Същността на функционалната обвързаност между ОСР и ОПР се изразява в необходимостта от кохезия и съгласуваност между стратегическите компоненти на двата документа. За тази цел, стратегическите цели и приоритети от по-високото областно ниво се интегрират и конкретизират в конкретни мерки на общинско ниво. В съответствие с чл. 12 и чл. 13 от ЗРР, общинският план задължително следва стратегическите насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове за развитие.

Общинският план следва да съответства и на заложените в Концепцията за пространствено развитие на общината постановки, като към момента на разработването на ОПР подобна концепция не е налична. „Методическите указания... " представят нуждата от отчитане на предвижданията в действащите устройствени планове. Общинският план за развитие на Силистра отговаря на прогнозното развитие на град Силистра и околоградските й райони, определено от действащия Общ устройствен план на град Силистра и прилежащите крайградски територии.

ОПР е тясно свързан и с разработения Интегриран план за градско възстановяване и развитие на град Силистра за периода 2014-2020. Списъкът с

утвърдените от ИПГВР проекти за реализация през следващите години е интегриран в ***Програмата за реализация*** и в общата ***Индикативна финансова таблица*** на ОПР.

В съответствие с чл. 13 от ЗРР, документът се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината. Кметът на общината организира и контролира дейностите по изработването и реализацията на ОПР, а общинският съвет обсъжда и приема разработката или актуализацията на ОПР. Осигуряването на публичност и участието на заинтересованите страни в процесите е условие без което не може да се подготви пълноценен и законосъобразен управленски документ. Съгласно разпоредбите на ППЗРР, кметът и общинският съвет съвместно обезпечават прозрачността и откритостта на дейностите по ОПР.

1.2.2. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

Законодателната рамка въвежда задължителното изискване за съгласуваността на ОПР с основните стратегически документи на европейско, национално, регионално и областно ниво.

Стратегия Европа 2020

Стратегията Европа 2020 е десет годишната рамка за управление на ЕС. Предизвикателството пред стратегията не се ограничава единствено до преодоляване на съществуващите проблеми, но включва и желанието да бъде провокиран нов икономически растеж. Стратегията се базира на три основни стълба за растеж на Европа, а именно: интелигентен, устойчив и приобщаващ. Акцентът в документът е върху икономиката на знанието и иновациите, екологичното управление и социално отговорната политика за постигане на балансирано европейско развитие.

Интелигентният, устойчивият и приобщаващият растеж на Европа ще бъде постигнат чрез осъществяването пет ключови цели. Целите са измерими и обвързани с конкретни стойности, които трябва да бъдат постигнати до края на 2020 г., като обхващат иновациите, дигиталната икономика, заетостта, младежките политики, производителността, бедността и ресурсната обезпеченост.

Ефективността на стратегия Европа 2020 изисква координирани интервенции на европейско и на национално ниво. По този причина стратегическите цели и приоритети

на националните стратегически документи са в съответствие с общоевропейските цели, съобразени с условията в отделните държави.

Българското правителство предвижда увеличение на заетостта на населението между 20 и 64 години от 63% през 2012 г. (според данни на Евростат) до 76%. Екологичните цели на националното ни развитие са намаляване на емисиите на парникови газове с 20% спрямо 1990, 16% относителен дял на енергията от възобновяеми източници от крайното брутно енергийно потребление, подобряване на енергийната ефективност с 25% и намаляване на енергийната интензивност на БВП с 50% до 2020 г. Планирани са съществени интервенции в областта на образованието и обучението, като целевите стойности на индикаторите в тази сфера са - преждевременно напусналите училище трябва да бъдат снижени до 11%, а дела на лицата с висше образование във възрастовия диапазон между 30 и 34 години се очаква да нарасне до 36%.

Стратегия на ЕС за развитие на Дунавския регион

В новия програмен период България ще участва активно в изпълнението на макрорегионалната стратегия на ЕС за развитие на Дунавския район. Проектите, в подкрепа на Дунавската стратегия, които се концентрират върху 4-те приоритетни области и 11-те приоритетни цели, ще се реализират чрез изпълнението на всички програми, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, както и проектите по ТГС България – Румъния и България-Сърбия, както и тези по новата транснационална програма „Дунав”.

Определените приоритетни области (ПО) в Плана за действие на Дунавската стратегия включват: подобряване на мобилността и мултимодалността / вътрешните водни пътища; подобряване на мобилността и мултимодалността / автомобилни, железопътни и въздушни връзки; насърчаване на по-устойчива енергия за постигане на националните цели, базирани на целите на "Европа 2020" по отношение на климата и енергията; насърчаване на културата и туризма, контактите между хората; възстановяване и поддържане на качеството на водите на р. Дунав.

Национална програма за развитие „България 2020"

Националната програма за развитие „България 2020" е програмен документ, визиращ рамката и насоките за подготовка на цялата система от стратегически документи в България за периода 2014 - 2020 г.

Програмата „България 2020" съдържа съобразените с националната специфика и приложимост приоритети на стратегията „Европа 2020". Националния документ е насочен към постигане на балансирано и устойчиво социално-икономическо развитие на страната при ускоряване на икономическия растеж и повишаване на жизнения стандарт в дългосрочен аспект. Националната програма акцентира върху следните ключови фактори за развитие - човешки капитал, заетост, физически капитал, инфраструктура, технологии и информационни системи.

На основата на проведените социално-икономически анализи и финансови прогнози в Националната програма за развитие „България 2020" е фиксирана визията на страната към края на програмния период, три стратегически цели и осем приоритета за национално развитие. Насоките за развитието на страна ни са в посока на образованието и здравеопазването, достигането до по-високи равнища на заетостта, инфраструктурни подобрения, приложение на иновативни подходи в икономиката, възстановяване на аграрния сектор.

Националната стратегия за регионално развитие

Националната стратегия за регионално развитие се фокусира върху балансираното, равнопоставено и устойчиво развитие на регионите в България през периода 2012-2020. Стратегията следва да осигури начините и да посочи средствата за намаляване на дисбалансите в развитието между отделните региони, области и общини в страната. Стремежът за постигането на баланс интегрира общата Кохезионна политика на ЕС на национално ниво.

НСРР е интегрирана стратегия за развитие, осигуряваща координация между управлението на различните сектори и условия за реализация на Националната програма за развитие „България 2020". Целите и приоритетите на НСРР подчертават важността на малкия и среден бизнес, формирането на конкурентни и устойчиви туристически дейности и подобряването на социалната и техническата инфраструктура при съхраняване на природното и културно наследство.

Национална концепция за пространствено развитие

Устройството и управлението на националната територия до 2025 г. се регламентира от първата Национална концепция за пространствено развитие 2013 – 2025 г. Концепцията съдържа средносрочни и дългосрочни насоки за устройственото планиране и опазването на териториалните ресурси. НКПР осигурява и подходяща основа за териториална насоченост и израз на секторните политики и стратегии.
Националната концепция изтъква важността на успешната териториална интеграция на страната ни в европейското пространство чрез развитието на български транспортни, екологични и културни оси и свързването им с международните коридори. Акцент се поставя върху постигането и поддържането на умерено полицентрична мрежа от градове, предпоставка за по-балансирано териториално развитие, редуциране на дисбалансите и съживяване на селските и периферните райони, което да засели слабо заселени или обезлюдени вече територии.

Според избрания от НКПР модел на урбанистично развитие до 2020 г., Силистра е община с национално значение за пространствено развитие и политиката следва да се насочи към формиране на транспортно-разпределителни и обслужващи центрове с наднационални и национални функции (за страните от Югоизточна Европа). Модел "Изходно състояние" поставя град Силистра на 3-то ниво в йерархичната система от градове-центрове, т.е. град с регионално значение. При модела "краен полицентризъм" Силистра с посочва като град от Мега европейско ниво. Като приоритет на НКПР е изведено изграждане на нови свободни зони, като Силистра е една от възможните локализации.

Регионален план за развитие на Северен централен район

Регионалният план за развитие определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво интегрирано регионално и местно развитие на територията на Северен централен район в контекста на идентифицираните проблеми и потребности на развитието и стратегическия пакет от национални и документи на ЕС, формиращи основните цели, приоритети и политики на развитието през периода 2014-2020 г.

Визията за развитие на района е: *Северен централен район – бързо и устойчиво развиващ се европейски район, интегрална част от Дунавското пространство, където младите хора виждат своето бъдеще и личностна реализация.*

Стратегическите цели, формулирани в РПР на СЦР, са:

- Икономическо сближаване - достигане на средните нива на заетост, производителност на труда и приложение на иновации в икономиката, характерни за районите от Дунавското пространство;
- Социално сближаване - преодоляване на междурегионалните и вътрешнорегионални различия в социалната сфера и ограничаване на риска от социална изолация и бедност;
- Териториално сближаване – свързаност и балансирано, интегрирано и устойчиво развитие на територията и населените места;
- Опазване на околната среда, съобразно предизвикателствата на климатичните промени и прилагане на европейските и национални стандарти за ограничаване на замърсяването и енергоемкостта и стимулиране развитието на добив на енергия от ВЕИ.

Областна стратегия за развитие на област Силистра

Общинският план за развитие е в пряка йерархична зависимост от Областната стратегия за развитие. ОСР на Силистра за 2014-2020 се основава на приемствеността в стратегическото планиране и запазва основните послания на действащата ОСР. Формулирани са и необходимите нови цели и приоритети в синхрон с националните действия по прилагането на стратегията „Европа 2020". Неразделна част от ОСР е и индикативният разчет на необходимите финансови средства за реализиране на ОСР, изпълняващ ролята на финансова рамка за Общинския план за развитие на община Силистра.

Приложените *Стратегически насоки за разработване на стратегическите цели и приоритети на ОПР* посочват най-значимите предизвикателствата пред развитието на общините от областта. Отчетливи са областите за приоритетно финансиране през следващия програмен период – използване потенциала на река Дунав, развитие на съвременно селско стопанство, подпомагане МСП, диверсифициране и иновиране на местната икономика, развитие на човешките ресурси и осигуряване на заетост, борба с бедността, стимулиране на туристическото предлагане, въвеждане на екологични производства. Степента на кохезия на ОПР с документа е висока. Стратегията е водеща

при формулиране на стратегически цели, приоритети и специфични цели за развитие на общинската територия в рамките на програмния период 2014-2020.

Стратегическите предложения, изисквания и препоръки на представените основни документи са проследени и синтезирани при съставянето на стратегическата част на ОПР.

Проект „Donauregionen+"[1]

По същество проектът „DONAUREGIONEN+" представлява „Концепция за пространствено развитие на интеррегионално сътрудничество в Дунавското пространство". Проектът е финансиран по Програмата за транснационално сътрудничество „Югоизточна Европа" и включва изработване на трансрегионални стратегии за развитие на пет трансдунавски района (ТДР) между България и Румъния. Изпълнението на дейностите по проекта се вписва в по-широкия европейски контекст, който се определя от дефинираните четири приоритетни стълба на Стратегията на ЕС за развитие на Дунавския район (свързаност и достъпност, околна среда, конкурентоспособност и добро управление и сигурност); приоритетите на Стратегията „Европа 2020" за устойчив, интелигентен и приобщаващ растеж и българската позиция за „отключване на потенциала". На територията на СЦР попадат три от идентифицираните ТДР – Никопол-Белене-Свищов-Зимнич, Разград-Русе-Гюргево-Букурещ и **Силистра-Кълъраш.** Постановките на разработените стратегии обхващат ключовите области на устойчивото развитие: природни ресурси, човешки ресурси, селищна мрежа, икономика, транспортна и техническа инфраструктура, като предлагат интервенции с добавена стойност в контекста на транс-регионалното сътрудничество в Дунавския регион.

Възможностите за развитие на община Силистра и стратегическите насоки за новия програмен период 2014 – 2020 отчитат значимостта на посочения проекти. В резултат в стратегическата част на настоящия документ са визирани мерки, които осигуряват допълняемост и кохезия с посочения проект.

[1] Проект на Регионален план за развитие на Северен централен район за планиране за периода 2014 – 2020.

1.3. СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Общинският план за развитие на община Силистра е структуриран спрямо разпоредбите на ЗРР, чл. 13. В него са включени всички необходими елементи, разкриващи състоянието на настоящата ситуация, предвидената стратегия за развитие до 2020 и начините за нейното реализиране, включително и чрез конкретни проекти. Методически, планът обединява четири основни части - *анализ, оценка, стратегически предложения и набор от инструменти за реализация, наблюдение и актуализация*. Четирите основни части са логически обвързани и всеки следващ представлява хронологично и смислово продължение на предходната част.

Съдържателно, общинският план съдържа настоящия официален документ и съпътстващите го ***приложения.*** Същинската част на официалния документ се съсредоточава върху най-значимите факти и изводи за развитието на общината, представени в комплексния анализ, както и последващите стратегически предложения и инструменти за подобряване на местното състояние, оползотворяване на потенциала на общината и снижаване на рисковете. Цялостният анализ на социално-икономическото състояние на община Силистра е изведен в ***Приложение №1***. Приложенията представят моделите на проведените анкетни проучвания ***/Приложение №2 и Приложение №3/.***

1.3.1. АНАЛИЗ НА СЪВРЕМЕННАТА СИТУАЦИЯ В ОБЩИНА СИЛИСТРА

Анализът на съвременната ситуация в община Силистра се базира както на набраната информация, така и на адекватното й интерпретиране с подходящи методи и техники за анализ. Подробното описание на отделните аспекти от общинското развитие завършва с обобщени изводи, комбинация от проблеми и възможности. Идентифицираните проблеми и потенциали са основа за извеждането на синтезиран SWOT анализ, чиято цел е да открои най-важните фактори, влияещи върху развитието на местната територия. Съдържанието на SWOT анализа насочва към възможни стратегии за мултиплициране на положителните фактори – вътрешни и външни и минимизиране на отрицателните – заплахите на средата и вътрешно присъщите слабости.

Анализът поставя акцент върху географската, историческата и културната характеристика, проследени са закономерностите във функционално-пространственото развитие, социалното, икономическото и екологичното състояние в границите на община Силистра. Подробно проучена е наличната инфраструктура. Административният капацитет на общината е представен като единство на възможности и ограничения за приложение на политики и изпълнение на проекти при взаимодействие между Община Силистра и заинтересованите страни, в т.ч. неправителствения сектор и бизнеса. Разработването на анализа се базира на официална статистическа информация и становища от институции и стратегически документи в общината и региона, заедно с изводите от проведената публична публични дискусия и целеви анкети.

1.3.2. СТРАТЕГИЧЕСКИ НАСОКИ

Стратегическите насоки обхващат визията за развитие на общината до 2020, формулирането на цели, приоритети и мерки. Основно предизвикателство е формулирането на аргументирани, изпълними и съответстващи на местните ресурси и специфика насоки. За тази цел се приложи интегриран методически подход, обединяващ компонентите на SWOT, проследените обществени потребности и препоръки, заедно с насоките на стратегическите документи от по-високо ниво. Предложена е ясна структура, припознаваща идеята за системния подход в стратегическото планиране - изведените три стратегически цели се разгръщат в единството на девет приоритетни области. С подобен подход се постига синергия между резултатите на отделните приоритетни области, като за осъществяването на дадена цел допринасят повече от един приоритет.

1.3.3. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

Индикативната финансова таблица представлява общата финансова рамка на развитието в община Силистра през следващите седем години. Финансовата таблица изразява ориентировъчните ресурси за реализация на най-значимите общински проекти. Прогнозираният общ финансов ресурс е разпределен между отделните

приоритетни области от стратегията на ОПР. Планирано е средствата по всеки приоритет да бъдат осигурени чрез съчетаване на различни финансови инструменти. Качественото и реално планиране на финансовата таблица е предпоставка за успешно, ефикасно и резултатно управление на финансовите ресурси на общината. За тази цел бъдещите финансови средства са реалистично предвидени на основата на финансовия разчет на ОСР на Силистра за 2014-2020 и потенциала на Община Силистра да привлича и управлява средства от Оперативните програми и други безвъзмездни финансови източници. Приложени са методи за оценка и прогнозиране на предполагаемите средства за реализация на проектите, част от различните приоритетни области. Индикативната финансова таблица е проектирана спрямо модела на Приложение №4 от действащите за настоящия програмен период методическите указания на МРРБ.

1.3.4. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

Индикаторите за наблюдение и оценка са дефинирани съобразно смисъла и съдържанието на стратегическите цели и приоритетните области на стратегията. Системата от индикатори обединява два основни компонента - индикатори за въздействие, проследяващи степента на изпълнение на целите, както и индикатори за резултат, измерващи ефектите от изпълнението на мерките в рамките на приоритетните области. Двата вида индикатори са въведени следствие на предписанията на действащите за настоящия програмен период методическите указания на МРРБ.

Индикаторите са избрани в синхрон с наличната и регулярно поддържана информационна система в общината и областта. Така могат да бъдат посочени техни начални, междинни и целеви стойности. Инструментът ще бъде основно средство за изготвяне на годишните доклади за изпълнението на ОПР, междинната и последващата оценка на плана.

1.3.5. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО, ОЦЕНКАТА И АКТУАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА

Предложена е система за наблюдение, оценка и актуализация на плана, обвързваща функциите на участващите звена и времеви график за действие. Подробно описани са отговорностите и компетенциите на отделните звена, посочена е логическата и времева обвързаност между отделните функции. Идентифицирани са ключови събития от процеса за наблюдение, оценка и актуализация на плана и конкретното участие и принос на въвлечените лица. Ключовите събития са точно посочени във времето, с цел въвеждане на управляема система от последователни и конкретно разписани стъпки. Посочен е начинът интегрирането на индикаторите в отделните стъпки на наблюдението и оценката. Отбелязан е подходящият момент за изготвяне на междинна и последваща оценка, както и на актуализация на ОПР, когато подобна е необходима.

1.3.6. ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Разработени са механизми за осигуряване и обмен на информация между отделните заинтересовани страни. Идентифицирани са възможностите за публичното представяне и разпространяване на резултатите от всички етапи от реализацията на ОПР. Особено внимание се отделя на ползотворното взаимодействие и поддържане на активна комуникация.

1.3.7. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Програмата за реализация е финалният елемент от структурата на ОПР и представлява конкретния начин за осъществяване на неговите стратегическите предложения. Програмата илюстрира прехода между приоритетните области, специфични цели и съответстващите ги мерки и по-мащабни проекти от съдържанието на ОПР. Централно място заема списъкът с проекти, където са изброени, описани и обосновани отделните проекти. Извършена е оценка на ориентировъчната им

финансова стойност, избрана е управленска структура и са посочени заинтересованите партньори в реализацията на всеки проект. Включена е възможността за актуализация на Програмата за реализация, като част от цялата система за наблюдение, оценка и актуализация на плана.

1.4. МЕТОДИ И ПРИНЦИПИ

В рамките на разработването на ОПР са приложени доказани теоретични постановки и методологически подходи за стратегическо планиране на устойчивото общинско развитие. Проучени и използвани са съвременните практики за подготовка на стратегически документи, изготвянето на комплексни анализи, обобщени оценки и прогнозиране на развитието съобразно наличните обстоятелства. Акцентът е към инструментариума за реализация на плана, създаден на основата, както на прилаганите европейски подходи, така и на съществуващите добри практики и опит за управление на проекти в българските общини, включително структурите на местното самоуправление, неправителствения и частния сектор. Подобен начин осигурява внедряването на съвременни идеи, но и способност за тяхната изпълнимост.

Методи

При разработването на плана, са използвани следните методи:

- Методът на системния анализ и синтез;
- Методът на екстраполацията;
- Индексният и коефициентния методи;
- Методът на SWOT анализа;
- Методът на конверсията;
- Метода на еквивалентността.

Принципи

Съблюдаваните принципи в процеса на стратегическо планиране на общинското развитие в рамките на новия програмен период са:

- **Структурираност.** Общинският план е съвкупност на смислово, функционално и хронологично свързани елементи. Използван е утвърдения

метод за последователно надграждане на първоначален анализ, синтезирани оценки, обоснована стратегия и оперативни инструменти за реализация.

- **Комплексност.** Изследванията и изводите на ОПР касаят разнообразните социални, икономически, екологични, културни и управленски проявления на местното развитие.
- **Точност.** Приложените анализи са основават преобладаващо на официална статистическа информация. Използвани са данните от Националното преброяване на населението през 2011 г., както и текущата статистика на НСИ. Същият принцип е използван и при дефинирането на системата от индикатори, с оглед на нейната реална приложимост и резултатност.
- **Публичност.** Активният контакт и обмен на идеи със заинтересованите страни е ръководен принцип във всички дейности от обхвата на ОПР. Съвместно са проследени характеристиките на общината, идентифицирани са проблемите и потенциалите, формулирани са стратегическите предложения и са положени основите за споделено реализиране на ОПР.
- **Балансираност.** Планиране на инициативи, които в своята съвкупност не само имат синергетичен ефект, но и които самостоятелно задоволяват остри социално-икономически и обществени потребности.

2. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА СИЛИСТРА - РЕЗЮМЕ

1.1. ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

2.1.1. ПОЗИЦИЯ СРЕД НАЦИОНАЛНОТО ПРОСТРАНСТВО

Фигура 2.1.1 Позиция на община Силистра в националната пространствена схема

Проследяването на **позицията** на община Силистра националното пространство разкрива нейната наднационална значимост като транспортен коридор в основни направления по посоките север-юг и изток-запад. Община Силистра принадлежи административно на едноименната област и Северен централен район за планиране[6], въпреки присъщото й източно разположение. Общината споделя граници с общините Ситово, Кайнарджа, Дулово и Алфатар, което е предпоставка за осъществяването на активно сътрудничество по между им. На север община Силистра граничи с Румъния и река Дунав, която бележи също границата с Румъния (Фиг. 2.1.1).

2.1.2. ТРАНСПОРТНИ ВРЪЗКИ

Пътна мрежа и обслужване

Основният обслужващ път е първокласният I-7 по направлението граница Румъния – Силистра – Дулово – Шумен – Ямбол – Елхово – граница Турция, който чрез ГКПП Лесово-Хамзъбейли формира международен транспортен коридор,

[6] Съгласно Закона за регионално развитие, обн. ДВ, бр. 50 от 30 май 2008 г.

провеждайки транзитните потоци между Турция и Румъния и страните от ОНД. Участъкът „Силистра-Шумен" от път I-7 осигурява връзка на Община Силистра с автомагистрала „Хемус", респективно със столицата и с град Варна. За осигуряване на транспортната свързаност и достъпност в СЦР и в областта значение има път II-21 по направлението „Силистра-Тутракан-Русе". Път II-71 „Силистра-Добрич-комплекс Албена" е важен за осигуряване на транспортната свързаност със Североизточния район за планиране. За осигуряване връзките на общинските центрове с областния център град Силистра съществена е ролята на третокласните пътища: Път III-218 „Силистра-Дулово"; Път III-235 „разкл. II-21- Главиница". Общинският път 7001 е с важно значение за осигуряване на транспортната достъпност до община Кайнарджа.

Воден транспорт

Чрез река Дунав (Общоевропейски транспортен коридор № 7), страната и в частност Община Силистра се явява външна граница на ЕС и връзка с централна Азия, Близкия Изток, Средния Изток, Далечния Изток и страните от Черноморския басейн. Реките Рейн, Майн и Дунав свързват Западна и Източна Европа по канала Рейн-Майн-Дунав, като по този начин дават отлични практически възможности за директни навигационни връзки между Черно море и Северно море и удобен воден достъп до много от европейските страни и техните индустриални центрове.

На територията на общината функционира пристанище за обществен транспорт с национално значение в Силистра и три пристанища с регионално значение: „Силистра – Поларис 8", „Силистра – Лесил" и първото частно пътническо пристанище на р. Дунав - „Ийст Пойнт" – Силистра. В град Силистра е открито първото частно пътническо пристанище по р. Дунав – „Ийст Пойнт". Пристанището е с регионално значение. На километър 381 на река Дунав се намира пристанище „Силистра-Лесил", което е собственост на „Лесил"АД с основен акционер (94%) Министерството на транспорта. Пристанището е оборудвано с необходимите специализирани съоръжения и транспортна техника за обслужване на кораби и вагони с насипи, палетизирани и контейнизирани товари. То е единственото в българския участък на р. Дунав, което е в състояние да обработва бункерови речни, речно-морски и морски кораби с товароподемност до 5 000 т. Пристанище„Силистра-Поларис"е пристанище за

обществен транспорт с регионално значение за обработка на генерални и насипни товари.

Презгранична инфраструктура

През ноември 2007 г. е открит фериботен терминал и нова **фериботна линия Силистра-Кълъраш**. Терминалът е първата в България концесия на зелено за публична инфраструктура. Новият фериботен терминал Силистра-Кълъраш е основна транзитна точка за трафик от Турция през България за Североизточна Европа и от Украйна за южните Балкани.

На територията на общината, в района на град Силистра функционират два гранични контролно пропускателни пункта – в района на ферибота „Силистра-Калъраш" и един пътен.

Изключително значим за общината проект с наднационално значение е изграждането на **„Дунав мост III"** при **Силистра-Кълъраш** (Румъния).Съоръжението главно поради изключителната си значимост ще доведе до качествени и количествени изменения на транспортната схема в региона. След изграждане на мостовото съоръжение се планира пренасочване към него на основни транспортни потоци от вътрешността на страната, Турция и близкия Изток, които имат направление от/към Източна Румъния, Молдова, Украйна, Русия, Естония, Литва, Латвия, Беларус и др. Очаква се значително нарастване на интензивността на движението по основните артерии, свързващи гр. Силистра с вътрешността на страната.

Железопътен транспорт

ЖП клонът, обслужващ територията на област Силистра, е **„Самуил-Силистра"** (отклонение от IX главна линия Русе-Силистра), който осигурява транспортни връзки на областта със столицата и град Силистра. Дължината на железопътната линия в областта е **70 км.**

Въздушен транспорт

В близост до с. Кайнарджа до път II-71 Силистра-Добрич е разположена **летателна площадка Кайнарджа.** Собствеността на площадката е частна, като със Заповед от 1999 г. летището е закрито.

2.1.3. ПРИРОДНИ ДАДЕНОСТИ

Община Силистра е втората община по големина на **територията** в областта след община Дулово. Общинската територия на Силистра съставлява почти 18% от територията на областта, общата й площ е 51589.1 ха. Селищната мрежа включва 19 населени места, от които един град - център на общинатаи областта - гр. Силистра.

Релефът на Община Силистра е равнинен, с надморска височина до 200 м. **Климатът** на Община Силистра е умерено континентален и попада в крайдунавската климатична подобласт.

Валежите в района са неравномерно разпределени и недостатъчни.

Води. Част от селищата на Община Силистра са разположени по поречието на река Дунав. В община Силистра няма залежи на **полезни изкопаеми**, които да са база за развитие на определен сектор от икономиката.

Преобладаващият вид **почви** на територията на Община Силистра са алувиално ливадни почви и ливадно черноземни почви, които са подходящи за отглеждане на зърнени култури, трайни насаждения и зеленчуци и постигане на високи средни добиви от тях. Наличието на дадености в общината за развитие на селско стопанство и в частност на земеделие предпоставя развитието и на свързана с него преработвателна промишленост и други спомагателни дейности. Ерозията застрашава почвите, намиращи се най-вече в дунавската територия на общината и до други водни източници.

Общинската територия не е застрашена от подчертани **природни рискове.** Ерозията е едно от негативно влияещите фактори върху общината. В общината се регистрират два вида ерозия ровинна ерозия и ветрова.

Обобщена териториална структура

Разнообразните дадености и съвместното им действие са създали специфично съчетание от природни, исторически и транспортни локации, които придават уникален облик на общината. Най-гъсто застроените урбанизирани територии в общината, представени от град Силистра и прилежащите й структури. Градът концентрира основните икономически и социални дейности в общината и събира всички значими транспортни връзки. Към общинският център се присъединяват и общо 18 села, повечето от които са с население под 1 000 души и разположение южно от град Силистра (с изключение на с. Ветрен), обусловено от копитото на река Дунав. Общият

поглед върху териториалната структура на общината разкрива няколко основни закономерности - преплитането земеделски територии и съответстващите им дейности, както и доминиращата роля на общинския център за пълноценното функциониране на цялата община. Защитените територии в общината са основно по поречието на река Дунав.

Икономическа структура

Община Силистра се отличава с исторически формирало се разнообразие на икономическата си структура и функция на промишлен център. Икономически активните субекти са концентрирани в рамките на град Силистра. В останалите населени места в общината няма отличими икономически субекти, които да осигуряват заетост на местното население.

Отрасловите сектори с реални пазарни позиции са представени от предприятия и фирми на преработващата промишленост,търговия и ремонт, строителство, хотели и обществено хранене, транспорт и съобщения, селското стопанство, операции с имущество и бизнес услуги.

Земеделието е традиционна и значима дейност, свързана с отглеждането на зърнени култури, овощни насаждения (най-вече кайсии) и лозови масиви.

Животновъдството традиционно е ориентирано към свиневъдство, говедовъдство, овцевъдство и птицевъдство. Данните за селското стопанство в общината не дават основание за ясно формиране на общински профил в този сектор.

Национално и регионално значение

Значението на община Силистра е отражение на ролята на нейния общински център. Град Силистра е с национално значение, което се потвърждава от постановките на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2020 и последващата я Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025. Двата документа са основен инструмент за управлението на националното пространство на България. Техен акцент е йерархичната система от градове, в която Силистра е дефинирана като един от средните градове. Планира се Силистра да изиграе ролята на двигател на регионалното развитие, и да окаже благотворно влияние на околната изостанала селска територия и по този начин ще компенсира отсъствието на големи градове.

Мерките, които следва да подкрепят развитието на град Силистра включват:изграждане на съвременна икономическа база на основата на

конкурентоспособен индустриален сектор; стимулиране на предприемачеството; развитие и модернизиране на инфраструктурата; създаване на устойчиви работни места; технологично развитие; изграждане на бизнес паркове; създаване и развитие на центрове за иновации и нови производствени зони, използване на специфичните местни потенциали.

1.2. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ И ФУНКЦИОНАЛНА СТРУКТУРА

Предложената географска характеристика подсказва основните закономерности в пространственото развитие и получилата се функционална структура на община Силистра. Подхода към представянето на логиката в пространственото развитие се основава на единството на два основни елемента - оси и концентрации.

2.2.1. ОСНОВНИ ТРАНСПОРТНИ И ПРИРОДНИ ОСИ

През територията на община Силистра не преминават сухоземни Трансевропейски транспортни коридори. Единствено ТЕТК № 7 /р. Дунав/ минава по северната граница на общината и страната. Автомагистрали и/или скоростни пътища на територията на общината все още липсват.

Въпреки наличните позитивни предпоставки за интермодалност на транспортните средства на територията на община Силистра, все още не е изградена необходимата инфраструктура за превръщане на общината в транспортен център с наднационално значение.

Вътрешнорегионалните комуникации се осъществяват от регионалната пътна мрежа, като основна роля имат пътищата от втори клас:

- път II-21 Русе – Тутракан – Силистра - втората по значимост транспортна ос в областта, обслужва всичките крайбрежни общини и свързва центровете Силистра и Тутракан с регионалния център Русе;
- път II-71 Силистра – Добрич - осигурява пряка връзка на областта с Черноморското крайбрежие и обслужва общините от източната част на областта.

Планираното изграждане в рамките на новия програмен период на Дунав мост между „Силистра - Кълъраш”, който да дава възможност за комбиниране на трансграничен пътен и ж.п. транспорт ще създаде възможност за икономическо

съживяване и развитие на територията чрез подобряване на бизнес климата и осигуряване на заетост.

Реализацията на този мащабен инфраструктурен проект с наднационално значение ще улесни транзитните потоци и ще стимулира процесите на транспортно и икономическо сътрудничество между България, Румъния, Молдова, Украйна, Русия и Скандинавието, усвоявайки потенциала на транспортните им системи.

Въпреки ключова локация и възможността за оптимизиране на свързващи транспортни маршрути към бившите социалистически републики и Скандинавието липсата на презгранична инфраструктура не дава възможност на община Силистра за създаване на конкурентни предимства, които да влияят върху облика и цялостното развитие на общината.

2.2.2. ФУНКЦИОНАЛНА СТРУКТУРА НА ОБЩИНА СИЛИСТРА

Задължително нормативно изискване към създаването и функционирането на общините е наличието на утвърден и обединяващ общински център, концентриращ главните обслужващите дейности за цялата община. Община Силистра напълно съответства на нормативната дефиниция, като е съставена от изразен общински център - град Силистра и съпътстващите го общо 18 села.

Проблемите на Силистренска община се свързват с: намаляващо население, дължащо се на отрицателния механичен и естествен прираст; висока безработица, липса на инвестиции и висококвалифициран персонал и други. Тяхното зараждане е неотменно свързано с политическите, а оттам и икономическите промени, настъпили по време на прехода към пазарна икономика. От своя страна териториалното деление на България има за цел по-ефективно управление на отделните единици.

Град Силистра е от категорията на средните градове и е от втори функционален тип. Останалите населени места, според функционалната им принадлежност, се отнасят както следва:

- IV функционален тип: с.Айдемир, с.Калипетрово
- V функционален тип: с.Брадвари, с.Проф.Иширково
- VI функционален тип: с.Бабук, с.Сребърна

- VII функционален тип: с.Българка, с.Ветрен, с.Йорданово, с.Казимир, с.полк.Ламбриново, с.Смилец, с.Срацимир.
- VII функционален тип: с.Богорово, с.Главан, с.Попкралево, с.Сърпово, с.Ценович.

Като цяло селищната мрежа е добре развита в община Силистра, като град Силистра, освен като административен център на общината и областта, поема функции и разпростира своето влияние върху съседните малки общини. Оформени са два вторични опорни центъра – Айдемир и Калипетрово, които заедно със Силистра на практика създават агломерация от малък тип. По степен на урбанизация на територията, общината е с показатели, близки и над средните за страната. - След изграждането на граничния мост ще бъдат урбанизирани територии между Силистра и Айдемир – за реализиране на необходимите производствено-складови и обслужващи дейности.

2.3. ИСТОРИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

2.3.1. ИНТЕРПРЕТАЦИЯ

На историята на община Силистра принадлежат някои от най-забележителните й черти, определящи нейната съвременна значимост и идентичност. Община Силистра, възприемана като съчетание на едноименния град, прилежащите му села и установените връзки между тях, е закономерно следствие на историческото развитие и преплитане на различните му епохи.

Всяка епоха е сътворила определени материални и нематериални следи, пространствени структури и културни модели, източник на вдъхновение и познание за днешния ден. През последните десетилетия следите на историята и тяхната пълноценна изява се припознават и като фактор за икономическо и социално развитие. Подобна представа превръща съхраняването и разумната съвременна интерпретация в основно предизвикателство пред стратегическите документи в България, включително и настоящия Общински план за развитие на община Силистра.

Посоченото предизвикателство се подсилва и от впечатляващата хилядолетна история на община Силистра, разгърната върху времето.

2.3.2. ПОДХОД

Подходът към историята на община Силистра се основава на разбирането за миналото като съчетание на трайно и нетрайно във времето. Търсенията са към съхраняване на историческите следи тяхното проследяване и представяне във времето.

С цел некоректни интерпретации и важно да се уточни, че КИН трябва да се съхрани там където има негови отпечатъци. Законът за културното наследство визира съдържанието на понятието, именно „културното наследство обхваща материалното и нематериалното движимо и недвижимо наследство като съвкупност на културни ценности, които са носители на историческа памет, национална идентичност и имат научна или културна стойност". Необходимо е и разбиране, че наследството излиза извън рамката на нормативно дефинираните културни ценности, тоест обектите, поставени под юридическа защита. Подобен подход осигурява възприемане на наследството в неговата цялост, като съвкупност на всички трайни исторически следи.

2.3.3. ЗНАЧИМОСТ

Подобно отношение към историята, показва, че културното наследство е фундаментален елемент от цялостната историческа характеристика на община Силистра. И трайните и нетрайните елементи разказват за закономерностите в развитието в рамките на общината и разкриват традиционните оси на развитие, основните селищни концентрации, характерните аграрни и рекреационни територии, присъщите за общината икономически дейности. Историческата характеристика на общината и анализирането на културното наследство, като част от структурата на общинския план, позволяват да се формират изводи за общината, които могат да се използват като направляващи идеи при разработването на стратегическата част.

Културното наследство създава идентичността на мястото. Историческите следи придават специфичните черти от образа на мястото и позволяват то да бъде разграничено от другите – мястото придобива уникалност и идентичен облик.

Особено актуална е темата за икономическата значимост на културното наследство, разглеждано като предпоставка за развитието на туристическия сектор сфера и прилежащите му обслужващи функции. Привлекателността на културните ценности, в съчетание с адекватно планирана и изградена прилежаща среда, създава туристически продукт с високо качество. Развитието на необходимите инфраструктури

следва да не застрашава културните ценности, а да обезпечава тяхната пълноценна изява и представяне. Адекватната маркетингова и комуникационна политика осигурява туристопоток, който допринася за изграждането на имидж на общината като туристическа дестинация и дава принос в развитието на местната икономика.

2.3.4. РАМКА

В разработката са отчетени утвърдените институции и документи, иницииращи и регламентиращи дейностите по опазването на културното наследство, и очертаващи рамката за подхода към него в общинския план. Разработването на стратегията на ОПР съответства на:

- Закона за културното наследство.
- Философията на ЮНЕСКО, организирана около опазване на материалното и нематериалното наследство по света, при равнопоставено отношение към различните култури.
- Дейността на Международния комитет за паметници на културата и забележителни места /ИКОМОС/.
- Концепцията за Културните коридори на югоизточна Европа, формално признати и от Съвета на Европа, като част от мрежата на Културните маршрути на континента.

През община Силистра преминава Транс-Балканския културен коридор, характеризиращ се с уникално съчетание на културни пластове от история от – античността, средновековието, възрожденската епоха, възстановяването на българската държава след 1878 г.

2.3.5. ПРЕДСТАВЯНЕ

Силистра е град с древно културно – историческо наследство, през който в продължение на две хиляди години минават десетки народи и цивилизации. Те оставят видими, често емблематични следи от своето присъствие. **През тези две хиляди години** в града е натрупано богато културно – историческо наследство. При това през различните исторически епохи, като изключим последния век, градът е водещият административен, военен, културен и духовен център на Добруджа.

При археологически и исторически проучвания през последните десетилетия са изнесени на показ знакови паметници от различни цивилизации и епохи. През 1971 година с акт на Министерския съвет голяма част на Силистра е обособена като "Национален архитектурно – исторически резерват Дуросторум – Дръстър – Силистра".

Резерватът обхваща повече от 2/3 от съвременния град Силистра. Античният Дуросторум и средновековният Дръстър са били със световно значение и днес резерватът съдържа уникални реставрирани паметници от римската и средновековната българска епоха. В резервата са включени всички археологически разкопки в града, като най- голям интерес предизвикват тези в Дунавския парк. Там е открита патриаршеската базилика на патриарх Дамян (втората по големина базилика в страната - първата патриаршеска църква в българската държава), както и част от колона на хан Омуртаг, което според изследователите доказва, че все още неоткритият "преславен дом на Дунава", построен от него се намира именно в Силистра.

Южна крепостна стена с южна порта на Дуросторум-Дръстър обхваща 110 м. трасе на южната крепостна стена от VI-XV в. с порта, 3 петоъгълни и 3 триъгълни кули в центъра на гр. Силистра. Паметникът е в аварийно състояние. Изкопът е в центъра на града и застрашава основите на Художествената галерия – недвижима културна ценност с местно значение от края на XIX в. Видима загуба на автентичен вид има при южната порта и върховете на двете петоъгълни и едната триъгълна кули.

Национален археологически резерват „Античен и средновековен град Дуросторум-Дръстър" и Патриаршеска катедрална църква и патриаршески дворец от X в.

Катедралният храм и резиденцията западно от него са проучени между 1970 и 2009 г. Извършена е частична консервация. Има проект за пълна консервация, реставрация и социализиране, одобрен от НИНКН през 2009 г., но не е реализиран. **Епископският дворец от края на IV-VI в.**

Недалеч от центъра (форума) на античния Дероструум през II в. е построена голяма градска вила - villa urbana, обитавата от заможна римска аристократична фамилия. През III-IV в. е разширявана и достроявана . При готските нашествия в края на III или в средата на IV в. вилата, както и Дуросторум са разрушени и опожарени.

Римската гробница в Силистра /Дуросторум/ е най – представителният и напълно съхранен късноримски паметник от Дуросторум е гробницата със стенописите

от средата на IV век. Тя се смята за емблематично творение на късноантичната цивилизация. Сътворена на границата на две цивилизации и два културни модела.

Локалацията й дава възможност за развитие на алтернативни форми на туризъм, базирани на легионерските лагери и битки и възстановка на римски традици. Организирането на римски фестивали и празници и тяхното популяризиране дава възможност за привличне на любители на историческия туризъм и по-конкретно на потомци и изследователи на римската империя.

Археологическият музей, Етнографският музей, Крепост „Меджид Табия" от началото на XIX в. между с. Калипетрово и гр. Силистра, Природо-биосферен резерват Сребърна с Природо-научен музей „Сребърна", Дунавската градина, Художествена галерия – Силистра са само част от природните и културно-исторически богатства на общината. Те имат за цел да демонстрират богата история на община Силистра и възможностите за създаване на уникален облик на общината и формирането й като дестинация за културен и исторически туризъм.

2.3.6. ИЗВОДИ ОТ ОБЩАТА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА

Изводите от предложената обща характеристика на общината представляват оценка и синтез на проучените характеристики и интерпретирането им като потенциал за развитие или ограничаващ проблем.

Идентифицирани потенциали са свързани с ключово географско положение, плановете за изграждане на Дунав мост, както и от наличие на различни видове транспорт и възможности за комбинирането им. Подобна локация неминуемо предоставя необходимите предпоставки за динамично развитие на транспортни и логистични дейности.

Благоприятните и разнообразни релефни форми и почви, обуславящи преплитането на плодородни площи – основа за съвместно развитие на земеделие и туризъм. Общината се отличава с добро пространствено развитие и функционална структура и уникално културно-историческо наследство.

2.3.7. ИДЕНТИФИЦИРАНИ ПРОБЛЕМИ

Съществен проблем са липсващите или недоизградени елементи на

транспортната система, възпрепятстващи активните контакти и обмен между община Силистра й съседната румънска община.

По отношение на културно наследство основните проблеми са свързани с недостига на финансови ресурси за проучването на културното наследство, откриването на нови исторически обекти и поставянето им под юридическа защита. Недостатъчни са инициативите за физическото съхраняване на обекти, провеждането на консервационни и реставрационни мероприятия. Липсва и разнообразие на проектите за социализация и съвременна изява на културните ценности, включително чрез обвързването им с изкуствата. Актуален е проблема за информационното представяне и популяризиране на културното наследство на областта, включително и чрез приложението на съвременните технологии. Липсват инициативи за единното представяне на различните културни ценности от община Силистра и обвързването им в цялостна система от обекти. Липсват инициативи за регионален маркетинг и популяризиране на дестинацията.

2.4. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

2.4.1. МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

Община Силистра има относително добри макроикономически показатели през периода 2009-2011 г., въпреки спада от 5.7 % в общия обем произведена продукция в областната икономика за периода 2009 – 2011 г. и намаляващия обем на ДМА спрямо общинските в относителен дял 1.1 % за същия период.

Като цяло регионът изостава в икономическо отношение. Размерът на инвестициите и иновациите е несъществен. Недостатъчно добре развитата икономика като цяло не търпи съществено влиянието на икономическата криза. Произведената продукция на преработващата промишленост е тази, която в най-голяма степен е намалила своя относителен дял – с 14% за периода 2009 – 2011г. При нея са и най-драстичните спадове в нетните приходи от продажби с над 8% за същия период.

Другите отрасли показват относително стабилни стойности, като колебанията са по-скоро несъществени. Няма драстични спадове в производствата на останалите сектори от общинската икономика.

Средната годишна работна заплата за периода 2009 – 2011 г. запазва устойчива тенденция към плавно повишение за всички икономически дейности с изключение на

финансовите и застрахователните услуги.

Ръст се регистрира в сектор строителство, като това най-вероятно се дължи на реализацията на множество проекти по ОП.

Равнището на безработицата е малко под средното за страната – 11.1% към 31 май 2013 г., при средно 13.8% за същия период.

Структурата на общинската заетост е близка до тази за страната. Най-голям брой заети лица се регистрира в третичния сектор.

Микро предприятията са най-голям брой икономически субекти в общинската икономика – над 78% от всички икономически субекти.

Нисък е делът на преките инвестиции.

Особена слабост на общинската икономика е ниският дял на инвестиции в иновации и НРИД, което превръща стопанските субекти в ресурсоемки субекти и понижава съществено тяхната ефективност.

Въпреки това местната икономика показва стабилност в условията на политическа и икономическа криза.

2.4.2. ИКОНОМИЧЕСКА СТРУКТУРА

Структурата на общинската икономика може да бъде определена като разнообразна и представяща всички стопански сектори, с потенциал за растеж. Произведеният Брутен вътрешен продукт от област Силистра през 2010 г. е 568 млн.лв. или 0.8% от общия продукт на страната. По показателя БВП на човек област Силистра е на последно място сред областите в страната с размер от 4518 лв.

БДС и БВП реализирани в област Силистра за 2009 г. са с най-ниски стойности в рамките на северен централен район. Един от основните показатели за равнище на икономическо развитие е БВП на глава от населението, който косвено отчита и жизнения стандарт на населението в изследвания регион. Както и при останалите показатели брутният вътрешен продукт на глава от населението за област Силистра остава по-нисък от средния за страната и най-нисък от останалите области, включени в анализа, все пак запазвайки темп на нарастване за периода 2005 – 2009 г.

Икономическата криза се отрази неблагоприятно на развитието на областната и общинската икономика, която не успя да преодолее изоставането си и показа влошена динамика на фона на свиващата се икономика на страната.

Таблица 2.4.2.1

Динамика на основните икономически показатели за общинската икономика

ПОКАЗАТЕЛ	2009	2010	2011
Произведена продукция в община Силистра като относителен дял от произведената продукция в област Силистра - %	65.8	60.1	60.1
Приходи от дейността в община Силистра като относителен дял от приходите от дейността в област Силистра - %	69.0	67.1	67.9
Нетни приходи от продажби в община Силистра като относителен дял от нетните приходи от продажби в област Силистра - %	69.5	67.6	61.6
Дълготрайни материални активи в община Силистра като относителен дял от дълготрайните материални активи в област Силистра - %	62.7	63.4	61.6
Разходи за придобиване на ДМА в община Силистра (хил. лв.)	69010	42456	84334
Придобити ДМА в община Силистра (хил.лв.)	73453	46590	75628
Произведена продукция в община Силистра (хил. лв.)	402900	398593	480449
Относителен дял на предприятията с до 9 заети лица в общия брой предприятия за община Силистра (%)	90.3	91.4	91.6
Относителен дял на предприятията с 10-49 заети лица в общия брой предприятия за община Силистра (%)	8.4	7.2	7.0
Относителен дял на предприятията с 50-249 заети лица в общия брой предприятия за община Силистра (%)	1.2	1.2	1.2
Относителен дял на предприятията с повече от 250 заети лица в общия брой предприятия за община Силистра (%)	0.1	0.2	0.2

Източник: ТСБ Силистра

Наблюдава се трайна тенденция на повишаване на разходите за повишаване на ДМА в община Силистра, както и на абсолютния размер на произведената в общината продукция.

МСП са преобладаващи в структурата на местната икономика, като най-голям

брой са в сферата на търговията и ремонтните дейности. Именно този е и преобладаващия сектор в общината, следван от промишлеността.

Видно е, че в общината липсват големи фирми, които да създават облик на икономиката и предпоставки за работа в мрежа с други местни стопански субекти. Това ще се окаже съществен проблем при реализацията на планираната в НКПР на РБългария роля на град Силистра и създаването на предпоставки за ендогенно развитие на територията.

Микро и малките фирми формират около 51% от заетите и 66% от приходите от продажби.

Водещ отрасъл е търговията с дял от 55% от приходите от продажби, следван от преработващата промишленост – 20% и строителството – 8%. По отношение на заетите в икономиката на града, най-голям брой работни места генерират активните фирми от преработвателната промишленост - 37% от заетите, търговията - 20% и строителството - 11%.

Тъй като преработвателна промишленост е тази, която генерира реална добавена стойност и има потенциал за растеж и с цел извеждане на структуро – определящите икономически сектори, по-нататък в анализа е разгледано разпределението на фирмите на база нетни приходи от продажби и заети лица по водещи под-отрасли.

По показателя нетни приходи от продажби най-висок е делът на фирмите от хранително-вкусовата промишленост - 37%, следвани от сектор дървопреработваща и мебелна промишленост, вкл. изделия от хартия и картон - 16%, металообработване - 12%, строителни материали – 12%, машиностроене - 7%, шивашка - 4%.

Преработващата промишленост има най-голям дял в общия дял на произведената продукция. Размерът обаче бележи трайна тенденция към намаляване и докато през 2009 г. той възлиза на 39% от общата продукция, през 2011 г. той е съществено по-малък 25.9%.

Преструктурирането на икономиката и свиването на вътрешния и външния пазара са основните причини за намаляване на производителността на промишления сектор и спадане на относителния принос в общия размер на произведената продукция.

В община е утвърдена и действа Стратегия за развитие на туризма 2008 – 2013 година, която има за цел да стимулира развитието на сектора в общината, да привлече

инвестиции и туристопоток и по този начин да се диверсифицира структурата на местната икономика. Възможностите за развитие на туризма са много и те са застъпени в посочената стратегия. Тя е подкрепена и с програма, която включва конкретни мерки, необходими финанси и източници за осигуряването им. Планираните мерки за отчетност и контрол също са предпоставка за осигуряване постигане на заложените в Стратегията за развитие на туризма в община Силистра цели.

Важно е, обаче, да бъде отбелязано трансграничното значение на общината и възможностите за сътрудничество, в т.ч. и по отношение на туризма. През 2007 година е разработена стратегия за развитие на туризма в трансграничната зона Силистра – Кълъраш, обхваща периода 2007 2013 година. Тя работи за постигане на развитие в три основни насоки: икономическа, екологична насоченост и социална.

Стратегията е изработена с цел да подкрепи развитието на туризма като приоритет в трансграничната зона Кълъраш – Силистра, да осигури последователна рамка за това развитие, сливане на положените усилия от обществените администрации с тези на другите местни социално-икономически партньори от Кълъраш и Силистра. Стратегията интензифицира сътрудничеството между дава региона и насърчава обмена на добри практики в управлението на туристическия сектор, спомага за генериране на туристически конкуренти предимства и постигане на устойчиво развитие на сектора в трансграничния регион.

В публикуваната от Българска търговско-промишлена палата класация за фирми, водещи в икономиката на България за 2012г. „Топ сто“ не присъстват фирми от община Силистра. Това показва, че в общината няма ключов инвеститор, които да осигурява заетост, приходи и да бъде двигате за създаване на свързани производства и услуги.

Преобладаващи в общината, както бе отбелязано са микро и малките предприятия, като тенденцията е намаляване на техния брой, но не поради разрастване на дейността им и увеличаване броя на заетите, а поради прекратяване на дейност. Именно тези стопански субекти са най-потърпевши от кризата и свитите пазари. Голяма част от посочените фирми не са в състояние да обслужват задълженията си към персонал, контрагенти, държавни институции, което води до икономическо изоставане и задлъжняване на всички субекти по веригата.

Значителният процент приходи и брой на заетите в микро, малки и средни предприятия доказва голямото значение на сектора на МСП и необходимостта от набелязване на мерки за повишаване на неговата конкурентноспособност и стабилен растеж. Анализаторите посочват следните отрицателни фактори, влияещи на развитието на предприемачеството и малките и средни предприятия:

- липса на регионални и особено локални механизми на финансов инженеринг за микро и МСП;
- усложнени административни и регистрационни процедури;
- недостатъчно квалифицираната работна ръка и малък брой подготвени бизнес кадри.

Стопанските организации, работещи на територията на община Силистра са относително неефективни, тъй като са ресурсоемки, немодернизирани и съответно недостатъчно рентабилни. Това е една от причините за по-ниският размер на брутната работна заплата в областта и за недостатъчната конкурентоспособност на местните фирми.

Селскостопанския сектор е сравнително по-слабо представен в града спрямо другите отрасли, но той има съществено влияние за неговото развитие, тъй като е основно застъпен в околните села. Животновъдството е по-слабо застъпено, промишлен риболов се отчита само от р. Дунав, тъй като всички отдадени на концесия язовири са само за спортен риболов. Размерът на пустеещите земи в общината е значителен, което предполага целенасочена политика и конкретни стимулиращи мерки за земеделските стопани за разширяване на обработваемите площи.

2.4.3. ИНВЕСТИЦИИ

Отбелязаната инвестиционна активност през изследвания период е ниска, което е свързано с икономическата криза. Общият извод е, че в областта липсва висок инвестиционен интерес, както от вътрешни, така и от външни предприемачи. Общият размер на инвестициите през 2007-2011 г. в областта е 753 350 хил.лв. Размерът на преките чужди инвестиции намалява от 21 065.9 през 2007 г. на 7676.3 хил. евро през 2011 г. По общини най-висок дял на средствата за придобиване на дълготрайни материални активи са вложени в община Силистра – 435 664 хил.лв. или 58%.

Чуждестранните инвестиции в област Силистра към края на 2010 г съставляват по-малко от 1% от всички чужди инвестиции в страната, а в контекста на Северен централен район те са малко под 2%. Слабият интерес се дължи на отдалечеността от икономическия център София, недобрата свързаност и достъпност, липса на конкретни инвестиционни предложения, насочени към външни инвеститори, недостатъчен инвестиционен маркетинг.

В съответствие с Общинския план за развитие през април 2007 г. е разработена Инвестиционна стратегия на Община Силистра, чиято основна цел е „повишаване на конкурентоспособността на икономиката на община Силистра и постигане на стабилен и устойчив икономически растеж чрез насърчаване на инвестициите и използване на интегриран подход и съхраняване на екологията в региона.

2.4.4. ИНОВАЦИИ И ИКОНОМИКА НА ЗНАНИЕТО

Иновацията, както е дефинирана в изследването на иновациите в Европейската Общност /CIS/, представлява реализирането на пазара на нов или значително усъвършенстван продукт /стока или услуга/ или внедряването на нов или значително усъвършенстван производствен процес. Иновацията е резултат от използването на нови знания и технологии или на нови комбинации от съществуващи технологии и знания.

Потенциалът за развитие на иновационните предприятия се доказва и от представените проектни предложения за финансиране по ОП „Развитие на конкурентоспособност на българската икономика”.

Въпреки недостатъчните статистически данни, може да се твърди със сигурност, че в община Силистра развиват дейност множество иновативни предприятия. Това се дължи на факта, че градът има изградени традиции инженеринговата дейност и във високотехнологични производства. За това допринася и подходящата образователна инфраструктура.

В община Силистра са сключени 15 договора за реализация на проекти по ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” от общо 11 бенефициента. Повечето имат иновативна насоченост, но за съжаление, като 8 от тях са прекратени, 5 са приключени, а 2 са в процес на изпълнение.

2.4.5. ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

Стойностите на показателите, свързани със структурата на общинската икономика по основни сектори, очертават ясно изразен потенциал и реален принос на района в индустриалното развитие на областта, слабо развитие и диверсификация на аграрния сектор и нарастващо значение на сектора на услугите, негативни тенденции в сектор промишленост.

Структурата на общинската икономика показва необходимост от продължаващи значителни инвестиции за поддържане на устойчив темп на нарастване на индустриалния сектор, в много случаи за сметка на нарастването на продуктивността на аграрния и сектора на услугите.

Общинската икономика има нужда от обновяване на производствените мощности и развитие на иновативни производства с оглед създаване на икономически конкурентноспособни фирми. Липсата на реформи и недиверсификацията на икономиката ще задълбочи икономическото изоставане и област и община Силистра и ще я постави трайно сред изоставащите и слабо развити територии на страната.

Перспективите са свързани с използване на географското разположение на общината за развитието на интермодален транспортен и логистичен център, чрез използването на различни видове транспорт.

Като проблем в развитието на икономиката може да се посочи силната централизация на местната икономика, чийто ясен резултат е изоставането в развитието и продължаващите тенденции на обезлюдяване на селата в общината. Проблем е и ниската ефективност на мерките за разработване на устойчиви местни туристически продукти, основани на съществуващите реални ресурси за алтернативен туризъм.

Значението и приоритетността на икономическото развитие за община и град Силистра са потвърдени от всички основни стратегически и планови документи, като се извеждат сходни цели, актуални и в сегашния контекст: подобряване на конкурентоспособността на бизнеса, привличане на инвестиции, развитие на нови (туризъм) и подкрепа за съществуващи икономически сектори (селско стопанство и храни), инвестиции в човешки ресурси. Според представителите на бизнеса и нестопанските организации в гр. Силистра, основните сектори, към който

чуждестранните инвеститори проявяват или биха проявили интерес, е селското стопанство и преработваща индустрия. Леката промишленост, туризмът и енергийната ефективност също се посочват като привлекателни сектори според част от представителите на тези целевите групи.

Удачно да се търсят форми за насърчаване на предприемаческата активност и привличане на инвестиции в тези области, които имат потенциал за развитие на територията на община Силистра.

2.5. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

2.5.1. ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА И ТЕНДЕНЦИИ

Демографското състояние на община Силистра следва тенденциите в развитието на демографията на област Силистра и страната като цяло. Демографската характеристика на общината е резултат от продължителното действие на множество фактори и влияния:

- Трайно намаляване на броя на родените деца поради спад в общата плодовитост и намаляване на броя на жените в детеродна възраст
- Променящ се семеен модел с увеличаващо се предпочитание към съжителство без брак
- Интензивна емиграция предимно на млади хора и семейства в активна репродуктивна и трудоспособна възраст
- Задълбочаване на диспропорциите в териториалното разпределение на населението и процесите на обезлюдяване на определени райони и села

Както е видно от данните на статистиката населението на общината непрекъснато намалява за периода 2009 – 2019 г. числеността му е намалена с 4 779 души. Този факт е изключително притеснителен, тъй като води до обезлюдяване на населените места, намаляване на потенциала на работна сила и съпътстващи негативни въздействия върху социалния сектор и икономиката на общината. Някои населени места в общината са изправени пред риск от пълно обезлюдяване.

По-голяма част от населението живее в рамките на общинския център – над 69% от населението на общината. С по-голям дял в половата структура на населението са жените, те са почти 51%, като в селата преобладава незначително мъжкото население. Като цяло половата структура на населението е балансирана.

Общият брой на **населението** на общината към 31.12.2011 г. по данни на НСИ е 50 106 души, представляващо почти 43.5% от общото население на област Силистра. Половата структура на населението е балансирана, приблизително 49% мъже и 51% жени, градското население наброява 34 718 души. През разглеждания период от 2007 година насам тенденцията е към устойчиво намаляване броя на населението, както за областта, така и за общината.

Тенденцията, която се наблюдава като цяло за страната на застаряване на селското население се проявява и на територията на община Силистра. Населението в активна трудова възраст населява градовете и по-конкретно общинския и областен център – гр. Силистра, докато в селата е локализирано предимно възрастно население.

Естествените демографски процеси, като смъртност, водят до намаляване на постоянният брой на жителите на малките населени места, което е предпоставка за заличаването им от административно-териториалното деление на страната и за изоставяне на урбанизирани вече територии. В резултат на това ясно се очертава негативната тенденция на обезлюдяване на селата, намаляване на прираста на населението, активни миграционни процеси, свързани най-вече с търсене на заетост на млади, образовани хора извън територията не само на общината, а и на областта.

Таблица 2.5.1.1.

Основни демографски показатели в община Силистра

	2009	**2010**	**2011**	**2012**
Относителен дял на населението в селата в община Силистра -%	31.1	30.08	30.06	30.07
Относителен дял на населението в градовете в община Силистра-%	68.9	69.2	69.4	69.3
Коефициент на естествен прираст (на 1 000 души от населението) - ‰	-7.3	-8.6	-8.5	-10
Коефициент на раждаемост в община Силистра (на 1 000 души населението) - ‰	8	7.5	7.6	6.8
Коефициент на. детска смъртност в община Силистра (на 1 000 живородени деца) - ‰	9.1	2.4	10.3	11.7
Коефициент на смъртност - в община Силистра (на 1 000 души живородени деца) - ‰	15.3	16.1	16.1	16.8
Механичен прираст на населението в община Силистра (на 1 000 души от населението) - ‰	-6.8	-8.5	-4.3	-3.4

Източник: ТСБ Силистра

Естественият прираст е отрицателен както за общината, така и за областта. Механичното движение на населението за периода 2007 – 2010 година също е отрицателно, като в годините стойността на този показател също устойчиво нараства (от – 158 души през 2007 г. до – 273 души през 2010 г.). Прави впечатление изключително високите нива на през 2012 г. и продължаващата дългосрочно устойчива негативна тенденция към увеличаване на неговите стойности.

Коефициента на смъртността на общината расте прогресивно. Изключително висок е и коефициента на детска смъртност в общината.

Данните показват влошена демографска картина като цяло и особено в селата, което ще се окаже и най-сериозния проблем в бъдещото развитие на територията. Приоритетно е необходимо прилагане на механизми и лостове за намаляване на негативните последици от демографската криза в общината в краткосрочен план и търсене на алтернативи за устойчиво решаване на проблема в дългосрочен. Подобряване на икономическия облик на общината е един от възможните начини за частично решаване на проблемите от това естество.

Най-висок е относителен дял на българско население в областта има в община Силистра (84.1%), тук е и най-слабо представения ромски етнос общините Силистра (1.9%).

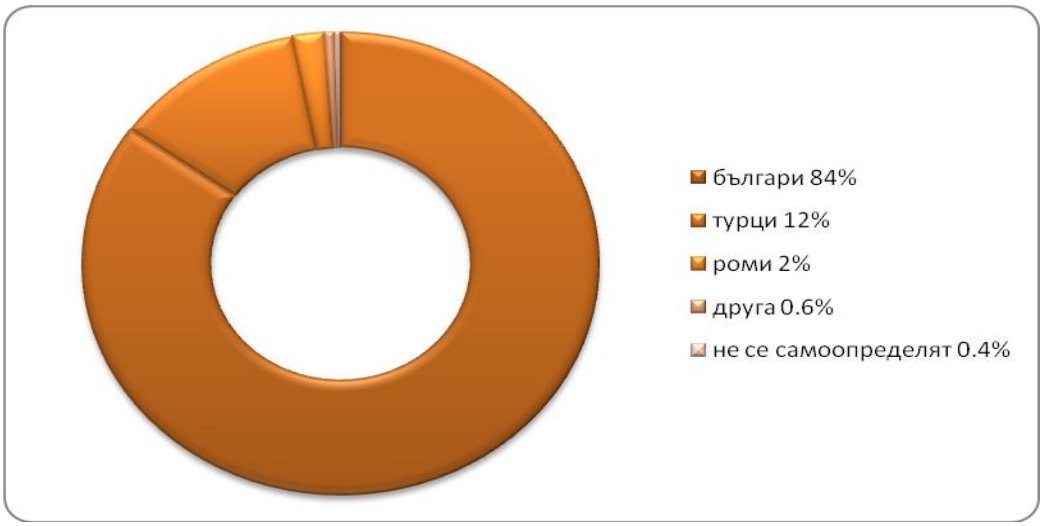

Фигура 2.5.1.1. Етническа структура на населението в община Силистра

Източник: НСИ, Преброяване на населението, 2011, т.19

2.5.2. ОБРАЗОВАТЕЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА

В рамките на областта най-образовани са жителите на община Силистра, където всеки пети (18.6%) е с висше образование,

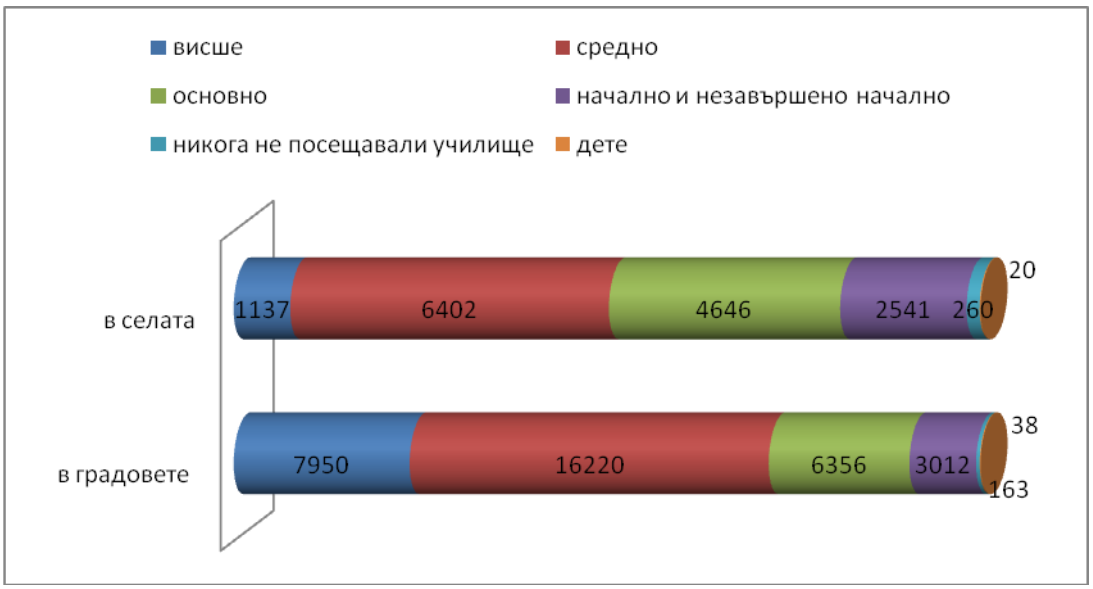

Фигура 2.5.2.1. Образователна структура на населението в населените места в община Силистра към 2011 г.

Източник: НСИ, Преброяване на населението, 2011, т.19

При последното преброяване относителният дял на неграмотните лица (неумението да се чете или пише) в област Силистра е 3.8% от населението на 9 и повече навършени години. Жените са със значително по-висок относителен дял на неграмотните (5.2%) в сравнение с мъжете (2.4%).

С най-нисък относителен дял на неграмотното население в областта е община Силистра (1.2%).

В община Силистра жените са по-голям дял от неграмотно население – 71% от всички неграмотни. Техният относителен дял обаче е малък, които говори за добро функциониране на образователната система и широк обхват на населението с образователни услуги.

Качественият показател, даващ най-точната оценка за състоянието и перспективата на населението, е неговата възрастова структура. Съотношението на зависимите контингенти в под и над трудоспособна възраст имат съществено значение, тъй като характеризират тежестта, която обществото понася, за да осигури социална, медицинска и икономическа сигурност на тези групи.

Населението в трудоспособна възраст е съсредоточено основно в общинския център. Измененията във възрастовата структура в общината включват непрекъснато намаляване на броя и дела на населението в под трудоспособна възраст и задържането на дела на населението в трудоспособна възраст.

Трудовите ресурси са най-значимата за функционирането на стопанството част от населението. Техните количествени и качествени характеристики предопределят възможностите за социално-икономическото развитие на областта и страната. В общината се наблюдава характерната за страната тенденция, а именно преобладаване на трудоспособното население над останалите две групи (под и над трудоспособно население). Към 01.02.2011 г. трудоспособното население в общината е 35 430 души. Делът на подтрудоспособното население (до 16 г.) към същата дата е 5 667 души, което се дължи на преобладаващият дял на възрастното население.

Налице са значителни разлики в относителния дял на неграмотните лица при трите основни етнически групи в Силистра. При самоопределилите се като българи 0.5 са неграмотни, при турската етническа група – 4.7%, а при ромската – 11.8%

Образователната структура на населението на общината е неблагоприятна. Преобладаващата част от жителите са със средно образование – 46.4%, следвани от хората с основно образование – 22.6%. Относително по-малка част от населението е с висше образование – 18.6%, като то предимно населява град Силистра (16.3%). Немалка част от жителите са начално и начално незавършено образование – общо 11.4%.

Така представената информация за образователното равнище на населението на общината, регистрирано при последното преброяване през 2011 г. от националната статистика показва, че са необходими поредица от мерки на различни институционални равнища, които да създадат предпоставки, в т.ч. и политики, за повишаване образователното равнище на населението.

Човешкият капитал е в основата на заложените цели в стратегията за развитие на ЕС в новия програмен период Европа 2020. Подобряването на демографската картина и осигуряване на приемливи стойности на показателите, отразяващи социалното и икономическото развитие на общината и доближаването до средните за ЕС налага *създаването* на предпоставки за постигане на интелигентен, устойчив, балансира и приобщаващ растеж. Базова предпоставка в наличието на качествен човешки ресурс,

високо образован и компетентен, иновативно и проактивно работещ. Инициативите за достигане на показателите на ЕС по отношение на степен на образованост, продължаващо обучение и учене през целия живот е необходимо да бъдат своевременни, ефективни и адекватни на нуждите и възможностите за развитие на община Силистра.

2.5.3. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

По отношение на здравеопазването Община Силистра е една средностатистическа община. На територията на общината функционират:

Лечебни заведения за извънболнична помощ

Според информация от публичните регистри на Регионалната здравна инспекция Силистра, актуална към 03.04.2013 г., лечебните заведения на територията на град Силистра са:

- Амбулатория за специализирана медицинска помощ – индивидуална практика – 56 бр.
- Амбулатория за специализирана медицинска помощ – групова практика – 1 бр.
- Амбулатория за първична дентална помощ – индивидуална практика – 49 бр.
- Амбулатория за специализирана дентална помощ –индивидуална практика – 1 бр.
- Диагностично-консултативен център 1-Силистра"ЕООД
- "Медицински център -Силистра" ЕООД ,
- "Медицински център АЛФА МЕДИК" ООД
- Медико-диагностична лаборатория – 4 бр.
- Медико-техническа лаборатория – 22 бр.
- Център за спешна медицинска помощ – 1 бр.

Стационарно лечение

Стационарното лечение на населението от област Силистра се осъществява в Многопрофилна болница за активно лечение – Силистра АД. Средносписъчният брой на персонала на болницата към м. юни 2013 г. е 565. Броят на леглата в болницата е

294., а използваемостта им е 77,82% . Достатъчна е осигуреността с болнични легла и персонал. Материално-техническата база е в добро състояние. Според изводите на документа „Обща характеристика и сравнителен анализ на българските райони" по проект „Разработване на социално-икономически анализ за нуждите на Оперативна програма „Регионално развитие" за периода 2014-2020 г." осигуреността на България с болнични легла е по-висока от средното ниво за Европейския съюз, като тенденцията през последните години у нас е към увеличаване на броя на болничните легла, докато наблюдаваните процеси в общността са в посока намаляване на легловата база.

Спешна медицинска помощ

В град Силистра функционира Център за СМП с филиали в Тутракан, Дулово, Кайнарджа и Главиница.

Аптеки

Според регистъра на РЗИ към 03.04.2013 г. в община Силистра функционират 19 аптеки и 4 дрогерии, като по-голяма част са разположени в централната част на общинския център.

Детски ясли

На територията на общината функционират следните 4 детски ясли и 2 ОДЗ.

Детска кухня

Детската кухня в общината обслужва средно 350 деца от общината, като осигурява здравословно и разнообразно хранене за нейните клиенти. Материалната база в детските ясли и детска кухня е на сравнително добро ниво; ремонти се извършват само при необходимост.

Висш медицински персонал в града от 152 души, като цяло специалистите са концентрирани в общинския център. Преимущество за целия регион е наличието на МБАЛ, която обслужва населението на цялата област. В анализ на ситуацията и на потребностите от социални услуги в община Силистра (2010) е посочено, че общината има достатъчна осигуреност с болнични легла и персонал, материално-техническата

база е в сравнително добро състояние, а броят на болничните легла отговарят на потребностите на населението. В същото време общинските експерти смятат, че състоянието на материалната база като цяло (не само на МБАЛ) е основен проблем на здравеопазването в града. В последните пет години не са привлечени средства по оперативни програми в полза на болницата в Силистра. Наличие на трайно незаети практики за първична медицинска помощ. Затруднен достъп до специализирана медицинска помощ поради липса на специалисти (основно онколози, ревматолози и неврохирурзи). МБАЛ Силистра обслужва населението на цялата област. От управлението на МБАЛ Силистра се поставя като необходимост изграждането на нова сграда на болницата.

През 2012 г. е планирана и осъществена организационно-методична помощ на медицинските специалисти в детските заведения и училищата. Организационно-методичната помощ беше насочена към планиране и отчитане на дейността по промоция и превенция на здравето на децата и учениците, анализ на данните от профилактичните прегледи, работа по Националните програми и здравно-образователни дейности. През 2012 г. бяха организирани редица масови прояви по Национални здравни програми и здравни дни. Общо са проведени 20 масови прояви по различните програми с 2686 участника.

2.5.4. СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

Предоставяните социални услуги са в отговор на установи потребности на нуждаещите се, от една страна и националната политика по интеграция и предоставяне на важни услуги със социална насоченост в общността. Предоставянето на услуги в общността се осъществява в съответствие с действащата Общинска стратегия за развитие на социалните услуги 2011-2015, която ежегодно се детайлизира в годишни планове. Планираното развитие на социалните услуги е базирано на задълбочено проучване и анализ на социо-демографската и икономическа картина на община Силистра. На тази база се очертават някои типични рискове за лица в неравностойно положение: ниско образование, неравностойна позиция на пазара на труда, съчетана с липса на трудови навици,трайна липса на собственост, лоши битови условия и липсата на средства за издръжка, принадлежност към етнически общности в неравностойно положение, многодетство, изолираност на малките населени места, концентрация на

хора в пенсионна възраст в малките населени места, увреждане и/или сериозни здравословни проблеми на лицето или на член от семейството, ограничен достъп до здравни услуги, противообществени прояви, рискове, засягащи децата и настанените в институции. Въз основа на тези характеристики се обособяват няколко рискови групи. Повечето от тях имат социално-икономически корени. Анализът цели да се направи пълна класификация на рисковите групи и да очертае някои приоритетни потребности от социална защита, както и необходимостта от развитието на конкретни социални услуги. Анализът стъпва на разбирането за риска като фактор, препятстващ социалната интеграция на индивиди и групи. В резултат на анализа на рисковите фактори бяха обособени няколко ключови рискови групи, които да бъдат обект на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги. За да превъзмогне индивидът ситуацията на риск, често е необходима подкрепа и за семейството му. На територията на общината има социални услуги, които работят със семействата и близките на деца и лица в риск. Анализът на групите в риск очертава и съпътстващи групи, които се нуждаят от подкрепа. В община Силистра има развита мрежа от социални заведения. Три са **специализираните институции**: Дом за стари хора с отделение за лежащи в гр. Силистра; Дом за възрастни с физически увреждания с. Айдемир ж.к. “ Север”; Дом за деца, лишени от родителска грижа “Димчо Дебелянов” гр. Силистра.

Социалните услуги в общността се предоставят от:

- Дневен център за деца и младежи с увреждания;
- Дневен център за стари хора;
- Домашен социален патронаж, който има и филиали в с. Бабук и с. Брадвари;
- Клубове на инвалида и пенсионера.
- Център за обществена подкрепа
- Обществена трапезария
- Защитено жилище за младежи от ДДЛРГ навършили 18 г. възраст
- Преходно жилище за деца и младежи от 14 до 18 г. възраст
- Приемна грижа
- Социален асистент
- Домашен помощник
- Кризисен център
- Център за социална рехабилитация и интеграция и др.

Като се има предвид изградената до момента мрежа от социални услуги и откроените целеви групи, за да се изгради ефективна система за социална подкрепа е необходимо да се развиват социални услуги, осигуряващи превенция на изоставянето, повишаване на родителския капацитет, подкрепа на ранното детско развитие, осигуряване на среда, близка до семейната, формиране и възвръщане на умения и навици за самостоятелен живот. Тези услуги вече се предоставят в община Силистра.

С цел осигуряване на достъп до социалните услуги е необходимо да се осигури тяхната мобилност, имайки предвид съсредоточеността им в областния град. Не на последно място е и необходимостта от осигуряване на достъпна архитектурна среда, особено до обществените и културни сгради.

Предвид на гореизложеното се очертава необходимост от разкриване на допълнителни социални услуги в новия програмен период.

В общината се работи по изпълнението на Общинска стратегия за развитието на социалните услуги в община Силистра (2011 – 2015 г.), която е приета през 2011 година след продължителна и задълбочена работа и в изготвеният в резултат на нейната реализация План за трансформиране на специализираните институции за деца на територията на Община Силистра и други планови и стратегически документи.

Стратегията до голяма степен спомага и обслужва постигането на Общинския план за развитие на община Силистра 2014 – 2020 г., а нейното въздействие и ефект върху местната общност би трябвало да са в основата на последващата оценка на ОПР, която задължително (в съответствие с ЗРР) се осъществява след приключване на съответния програмен период.

2.5.5. ОБРАЗОВАНИЕ

Обект на целенасочена държавна и общинска политика е създаване на условия и възможности за развитие на образователната система, осигуряваща различни видове и степени на образование на населението. Наред с другите организационно-методически условия за реализирането на тази политика важна роля е отделена на образователната инфраструктура. Последната включва обекти на предучилищното обучение, общото и профилираното, и професионалното образование – детски заведения и различни видове училища. В областта действа стратегически програмен документ за интеграция на ромите в образователната система.

Предучилищната подготовка в община Силистра се осъществява в 9 детски градини – 2 обединени детски заведения и 7 целодневни детски градини. В град Силистра детските градини са 6 като 3 от тях разполагат с по две сгради. В с. Айдемир детската градина е с 2 сгради, посещават я деца и от с. Сребърна, където детската градина е закрита. Детската градина в с. Калипетрово е с филиал в с.Бабук. Детската градина в с. Иширково е с филиали в с. Йорданово и в с. Брадвари.

Общината води активна политика за подпомагане на родителите на деца в тази възрастова група, като таксите за посещение на детска градина, определени от Общински съвет - Силистра за децата от селата Проф.Иширково, Брадвари, Йорданово и Бабук са по-ниски в сравнение с останалите населени места, предвид качеството на предлаганата услуга-материална база, сграден фонд, отопление и др.

Структурата на образователната система, съобразно начина на финансиране включва:

- 11 общински училища - 164 паралелки; 3633 ученици; 327 класни стаи;
- 7 държавни училища - 55 паралелки; 1221 ученици; 131 класни стаи.

Според степента и съдържанието на училищното образование в общината функционират:

- 2 профилирани гимназии - 34 паралелки; 833 ученици; 75 класни стаи;
- 2 средни общообразователни училища - 31 паралелки; 676 ученици; 79 класни стаи;
- 1 спортно училище – 8 паралелки; 186 ученици; 21 класни стаи;
- 6 основни училища – 91 паралелки;1938 ученици;140 класни стаи;
- 6 професионални гимназии – 51 паралелки;1197 ученици;118 класни стаи;
- 1 помощно училище – 4 паралелки; 24 ученици; 13 класни стаи.

Едно от условията за ефективното използване на наличната материална база на образованието и за провеждане на нормален учебно-възпитателен процес е средната пълняемост на паралелките в общообразователните и професионалните училища. На регионално ниво, община Силистра е малко над този показател за област Силистра – 22.16 ученици в паралелка при 21.2 ученици в паралелка за областта, 21.8 ученици средно за Северния централен район и 21.6 ученици – средно за страната.

Същевременно поради спад в раждаемостта, демографския срив и недостиг на ученици ежегодно се формират паралелки с пълняемост под нормативно определения минимум – маломерни и слети. Традиционно те са в основните училища на селата

Калипетрово, Иширково и Брадвари.

Средният брой учащи на един преподавател е съответно: 13.2 за областта, 13.9 за района и 14.0 за страната. Налице е увеличаване на броя на учащите на един преподавател на всички териториални нива, главно поради съкращаване на преподавателския състав и въведените делегирани бюджети.

По Национални програми на МОН са предоставени средства на училищата за обновяване на учебно-техническото оборудване – подмяна на учебни дъски, ученически маси и столове; за подкрепа на целодневното обучение – освежаване и оборудване на стаи за отдих и занимания по интереси, закупени са дидактически материали; за подпомагане на физическото възпитание и спорта; за ремонт на спортни площадки и съоръжения. Всички училища са оборудвани с компютърна техника, поддържа се интернет и оборудване на терминални места.

По отношение на осигуряването на условия за реализация на законовото изискване за задължително обучение до 16-годишна възраст, в община Силистра са създадени условия за осигуряване на достъп до съизмеримо по качество образование на деца и ученици от населени места, в които няма функциониращи училища. В тази връзка в община Силистра 5 училища са със статут на „средищни”. За тях се осигуряват допълнителни средства от централния бюджет за транспортни разходи, целодневна организация на учебния ден и столово хранене.

За организиране на свободното време на учениците, за развитие и стимулиране на техните познавателните интереси и творческите способности се грижат 2 извънучилищни педагогически учреждения: Обединен детски комплекс/ОДК/ и Народна астрономическа обсерватория “Галилео Галилей”/НАО/. В тях са обхванати около 150 деца от предучилищна възраст и 900 ученици от общинския център.

Обединено общежитие за средношколци “Младост”/ООС/ е предназначено за възпитание, обучение и отдих на ученици от VI до XII клас от цялата страна, които се обучават в силистренските училища. Поради ограничение в сградния фонд са обхванати 230 ученици, като желаещите са много повече.

В община Силистра функционира Ресурсен център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности, в който са обхванати 285 деца и ученици от общинските и държавни училища и детски градини. Всички училища и детски градини, в които се обучават деца и ученици със специални образователни интереси разполагат с кабинети с

необходимото оборудване за пряката работа на ресурсните учители.

ОУ „Иван Вазов”, гр. Силистра участва като пилотно училище в проект на МОН „Осигуряване на условия и подкрепа за преход от интегрирано към включващо обучение“. Целта на проекта е да се осигури подкрепяща среда за равен достъп до образование и за отваряне на образователната система към осъществяване на включващото обучение.

В почти всички училища и детски градини са изградени подстъпи за достъп на деца в инвалидни колички. В ОУ „Отец Паисий“, гр. Силистра е монтиран асансьор между етажите на сградата за нуждите на децата със специални образователни потребности.

Висше образование

През учебната 2012/2013г. за придобиване на образователно-квалификационни степени „бакалавър” и „магистър” в Русенски университет „Ангел Кънчев”- Филиал Силистра и Филиал на Висше училище по агробизнес и развитие на регионите в редовна и задочна форма се обучават 810 студенти. Дипломиралите се през 2012 г. студенти са 158.

Специалностите, които предлага Русенски университет „Ангел Кънчев”-Филиал Силистра са: Български език и чужд език, Физика и информатика, Транспортна техника и технологии и Електроинженерство.

Във Висше училище по агробизнес и развитие на регионите специалностите са: Икономика на туризма, Аграрна икономика, Управление на агробизнеса, Счетоводство и одит, Финанси и банково дело.

ПО-ВАЖНИ ИЗВОДИ:

1. Отчитайки сравнително добро състояние на материалната база, включително и сградния фонд на детските и учебни заведения все още има различна необходимост от ремонти-подмяна на дограма, саниране, външно и вътрешно измазване, подмяна на ВиК, електрически и парни инсталации, ремонт на покривни конструкции и др.;

2. Има необходимост от изграждане на съвременен модел от дейности по опазване живота и здравето на децата и учениците- благоустрояване и модернизиране на детските и училищни дворове, изграждане на стабилни огради, осигуряване на денонощна надеждна охрана и пропускателен режим в районите около и в детските

градини и училища;

3. В условията на „делегиран бюджет“ и при негативни социално-икономически и демографски процеси в малките населени места се проявяват сериозни затруднения, свързани с осигуряването на качествено образование- издръжка, кадри, слети и маломерни паралелки;

4. Все още се наблюдават процеси на сегрегация на децата от ромски произход, произтичащи от местоположението на училището и затворения характер на ромската общност в района;

5. Високата безработица и бедност в малките населени места води до нарушаване на достъпа до предучилищно образование и възпитание на голяма част от децата, поради невъзможност за плащане на такси за ползване на детска градина;

6. Липсата на стабилни икономически субекти в общината поставя пред професионалното образование сериозни проблеми при изграждане на мрежа от професии и специалности, които осигуряват бъдеща реализация. Това нарушава необходимото сътрудничество между бизнес и образователни институции.

2.5.6. СПОРТ И МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ

В Община Силистра са запазени добри традиции в домакинството на републикански и държавни първенства по лека атлетика, автокрос, стрелба с лък, стрелба с пневматично оръжие, спортни танци, карате и приложно колоездене. Всяка година, в края на месец август, Силистра посреща участниците в най-голямата в Европа Международна гребна регата по р. Дунав – ТИД. На територията на общината извършват учебно-тренировъчна и спортно-състезателна дейност 16 официално лицензирани спортни клуба по 13 вида спорт - лека атлетика, плуване, баскетбол, стрелба с лък, спортна стрелба, джудо, сумо, шахмат, карате-до, борба, ветроходство, футбол и волейбол. В общината има достатъчно спортни бази, адекватни на развиваните спортове и съответстващи на съвременните норми и изисквания за провеждане на състезания.

За пълноценно осмисляне на свободното време в Община Силистра е изготвена Програма за подпомагане отдиха на децата и юношите, като им се предоставя възможност за безплатно ползване на спортната база. Със съдействието на преподаватели от Ученическа спортна школа се провеждат занятия по баскетбол,

футбол, плуване, лека атлетика и джудо.

В общината е необходимо изграждане на многофункционална спортна сграда, която да осигури възможност за провеждане на представителни състезания и културни дейности и така да популяризира спорта, особено сред младите хора. Установява се потребност от рехабилитация и модернизация на спортните обекти на територията на общината, както и обновяване и повишаване сигурността на спортните обекти и обновяване на училищните спортни съоръжения.

В община Силистра вече са оптимизирани институционалните условия, касаещи участието на младите хора в процесите на вземане на решения и дебатите, които ги засягат. Структурите, реализиращи младежката политика на територията на Община Силистра са ОДК, НАО „Г. Галилей", читалищата, училищата, неправителствените организации, спортните клубове, младежките организации и неформални групи, доброволци.

Община Силистра е регионална ЕВРОДЕСК точка, с което се предоставя възможността младите хора да получават информация за Европейски финансиращи програми, обучения и работа в чужбина.

2.5.7. ТРУДОВ ПАЗАР И БЕЗРАБОТИЦА. ДОХОДИ

Силистра е една от най-бавно развиващите се области в България през последните 10 години.[3] През целия период областта не успява да привлече достатъчно външни и вътрешни капитали, които да стимулират икономическата активност в региона и да повишат трайно нивото на заетостта и доходите. Географската изолираност на областта и ниският стандарт на живот са основните причини голяма част от жителите да мигрират към вътрешността на страната.

През последните години се наблюдава тенденция към увеличаване дела на населението в над трудоспособна възраст в общината. По-висок е този дял в селата в сравнение с град Силистра. По данни от Дирекция „Бюро по труда" **безработните лица** в общината към 31.01.2011 г. са 3 144 души, което е с 34,3 % по-малко спрямо същия период на предходната година. Стойностите на този показател за община Силистра обаче са с 4% по-високи от средните за страната. Безработните мъже и жени са почти равен брой, като тези които са със средно образование формират почти 60% от всички

[3] Регионални профили: Показатели за развитие. ИПИ, С., 2012.

безработни в общината. Възрастовата структура на безработните е доста обезпокоителна. Безработните лица над 50 години представляват 40% от всички безработни, този факт заедно с процеса по застаряване на населението дава основание за негативна прогноза по отношение на икономическото развитие на общината. Преобладават трайно безработните лица, като съществена част от тях – 19.50% са с продължителност на регистрацията между 1 и 2 години.

Към края на 31.05.2011 г. нивото на безработица в Община Силистра достига 8.46%, в областта 12.54, а за страната стойността е - 8.87% . По данни от Дирекция Бюрото по труда – Силистра, към месец май 2011 г., регистрираните безработни наброяват 2596 души. Спрямо предходния месец нивото на безработица е намаляло със 140 човека или 5,1 %. Спрямо същия период на миналата година е налице намаление с 506 човека или 16,3 %.

Към 31 май 2013 г. безработицата в общината е 11.1%, като тенденцията е тази стойност да се сравнително устойчива, със съвсем леки колебания.

Образователните структура на безработните лица към 31.12.2012 г. е както следва: над 15% са висшисти, почти 65% от безработните са със средно образование, в т.ч. и професионално, с основно са почти 13%, а с начално и по-ниско малко под 7%. Женската безработица е малко над 51%.

Безработните лица с регистрация в ДБТ над 2 години са почти 15% (440 лица), като 275 от тях са жени.

Структурата на безработните е многообразна и трудно могат да бъдат направени генерални заключения от нея. Безработни са както хората с професии и специалности, така и хора без професионално направление и специализация.

Един от инструментите за ограничаване на безработицата е трудовото посредничество. През 2011 г. в област Силистра са обявени 2619 свободни работни места на първичен пазар на труда. В резултат на действията на трудовите посредници в дирекции „Бюро по труда” през 2011 г. са устроени на работа 2339 безработни лица. През първите пет месеца на 2012 г. са заявени 1329 работни места на първичния пазар на труда. На работа са устроени 1265 безработни лица (при 1244 за същия период на 2011 г.).

Специално внимание се отделя на неравнопоставените групи на пазара на труда (лица на социално подпомагане, хора с увреждания, младежи и т.н.), които изпитват затруднения при намирането на работа.

За намаляване на безработицата в област Силистра сред продължително безработните и лицата на социално подпомагане продължава реализацията на Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост" и Национална програма „Асистент за хора с увреждания". Принос за преодоляване на младежката безработица има реализацията на Национална програма „Старт на кариерата".

Икономически неактивните лица в общината към 01.02.2011 са 22 208 души, което е почти 38.5% от неактивните лица на територията на областта.

Основният дял от **заетите лица** са ангажирани във първичният сектор на икономиката. Частният сектор все още е водещ по отношение на осигуряването на заетост, въпреки, че с настъпването на икономическата криза делът на ангажираните в бизнес организации с такъв капитал постоянно намалява.

С най-висок коефициент на икономическа активност в областта е община Силистра - 65.5%, или с 8.6 процентни пункта по-висок от този за областта. Най-висок е коефициентът на заетост в община Силистра - 53.1%, или с 8.8 процентни пункта по-висок от този за областта. Най-ниска е безработицата сред лицата между 15 и 64 навършени години в област Силистра е в общините Тутракан (16.2%) и Силистра (18.9%).

Икономически активните лица в Община Силистра са 44% от всички активни в областта, като преобладава активността сред мъжете.

През изминалия период (2007-2012 г.) трудовата заетост е с подчертана негативна тенденция на развитие. Намаляващият брой на заетите лица и свързаният с този брой коефициент на заетост е характерен за община Силистра.

Заетите по трудово и служебно правоотношение през 2011 г. са с 1760 души по-малко в сравнение с 2009. Тенденцията за годините, в които статистиката има данни се запазва в абсолютен размер заетите през 2010 и 2011 са съответно 13 120 и 13 129 души.

В община Силистра през 2011 година са били заети 18 821 лица, което представлява над 53% от всички заети в областта. Половата структура на заетите в общината е както следва: 52.3% мъже и 47.7% жени. Градът е преобладаващото място, където населението намира заетост – тук са заети над 75.% от всички заети в общината.

В общинската икономика най-много заети са 70.34% са заети в третичния сектор на икономиката, 23.61% във вторичния сектор, а първичния - 6.06%.

Заетостта в общината се формира в най-голяма степен от предприятията, работещи в преработващата промишленост. Почти 21.5% от заетите са ангажирани в този сектор. Тенденцията в сектора е към намаляване на техния дял.

Търговията и услугите е вторият по-големина отрасъл, който осигурява 16.7% от заетостта. Реално над 25.2% от ангажираните са в сфери на бюджетна издръжка, което прави държавата най-големия работодател на територията на общината. Заетостта периода 2009 – 2011 г. не се отличава с драстични колебания по икономически дейности. Регистрира се спад в абсолютните стойности на заетите, което е резултат от неефективната и неконкурентна икономика и нейната силна зависимост от външни фактори, като икономическата криза.

Доходите на домакинствата не са достатъчни за осигуряване на стандарт и качество на живот. Най-високи доходи се регистрират в сектор финансови и застрахователни дейности 9 868 лв., следван от сектор държавно управление и доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване.

Таблица 2.5.7.1.

Средногодишна работна заплата за периода 2009 – 2011 г.

Показател	2009	2010	2011
Среден списъчен брой на наети лица по трудово и служебно правоотношение в община Силистра (брой)	14889	13120	13129
Средна годишна работна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в България - лева	7309	7777	8230
Средна годишна работна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в област Силистра - лева	5349	5771	6059
Средна годишна работна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Силистра - лева	5617	6100	6394

Източник: ТСБ Силистра

Средната годишна работна заплата е под равнището на за страната и Северен централен район, но е превишава тази на областта. Голяма част от населението допълва своя доход от натурални стопанства. Като цяло доходите в общината са ниски и

непривлекателни а младите образовани хора, които търсят своята реализация в икономическите центрове на България или в чужбина.

Логично, размерът на средната **работна заплата** за общината е под средния за страната, като тази тенденция е устойчива през годините. В същото време, обаче, доходите на жителите на общината са над средните за областта, което показва, че икономическата активност в общината е по-висока от средната за областта и тук е възможно прилагането на стратегия стимулираща развитието на „центъра" и „издърпваща" периферните части на областта.

Най-изоставащи по отношение на заетостта в Северен централен район са областите Разград и Силистра. Този тенденция може да окаже негативен ефект върху икономическите показатели на областта и общината, а от тук да се създаде и социално напрежение по места. Лошите икономически показатели и ниското качество на живот в повечето области в България, в т.ч. и в област Силистра, ще се отрази негативно върху инвестиционната и иновационна активност на стопанските субекти и ще доведе до концентриране на голям икономически ресурс в определени териториални локации, прекалена урбанизираност и обезлюдяване на икономически изоставащите общини. Тези опасения са реални и поставят въпроса за адекватността на националната и местна политики по запазване на териториалните единици като действащи икономически субекти, осигуряващи необходимото качество на живот и подходяща заетост на местното население.

Състоянието на икономиката на общината влияе негативно върху равнището на заетостта и безработицата. За производствената стагнация допринася липсата на мащабни външни инвестиции. Недостатъчното развитие на производството в общината се определя от ограничените възможности за самофинансиране на местните стопански субекти, на свитото стоково-пазарно търсене, обусловено от ниските доходи на населението, резултат от настъпилата финансово икономическа криза.

Наетите по трудово и служебно правоотношение в община и област Силистра, видно от таблицата по-долу е, че след 2009 г. броя на наетите намалява, като процент тенденцията е повече от тревожна.

За първото шестмесечие на 2011 година данните на НСИ показват, че от областите в Северен централен район за планиране, в област Силистра числеността на наетите лица по трудово и служебно правоотношение са най малко.

2.5.8. ИЗВОДИ

В разработката на ИПИ[4] е направен опит за клъстеризация на общините в България на база икономическия им статус. Според разработката област Силистра заедно с област Разград попадат в клъстер: лошо социално-икономическо състояние и негативни тенденции на развитие.

Фигура 2.5.8.1. Клъстеризация на общините според икономическия им статус

[4] Регионални профили: Показатели за развитие.“ Институт за пазарна икономика. София, 2012

2.6. КУЛТУРЕН ЖИВОТ

2.6.1. ПОДХОД

Към културния живот се присъединяват религиозните вярвания, местните обичаи, езиковите особености, идеите на общностите и следващите ги дейности и реализации.

Най-забележителната черта на културния живот е творческата изява на отделния човек и цялото общество, обединяваща изразяването чрез художествените изкуства, музиката, театъра, киното и основаваща се на човешките дух и познание. Именно преоткриването на духа и знанието са предпоставки за пълноценен културен живот, а двете потребности могат да бъдат откроени сред вече представената впечатляваща история на община Силистра и особено сред изразяващите я културни ценности и музеи.

Силистра е град с древно културно – историческо наследство, през който в продължение на две хиляди години минават десетки народи и цивилизации. Те оставят видими, често емблематични следи от своето присъствие.

През тези две хиляди години в града е натрупано богато културно – историческо наследство. При това през различните исторически епохи, като изключим последния век, градът е водещият административен, военен, културен и духовен център на Добруджа.

2.6.2. КУЛТУРНА ИНФРАСТРУКТУРА

Културната инфраструктура на общината обхваща местните музеи, театри, опера, кина, библиотеки, заедно с традиционните и специфични за българския културен живот читалища. Повечето елементи на културната инфраструктура са съсредоточени в общинския център, като изключение са повсеместно разположените читалища.

Музеи: **Археологическият музей, Етнографският музей, Природо-научният музей** при биосферен резерват "Сребърна".

Читалища - в община Силистра функционират 23 читалища.

Архитектурни паметници, археологически обекти културни институции

Културно-историческото наследство на общината е изключително богато. Тук се

намират изключително голям брой архитектурни паметници на културата – над 69 обекта са определени като такива.

Археологическите обекти в общината са 56, разположени в 14 села и общинския център. Силистра е сред градовете с богато културно и историческо наследство. Самоуправляващ се град на 19 века, център на патриаршия и пресечна точка на култури на различни народи, днес 2/3 от съвременния град е обхванат от резерват, съдържащ уникални реставрирани паметници от римската и средновековна българска култура с национално и световно значение.

Най-забележителните са: Римската гробница в Силистра /Дуросторум/, Крепост „Меджид Табия" от началото на XIX в. между с. Калипетрово и гр. Силистра,

На територията на общината действат 7 професионални културни институти, творчески обединения и групи, работят 12 библиотеки.

Силистренска катедрална църква „Св. Ап. Петър и Павел" с мощите на Св. Дазий Доростолски **Църквата "Св. апостоли Петър и Павел"** в Силистра е построена след Кримската война от майстори, от водещите за този период, Дряновска архитектурна школа. Катедрален храм Св.св.първоапостоли Петър и Павел в Силистра е обявен за паметник на културата.

Резерват

Природо-биосферен резерват Сребърна с е поддържан биосферен резерват разположен край село Сребърна, на 16 километра западно от Силистра и на 2 километра южно от Дунав. Той обхваща езерото Сребърна и неговите околности. Намира се на главното миграционно трасе на прелетните птици между Европа и Африка, наречено "Via Pontica". Местността е обявена за резерват през 1948 г. и има охраняема площ от около 600 хектара, както и буферна зона от около 540 хектара. Сребърна е сладководно езеро, което е разположено край река Дунав. Дълбочината му варира от 1 до 3 метра, а площта му е 2 - 2,5 км². Често се заблатява.

Резерватът е известен най-вече с птиците, които могат да се наблюдават на неговата територия. 221 вида птици гнездят в резерват Сребърна: къдроглав пеликан, малък корморан, блестящ ибис, лопатар, ням лебед, белоока потапница, малка белочела гъска, червеногуша гъска, сива гъска, патици, тръстиков блатар, синьогушка, мустакат синигер. Тук е единственото традиционно в България гнездово находище на голяма

бяла чапла.

Културни дейности

Културният календар на общината впечатлява с наситеността си от различни събития, посветени на честването на забележителни исторически събития и личности, религиозни празници, представяне и пресъздаване на изкуствата.

Същевременно, присъщ за общината е съхраненият селски бит, присъединяващ разнообразни обреди и чествания на религиозни и народни празници. Съчетанието от утвърдени културни институции и ежегодните културни мероприятия формират значимия културен живот в град Силистра и прилежащите й села и го превръщат в отличителна черта общината.

2.6.3. ИЗВОДИ ОТ ХАРАКТЕРИСТИКАТА НА КУЛТУРНИЯ ЖИВОТ В ОБЩИНАТА

Община Силистра има изключително висок потенциал за превръщане в дестинация свързана с практикуване на културен туризъм. В общината има белези от няколко епохи, които заедно с природните дадености и културни събития я превръщат в уникален туристически продукт. Разнообразната културна инфраструктура с доказани и регионално значими културни институции, национални обекти с археологически и културна стойност, се нуждаят от активен маркетинг, който да акцентира върху уникалността на общината и нейното историческо развитие през различните епохи.

Впечатляващ брой читалища и религиозни храмове, изградени през последните два века и съхраняващи българския дух. Повсеместно разположените читалища и храмове позволяват организирането на единна система от културни обекти и тяхното съвместно представяне – възможност за обособяването на общ културно-туристически продукт между отделните села при обвързването им с общинския център.

Община Силистра се отличава с характерно културно многообразие, следствие на съвместното съжителство на различни етноси, през различни епохи. Селата от общината са запазили своите традиционни обичай и селски бит. Общината има богат и наситен с множество събития и инициативи културен календар.

Всички тези потенциали, обаче не са развити. Липсват достатъчно идеи и инициативи за съчетаване на историята и културата на общината, при които историята

се използва като провокатор за творческите процеси, а културните дейности предоставят нови интерпретации и приложение на историческите обекти. Липсват достатъчно интегрирани подходи за съвместно действие и споделени резултати от страна на общинските читалища. Не са разработени културни пътища за единно представяне и формиране на културно-туристически продукт между църквите на общинските селища. Неизползвани възможности за създаването на общ културен продукт. Много от паметниците на културата и културните и читалищни сгради са в лошо състояние и се нуждаят от реновиране. Нужни са средства и за промотиране и повишаване на привлекателността им за младите хора.

2.7. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА

2.7.1. ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА И ДОСТЪПНОСТ

Общината разполага с неизползван ресурс по отношение на транспортната достъпност. Изградената, но неподдържана транспортна инфраструктура води до пропуснати ползи в икономически и социален аспект. Инвестициите в развитието и поддържането на транспортната и комуникационна инфраструктура ще дадат сериозен тласък за съживяване не само на общината, но и на областта и региона.

На територията на общината съществуват предпоставки за развитие и модалност на 4 вида транспорт, което може да бъде посочено като едно от бъдещите стратегически предимства на Силистра.

През територията на община Силистра не преминават сухоземни Трансевропейски транспортни коридори. Единствено ТЕТК № 7 /р. Дунав/ минава по северната граница на общината. Автомагистрали и/или скоростни пътища липсват.

2.7.1.1. ПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА

През територията на Общината преминават седем пътя от Републиканската пътна мрежа (РПМ): един първокласен, два второкласни и четири третокласни.[5]

През общината преминава един път с национално значение - ***първокласния*** път I-7 граница Румъния/ГКПП “Силистра” – Дулово – Шумен – Ямбол – Елхово – ГКПП

[5] Решение 884 на Министерски съвет на РБ от 29.12.2002г.

“Лесово”/граница Турция, който формира международен транспортен коридор, успоредно на Трансевропейския транспортен коридор ТЕТК № 9 /Русе-Кърджали/, провеждайки транзитните потоци между Турция и Румъния и страните от ОНД. Пътят осигурява свързаност на общината с националната транспортна мрежа и е основна връзка към Столицата, Южна България и Черноморието.

Вътрешнорегионалните комуникации се осъществяват от регионалната пътна мрежа, като основна роля на територията на общината имат пътищата от ***втори*** клас:

- път II-21 Русе – Тутракан – Силистра.
- път II-71 Силистра – Добрич.

По данни на общинска администрация Силистра общата дължина на РПМ в рамките на Общината възлиза на 105.232 км., от тях 16.9 км. са I клас, 37.222 км. - II клас и 51.110 км. – III клас.

По-ограниченото развитие на републиканската пътна мрежа в общината прави по-значима функцията на всеки един от пътищата, но особено важни са направленията Силистра-Шумен и Силистра-Тутракан-Русе, чието поддържане и модернизация са от определящо значение за развитието на областта. В този контекст решаващо значение ще има привеждането и поддържането в добро състояние и на регионалната пътна мрежа, както и на общинската.

По отношение на пътната настилка почти 82% е асфалтова, а 14.5 трошен камък и 3.5% от транспортната инфраструктура е черен път.

Редица пътни участъци в общината са с изключително експлоатационна състояние, като някои дори са 100% амортизирани.

Липсата на ресурси създава предпоставки за влошаване на наличната пътна инфраструктура и затруднен достъп до населените места в общината и до основните транспортни трасета. Инвестициите в посока на реконструкция, изграждане и модернизация е част от политиката, която трябва да се реализира в периода 2014-2020.

Висока концентрация на моторни превозни средства се регистрира единствено на територията на град Силистра. Изчислената степен на моторизация е 429 л.к./1000 жители, което показва една сравнително висока моторизация. Експлоатационното състояние на част от уличната настилка се нужда е от ремонт, но като цяло достъпът в общинския център е добър. Като проблем се очертава недостигът на паркинги и гаражи на територията на града. ИПГВР на общината планира редица инициативи за решаване на проблемите с уличната достъпност и натовареност.

До момента политиката по реализация на проекти свързани с велодостъпност на територията на общината не е развивана. В града няма изградени велоалеи и не са разработвани никакви проекти в тази връзка.

Важно е да се отбележи, че:

- Наличната пътна инфраструктура в община Силистра като гъстота и капацитет е развита и достатъчна и може да поеме по-големи натоварвания, въпреки че показателите са под средните за страна няма претоварване на пътната инфраструктура.
- Състоянието на съществуващата общинска пътна мрежа се определя между задоволително и незадоволително поради факта, че на 65% от мрежата е поставена такава оценка. Пътната настилка е със силно износен повърхностен слой и участъци с концентрация на дупки и мрежовидни пукнатини. Голяма част от пътищата от I, II и III-то класната пътна мрежа се нуждаят от основен ремонт.

2.7.1.2. ВОДЕН ТРАНСПОРТ

Град Силистра разполага с няколко пристанища, които изпълняват различни функции. Пристанището, собственост на "Лесил" АД се намира на километър 381 на река Дунав. Естественото географско положение и добре установената комуникативна връзка на пристанището свързва областта със страните от Източна и Централна Европа.

Пристанище за обществен транспорт с регионално значение – за обработка на генерални и насипни товари - е и пристанището на «Поларис 8» ООД. Използва се за обработка на генерални и насипни товари.

В най-северната част на града е разположено пристанище с национално значение за обслужване на пътници и корабно банкеруване. Разполага с пътническа речна гара.

В град Силистра е открито първото частно пътническо пристанище по р. Дунав – "Йист Поинт". Пристанището е с регионално значение, предназначено за обществен транспорт и обслужване на пътници, обработка на поща, снабдяване на корабите с вода, гориво, ел. енергия и комуникации. Новият фериботен терминал Силистра – Кълараш, стопанисван от концесионера "Дунавски индустриален парк" АД, дава възможност за превоз на пътници и транспортни средства. Това създава предпоставки за увеличаване и привличане на трафика на камиони между Турция и Украйна и целия източен регион на България и Румъния.

Според ОУПО в района на фериботния комплекс Силистра - Кълараш на територия от 40 хектара е предвидена индустриална зона включваща и складови и изложбени зали функции. На територията на общината функционира ферибот. Той осъществява връзката между Силистра и Кълараш през сухопътната граница между България и Румъния. Фериботът е изграден за локални нужди с ограничена възможност за експлоатация (малка платформа).

2.7.1.3. ЖЕЛЕЗОПЪТНА МРЕЖА

Дължината на железопътните линии на територията на СЦР към края на 2011 г. е 627 км, които са 15,4 % от мрежата на страната. Общата дължина на удвоените жп линии е 89 км или 14,19 % от всички жп линии в района. Дължината на електрифицираните жп линии е 437 км – 69,70 % и е над средното ниво на ЕС.

Съществуващата железопътна инфраструктура на територията на общината е достатъчна и в добро състояние, но не се използва достатъчно интензивно. Реализирането на нова връзка с Румъния ще активизира както пътническия, така и товарния трафик в района и ще осигури интермодалност на пътници и товари.

2.7.1.4. ВЪЗДУШЕН ТРАНСПОРТ

Главният проблем пред въздушния транспорт в Община Силистра е неговото нефункциониране, след закриването на летище Силистра със заповед РД 08.1181/06.12.1999 год. на Министерството на транспорта.

Самото летище Силистра е от групата на малките летища в България. Предназначено е за вътрешни и международни полети за превоз на пътници и товари, както и за полети на селскостопанската авиация. Собствеността на летището е частна. Към момента инфраструктурата е запазена и предназначението на терена не е променяно.

2.7.1.5 ТРАНСГРАНИЧНИ ВРЪЗКИ

В Общия устройствен план и Общинския план за развитие на града е заложена възможност за реализиране на мост на река Дунав в общината между Силистра и Айдемир. Идеята за нов мост може да се осъществи след проучване интереса както на българските, така и на румънските власти, и на базата на детайлни проучвателни и проектни разработки. В Общия устройствен план е определено подходящо място за

моста, така че той да бъде реално осъществим. Необходимо е да бъде направена подобна разработка и от Румънска страна. По настоящем идеята за изграждане на мост на р. Дунав в района на гр. Силистра е включена в Програмата "Дунавски мостове" на Министерството на транспорта. От страна на двете гранични общини Силистра и Кълараш има желание и готовност за съвместни действия по осъществяване на идеята. Съществуват договорености на общинско и областно ниво, предстои това да стане и на държавно ниво.

Реализиране на нов ж.п. и пътен мост над река Дунав ще има положително влияние върху активизиране на трафика в района, което от своя страна ще доведе до икономическо съживяване, работни места и просперитет.

Развитието на всички видове транспорт и възможности за тяхното съчетаване е стратегическо предимство, от което общината може да се възползва в новия програмен период. Важно е да се отбележи, че развитието на инфраструктурата ще окаже въздействие икономическия и социален живот не само на общината, но и на региона. В същото време са необходими комплексни усилия на всички административно-териториални равнища за реализация на планираните инициативи за осигуряване на транспортна достъпност и през гранична инфраструктура. Развитието на пристанищната инфраструктура също е от важно значение за подобряване на преноса на пътници и товари.

2.7.2. ЕНЕРГИЙНА ИНФРАСТРУКТУРА И ВЕИ

Енергопреносна мрежа

Община Силистра се отличава с относително добре развита енергийна инфраструктура, както и целия СЦР. Всички населени места са електроснабдени и практически не съществуват проблеми за мрежите на електроразпределението, но има проблеми с доставката на електроенергия. Електроенергийната система е добре оразмерена да поеме по-голямо натоварване, което може да стимулира бъдещо икономическо развитие и трансгранично сътрудничество, но електроразпределителната мрежа се нуждае от доизграждане и реконструкция.

Потреблението на ел. енергия се формира основно от комунално-битови абонати – над 80%. Електрозахранването на значителна част от града не отговаря на

съвременните изисквания за сигурност. Подстанция Силистра в момента е с двустранно ел. захранване, за разлика от останалите областни градове, които са с тристранно захранване и през зимния период при аварии, вследствие обледяването на проводниците, цели райони от областта остават без ел. захранване. Населените места се захранват от въздушни изводи 20 kV, като всички са електрифицирани. Същите са покрити на 100% с инфраструктура за улично осветление – всички улици и села в общината

Климатичните условия са най-честата причина за прекъсвания на електрозахранването в населени места в общината, най-често през зимния период.

Газификация и газоразпределение

„Изграждане на преносен газопровод – високо налягане Добрич – Силистра", автоматична газоредуцираща станция (АГРС) и „Изграждане на газоразпределителна мрежа в гр. Силистра"

Изграждащият се газопровод е обявен за обект с национално значение с решение на МС № 615 от 14.07.2009 г. Газопроводът е с дължина 79,670 км и преминава през четири общини и 25 землища в Добричка и в Силистренска област. Предназначението му е да доставя природен газ за промишлени и битови обекти в Силистра и в района.

В момента е в ход неговото изграждане, като се планира се да е готов до края на 2013 г.

Енергия от алтернативни източници

Алтернативните източници на ел. енергия са все още слабо популярни и разпространени на територията на общината.

Изследванията по въпроса за енергийния потенциал на вятъра показват, че в СЦР съществуват възможности за развитието на ветроенергетиката в територии, разположени по южната граница на района, преминаваща по билото на Стара планина.

Край с. Полковник Ламбриново (област Силистра) е изградена фотоволтаичната централа с мощност от 80 MW.

Изключителен потенциал от гледна точка на ресурса за производство на електроенергия от ВЕИ представлява течението на река Дунав. Развитието на този вид добив на енергия в общината е изключителна възможност, която следва да бъде внимателно разгледана.

В общината има благоприятни условия за отглеждане на пшеница и царевица, както и за основните енергийни култури, използвани като суровина за производство на биодизел – рапица и слънчоглед.

2.7.3. КОМУНИКАЦИОННА ИНФРАСТРУКТУРА

Съобщения

Проследената тенденция в промяната в броя на пощенските, телеграфните и телефонните станции показва много леко намаляване на техния брой. Едновременно с това, обаче, се наблюдава рязко увеличение на пощенските агентства през разглеждания период. Това се дължи най-вече на бързото навлизане в сектора на много частни компании, които намират широк пазар за услугите си, както сред развиващия се бизнес, така и сред обикновените потребители.

Информационни и комуникационни технологии

Телекомуникационната и съобщителната мрежи на територията на Община Силистра са добре развити. Всички населени места са обхванати от фиксираната телефонна мрежа на БТК АД. В по-големите от тях се предлагат и услугите на други фиксирани телефонни оператори.

В град Силистра осигуреността на обитаваните жилища с кабелна и сателитна телевизия е почти 80%, а с интернет и компютри - над 50.6%, а със сателитна антена са оборудвани около 20% от домакинствата.

В селата достъпът до интернет и ИКТ е около 30%, със сателитна антена са оборудвани над 90% от домакинствата, а 30% от селското население има сателитен сигнал.

2.7.4. ВОДОСНАБДИТЕЛНА И КАНАЛИЗАЦИОННА ИНФРАСТРУКТУРА

Водостопанската система на територията на община Силистра се стопанисва, поддържа и експлоатира от “Водоснабдяване и канализаци” ООД – гр. Силистра. Водопроводната мрежа е с дължина 442 867 м, от която 260 052 м вътрешен водопровод и 183 815 м – външен, 94,5% от тръбите са от азбесто-цимент. Състоянието на водопроводите участъци е значително влошено. По-голяма част от тях са крайно

амортизирани и е наложителна поетапната им подмяна с ПЕВП тръби.

Водоснабдяването се извършва от следните водоизточници: дълбокосондажни кладенци (10 бр.), каптажи и дренажи (3 бр.), кладенци "Раней" (8 бр.) и шахтови кладенци (1 бр.).

На територията на общината са изградени 8 основни помпени станции и 14 бункерни. Мощността е 5 778 квт, капацитет 1 158 л/сек.. Десет са с единично18.

Водоснабдителните системи осигуряват 84, 42 л/ж. ден питейна вода.Основните проблеми за нормалното водоподаване произтичат от единичното ел.захранване на водоизточниците и липсата на допълнителни дизелови агрегати за осигуряване на нормално функциониране на помпените станции – само 1 от помпените станции разполага с резервни агрегати. Водните маси се черпят от терасата на р. Дунав и от местни водоизточници. Амортизирана мрежа води до значителни загуби на вода – над 30%, като целта е тази загуба да бъде сведена до под 10%. Осъществяват се редица проекти за водоснабдяване и канализация на части от уличната водопроводна мрежа.

Съществува и проект договорирaн между МОСВ и Община Силистра, е за изграждането на Районна пречиствателна станция за отпадъчни води, доизграждане на канализационната мрежа и частична реконструкция на водопроводната мрежа на града.

Стойността на проекта е 72,5 млн.лв. Той ще обхване около 46 хил. жители на общината, като в пречиствателното съоръжение ще постъпват отпадъчните води на град Силистра и на селата Айдемир и Калипетрово.

2.7.5. ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНФРАСТРУКТУРНОТО РАЗВИТИЕ И СВЪРЗАНОСТТА

В резултата на направения кратък преглед на инфраструктурното развитие и достъпност на община Силистра могат да бъдат посочени няколко ключови фактора, които трябва да бъдат отчитани при стратегиране развитието на общината в новия програмен период.

Ключова географска локация на общината и възможностите за осигуряване на свързаност с наднационално значение и пренос на пътници и товари чрез интермодалност на транспортните средства.

Наличие на Пан-европейски транспортен Коридор №7, предстоящо изграждане на мост над р. Дунав, добре развита железопътна инфраструктура, разгръщане на

дунавски панорамен път, пристанищна инфраструктура са част от потенциалите, които при добро управление ще осигурят икономическото и социално съживяване на района и устойчив ръст на общината.

В общината са изградени основни мрежи на техническата инфраструктура-телекомуникационна и съобщителна мрежи, електроразпределение, предстои изграждането на газопреносна и газоснабдителна мрежа.

Общината е с висок потенциал за развитие на производство и алтернативни енергийни източници /слънчева енергия, вятър, биогорива/.

Като проблем в общината се очертава физически амортизираните водоснабдителни мрежи, с висока степен на аварийност и големи загуби, като в по-голямата си част са с изтекъл срок на амортизация, както и ниска енергийна ефективност на използваните машини и съоръжения. Това налага прилагане на целенасочена политика по подобряване управлението на водоснабдителните системи за общината.

По отношение на комуникационната и съобщителна инфраструктура е нужно набелязването на инициативи, които да популяризират ИКТ сред населението в селата и така да се постигне нарастване на относителния дял на хората в селата с достъп до интернет.

Като инициативите за реализиране на големи инфраструктурни проекти са доминиращи по отношение на вложени ресурси – получен ефект. Привличането на средства от ОП и други секторни програми за изграждане на инфраструктурата и за осъществяване на спомагателни дейности са от съществено значение за местните стопански субекти и за стабилизирането им във финансово отношение. Възможностите за вливане на финансови средства чрез реализация на инфраструктурни проекти, изпълнявани от местни икономически субекти ще осигури заетост и доходи на населението. Изградената инфраструктура ще окаже положително въздействие върху притока на инвестиции към общината, създаване на по-висока добавена стойност от икономическите дейности, ще насърчи и спомогне развитието на туризма и интензифицирането на транспортните потоци.

Косвените ефекти от инфраструктурното развитие ще са свързани с подобряване на демографската структура на населението и увеличаване на притока към общинската хазна на местни данъци и такси.

2.8. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ

2.8.1. СЪСТОЯНИЕ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

2.8.1.1. КЛИМАТИЧНИ УСЛОВИЯ

Най-характерните белези на климата в района са топло лято и студена зима, голяма годишна амплитуда на температурата на въздуха, пролетно-летен максимум и зимен минимум на валежите и ежегодна сравнително устойчива снежна покривка с различна продължителност в зависимост от надморската височина.

Абсолютните температури в района се движат от –32.0^{0}C до около +41^{0}C. Средногодишната температура на въздуха е 11.6^{0}C.

Характерно за този район е горещото лято и ранното настъпване на пролетта (през първата половина на м. март).

2.8.1.2. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Понастоящем основният проблем с качеството на атмосферния въздух в района са праховите частици.

За ограничаване на замърсяването, Община Силистра е разработила и изпълнява комплексна *Програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества в атмосферния въздух*. Последната актуализация на Програмата (и Планът за действие към нея) е извършена през м. юли 2011 г.

По данни от годишните доклади за състоянието на околната среда (*РИОСВ Русе, 2008, 2009, 2010 и 2011 г.*) в последните години в нито един от пунктовете на територията на Силистра не са констатирани концентрации на NO_2, SO_2 и O_3, които да надвишават нормативно определените стойности.

Като основни източници на емисии, в Актуализираната програма за намаляване емисиите и достигане на установените норми (*Община Силистра, 2011*) са идентифицирани точковите емитери, включващи промишлени обекти и по-големите отоплителни инсталации, площни източници - битовото отопление и отопление в обществените сгради, линейни източници (свързани с емисии от транспорта и състоянието на уличната мрежа). На територията на общината няма големи и агресивни източници на вредни емисии.

От точковите източници, в *Регионалния доклад за състоянието на околната*

среда за 2011 г., изготвен от РИОСВ Русе, като най-сериозен източник се посочва отделянето на прах от парокотелната централа на предприятието „Фазерлес" АД, която използва за гориво мазут и дървесни отпадъци. На второ място се окачествява промишленото замърсяване от по-малките предприятия и домакинствата в гр. Силистра, които използват мазут, нафта, въглища и дърва, тъй като не е изградено централизирано газоснабдяване. В района на град Силистра няма изградена топлоелектрическа централа и през отоплителния сезон населението използва предимно локални котли и печки на твърдо гориво, което допринася за повишеното замърсяване на атмосферния въздух през зимния сезон. На база на резултатите от мониторинга, както и въз основа на резултатите моделните изчисления на приземните концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух в Актуализирана програма за КАВ се налага изводът, че замърсяването се дължи основно на масовото използване на твърди горива за отопление през зимните месеци, автотранспорта и строителството. Промишлената дейност е силно ограничена и не води до значително замърсяване на атмосферния въздух.

2.8.1.3. ВОДИ И ВОДНИ ОБЕКТИ

Хидроложки условия

В хидроложко отношение територията на общината попада в зона с Европейско – континентално влияние върху оттока с дъждовно-снежно подхранване на водотоците, с неустойчиво фазово разпределение на оттока и с пресъхващи водотоци. Територията на общината се отводнява от р. Дунав, а равнинният характер и пропускливостта на льосовата покривка не дават възможност да се образува гъста речна мрежа в останалата част от територията.

На много места се срещат карстови извори с дебит 1-2 л/сек. Карстови води подхранват и езерото Сребърна.Освен р. Дунав, на територията на общината отсъстват постоянни водни течения, освен малка река, с местонахождение между гр. Силистра и с.Айдемир, наречена Бешевица. На територията на общината липсват големи естествени водоеми. Изкуствено създадени са 12 водоема- язовири с полезен обем 1 808 000 куб.м.

Повърхностни води

Територията на общината е част от Дунавския район за басейново управление,

който обхваща всички Дунавски притоци, образували своите речни мрежи и течения на територията на България и изливащи води в р. Дунав на българска територия. Според класификацията на Плана за управление на речните басейни (ПУРБ), територията на общината включва участък от поречието на р. Дунав и част от поречие „Дунавски Добруджански реки".

По данни от Регионалните доклади за качеството на околната среда на РИОСВ Русе (РИОСВ Русе 2008, 2009, 2010 и 2011) водите отговарят на нормите за III-та категория водоприемник (вж. графиките във фигура 2.8.1.3.4). Регистрирани са само единични, незначителни отклонения по показател „нефтопродукти", дължащи се на локални (инцидентни) брегови замърсявания, с краткотрайно действие.

Основният проблем за замърсяването на водните поречия е заустването на непречистени или недостатъчно пречистени отпадъчни води. Това се дължи на липсата на пречиствателни станции за отпадъчните води от населените места или в нарушения в технологичния режим на работа на пречиствателните съоръжения, т.е. на неправилна експлоатация, несвоевременно изваждане и депониране на утайките, нарушения в производствения процес на предприятията, повреди и аварии на отделните елементи от пречиствателните съоръжения.

Според Плана за управление на речните басейни в Дунавски район, екологичното състояние на р. Дунав, ВТ BG DU000R001 от границата при Ново село до границата при град Силистра е оценено като умерено, а химичното състояние на водите като лошо. Състоянието на ВТ BG DU000R001 – р.Дунав е в екологичен риск, в риск от замърсяване с органични замърсители и нутриенти, като основна причина за това състояние на водите е липсата на ГПСОВ –Силистра.

Проблем е инцидентното замърсяване на водите на река Дунав с петролни продукти, най-често мазут. Въпреки, че това замърсяване се наблюдава рядко, то се отразява негативно върху риболова и туризма. Трябва да се отбележи и възможността за трансгранично замърсяване на река Дунав и хидроложки свързаните с нея повърхностни и подземни водни тела от източници, изпускащи замърсяване нагоре по течението и корабоплаването по реката. Според данни на РИОСВ Русе, често наблюдавано замърсяване от този тип е от разливи на нефтопродукти, транспортирани по течението на реката.

Основни точкови източници в на замърсяване водите на река Дунав при град Силистра се явяват градската канализация на Силистра.

Реализацията на пречиствателни съоръжения (вкл. и третично пречистване) в населените места, реконструкцията на водопроводната мрежа на града и селата Айдемир и Калипетрово е от изключително значимост. Необходимо е изграждане на канализационни мрежи и пречистване на отпадните води по всички населени места на общината.

Подземни води

Територията на община Силистра се отнася към Мизийския хидрогеоложки район - Айдемирска низина - води в алувиалните отложения на р. Дунав. Айдемирската низина заема най-източната част от Дунавското крайбрежие между с. Ветрен и гр. Силистра. Тези води се отнасят към кватернерния водоносен хоризонт, който е основен водоизточник за промишлено и питейно-битово водоснабдяване на района.

Съгласно ПУРБ на Дунавски регион, точкови източници на замърсяване на подземните водни тела са общинските депа и изоставените складове за пестициди, както и частично неизградената канализационна система.

2.8.1.4. ЗЕМИ И ПОЧВИ

Обща характеристика на почвените ресурси

Територията на Община Силистра попада във физикогеографската подобласт на Приморска Дунавска равнина. Тук се срещат излужени черноземи, ливадни черноземи, рендзини, а по поречието на река Дунав - ливадно-блатни почви, делувиално-алувиални почви и баластра. Релефът на територията в северната част на общината е вълнообразно равнинен с редуване на дълбоки долове и плоски междудолни пространства. В южната част релефът е хълмист. Склоновете са в значителна степен разорани, създавайки предпоставака за протичане на ерозионни процеси.

Основните почвообразуващи материали са кватернерни льосови отложения и плиоценски глини, мергели и варовити пясъчници. Ридовете по протежение на р. Дунав са от миоценски отложения - глинести мергели и варовити пясъчници. Почвообразуващите материали в алувиалните равнини са речни наслаги и льосовидни образувания, а в суходолията делувиални и алувиално-делувиални наслаги.

Бонитетна оценка (класификация) на земеделските земи

Около 57,3 % от земеделските земи на общината са с много добри и добри

условия за земеделско производство, 40,7 % са със средни условия. С лоши условия са 1,4 % от земите, а непригодни за земеделско производство са само 0,6 % (най-голям е делът им в землището на с. Главан – 6,3% от земеделската земя). Висок е относителният дял на най-качествени земеделски земи (от III и IV категория) в землищата на селата Калипетрово, Сребърна, Професор Иширково, Българка, Ветрен, Брадвари и т.н.

Нарушени терени

Като терени с антропогенно нарушен почвен профил могат да се разгледат кариерите за добив на подземни богатства в района, чиято експлоатация се извършва чрез открити способи. На територията на община Силистра такива са:

- Кариера „Керамик”- „Керамик” ООД гр.Силистра, с нарушена площ 60 дка,
- Кариера „Поп Кралево” с нарушена площ 101,9 дка,
- Кариера „Богорово” с нарушена площ 73 дка.

Всички от посочените обекти подлежат на рекултивация (механична и биологична) след приключване на добивните работи.

2.8.1.5. ГЕОЛОЖКА ОСНОВА И ПОДЗЕМНИ БОГАТСТВА

Геоморфоложка характеристика

Територията на община Силистра заема части от Източно-Лудогорско-Добруджанската платовидна подобласт на източната част на Дунавската хълмиста равнина. Геоморфоложката структура се характеризира с равнинно-хълмист релеф, с надморска височина до 200 м. Хоризонталното разчленение се движи от 0,5 до 1,5 км/км2. Вертикалното разчленение, заето от суходолия, надхвърля 50 м. Именно тези суходолия, ориентирани към р.Дунав, придават хълмистия характер на равнината.

Съвременният облик на района е отражение на взаимодействието между плосконаслоените нееднакво устойчиви геоложки формации, колебателния характер на неотектонските движения и екзогенната структурна дейност на морфогенетичните процеси.

Полезни изкопаеми

На разглежданата територия са установени само кариерни материали, представени от варовици, пясъци, чакъли и льос.

2.8.1.6. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

2.8.1.6.1. РАСТИТЕЛЕН СВЯТ

Фито-географското райониране на страната поставя община Силистра в Дунавския хълмисто-равнинен окръг от Илирийската балканска провинция на Европейската широколистна горска област.

Районът на общината, макар и неголям в различните му части, показва разнообразие по отношение надморската височина, степента на овлажняване на почвения субстракт, което обуславя и разпространението на различните растителни видове.

По крайбрежната част на малки участъци след унищожаването на естествената (коренна) растителност, са възникнали вторично храстови съобщества с бяла и черна топола.

По-голяма част от територията е превърната в обработваема земя, заета от зърнени и технически култури, трайни насаждения, овошки и зеленчуци.

2.8.1.6.2. ЖИВОТИНСКИ СВЯТ

Фауната показва голямо разнообразие както по отношение на бозайниците, така и по отношение на птиците. В миналото добре развитата тук горска, лесостепна и степна растителност е била обитавана от сравнително по-богат и разнообразен животински свят. По-късно, с разширяване обсега на обработваемите земи и стесняването на естествената флора, някои от животинските видове са изчезнали (като дивия кон и дивото говедо), а други значително са ограничили разпространението си.

Унищожаването на местообитанията, влошаването на хранителната база, преследването от човека на някои бозайници като вредители или ловно-стопански видове и бракониерството, водят до намаляване на популациите им. Наложителни са редица мерки за опазване на тези видове, включващи както пряка охрана на видовете, така и опазване на местообитанията им и търсене на минимални конфликтни точки с икономическите интереси на стопаните. Това особено важи за резервата “Сребърна”.

2.8.1.6.3.ХИДРОБИОЛОГИЧНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА АКВАТОРИЯТА

Епизодичните изследвания и наблюденията върху биологичното разнообразие в крайбрежната част, малки лимани на акваторията показват количествено преобладаване на дънната фауна – представители на малотинести червеи /Oligochaeta/ като *Tubifex tubifex, Limnodrilus hoffmeisteri, L.udekemianus* и др.

2.8.1.6.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

На територията на община Силистра, частично или изцяло попадат общо 5 обекта, обявени за защитени по силата на Закона за защитените територии. От тях една е със статут на поддържан резерват (ПР „Сребърна”), а останалите са със статут на защитени местности.

2.8.1.6.5. ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

На територията на общината изцяло или частично попадат общо пет защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000 (вж. фигура 2.8.1.6.5.1):

- Защитена зона „Сребърна” – зона тип „С” *(защитена по смисъла на двете директиви: Директива 79/409/ЕЕС птиците и Директива 92/43/ЕЕС местообитанията)*
- Защитена зона „Лудогорие” – зона тип J (*защитена зона по Директива за птиците, която припокрива защитена зона по Директива за местообитанията*)
- Защитена зона „Лудогорие-Сребърна”- тип „К” (*зона по Директива за местообитанията, която припокрива зона по Дир. за птиците*)
- Защитена зона „Хърсовска река”- тип J (*зона по Директива за птиците, която припокрива зона по Дир. за местообитанията*)
- Защитена зона „Остров Чайка” – зона тип „В” (*по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна)*

2.8.1.6.6. ВЕКОВНИ ДЪРВЕТА

В Регистър на вековните дървета в България, поддържан от ИАОС (по чл. 109, ал. 1 и чл. 110 на ЗБР), за територията на община Силистра са вписани две вековни дървета с действащ природозащитен режим:

- Летен дъб в района на пътя Силистра-Дулово (км. 32+900), определен за защитен със Заповед № 279/10.4.1981 г. (ДВ 35/1981)
- Летен дъб в имот 66425.500.7020 в землището на гр. Силистра определен за защитен със Заповед № 26/15.1.2013 г. (ДВ 10/2013 г.).

2.8.1.7. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА

Към настоящият момент, зелената система на град Силистра е неравномерно разпределена, разпокъсана. В повечето случай между отделните площи не съществува връзка.

В близост до централната градска част, най-съществен елемент на зелената система е Дунавския парк, следван от добре оформените по-малки градини и добро озеленяване край големите булеварди.

По данни от ИПГВР на гр. Силистра, зелените площи за широко обществено ползване в община Силистра е трябвало да нараснат до 26 кв.м./ жител, а в общинския център до 30 кв.м/жител.

2.8.1.8. ЛАНДШАФТ

Крайбрежният ландшафт е представен от: влажни зони с езеро Сребърна и рибарници, обрастнали с тръстика и влаголюбива растителност; частично абродирал бряг; анропогенизиран бряг с хидротехнически съоръжения и развити производствени и пристанищни дейности.

Висока оценка получават ландшафттите на обрастналите с тръстикови масиви брегове, с тополови култури и естествени обраствания от върба, с развити биотопи с множество защитени представители на флората и фауната.

Аграрният ландшафт е представен от обработваеми площи средноголеми до големи по размери и пасища. Различаваме “аграрен ландшафт - ниви за зърнопроизводство“, разположени предимно в централната част на общината, “ландшафт на лозовите масиви”, в източната част и по склоновете в южната част, “ланшафт на зеленчукопроизводството”, с разположени малки по площ градини по ниските части около р. Дунав.

Горският ландшафт е представен от няколко разновидности:

- Горски закрит ландшафт, най-изявен в източната и южна част. Характерен е със силно склопени вегетативни обеми, малки открити пространства. Преобладаващи

са церово-габърови гори в отделни участъци в чист и смесен вид. Масивите са с пълнота от 0,6 до 1.

2.8.2. СЪСТОЯНИЕ НА ФАКТОРИТЕ, ВЪЗДЕЙСТВАЩИ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

2.8.2.1. УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Основният метод за третиране на отпадъците в Община Силистра е чрез депониране. На територията на общината от 2006 г. се експлоатира регионално съоръжение за обезвреждане на смесени неопасни отпадъци, чрез депониране. То се управлява от ОбП "Регионално депо за ТБО"-Силистра. Регионално депо-Силистра е разположено в местността „Осми пост” на гр. Силистра и обслужва общините: Силистра, Кайнарджа, Ситово, Дулово, Алфатар и Главиница.

По отношение на старите селски сметища са изготвени проекти за тяхната рекултивация, но все още не всички са реализирани.

Община Силистра има сключен договор за "Изграждане на инсталация за предварително третиране на ТБО в т.ч компостиране на зелени отпадъци", но понастоящем те още не са реализирани. Строителните отпадъци се третират основно чрез депониране.

Все още цялостно не е решен проблема с управлението на специфичните отпадъчни потоци - липсва система за разделно събиране на опасни отпадъци от бита, липсва система за управление на отпадъците от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕУ), гуми, масла и нефтопродукти и др. специфични и масово разпространени отпадъци.

Условията и регламентите, при които ще се осъществяват тези дейности са разписани в новия проект на "*Наредба за условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, и поддържане и опазване на чистотата на територията на община Силистра*". Тя е изцяло нова и е резултат от промените в националното законодателство.

Проблем за общината остават незакритите, нерегламенитрани сметища в общо 18 населени места: с. Айдемир,с. Калипетрово,с. Бабук, с. Казимир, с. Проф. Иширково, с. Брадавари, с. Йорданово, с. Сърпово, с. Полк. Ламбриново, с. Срацимир, с. Българка, с. Богорово, с. Поп Кралево, с. Главан, с. Ветрен,с.Сребърна и с.Майор Ценович.

Друг проблем е ниската екологична култура на населението. Нерегламентирано се изхвърлят битови отпадъци, замърсяват се тревните площи, тротоари, улици, и квартални пространства.

2.8.2.2. АКУСТИЧНА ОБСТАНОВКА

Незадоволителната акустичната обстановка в град Силистра може да бъде оценена като дължаща се на комбинация на следните основни фактори:

- незадоволително състояние на пътните настилки,
- застрояване на терени около шумни улици и булеварди,
- липса на бариери и активни противошумови мерки за зоните с предполагаема приоритетна шумова защита (тихи зони, учебни и лечебни заведения),
- недостатъчна пропускателна способност на градската транспортна мрежа,
- непозволено използване на звукова сигнализация от водачи на МПС,
- превишаване на допустимата за населеното място скорост на движение на МПС,
- допускане като участници в движението на неизправни МПС и др.

На база на това, в доклад за състоянието на акустичната среда РЗИ Силистра (*РЗИ Силистра, 2011 г.*) препоръчва разработването на Програма за намаляване на уличния шум в града с набелязани конкретни мерки и включването им за финансово обезпечаване и изпълнение по различни програми и проекти. В програмата следва да се работи в посока подобряване състоянието на пътната настилка, подмяна на остарелия автомобилен парк, оптимизиране организацията на движението на МПС, подкрепа на проекти, свързани с използването на възможности за активни противошумови мерки в зоните с предполагаема приоритетна шумова защита и др.

2.8.2.3. РАДИАЦИОНЕН ФОН И РАДИАЦИОННО ЗАМЪРСЯВАНЕ

По данни на ИАОС (*Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в Република България през 2011 г., издаден през 2013 г.*), на

територията на страната не са наблюдавани стойности, различни от естествените, характерни за съответния пункт.

2.8.3. ПРИРОДНИ РИСКОВЕ И ПРЕВЕНЦИЯ

2.8.3.1. РИСКОВИ ГЕОЛОЖКИ ПРОЦЕСИ

От опасните геоложки процеси, застрашаващи територията на област Силистра, най-изявени са:

- ***Странична речна ерозия*** на р. Дунав.
- ***Дълбочинна и странична ерозия*** на суходолията при водообилни сезони.
- ***Свлачища.*** Регистрирани свлачища на територията на областта, по данни от ОУП Силистра са - 13 бр.
- ***Пропадане в льосовия комплекс.***
- ***Суфозионно подземно изнасяне.***
- ***Голям водоприток в строителни изкопи.***
- ***Карст.***

2.8.3.1. РИСКОВЕ, СВЪРЗАНИ С ПРОМЕНИТЕ В КЛИМАТА: НАВОДНЕНИЯ, ЗАСУШАВАНИЯ, НЕДОСТИГ НА ВОДА, ГОРСКИ И ПОЛСКИ ПОЖАРИ

За периода на проучване, в района на общината са отчетени само две минали наводнения: Дере в района на с. Професор Иширково – м. юни 2005 г.; и Дере в района на с. Българка – м. юли 2007 г. От тях, на база утвърдените от МОСВ критерии като значимо е определено само това в с. Професор Иширково.

Въпреки това, на база на анализите в доклада за Предварителна оценка на риска, на територията на Община Силистра, като *Район със значителен потенциален риск от наводнения* е определен само участъкът на р. Дунав (като рисков е определен целият район на р. Дунав от Ново село до гр. Силистра). Останалата част от територията на общината е определена като такава без риск от значими бъдещи наводнения.

Рискът от наводнения в зоните около р. Дунав са основно при периоди на

интензивно снеготопене на снеговете в Алпите през м. май, а през февруари и март в резултат на ледоходи. Застрашени са Пристанищен район, Парк Дунавска градина, Промишлена зона Запад.

Въпреки това е необходимо да се извърши цялостна оценка на риска от възникване на наводнения и в други части на общината, тъй като рисковете от негативни последствия и върху материалните активи и върху околната среда са комплексни и често пораждат вторични въздействия.

Всичко това изисква своевременни мерки за превенция на риска, които да бъдат определени с разработването на Териториална стратегия на Община Силистра за адаптиране към измененията на климата и План за действие към нея. Основните проблеми, които следва да бъдат адресирани с разработването и включват:

- Идентифициране и картиране на зоните на територията на Общината с повишен риск от възникване на наводнения,
- Идентифициране и картиране на зоните на територията на Общината с повишен риск от възникване на свлачища и срутища;
- Идентифициране и картиране на зоните на територията на Общината с повишен риск от възникване на горски и полски пожари,
- Определяне на мерки и проекти, насочени към превенция на риска от екстремални природни явления, изследване на тяхната икономическа ефективност и изготвяне на план за тяхната поетапна реализация.

2.8.3. ИЗВОДИ ЗА ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ И ЕКОЛОГИЧНИТЕ РИСКОВЕ

От анализа на състоянието на средата могат да се систематизират следните основни проблеми, касаещи околната среда:

Атмосферен въздух: Състоянието на атмосферния въздух на територията на общината като цяло е добро, но се очертава трайна тенденция за замърсяване на атмосферния басейн на гр. Силистра прахови частици. Основни източници са горивните процеси (в бита, в обществените сгради и в промишлеността) и автомобилния транспорт. От приоритетно значение за подобряване на КАВ в гр. Силистра са мерките, свързани с:

- Газификация на обществено-административни, жилищни и промишлени сгради
- Саниране и повишаване на енергийната ефективност на обществени и жилищни сгради
- Ограничаване на емисиите от автомобилния транспорт, чрез:
    - изграждане на нови улични връзки (където е необходимо) и реконструкция и рехабилитация на съществуващите такива
    - оптимизиране на транспортната схема в централната градска част (включително и дейности по подобряване на условията за паркиране в централната зона)
    - реализация на инициативи насочени към насърчаване на ползването на обществения транспорт
    - реализация на инициативи и стимули за обновяване на автомобилния парк на превозните средства от масовия обществен транспорт
    - реализация на инициативи, насочени към създаване на условия и насърчаване на колоезденето
- Ограничаване на емисиите от регионалното депо, чрез стриктно спазване на условията заложени в Комплексното му разрешително;
- Реализация на инициативи, насочени към насърчаване на употребата на ниско емисионни горива в неподвижните и подвижните източници ;
- Насърчаване използването на ВЕИ и др.

*Води и водни обекти: К*ато основен проблем, влияещ негативно върху качеството на водите и водните обекти се очертава липсата на канализационна система и пречистване на отпадъчните води от повечето от населените места на територията на общината. Предвид това от приоритетно значение са мерките, свързани с реализацията на пречиствателни съоръжения (вкл. и третично пречистване) в населените места. Необходимо е също и изграждане на канализационни мрежи и пречистване на отпадните води по всички населени места на общината.

Земи и почви: Общината разполага с добър почвен ресурс, създаващ предпоставки за качествена земеделска продукция. На територията й са разпространени едни от най-плодородните почви – черноземните. Подходящи са за отглеждане на

зърнени, технически и фуражни култури, зеленчуци, развитие на овощарство и лозарство. Съществуват предпоставки за производство на екологично чисти земеделски продукти за вътрешно потребление и износ. Като основни рискове, които могат да окажат неблагоприятно въздействие върху състоянието им се очертават: почвената ерозия, наличието на нарушени и увредени терени, подлежащи на рекултивация (включително нерегламентираните и незакритите сметища в селата) и нерешеният проблем с обезвреждането на излезлите от употреба препарати за растителна защита.

Биоразнообразие: На територията на община Силистра са разположени природни обекти с изключително висока значимост за опазване на биологичното разнообразие, които при подходящо управление могат да се разглеждат и като съществен туристически ресурс. Едновременно с това, тези територии са чувствителни към антропогенна намеса, поради което реализацията на каквито и да било проекти, свързани с туристическото им ползване следва да бъдат много внимателно балансирани. В тази насока е необходимо да продължи разработването на проекти, насочени към защита на природата – проектни предложения в сектор „Биоразнообразие" по Оперативна програма „Околна среда", поощряване на граждански инициативи за опазване на природата, изпълнението на заложените в плана за управление на Поддържан резерват „Сребърна" проекти.

Управление на отпадъците: Независимо, че цялата територия на общината е обхваната от системата на организирано сметосъбиране и сметоизвозване, задачите, които Община Силистра предстои да реши в краткросрочен план, в тази насока са действително належащи. В предвид генерираните големи количества строителни и органични отпадъци и задълженията на общините за поетапно намаляване на депонираните оттпадъци е необходимо стартиране на процедури по проучване възможността, отреждане на терен и проектиране на Депо за строителни отпадъци или монтиране на инсталация за раздробяване и сепариране на строителните отпадъци по фракции. Биоразградимите отпадъци от паркове и градини от територията на гр. Силистра следва да се събират разделно и се третират чрез компостиране или анаеробно разграждане. Необходимо е въвеждане на система за компостиране и избор на подходящ автомобилен парк за събиране на отпадъците. В предградията на града и в отдалечените квартали, това може да се постигне чрез домашно компостиране, а в ЦГЧ

може да бъде организирано чрез предоставяне на контейнери за разделно събиране на хранителни отпадъци от ресторантите и магазините за хранителни стоки.

С оглед постигане на целите, заложени в новия Закон за управление на отпадъците (в сила от 13.07.2012 г.) , в срок до 14.07.2014 г. Община Силистра следва да изгради площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, едрогабаритни отпадъци, ОЧЦМ, опасни отпадъци.

Сериозен проблем за общината е и ниската екологична култура, увреждането на съдове за отпадъци, нерегламентираното изхвърляне на отпадъци по парковете, междублоковите пространства, зоните за отдих.

Акустична среда: Интензивния автомобилен транспорт, преминаващ през централните градски части, имащ почти непрекъснат линеен поток, създава шумови нива с почти постоянна характеристика върху по-голямата част от градската територия. Съгласно препоръките на РЗИ Силистра е необходимо общината да разработи *Програма за намаляване на уличния шум* в града с набелязани конкретни мерки и включването им за финансово обезпечаване и изпълнение по различни програми и проекти. В програмата следва да се работи в посока подобряване състоянието на пътната настилка, подмяна на остарелия автомобилен парк, оптимизиране организацията на движението на МПС, подкрепа на проекти, свързани с използването на възможности за активни противошумови мерки в зоните с предполагаема приоритетна шумова защита и др.

Предвид характера на територията, най-значимите рискове от негативни въздействия, породени от природно-обусловени процеси са свързани с наводненията, активизирането на свлачища и евентуални засушавания, които могат да доведат до недостиг на вода или до горски или полски пожари в някои части от територията на общината. Това изисква своевременни мерки за превенция на риска, които да бъдат определени с разработването на Териториална стратегия на Община Силистра за адаптиране към измененията на климата и План за действие към нея. Необходимо е на базата на целенасочени проучвания да се идентифицират и картират зоните на територията на Общината с повишен риск от възникване на наводнения, свлачища и срутища, горски и полски пожари и да се определят мерки и проекти, насочени към превенция на риска от екстремални природни явления.

При преодоляване на посочените по-горе проблеми, състоянието на околната среда в община Силистра може да бъде характеризирано като запазено до голяма

степен, и осигуряващо потенциал за развитие на биоземеделие, на алтернативни форми на туризъм – селски туризъм, екотуризъм и производството на екокултури и др.

2.9. АНАЛИЗ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ СИЛИСТРА

Анализът на административния капацитет на общинската администрация Силистра има за цел да оцени нейните вътрешни ресурси и възможности да изпълнява функциите, които са й вменени от нормативните документи, в т.ч. да реализира планове и да управлява успешното развитие на общината като цяло. Той е извършен при използването на рамка с описание на различните състояния на отделните административни ресурси, разделени на основни аспекти и съставляващи ги компоненти. Възможните състояния на всеки аспект и компонент са сведени до четири – нестабилност, развитие, усъвършенстване и устойчивост, които могат да бъдат квантифицирани с оценки от 1 до 4.

Преобладава мнението, че общинската администрация не е достатъчно самостоятелна и в голяма степен е зависима от централната власт. Тази зависимост е регламентирана в действащото законодателство, но се осъществява и по неформален път – чрез политическа намеса. Под средната е и оценката на работата в екип в администрацията. Планирането на дейността на администрацията се оценява с оценка 3, т.е. над средната, но делегирането на правомощия на служителите е ниско, от където може да се направи извода, че те оценяват, че не се използва достатъчно личния им капацитет, поради недоверие във възможностите им. С 2 е оценена и практиката по вземане на решения, която не е достатъчно прозрачна, осъществява се без активното участие на служителите и добра комуникация помежду им.

При оценка на системата за управление, разбирана като управление на персонала, документооборота и наличието на писани и утвърдени административни процедури, оценките са близки до средните. Нико обаче, е участието при вземане на решения на целевите групи за които общинската администрация работи – граждани, НПО, бизнес структури, а това е един израз на пряката демокрация – заинтересованите лица да могат да вземат участие при вземането на решения, които ги засягат.

Показателно е (като се има предвид, че оценките са давани от вътрешни служители на общинската администрация) ниската оценка, която се дава на развитието

на кадрите, системата за тяхното обучение и професионално израстване. Съществува впечатлението, че те не са достатъчни, както и професионалната подкрепа, която те получават в рамките на администрацията, което предопределя и ниската им мотивираност за работа.

Финансовото управление също е оценено под средното, с изключение на системата за вътрешен одит, която е институционализирана в самостоятелно звено, съгласно Закона за вътрешния одит в организациите от публичния сектор. Администрацията не е достатъчно финансово независима, което определя и ниската оценка на нейното финансово здраве.

С оценка равна на средната е оценена работата по връзките с обществеността. Общинската администрация обаче, трябва да положи повече усилия за работа с целевите групи, чиито интереси представлява, както и с централните власти и други организации.

2.10. ФИНАНСОВ АНАЛИЗ НА ОБЩИНА СИЛИСТРА ЗА ПЕРИОДА 2010 – 2012

Собствените приходи на общината, отнесени към общите приходи са под средните за страната, които за 2010 г. са 35%, а за 2011 и 2012 г. – 40%. Това означава, че икономическият потенциал на Община Силистра да генерира собствени приходи е сравнително нисък. Наличните средства, които дават представа за това, колко средства могат да се заделят за капиталови разходи след покриване на оперативните разходи, също са под нормалните стойности, за които е препоръчително да са над 15% или поне над 12% при финансово здрави общини.

Оперативните (текущите) приходи нямат целеви характер, но когато те превишават оперативните разходи осигуряват средства, които могат да бъдат насочвани за реализирането на капиталови проекти. Оперативните (текущите) разходи са насочени към издръжка на администрацията и за работни заплати, но те не осигуряват развитие. Затова техният дял в общите разходи трябва да намалява за сметка на капиталовите. За Община Силистра това съотношение е между 70% и 84% и се променя главно поради усвояване на кредитни средства за финансиране на капиталовата програма на общината.

Коефициентът „налични средства – капиталови разходи“ спада от 50%, което, според финансовите анализатори е добро, до 39% и 28% през 2011 и 2012 г., което е незадоволително. Най-добре е стойностите на този показател да са над 70%, което би означава, че общината осигурява по-голямата част от капиталовите си разходи от собствени средства, а не от кредити.

Отношението на капиталовите разходи към общия размер на показва дали чрез бюджета се осигурява устойчиво развитие на общината. Фактът, че то нараства за 2011 спрямо 2010 е положителен, но сред това спада на 24% през 2012 г. Този процент също е добър, стига тези разходи да не се осигуряват само с кредити и да не водят до увеличаване задлъжнялостта на общината. А за това говори фактът, че отношението на същите разходи към собствените приходи не е в здравословни граници, тъй като не е добре както капиталовите разходи да превишават собствените приходи, така и да са твърде ниски.

Анализът на показателите за задлъжнялостта на общината също дава възможност за важни изводи. Размерът на непогасения дълг е в нормалните граници под 30%, но тук не са отнесени задълженията на общината към външни контрагенти, които са нараствали през последните години.

2.11. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ В РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНА СИЛИСТРА /SWOT АНАЛИЗ/

Прилагането на този аналитичен инструмент позволява:

- пределно синтезирано представяне на една комплексна картина на общината;
- изграждане на предварителна представа за решимостта на разкритите проблеми;
- насочване към приоритетните сфери на развитие;
- насочване към приоритетните проблеми за решаване;
- избор на подходящи инициативи за реализиране на стратегическите цели и приоритети на ОПР.

В резултат на извършеният комплексен социално-икономически анализ и проучване на документи на макро ниво за планираното и възможно развитие на община Силистра се дефинират следните ключови вътрешни и външни фактори.

Таблица 2.11.1.

SWOT анализ

ОБЛАСТ	СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Природни ресурси, териториална структура и културно-историческо наследство	▪ Ключова географска локация с национално и наднационално значение. ▪ Обширни територии с плодородни почви. ▪ Развита селищна мрежа със силно изявен център и осигурена достъпност до общинския център. ▪ Богато културно и историческо наследство, уникални културни артефакти. ▪ Наличие културна инфраструктура и богат културен календар. ▪ Богато природно наследство – биосферен резерват “Сребърна”, природни забележителности по поречието на река Дунав. ▪ Добри показатели по	▪ Отчетливо демаркирана териториална периферност /София-Силистра/. ▪ Пространственото обвързване на селищните структури от двете страни на границата между България и Румъния остава силно ограничено. ▪ Неоползотворен потенциал по отношение на трансграничните възможности за трансфер на стоки, технологии и хора. ▪ Несъществени залежи на полезни изкопаеми. ▪ Ограничени горски ресурси. ▪ Нисък индекс за климатична сигурност - оскъдни валежи, остри засушавания. ▪ Неоползотворени дадености на общината за развитие на

	отношение състоянието на околната среда. ▪ Достъпна централна административно-обслужваща част в общинския център.	икономиката (аграрен сектор, туризъм, логистика). ▪ Активни ерозионни процеси, свлачищни процеси и наличие на нестабилни льосови основи, затрудняващи изграждането и поддържането на инфраструктура. ▪ Невалоризирано културно и природно наследство. Действащите моделите на опазване и управление на културното наследство са неефективни. ▪ Ограничени финансови ресурси за поддържане и обновяване на културната инфраструктура.
Човешки ресурси, образование, здравеопазване, спорт и социални дейности	▪ Достъпна мрежа от образователни, здравни и социални услуги, културни институти и спортни съоръжения (най-вече в общинския център). ▪ Образователната мрежа, обхваща всички нива на законодателно установената система. ▪ Добра обезпеченост с детски градини. ▪ Добра структура на	▪ Силно негативни демографски тенденции в общината - прогресивно влошаваща се възрастова структура на населението вследствие на отрицателния естествен прираст и миграционните процеси. ▪ Недостатъчно добро състояние на материално-техническата база в училищата. ▪ Недостатъчно добре развит

	средното образование – общо и професионално; ▪ Модернизирана с ИКТ образователна инфраструктура. ▪ Наличие на политика в областта на развитие на спорта на ниво община и специализирано спортно училище. ▪ Богата и разнообразна превантивна дейност в борбата срещу зависимостите и противообществените прояви на малолетни и непълнолетни лица. ▪ Осигуреност с болнични легла в сравнение със средното за страната. ▪ Наличие на качествен и подготвен медицински персонал. ▪ Действащ стратегически планов документ със социална насоченост. ▪ Разнообразие на предлаганите социални услуги в града. ▪ Наличие на квалифициран човешки ресурс в областта на селското стопанство	ученически и масов спорт, достъпни спортни обекти на територията на града. ▪ Затредунен достъп до спорти съоражения. ▪ Лошо материално-техническо състояние на спортните съоражения. ▪ Застрашени културни и образователни традиции. ▪ Високи нива на безработица, голям брой икономически неактивни лица. ▪ Ниски нива доходи на населението. ▪ Висок риск от бедност сред групите в неравностойно положение и ниско образованите и неграмотни групи на пазара на труда. ▪ Младежка и женска безработица. ▪ Ниска икономическа активност и ниски нива на заетост, с тенденция към снижаване. ▪ Неблагоприятна образователна структура на населението. ▪ Трудности при социалната и трудова интеграция на

	(фермерство, агроикономика, овощарство, аграрен маркетинг) и в машиностроенето, електрониката, химията. ▪ Липса на етническо напрежение – функциониращ модел за етническа толерантност. ▪ Наличие на много НПО в общината.	групи от малцинствата и групи в неравностойно положение. ▪ Високи стойности на сезонната заетост (особено в селското стопанство и хранителната индустрия) ▪ Ограничени собствени финансови ресурси за поддържане и обновяване на съществуващата инфраструктура (на здравеопазване, образование, социална сфера). ▪ Отдалеченост между предоставяното знание и потребностите на пазара на труда. ▪ Недоразвита периферна мрежа на до-болничната помощ. ▪ Ограничен достъп до социални услуги в селата. ▪ Небалансирана териториална локализация на здравни, образователни и социални заведения в общината. ▪ Недостатъчен брой медицински специалисти за обслужване на населението.

		▪ Спорадично взаимодействие между институциите и структурите на гражданското общество. ▪ Ограничена архитектурна достъпност на здравните, социални и образователни сгради. ▪ Пасивност и ниска активност на НПО сектора като цяло.
Икономика	▪ Диверсифицирана местна икономика, с преобладаващи МСП. ▪ Хетерогенна структура на заетостта по отношение на класовете икономически дейности на заетите. ▪ Добре развит сектор на услугите (в общинския център). ▪ Чиста околна среда, подходяща за развитие на биологично земеделие и алтернативен туризъм; ▪ Наличие на качествен поземлен ресурс. ▪ Традиции в областта на селското стопанство и индустрията. ▪ Наличие на сертифицирани производства.	▪ Липса на ефективна и целенасочена политика за привличане на инвеститори в общината. ▪ Преобладаващо неконкуретноспособни стопански субекти, липса на устойчивост в икономиката. ▪ Ниска степен на иновативност в икономиката. ▪ Липса на стратегически инвеститори поради неразработения потенциал. ▪ Липса на регионален маркетинг. ▪ Малък дял на чуждестранните инвестиции. ▪ Недостатъчна предприемаческа активност.

		▪ Ограничен капацитет за усвояване на средства по ЕФ от бизнеса. ▪ Липса на фирми-икономически лидери, които да дадат тласък за развитие на общинската икономика. ▪ Ограничени средства за иновации и НИРД. ▪ Липса на предприемаческа култура и бизнес умения. ▪ Неразвита пазарна инфраструктура. ▪ Несъответствие между търсената и предлаганата квалификация на работната сила. ▪ Липса на инициативи за поддържане на традиционни отрасли и тяхното модернизиране. ▪ Икономическо обезлюдяване на селата. ▪ Редица ограничения пред развитието на икономическите сектори, вкл. и туризма – инфраструктура, липса на квалифициран персонал и маркетинг, ниска култура, вкл. и мениджърска, липса на цялостен туристически

		продукт в завършен вид и т.н. ▪ Нестабилни стопански структури в аграрния сектор. ▪ Ниско ниво на научно обслужване. ▪ Липса на условия за развитие на фермерство от европейски тип.
Инфраструктура и екология	▪ Част от трансевропейски пътен коридор № 7 (р. Дунав); ▪ Стратегическо местоположение на транспортна инфраструктура - най-близкото българско пристанище до най-големия транспортен и логистичен хъб на Черно море при Констанца; ▪ Наличие на мрежа от три основни вида транспорт – автомобилен, железопътен и речен с възможности за интермодалност. ▪ Съществуващата ж.п. инфраструктура е достатъчна и в добро състояние ▪ Добре развити мрежи на	▪ Отсъствие на презгранична инфраструктура с международен капацитет. ▪ Лошо състояние на хидромелиоративната инфраструктура - липса на поливни площи, разрушени напоителни системи. ▪ Постоянни превишения на нормите на общ прах и фини прахови частици и акустични лентови замърсявания по основните пътни артерии (за части от територията на града). ▪ Влошаване на атмосферния въздух през зимата поради използването на твърдо гориво за отопление. ▪ Високи загуби на вода и енергия. ▪ Недостатъчна и

	инженерната инфраструктура, оразмерена така, че да поеме бъдещо развитие на общината. ▪ Наличие на богато биоразнообразие и добре развита мрежа от защитени територии и зони. ▪ Съхранена чистота на въздуха и почвите. ▪ В общината няма „горещи” екологични точки и агресивни замърсители и изразена тенденция за намаляване на замърсяването със серни и азотни оксиди ▪ Богат ресурс на чисти води за питейни нужди и поливно земеделие. ▪ Изградена водопреносна мрежа, липса на воден режим. ▪ Наличният жилищен фонд може да задоволява потребностите на перспективното население в рамките на сегашните регулационни граници. ▪ Показателите за плътност на обитаване и жилищен стандарт очертават излишък	неефективно управлявана екологична инфраструктура. ▪ Ограничено ползване на алтернативните източници на енергия в промишлеността и бита. ▪ Лошо състояние на техническата инфраструктура. ▪ Липса на обслужващи населението на общината пречиствателни съоражения и недостатъчна изграденост на канализационната мрежа. ▪ Амортизирана ВиК инфраструктура. ▪ Висок дял на необитаемите сгради. ▪ Ниска енергийна ефективност на бита и предприятията. ▪ Пътната настилка е със силно износен повърхностен слой и участъци с концентрация на дупки и мрежовидни пукнатини. Голяма част от пътищата от I, II и III-то класната пътна мрежа се нуждаят от основен ремонт. ▪ Липса на автомагистрали и скоростни пътища.

	на жилищни терени спрямо потребността на съществуващото население. ▪ Наличната пътна инфраструктура в община Силистра като гъстота и капацитет е развита и достатъчна и може да поеме по-големи натоварвания. ▪ Добре изградена електроенергийна мрежа с възможности за допълнително натоварване. ▪ Наличие на ОУП, включващ нов ферибот и мост над р.Дунав.	▪ Лошо експлоатационно състояние на пътищата. ▪ Недостигна обществени паркинги и гаражи. ▪ Липсва велоалейна мрежа. ▪ Неефективно използване на съществуващата транспортна инфраструктура. ▪ Остарели и амортизирани инженерно-технически съоръжения; ▪ Недостиг на финансов ресурс за поддържане на съществуващата и за изграждане на нова техническа инфраструктура, както и за благоустрояване на населените места.
Административен капацитет	▪ Утвърдени и устойчиви международни и трансгранични контакти - 11 побратимени градове. ▪ Наличие на Интегриран план за градско възстановяване и развитие на град Силистра. ▪ Наличие много секторни стратегии на територията на общината. ▪ Добри практики за финансово управление и	▪ Лошо финансово здраве на общината. ▪ Ограничени финансови средства за поддържане и надграждане на капацитета на администрацията. ▪ Ограничена материално-техническа база. ▪ Претовареност на служителите и дублиране на функции. ▪ Слабо изпълнение на планови документи.

	контрол в администрацията. ▪ Поддържане на активни комуникационна политика за връзка с обществеността.	▪ Ниска мотивация на персонала. ▪ Слабо установени практики за сътрудничество със заинтересованите страни при формиране на местната политика. ▪ Неизползван потенциал на създадените международни контакти с други администрации и градове.

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
▪ Подкрепа на държавата с финансови инструменти за БФП (С и КФ) за развитие на всички изоставащи спрямо други страни членки сфери - подобряване качествата на публичните услуги; човешките ресурси, техническата инфраструктура, туризма и селското стопанство, благоустрояване, повишаване на предприемачеството и иновациите. ▪ Потенциал за привличане на инвестиции – Дунав мост, ферибот, Силистра-Кълъраш; газификация, балкански културен коридор и т.н. ▪ Реализация на проекти с национално и наднационално значение – изграждане на мост над р.Дунав Силистра –	▪ Задълбочаващи се национални проблеми – културни, политически, демографски, социални и икономически. ▪ Обезлюдяване на територията. ▪ Продължаваща икономическа стагнация с неблагоприятно влияние върху икономическата активност на населението. ▪ Слабо участие с проекти в оперативните програми. ▪ Ограничени възможности на държавата и общините за финансиране на публични проекти и за съфинансиране на проекти. ▪ Липса на целенасочена държавна финансова подкрепа за подпомагане развитието на изоставащи райони на

Кълъраш, развитие Източен Балкански културен коридор, Дунавски панорамен път и велоалея, газификация. ▪ Локация по поречието на река Дунав - транспортен, икономически, енергиен и туристически потенциал, както и воден ресурс. ▪ Развитие на Източен Балкански транспортен коридор Турция-България-Румъния, Украйна, Русия и град Силистра в основен негов възел. ▪ Висок потенциал за създаване на продукти на алтернативен туризъм, базиран на влажни зони – птици, КИН, речен. ▪ Реализиране на транспортно-географското местоположение на общината и интегриране в европейските транспортни коридори при ново качество на транспортната инфраструктура на основата на съвременен комбиниран транспорт. ▪ Активно трансгранично сътрудничество. ▪ Активен регионален маркетинг. ▪ Развитие на публично-частно партньорство. ▪ Намаляване на административната тежест и регулаторните режими за бизнеса. ▪ Сътрудничество с румънската страна	страната. ▪ Продължаващо проявление на процесите, формиращи междурегионалните контрасти. ▪ Негативното влияние на климатичните промени, енергийната зависимост. ▪ Ограничени възможности за трансгранично сътрудничество и продължаваща изолация от двете страни на границата – р. Дунав между България и Румъния. ▪ Продължаваща слаба адаптивност на работната сила и недостатъчно ефективни мерки на пазара на труда. ▪ Силен конкурентен натиск върху бизнеса (особено върху МСП). ▪ Силен конкурентен натиск от страна на съседни общини за привличане на инвестиции –публични и частни. ▪ Технологично и иновационно изоставане в различни сектори на стопанството, неефективна икономика. ▪ Ниска предприемаческа активност и инвестиционен интерес. ▪ Ниска степен на координация между социалните, вкл. образователни политики и политиките в другите сфери. ▪ Липса на подходящи политики за преодоляване на екологичните

за намаляване на рисковете и замърсяванията по подобие на реализирания двустранния проект „Остров-Силистра” ▪ Участие на района в създаването на туристически продукт за Дунавски макрорегион. ▪ Наличие на дадености – природни, културни, исторически, географски за развитие на почти всички видове туризъм. ▪ Достъп до пазари извън ЕС.	рискове. ▪ Природни и технологични рискове. ▪ Изменение на климата. ▪ Продължаваща глобална икономическа и финансова криза. ▪ Свиване и слабост на пазара на труда в глобален мащаб. ▪ Негативно променящи се климатични условия, създаващи заплахи за земеделската дейност.

Сравнителният анализ между SWOT анализа изготвен за нуждите на ОПР Силистра за периода 2014-2020 и SWOT анализа на ОПР Силистра за програмния период 2007 -2013 показва, че няма съществени разлики във факторите, определящи развитието на територията.

Това дава основание да се препоръча следване на устойчиво планова развитие, базирано на разписаните стратегически цели, приоритети и специфични цели, които дават възможност на общината да се възползва от своя потенция (силни страни) и благоприятстващи външни фактори (възможности) и инициирайки адекватни мерки на тази основа да преодолее вътрешните си слабости (слаби страни) и да намали негативното въздействие на застрашаващите външни фактори (заплахи).

Инициативите на местната власт и планираното развитие на общината в национални планови документи ще осигурят желаното развитие на общината и ще превърнат община Силистра в опорен център в националната пространствена схема.

Видно от представените фактори (Виж таблица 2.11.1.), определящи развитието на община Силистра е, че тя е изправена пред сериозни предизвикателства както в негативен, така и в позитивен план. Въпреки, множеството отрицателно действащи заплахи и вътрешните слабости, перспективите пред общината са значителни.

Ключовата локация и културно историческото наследство и природни дадености са основните предпоставки, които ще осигурят тласък в развитието на общината. За да се възползва от тях, обаче, е необходимо провеждането на национално отговорна

политика, свързана с изграждането на стратегическа транспортна инфраструктура, подкрепа за съществуващата и маркетинг. Местната власт и социално-икономическите партньори със своите проектни инициативи ще осигурят не само ефективната експлоатация на инфраструктурата, но ще създадат условия за изграждане на съпътстваща и обслужваща основната инфраструктура – икономическа, образователна, здравна, културна, социална, техническа.

Комплексното развитие на общината е възможно чрез реализацията на стратегическите проекти на национално и местно ниво. В тази светлина е и структурирана стратегическата част на ОПР Силистра и съдържанието на визията, стратегическите цели, приоритетите и специфичните цели. Същите намират детайлизация в конкретни проекти и обекти в Програмата за реализация на ОПР.

3. СТРАТЕГИЧЕСКИ АСПЕКТИ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНА СИЛИСТРА

3.1. РАМКА ЗА ФОРМУЛИРАНЕТО НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ АСПЕКТИ

Стратегическите аспекти за развитие на община Силистра са в съответствие с нормативната база в областта на регионалното развитие, съобразени са с водещите стратегически документи от по –високи нива – Областна стратегия за развитие на област Силистра 2014-2020, Регионален план за развитие на Северен централен район за планиране, Националната стратегия за регионално развитие и Националната концепция за пространствено развитие.

В съдържателно отношение стратегическата част съответстват на постановките в ЗРР, ППЗРР, „Методическите указания... " и не противоречат на основните законови актове в сферите устройство на територията, опазване на околната среда и културното наследство.

Стратегическата част интегрира на общинско нива ниво ключовите теми за развитие, въведени от Кохезионната политика и регламентите за управление на фондовете на ЕС. Формулираните стратегически цели отразяват общите цели на Стратегията Европа 2020, Териториалния дневен ред на ЕС 2020 и Общата стратегическа рамка на ЕС до 2020. Стратегията е хармонизирана с предвижданията на НСРР и НКПР на България, заедно с Националната програма за развитие България 2020, Националната програма за реформи, Националната стратегия за околна среда, Дунавската стратегия и др. секторни документи.

ОПР се рамкира от насоките за стратегиране на цялата силистренска област, разписани от Областната стратегия за развитие за периода 2014-2020. ОСР посочва проблемите и потенциалите, споделени от всички общини, и очертава общи визия и цели за развитие. Задължително изискване към общинските планове е да интегрират решенията на областната стратегия на местно ниво. Стратегическите предложения от ОПР напълно съответстват и на *Стратегическите насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове за развитие*, неразделен компонент на ОСР на Силистра.

Анализиран е ОПР на Силистра за периода 2007-2013, като са потребностите, които са актуални и в настоящето също са изведени като част в новия план, като по

този начин е осигурена приемственост между двата документа. Препоръките отправени в Междинната оценка за изпълнението на ОПР на Силистра за периода 2007-2013 г. също са част от плана за развитие в новия програмен период.

Прилагай подхода отдолу-нагоре в настоящият документ са интегрирани и основните идеи, които са заложени в Интегрираният план за градско възстановяване и развитие на град Силистра и конкретните насоки за развитие на градската територия. Отчитайки всички посочени документи и анализирайки резултатите от анкетно проучване сред заинтересованите страни се формулира стратегическата част на ОПР Силистра – Визия, обща цел, стратегически цели, приоритети и специфични цели, които намират конкретно измерение в проектни идеи, които са част от програмата за реализация на ОПР.

3.2. ИЗПОЛЗВАНИ ПРИНЦИПИ

Стратегията насоченост на общинския план за развитие на община Силистра за периода 2014-2020 е формулирана в съответствие с утвърдените теоретични модели и съвременни практики в областта на стратегическото планиране на регионалното развитие, като са използвани няколко водещи принципа, осигуряващи качество, актуалност и значимост на предложените стратегически аспекти за общинско развитие.

- **Публичност.** Стратегията е част е формулирана след активна комуникация със заинтересованите страни чрез различни канали и форми за комуникация.
- **Съгласуваност.** ОПР на Силистра заема своето място сред системата за планиране в ЕС и България, като съответства, интерпретира и конкретизира предложенията на документите от по-високо ниво.
- **Съсредоточеност.** Приоритетните области за развитие на общината позволяват ясен фокус на усилията и ресурсите в оптимален брой допълващи се направления за общинското развитие.
- **Обвързаност.** Използван е съвременният интегриран подход за планиране, като отделните дейности са обвързани по между си и съвместно подобряват определени аспекти от общинското развитие.
- **Аргументираност**. Структурирането и съдържанието на стратегията се основава на закономерностите в местното развитие, обобщени от общественото мнение и синтезираните резултати от проведения анализ.

- **Балансираност**. Анализирани са и са обхванати всички области, в които общината ще се развива в новия програмен период, като същите са обхванати равностойно и са въплътени в конкретни цели за развитие.
- **Оперативност**. Стратегирането включва и съвкупност от мерки, чиито конкретни дефиниции дават възможност за предприемането на ясни действия и реализация на мотивирани проекти през следващите седем години.

3.3. ПОДХОД

Подходът за изграждането на стратегическата част е подробно илюстриран във /Фиг. 3.3.1./. Формулирането на стратегическата част е резултат от направеният социално-икономически и SWOT анализ на община Силистра, изведените чрез набиране на информация от първични и вторични източници потребности и потенциали и отчитане на водещите национални документи и големи проекти, които пряко касаят развитието на общинската територия.

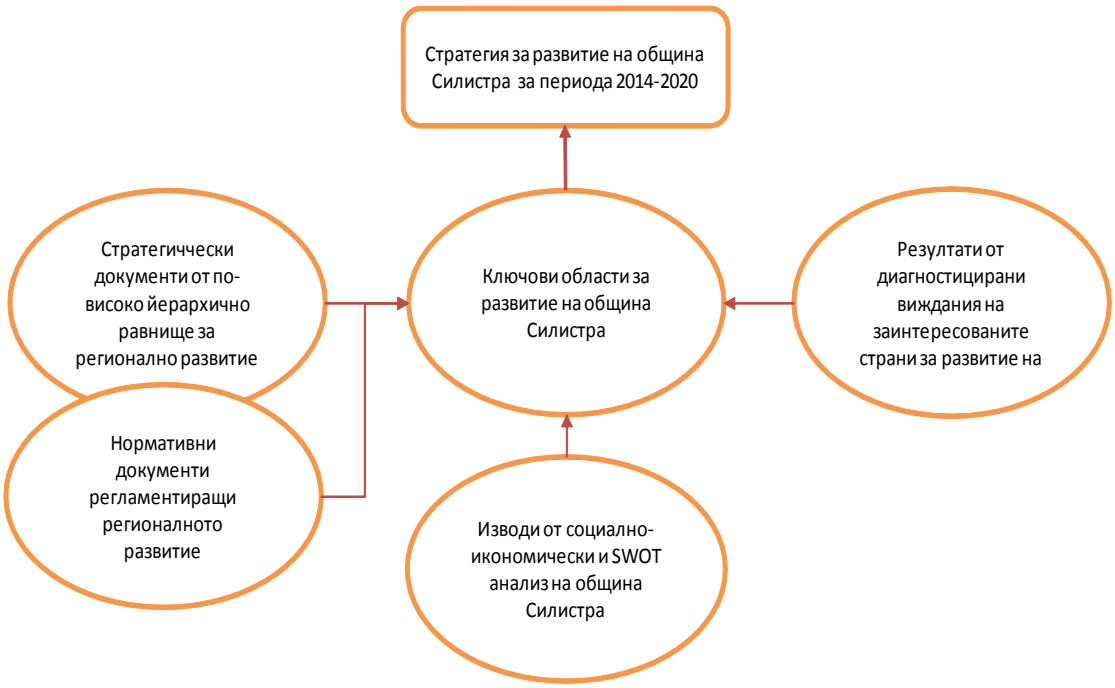

Фигура 3.3.1. Подход при стратегиране развитието на община Силистра в новия програмен период

Резултатите от проведения анализ социално-икономически анализ и разпределението на ключовите фактори за развитие чрез метода на SWOT анализа, набирането на първична и вторична информация чрез анкетно проучване на общественото мнение и анализ на стратегическите документи от по-високи йерархични нива и нормативната база в областта на регионалното развитие.

Всеки един компонент е сведен до списък от ключови приоритети в развитието на община Силистра, обединени в общ **набор от ключови области за развитие.** На основата на ключовите теми се построява и цялата стратегия за развитие на общината. Комплексният анализ на състоянието в общината завършва със SWOT анализ, отбелязващ вътрешноприсъщите силни и слаби страни на общината, и факторите с външен характер - възможностите и заплахите, които влияят върху нейното развитие. Четирите са възможните комбинации при избор на стратегия за общинско развитие, базирана на SWOT анализа: за оползотворяването на силните и овладяването на слабите страни се използват условностите на външните характеристики /възможностите и заплахите/. Получават се четири *възможни комбинации:*

- комбинация от множество позитивни фактори – вътрешни и външни, т.е. възможностите се използват за надграждане на силните характеристики. Това е най-благоприятната ситуация;
- комбинация между външни позитивни и вътрешни негативни фактори, в този случай възможностите се използват за редуциране на слабостите;
- комбинация между външни негативни и вътрешни позитивни фактори, в този случай акцентът е върху добро управление и подкрепа за развитие на силните страни с цел преодоляване на външните заплахи;
- комбинация между външни и вътрешни негативни фактори – акцентът тук е върху минимизиране на негативното влияние на заплахите и търсене на алтернативи за преодоляване на слабостите. Тази ситуация е най-неблагоприятна.

Резултатите от проведените анкети сред заинтересованите страни /Приложение №2/ показаха най-ценните дадености, приоритетните области за въздействие, заедно с изразените проблеми в общината. Резултатите от анкетата, дадени предложния за конкретни проектни инициативи и мерки са в основата на програмата за реализация на ОПР.

Диагностицираните потребности са приравнени към няколко ключови области за общинско развитие. Проучването на законодателната и стратегическата рамка постави фокус върху основните виждания за развитие на общината в новия програмен период. Следствие на изброеното се обособиха ключови области, предопределили стратегията на ОПР и разкриващи значимостта на: съхраняването и разумната изява на природните и историческите дадености; развитие на потенциала на река Дунав, като ключов фактор за развитие на всички сфери в общината; обновяване и доизграждане на техническата инфраструктура; стимулиране на икономическото развитие и предприемачеството с по-успешни МСП; усъвършенстване на социалната сфера с по-добри възможности за образование и устойчива заетост; подобряване качеството на живот на местното население и най-вече в селата на общината; цялостно маркетингово представяне и популяризиране на община Силистра като транспортен възел, туристически център и място за инвестиции.

3.4. СТРУКТУРА НА СТРАТЕГИЧЕСКАТА ЧАСТ НА ОПР

Структурата /Фиг. 3.4.1/ на стратегическата част присъединява елементите визия за развитие 2020 г., три стратегически цели, девет приоритета и прилежащите им специфични цели.

Предложената структура напълно съответства на „Методическите указания...", като същевременно се позовава на съвременния интегриран подход за планиране. Обединяващата визия за развитие, представляваща желаното и постижимо състояние на община Силистра през 2020 г., се разгръща в една обща цел и три стратегически цели. Стратегическите цели получават продължение в единството на девет приоритета, изразяващи определена област за действие и съдържащи набор от специфични цели, намиращи конкретика в мерките в програмата за реализация на ОПР.

Между отделните елементи на стратегическата рамка за развитие на община Силистра е осигурена кохезия и взаимно допълване, като водещ принцип при структурирането им е търсенето на синергетичен ефект.

В структурно отношение е осигурена висока степен на съответствие с очертаните в ОСР стратегическа рамка и стратегически насоки за развитие на общините. Конкретните мерки, които се вписват във всяка цел се разписват в

Програмата за реализация на ОПР, където намират място и ключовите проекти за всяка мярка.

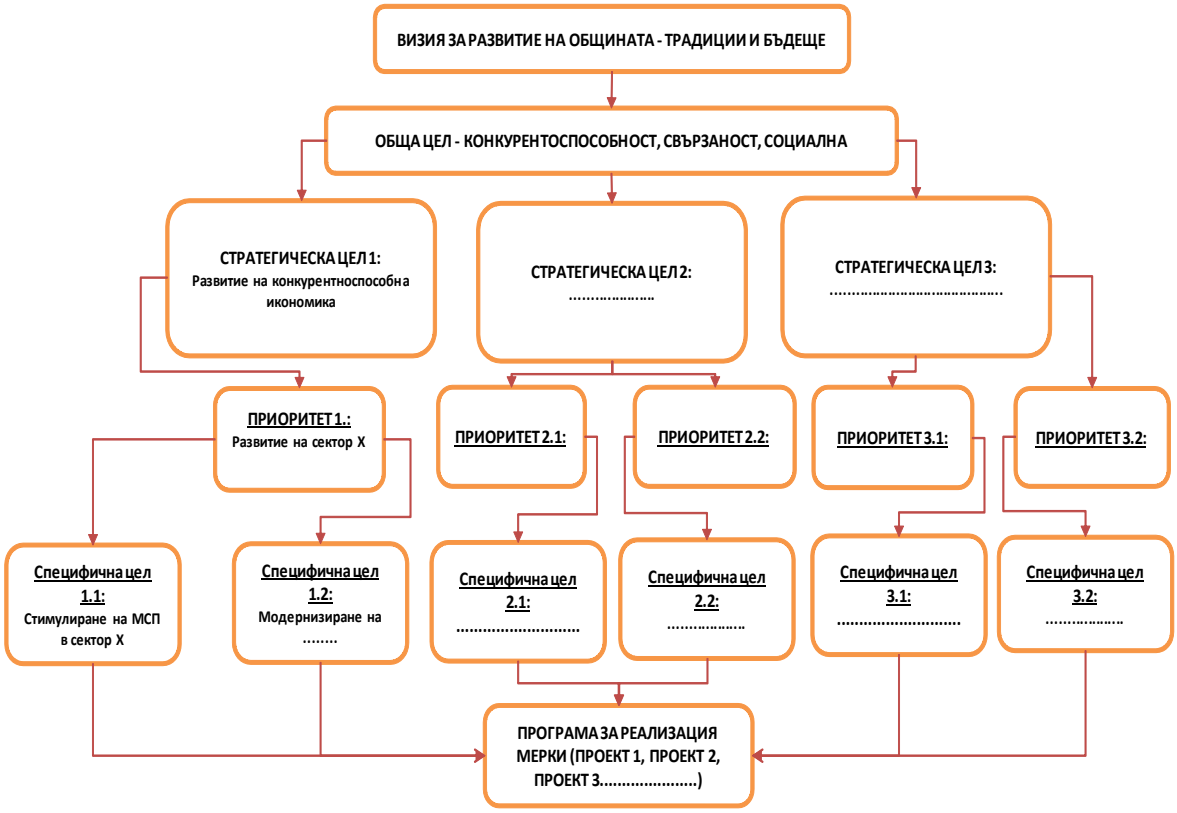

Фигура 3.4.1. Структурен разрез на стратегическата част на ОПР

3.5. ВИЗИЯ 2020. ОБЩА ЦЕЛ

Следвайки представения по-горе подход и стремежа да се изяви идентичността на община Силистра, се очерта следната визия за развитие:

СИЛИСТРА – УСТОЙЧИВО РАЗВИВАЩА СЕ ЕВРОПЕЙСКА ДУНАВСКА ОБЩИНА СЪС СЪХРАНЕНА ИСТОРИЧЕСКА И ПРИРОДНА ИДЕНТИЧНОСТ, МОДЕРНА ИКОНОМИКА И ВИСОКООБРАЗОВАН И КВАЛИФИЦИРАН ЧОВЕШКИ РЕСУРС.

Общата цел пред общината в рамките на новия програмен период за постигане на визията е:

ПОСТИГАНЕ НА БАЛАНСИРАНО УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И ПОВИШАВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ, ЧРЕЗ ЕФИКАСНО И ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА СОБСТВЕНИТЕ РЕСУРСИ И ПОТЕНЦИАЛА НА РЕКА ДУНАВ.

Както е видно от двата слогана акцентът е поставен върху наличието на река Дунав и използване на потенциала на реката за развитие на социално-икономическата среда в общината, осигуряване на транспортна свързаност, възможност за генериране на стратегически предимства и извеждането на община Силистра като водеща в регионален и национален аспект.

Резултатите от SWOT анализът и планираните инициативи в национални стратегически документи са предпоставка за формулиране на визията и общата цел на общината, като именно те осигуряват разумна увереност за реалистичност и достижимост на планираното.

3.6. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Стратегическите цели имат ясен фокус – избегнато е тяхното прекалено обхватно формулиране и опасност от неефективно разпределение на ресурсите по време на предстоящото им реализиране. Планираната система от индикатори за наблюдение на плана осигурява механизъм за измерване на степента на тяхното осъществяване.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1:

РАЗВИТИЕ НА КОНКУРЕНТНОСПОСОБНА ОБЩИНСКА ИКОНОМИКА ЧРЕЗ ОСИГУРЯВАНЕ НА БЛАГОПРИЯТНА СРЕДА ЗА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО, НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНОВАЦИИТЕ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА МЕСТНИЯ ПОТЕНЦИАЛ

Тази стратегическа цел подкрепя действия и мерки, които да преодолеят слабото представяне на общинската икономика в общата национална картина. Мерките, които се планират на национално ниво за развитие на територията ще осигурят база за иницииране на мерки от местните заинтересовани страни, които използвайки специфичния потенциал и фактори на растеж на общинската територия да постигнат качествен и устойчив икономически напредък.

Постигането на тази цел предполага целенасочени усилия за реализация на комплексни инициативи, насочени към изграждане на модерна икономика, намаляване на административната тежест, подобряване на комуникацията на институциите с бизнеса, повишаване на производителността, технологично развитие и иновации, създаване на клъстери и други инициативи, водещи до икономически растеж и генериране на конкурентни предимства.

Сред недостатъчно добре използваните възможности, които са и носители на ендогенно регионално развитие, са природните даденост, особено на река Дунав и културно-историческото наследство. Необходимо е да се приложат мерки за ефективното използване и валоризиране на тези специфични потенциали във всички възможни аспекти, които ще се отразят на останалите сфери от развитието на общината (например социалната сфера).

Едновременно с това, усилията ще бъдат фокусирани върху предоставянето на целенасочена подкрепа за съществуващия малък и среден бизнес, повишаване на предприемаческата активност на местно ниво за създаването на нови малки и средни предприятия от една страна, както и реализиране на дейности, свързани с привличането на нови външни инвестиции (наши и чуждестранни), които ще осигурят ресурс за развитието на общинската икономика и по-специално в преработващата промишленост (вкл. високотехнологични дейности), която генерира продукти с висока добавена стойност. Развитието на стопанските субекти и постигане на устойчивост във функционирането им ще повлияе пряко върху местния пазар на труда, като осигури по-високи нива на заетост и доходи и редуцира безработицата и социалната изолация. Осигуряването на възможност за реализация в местната икономика ще намали миграционните потоци извън общината. Акцент в икономическото развитие се поставя върху *насърчаването и подпомагането* на селското стопанство и негавота модернизация, както и на туризма, особено на алтернативните му форми, като сектор с висок потенциал за растеж и генериране на добавена стойност.

Необходимо е да се набележат и мерки, които да стабилизират и развият икономическата структура в посока към засилване позициите на преработващата промишленост с дейности от различен вид, доколкото тази промишленост е основа за въвеждане на нови технологии, диверсифициране на работните места, запазването и привличането на висококвалифицирани специалисти.

Финансовото подпомагане за увеличаване на конкурентоспособността на българската икономика, и особено на МСП, във всички сектори е базова политика в рамките на помощта от ЕС и цели осигуряване на кохезия в социално-икономическо отношение между страните членки. Инициативите свързани със цялостно стимулиране на бизнес средата, въвеждане на технологии за повишаване на производителността, подпомагане достъпа до нови пазари, подпомагане въвеждането на продуктови, процесни и организационни иновации, въвеждане на бизнес модели насочени към осигуряване ресурсната ефективност, достъп до качествени услуги и т.н. В този контекст стопанските субекти от община Силистра – съществуващи и новооткрити трябва да насочат своите усилия за привличане на средства от европейските фондове, които да ги стабилизират и да допринесат за повишаване на тяхната конкурентноспособност, не само на вътрешния, но и външния пазар.

Мащабните национални и наднационални проекти, които имат отношение към територията на община Силистра, като например:

- По направление на Коридор № 7 планът за действие по Дунавската стратегия предвижда изграждането на дунавския панорамен път и дунавската велоалея, около които се структурират множество обекти на туризма, които предлагат нови възможности за специфична ориентация в развитието на крайдунавските общини.
- РО-РО терминалът “Силистра-Рени” (Украйна), осигуряващ най-късият път за транспорт на стоки през България от Турция и Близкия изток към Украйна, Молдова, Румъния, Русия и Скандинавските страни ще бъде важен компонент на Източния балкански транспортен коридор.
- Мост над река Дунав в участъка Силистра – Кълараш.
- Трансбалканския културен коридор.
- Изграждане на преносен газопровод – високо налягане “Добрич – Силистра”.

И други големи инфраструктурни проекти ще създадат предпоставка за повишаване на инвестиционната привлекателност на общината в дългосрочен аспект. В

краткосрочен очакваното въздействие се свързва с появата на нови и укрепването на съществуващи стопански субекти, осигуряване на заетост, повишаване на доходите и подобряване качеството на живот на местното население.

Акцентът при развитието на МСП в общината трябва да е насочен към областите за интервенция на европейската политика, а именно иновации, диверсификация, сътрудничество, което понижава разходите, повишава ефективността, генерира конкурентни предимства и синергетичен ефект.

Основните инструменти за финансова подкрепа на местната икономика са свързани с Оперативна програма "Иновации и Конкурентоспособност" 2014-2020, Програма за развитие на селските райони 2014-2020, Програми по Европейско териториално сътрудничество 2014-2020, Транснационална програма «Дунав», финансовите инструменти JEREMIE и Националния иновационен фонд.

Помощта по отношение на достъпа до тези финансови инструменти се планира да бъде две посоки – облекчаване на процедурите и намаляване на административната тежест и директна помощ и консултиране при кандидатстване.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2:

ПО-ВИСОК ЖИЗНЕН СТАНДАРТ НА НАСЕЛЕНИЕТО ЧРЕЗ СЪЗДАВАНЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА, СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА КАЧЕСТВЕНА ЗАЕТОСТ, ПРЕДОСТАВЯНЕ НА КАЧЕСТВЕНИ ПУБЛИЧНИ УСЛУГИ, КОНКУРЕНТОСПОСОБНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ, СТИМУЛИРАНЕ НА УЧЕНЕТО ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ, СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ И ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, НАСЪРЧАВАНЕ КУЛТУРНИЯ ЖИВОТ И СПОРТА

Тази стратегическа цел предполага иницииране на поредица от мерки, които ще доведат за подобряване на социалните, икономическите и обществените процеси и до повишаване качеството на живот на населението. Това ще се постигне чрез провеждане на последователна политика по отношение на човешките ресурси, повишаване на тяхната адаптивност и социална интеграция, подобряване достъпа до заетост и до социални, здравни, образователни и публични услуги.

Предоставянето на качествени публични услуги предполага повишаване и поддържане компетентността на администрациите, повишаване на управленската

култура и капацитет на администрациите и по-добра координация и взаимодействие между институциите.

Развитието на местната икономика, в съответствие с поставената стратегическа цел 1 ще осигури устойчива заетост, което ще повлияе върху доходите и качеството на живот на населението. Особено внимание трябва да се отдели на мерките насочени към преодоляване на социалната изолация, подпомагане на интеграцията и повишаване на образователното равнище на населението, а също и на предоставяните социални услуги за хора в неравностойно положение.

Активната политика в общината в областта на социалната сфера задължително трябва да отчита съществуващите негативни тенденции по отношение на негативното демографско развитие на общината, недобрата образователна структура на населението, недобрата характеристика на трудовия пазар, проблемите на здравното обслужване на общината.

Приоритетните инициативи, които са част от ОПР са свързани с разширяване на достъпа до качествено образование; адаптиране на образованието към изискванията на пазара на труда; създаване на условия за заетост, гарантираща социално включване; изграждане на адекватна инфраструктура за образование и здравеопазване, спортна и културна инфраструктура; осигуряване на по-добър здравен и културен статус на населението и подобряване на социалното включване.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3:
ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА И ПОДОБРЯВАНЕ НА ТЕРИТОРИАЛНАТА УСТОЙЧИВОСТ И ДОСТЪПНОСТ

Тази цел изисква инвестиции в обществени активи, които да спомогнат развитието на местната икономика, да съхранят и възстановят природните ресурси и историческото наследство, да обезпечат функционирането на обществените институции, да осигурят по добра транспортна свързаност, в т.ч. и през река Дунав и така да допринесат за повишаване качеството на живот в общината. Това ще се постигне чрез партньорство между местните и регионални власти, бизнеса и неправителствения сектор.

Тази цел е насочена към преодоляване на ограниченията на съществуващите транспортни и комуникационни канали чрез подобряване и реконструкция на

съществуващите и изграждане на нови, както подобряване на комуналната инфраструктура, жизнената и архитектурна среда в общината, възможностите за трансгранично сътрудничество.

Интегрираният план за градско възстановяване и развитие на град Силистра предвижда серия от проекти да създадат модерен облик на общинския център. Населените места от селски тип в общината също се нуждаят от пакети от интервенции свързани с изграждане на инфраструктурни и комунално-битови съоръжения както и създаване на привлекателна обкръжаваща среда, зелени площи, паркове, площадки и т.н.

Постигането на тази стратегическа цел ще има мултиплициращ ефект върху първите две цели.

Въпреки диагностицираните потребности и дефинирани стратегически цели за развитие на общината, ограничените ресурси (финансови, времеви, човешки, технологични и т.н.) изискват набелязването на приоритетни области за развитие на община Силистра за настоящия планов период.

3.7. ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА СИЛИСТРА. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ

Дефинираните девет приоритета представляват областите за действие, където следва да се концентрират финансовите ресурси и общинските усилия през новия програмен период. Приоритетите са изведени към всяка стратегическа цел, като в някои случаи те могат да допринасят косвено или пряко за постигане и на някоя от останалите стратегически цели. Приоритетите са съотнесени към целта, към която имат най-голям пряк принос за достигане. Приоритетните за развитие на общината за периода 2014-2020 са детайлизирани в специфични цели и прецизно формулирани мерки, описващи инициативи, които трябва да бъдат предприети в рамките на седемгодишния програмен период и които съставляват Програмата за реализация на ОПР.

За всяка специфична цел е добавено кратко описание, представящо нейното съдържание и аргументи за включването ѝ в съответния приоритет. Мерките, които са включени в Програмата за реализация на ОПР се разписват при спазване на принципите посочени по-горе, като водещо при тяхното структуриране е възможността

за постигане на синергия, което да осигури по-голяма ефективност на влаганите ресурси и достигане на добри резултати. Мерките са отворени и следва да се конкретизират с допълнителни проекти през целия следващ програмен период. В този смисъл въздействието на мерките не се изчерпва с дефинираните проекти в Програмата за реализация на ОПР. Същата е отворен документ и подлежи на допълване, редуциране, актуализация и т.н. Именно в нейното изпълнение трябва да бъдат мобилизирани усилията на всички заинтересовани страни.

Разработването на стратегическата част следва логиката на интервенция, залегнала в Областната стратегия за развитие на област Силистра за периода 2014-2020.

Всеки приоритет и специфична цел се разписва в конкретни мерки в Програмата за реализация на ОПР, като се посочват и конкретни проекти за реализация, които се оценяват като значими от местната общност и заинтересованите от развитието на община Силистра лица.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1:
РАЗВИТИЕ НА КОНКУРЕНТНОСПОСОБНА ОБЩИНСКА ИКОНОМИКА ЧРЕЗ ОСИГУРЯВАНЕ НА БЛАГОПРИЯТНА СРЕДА ЗА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО, НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНОВАЦИИТЕ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА МЕСТНИЯ ПОТЕНЦИАЛ

ПРИОРИТЕТ 1.1: ПОДКРЕПА ЗА РАЗВИТИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА МАЛКИЯ И СРЕДНИЯ БИЗНЕС И ПОДОБРЯВАНЕ НА БИЗНЕС СРЕДАТА В ОБЩИНАТА

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1.1: СТИМУЛИРАНЕ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО И ДИВЕРСИФИЦИРАНЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

Съществен проблем в развитието на общината е ниските нива на предприемаческата активност. Необходимо е да се инициират мерки, които да насърчат предприемачеството, развитието на разнообразни производства и въвеждането на нови,

модерни и ефективни технологии, които да осигурят развитие на конкурентноспособна общинска икономика. Акцент може да бъда поставен върху осигуряването на съпътстващи услуги и логистични производства свързани с функционирането на Дунав мост и реализацията на други проекти с национална значимост. Осигуряването на заетост в предприятия нуждаещи се от на високо квалифицирани специалисти ще насърчаване на младите хора за оставане в общината и ще редуцира съществуващите негативните демографски тенденции.

В общината се регистрира трайна тенденция на намаляване на притока на инвестиции в изграждането и функционирането на производствени и преработващи предприятия, които са гръбнакът на местната икономика. Основен дефицит в областта е притокът на инвестиции, в т.ч. чуждестранни.

Към момента общината не е особено привлекателна за инвеститорите и при наличие на подобен интерес тя е конкурент с много общини, които се оценяват на база на обективни и субективни критерии като по-атрактивни. Това предполага набелязване на инициативи за подобряване на бизнес средата, подкрепа за предприемачите, задържане на качествената част от човешкия ресурс, предприемане на действия за подобряване на комуникационната и техническа инфраструктура, които са интегрирани в стратегическа цел 3.

Община Силистра има сериозен потенциал за развитие на алтернативни форми на туризъм и рекламирането й като туристически център, при наличие на подходящата инфраструктура може да я превърне в една от водещите туристически дестинации в страната.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1.2: ПОВИШАВАНЕ НА ЖИЗНЕСПОСОБНОСТТА И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА МСП

МСП са основните икономически играчи на национално, регионално и общинско ниво и спрямо тях трябва да бъде водена протекционистична политика в направленията където това е допустимо. От тази гледна точка е необходимо набелязване на специфични интервенции, които да обхванат МСП в затруднение, особено в условията на икономическа криза, а също и да подпомогнат стартирането на

нов бизнес и създаването на нови фирми, които да развиват рентабилни производства и да осигуряват заетост на населението.

Подобряването на предприемаческите нагласи и постигане на устойчивост сред съществуващите МСП предполага реализация на проекти, свързани с: намаляване на административната тежест и регулаторните режими за бизнеса; въвеждане на електронно управление в подкрепа на бизнеса и гражданите; сътрудничество при осъществяване на търговски контакти с местни и чуждестранни фирми; повишаване информираността на българските предприемачи за развитие на устойчив и конкурентен бизнес в условията на общ европейски пазар и глобализиращ се пазар и подобряване на достъпа до нови пазари и интернационализация на МСП и подпомагане използването и достъпа до ИКТ от бизнеса; подобряване достъпа на МСП до финансиране; стимулиране на предприемаческата култура.

Мярката свързана с подпомагане на предприемачеството за създаване на нови работни места и стартиране на бизнес, предполага реализация на проектни инициативи за изграждане на нова предприемаческа култура; провеждане на обучения за придобиване на предприемачески и бизнес умения; подпомагане на развитието на социалното, женското и младежко предприемачество стимули, кооперирание и мултиплициране на добри практики чрез създаване на бизнес форуми и общински информационен бизнес център.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1.3.: ПОВИШАВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ПРИВЛЕКАТЕЛНОСТ НА ОБЩИНАТА И СТИМУЛИРАНЕ НА ПУБЛИЧНО-ЧАСТНОТО ПАРТНЬОРСТВО

Подобряване на инвестиционният климат в общината че насърчи развитието на високотехнологични производства и съпътстващи ги дейности и ще насърчи търсенето на различни форми за публично-частно партньорство. Това е особено важно за община като Силистра, която въпреки стратегическото си местоположение и природни ресурси не успява да генерира конкуренти предимства до този момент.

Постигането на специфична цел предполага освен възстановяването и изграждането на съпътстваща инфраструктура и активна, дори агресивен регионален маркетинг за промотиране предимствата на общината.

Подходящите проекти в това направление са свързани с разработване на общинска маркетингова стратегия за рекламиране на потенциала на община Силистра и възможностите, които тя предоставя за развитие на бизнес, както и провеждането на дългосрочна целенасочена политика за създаване на благоприятни условия за изграждане на зона за високотехнологично развитие, за стимулиране на инвестициите във високотехнологични производства и услуги. Особено полезни тук са проекти в сътрудничество, които пряко или косвено водят до създаване на трайни бизнес отношение, работа в мрежи, трансгранично сътрудничество и кооперииране.

Публичното частното партньорство във всички възможни форми трябва да бъде подкрепено от мерки свързани със създаване на условия за развитие на институционална среда, благоприятстваща развиване на публично-частно партньорство, което да бъде и средство за решаване на важни проблеми на обществено-икономическото развитие.

Прилагането на различни форми на публично-частно партньорство съществено ще подобри и интензифицира процеса по привличане на финансови ресурси и повишаване на възможностите за усвояване на средства от оперативните програми за ускореното развитие на Общината.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1.4.: ПОДОБРЯВАНЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА РАЗВИТИЕ НА БИЗНЕС

Тази специфична цел има за задача да подпомогне функционирането на местните икономически субекти чрез подобряване и изграждане на нужната им инфраструктура. Въпреки, че тя не осигурява пряко въздействие върху нивата на инвестиционна привлекателност, нейното отсъствие води до липса не на инвестиционна оценка за атрактивността на общината, а до липса на инвеститорски интерес и отхвърляне на тази локация като място за инвестиране.

Реализирането на тази специфична цел предполага активно взаимодействие между регионалните и местни власти и представители на бизнеса, браншови организации и т.н. Мерките, които ще осигурят постигане на набелязаната цел са свързани с разширяване на обхвата и ефективността на работа на местните браншови организации, подкрепящи бизнеса, както и тяхното сътрудничество с местната власт,

осигуряване на подходящи места за развитие на нов бизнес, с подходящ достъп до всички видове инфраструктура, подпомагане развитието на бизнес инфраструктурата, която е основа за ускореното развитие на местната икономика и намаляването на първоначалните разходи за създаването на нов бизнес, подпомагане и информационно обезпечаване на новостартиращи предприемачи, осигуряване на благоприятна среда за изграждане и развитие на клъстери и насърчаване на междуфирменото сътрудничество и подкрепа за създаване на бизнес-мрежи и други начини за развитие на икономиката, разработване на програми за подпомагане развитие на местната икономика с приоритет на речната индустрия и усвояване на ресурсите на река Дунав.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1.5.: ИНОВАЦИОННА АКТИВНОСТ И РЕСУРСНА ЕФЕКТИВНОСТ НА БИЗНЕСА

За да бъде конкурентоспособна местната икономика и община Силистра да бъде с привлекателен инвестиционен облик са необходими целенасочени усилия за стимулиране на предприемачите да развиват високотехнологични, иновационни, енергийно и ресурсно ефективни и ефикасни дейности.

През следващия програмен период 2014-2020 г. в рамките на подкрепата на Структурните фондове ще се предоставят възможности за развитие на „зелена" икономика, „зелени работни места", „зелени продукти" и достъп до финансиране за иновативните и щадящи невъзобновяемите ресурси МСП.

Обхватът на мерките, които следва да се осъществяват и могат да бъдат подкрепени за постигане на тази специфична цел най-общо са: подкрепа на дейността на съществуващите научни организации в областта и изграждане на нови. Необходимо е да се даде достатъчно тежест на значението и подкрепата на дейността на съществуващите научни организации и филиали на висши училища в общината, както и да се подкрепят и професионалните училища като място за научни изследвания и проучвания и разпространение на технологична култура, стимулиране на партньорства между научните институции, публичния и частния сектор от региона и извън него; въвеждане на мерки за стимулиране на инвестициите за подобряване на енергийната ефективност в предприятията, подкрепа за въвеждането на нисковъглеродни, енергийно ефективни и безотпадни технологии, както и оползотворяването и рециклирането на

по-голямо количество отпадъци; насърчаване на инвестициите в съвременни съоръжения за оползотворяването на отпадъците чрез рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия; насърчаване на цифровизацията на процесите и използването на ИКТ в предприятията, насърчаване внедряването на нови продукти и технологии; диверсификация на инвестициите във ВЕИ чрез производството и преработката на биомаса, вторични продукти, отпадъци от селското стопанство

Ангажиментите на местната власт за подкрепа на иновациите в общинската икономика е нужно да бъдат структурирани в Общинска иновационна стратегия, насърчаване на социалните иновации, подкрепа за развитие на иновационни структури на територията на общината, подкрепа на бизнеса в трансфера на иновативни практики от европейските страни към Община Силистра.

ПРИОРИТЕТ 1.2: РАЗВИТИЕ НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА

Природните дадености и културното наследство са важна част от специфичния потенциал на община Силистра. Необходими са значителни усилия и реализиране на мерки и успешни практики за устойчиво развитие и усвояване на природния и специфичен културно-исторически потенциал на общината, които да стимулират устойчивия икономически растеж и заетост.

Мерките в този приоритет са групирани в две основни направления:

- Развитие на селското стопанство;
- Развитие на туризма.

Селското стопанство в общината се характеризира с множество проблеми – ниско ефективно производство, нестабилни стопански структури в аграрния сектор, ниско ниво на научно обслужване, липса на условия за развитие на фермерство от европейски тип, неоползотворени възможности на кайсията, лозята и поливното земеделие, неоползотворени възможности за ефективно животновъдство и недостатъчни суровини за преработка, неразвита производствена инфраструктура.

Реализирането на пакети от мерки с насоченост в селското стопанство ще допринесат за конкурентоспособността на земеделското производство, като същевременно ще се гарантира повишаването на степента на устойчиво и ефективно

използване на ресурсите. Приоритетните дейности са насочени към структурно балансиране на селскостопанския отрасъл, преодоляване на технологичното изоставане, повишаване общата производителност, подобряване и опазването на околната среда, изграждане на хидромелиоративни структури.

Обхватът на дейностите и мерките за подкрепа включва: повишаване на производителността, качеството и добавената стойност от селскостопанската продукция, чрез въвеждане на нови енергоспестяващи и екологични технологии; възстановяване, изграждане и модернизиране на хидромелиоративната инфраструктура, осигуряваща ефективно ползване на водата; развитие на пазари/тържища за местна продукция с насоченост и към съседните държави – Румъния, Молдова и т.н.; по-висока професионална квалификация и информираност на селскостопанските производители и предоставяне на консултантски услуги на заетите в аграрния сектор; подпомагане сдружаването на производителите; ефективно управление на рисковете в земеделието; насърчаване развитието на биологичното земеделие; подкрепа на мерки за развитие и популяризиране на винарството и виното, произвеждано в района; подпомагане на зърнопроизводството; поддържане и съхраняване на горските ресурси и развитие на горското стопанство и внедряване на системи за устойчиво управление на горите.

В областта на ***туризма*** е нужно да се реализират мерки които да насърчат развитието на почти всички видове туризъм – развлекателен, познавателен, културен, религиозен, екологичен, селски, ловен, спортен, ваканционен.

Бариерите пред туристическия бизнес в общината са свързани с инфраструктура с нисък стандарт; туристически продукти в „идейна фаза”; недостатъчен професионализъм; ниска информираност на населението.

Както е отбелязано в Регионалния план за развитие на Северен централен район 2014-2020 г. за постигане на стабилен ръст на сектора, основно изискване е осигуряването на необходимите условия на достъпност и комфорт на обектите, без това да поставя в риск тяхната автентичност. За осигуряване на добра възвръщаемост от инвестициите и стабилен ръст на сектора, сериозни усилия следва да бъдат фокусирани в маркетинга на туристическите дестинации с фокус върху целостта и разнообразието на предлагания туристически продукт.

Нужните интервенции за развитие на туризма в общината най-общо са: валоризиране на богатото природно и културно наследство и активизиране на богатите

природни и антропогенни и туристически ресурси в община Силистра чрез разработване и включване в културно-туристически маршрути; стимулиране на културния туризъм в общината; експониране и развитие на архитектурното наследство на гр. Силистра (2/3 от града е архитектурен резерват); стимулиране на туризма по река Дунав; Развитие на яхтен туризъм, спортен риболов, круизи; развитие на туристическа инфраструктура по брега (необходимо устройване на пристанищата); поклоннически туризъм; развитие на природни, културни и исторически атракции – възстановяване, опазване, експониране, оборудване, въвеждане на техники и програми за интерпретация и анимация и др.; изграждане на подходяща транспортна инфраструктура до туристическите обекти; осъществяване на интегрирани проекти с трансграничен и транснационален характер; подкрепа на дейности за обществено осведомяване, чрез комуникационни кампании за подобряване на осведомеността за природното, културно и историческо наследство; повишаване професионалната квалификация на заетите в туризма.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2:

ПО-ВИСОК ЖИЗНЕН СТАНДАРТ НА НАСЕЛЕНИЕТО ЧРЕЗ СЪЗДАВАНЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА, СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА КАЧЕСТВЕНА ЗАЕТОСТ, ПРЕДОСТАВЯНЕ НА КАЧЕСТВЕНИ ПУБЛИЧНИ УСЛУГИ, КОНКУРЕНТОСПОСОБНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ, СТИМУЛИРАНЕ НА УЧЕНЕТО ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ, СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ И ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, НАСЪРЧАВАНЕ КУЛТУРНИЯ ЖИВОТ И СПОРТА

ПРИОРИТЕТ 2.1: ПОДКРЕПА ЗА ЗАЕТОСТ

Акцентът в политиката на европейско и национално ниво в новия програмен период е поставен върху преодоляване на проблемите с безработицата, ниските доходи и социалното изключване. За целта са планирани серия от мерки насочени към преодоляване на съществуващите несъответствия между търсенето и предлагането на работна сила, чрез повишаване на институционалния капацитет и осигуряването на инструменти, необходими за извършване на по-ефективни обществени услуги по

заетост, както и за постигане на по-високи нива на флексибилност при структурни промени в търсенето и предлагането на пазара на труда.

Дейности, които ще бъдат подкрепени в рамките на ОП „Развитие на човешките ресурси" 2014-2020 са свързани с активиране на продължително безработни и неактивни лица чрез индивидуално консултиране, организиране на трудови борси, прилагане на специализирани мерки и програми; мерки за младежка заетост; инициативи, улесняващи прехода между образование и работа; интеграционни пакети от действия свързани организиране на програми и обучения, насочени към безработните в неравностойно положение; повишаване на квалификацията и уменията на заети и безработни в съответствие с изискванията на пазара на труда; професионална квалификация и преквалификация, обучения за придобиване на ключови компетентности за безработни и заети лица; провеждане на обучения в предприемачество; разработване местни програми за насърчаване включването в заетост на безработните в неравностойно положение на пазара на труда; създаване на модерна система за професионално насочване и информация.

Тук се включват и мерки, насочени към групата на неактивните лица, в т.ч. към безработните лица от маргинализираните групи от населението, групите с ниско образование и без квалификация и недостатъчна активност на пазара на труда.

Мерките и техния обхват са от първостепенно значение от гледна точка на възрастовата и образователна структура на населението и насърчаването към заетост. Преодоляването на проблемите със заетостта и безработицата пряко ще окажат влияние върху развитието на социалната сфера в общината и ще повишат жизнения стандарт на хората.

Активното взаимодействие на общинска администрация Силистра с Агенцията по заетостта, Агенцията за социално подпомагане, образователни структури и НПО са от висока важност за постигане на добри резултати при изпълнение на пакети от мерки с такава насоченост.

ПРИОРИТЕТ 2.2: ДОСТЪП ДО ОБРАЗОВАТЕЛНА И СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

Изпълнението мерки с такава приоритетна насоченост имат за цел повишаване на образователното ниво на местното население под и в трудоспособна възраст за

осигуряване на алтернативна заетост и повишаване на доходите. Повишаването на образователното равнище на местното население е нужно с оглед очакваните инвестиции в сферата на туризма, промишлеността и съпътстващите големите инфраструктурни проекти дейности.

Националната програма за развитие „България 2020" акцентира върху редица мерки насочени към цялостно модернизиране на образователната система на всички нива. Акцентът е върху качеството на образованието на повишаване възможностите за професионална и лична изява.

Поставени са две национални цели в съответствие със Стратегия „Европа 2020":

- да се намали делът на преждевременно напусналите училище до 11%
- делът на завършилите висше образование на възраст 30-34 години да достигне 36%.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2.1.: ПО-ДОСТЪПНО И ПО-КАЧЕСТВЕНО ОБРАЗОВАНИЕ

Както е посочено в ОСР на Силистра за 2014-2020 намаляването на преждевременно напускащите училище и осигуряването на равен достъп до качествено образование на всички нива на задължителното образование (предучилищно, основно и средно) е основна предпоставка за приобщаващия и интелигентен растеж. Това предполага цялостна политика за предотвратяване на ранното напускане на училище и осигуряването на превенции, интервенции и компенсации със специален фокус върху ромското население.

Инициативите, осигуряващи постигането на тази цел са свързани с по-висока степен на включване в образователната система и намаляване броя на ранно отпадналите от нея; осигуряване на качествена среда и равен достъп до образователните институции и създаване на привлекателна образователна среда; стимулиране на учене чрез социални пакети, атрактивни и търсени образователни специалности, подкрепа при учене и т.н.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2.2.: ОБРАЗОВАН И ВИСОКО КВАЛИФИЦИРАН ЧОВЕШКИ РЕСУРС

Специфична цел от първостепенна важност, както за областта така и за общината. Търсеният ефект от реализацията на планираните мерки е запазване и увеличаване на броя на населението с високо образование и квалификация. Проблемът е комплексен и изисква комплексни интервенции за неговото решаване, мерките, които ще бъдат изпълнени в рамките на тази специфична цел са взаимнодопълващи се с останалите постави общински цели и в своята цялост ще превърнат община Силистра в привлекателно място за живот с възможност за професионална реализация и високи доходи, културен живот и атрактивна съхранена природна и архитектурна среда. Всичко това ще задържи и привлече хора с високо образование, които искат да се реализират извън големите градски центрове. Интервенциите изискват не само комплексни инициативи, но и комплексни усилия от страна на местната власт и държавните институции, бизнеса и неправителствения сектор. Необходимо е община Силистра да води генерира и реализира програма, която да привлича и задържа младите хора в общината – такива например са: облекчения със битова насоченост, финансова подкрепа за насърчаване на раждаемостта, политика при настаняване в детско и учебно заведение и т.н.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2.3.: РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА И СПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА

Интервенциите в тази специфична цел са насочени към въвеждане на нови дейности за социално развитие и подпомагане, подобряване на здравеопазването, развитие на спорта и културната сфера, така и възстановяване/рехабилитация или изграждане на нови висококачествени обществени места. Постигането на тази цел се допълва от интервенции, планирани в други приоритети и цели на ОПР.

Тази специфична цел се разгръща в три основни тематични направления:

1. Повишаване на качеството и обхвата на здравните услуги

2. Развитие на културата и културните институции, разширяване и улесняване на достъпа на гражданите до изкуство и култура
3. Създаване на условия за спорт и пълноценно използване на свободното време на младите хора. Превенция на рисковото поведение сред децата и младите хора.

Предвидените мерки по отношение на ***подобряване на качеството и разширяване на обхвата на предоставяните здравни услуги*** са свързани с изграждане на нова сграда на МБАЛ Силистра; инвестиции за подобряване на сградния фонд, енергийнта ефективности оборудването в стоматологичната клиника; обновяване, ремонтиране и осъвременяване на техническото оборудване в здравните заведения, подобряване на енергийната ефективност в тях; осигуряване на качествени и достъпни здравни услуги за населението на цялата територия на общината; ремонт на сградния фонд на ДКЦ /бивша градска поликлиника/, закупуване на медицинска апаратура и обновяване на наличната за всички профили на специализираните медицински дейности, оборудване на сградата на ДКЦ с офис техника и климатизация; ремонтни дейности на сграда на болницата, въвеждане на мерки за енергийна ефективност и оборудване на болничното заведение, повишаване на здравната култура на населението.

По отношение на ***развитието на културата и културните институции, разширяване и улесняване на достъпа на гражданите до изкуство и култура*** мерките са насочени към изграждане на инфраструктурата на културата и експонирането на културното наследство на територията на община Силистра. Инициативите тук са насочени към съхраняване и подобряване на мрежата от културни институции, включително и на читалищата, отразяващи уникалната българска идентичност. Реализираните на мерки за съхраняване и разпространяване на регионалното изкуство, традиции и обичаи и тяхното популяризиране е важно за формирането на културен облик на общината. Друга група от мерки, попадащи в обхвата на това тематично направление към специфична цел 2.3.3 са свързани с опазване и съхраняване на културно-историческото наследство Усилията и дейностите тук трябва да са насочени към откриване, реставриране, съхраняване и консервиране (където е необходимо) на културно-историческите обекти, както и внимателния избор на исторически обекти и културни ценности за експониране и включването им в туристическите продукти.

Мерките, които могат да бъдат реализирани за ***създаване на условия за спорт и пълноценно използване на свободното време на младите хора и превенция на рисковото поведение сред децата и младите хора*** са свързани с подобряване на училищната спортна инфраструктура; поддържане на открити и закрити спортни площи; изграждане на многофункционална спортна зала в гр. Силистра; насърчаване на масовия спорт сред младежите и масови спортни събития; модернизация и ефективно използване на материалната среда за провеждане на младежка дейност.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2.4.: ПОДОБРЯВАНЕ НА ДОСТЪПА ДО ОБРАЗОВАТЕЛНА И СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА И ПРЕВЕНЦИЯ НА СОЦИАЛНОТО ИЗКЛЮЧВАНЕ

Интеграцията на маргинализирани групи и групи в неравностойно положение е приоритетна област на националната програма „България 2020” и една от целите на Стратегията на ЕС “Европа 2020”.

Реализацията на тази цел в рамките на община Силистра е в пряка кохезия с планираните мерки в общинската стратегия за развитие на социалните услуги. Планираните инициативи са свързани с реализиране на проекти за интегрирани социални, здравни и образователни услуги за лица в риск. Инициираните мерки трябва да допринесат за по добро социално и образователно равнище на групите в неравностойно положение, да създадат предпоставки за осигуряване на трудова заетост и намаляване на бедността сред тях, да осигурят достъпна среда - физическа, институционална и информационна, подобряване на качеството на живот на децата, включително от рисковите групи и насърчаване на социалното включване. Конкретни мерки, заложени и в ОСР на Силистра за новия програмен период са свързани със създаване на общински фонд за предоставяне на земя на безимотните граждани с цел препитание и хората да останат в общината, както и работа в мрежа за преодоляване на бедността и социалното изключване и техните последствия и повишаване на капацитета на общините, неправителствените организации, социалните партньори и доставчиците на услуги за участие във формулирането и провеждане на интегрирани политики за социално включване.

ПРИОРИТЕТ 2.3: ИНСТИТУЦИОНАЛЕН КАПАЦИТЕТ ЗА ПО-ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Развитието и укрепването на административния капацитет на отговорните за реализацията на ОПР организации е основна предпоставка за успешно постигане на заложените цели. Повишаване на квалификацията и въвеждане на иновативни методи за публично администриране са част от задачите, които стоят пред всички нива на управление. Постигането на приоритета се детайлизира в 3 специфични цели.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.3.1.: ПРЕДОСТАВЯНЕ НА КАЧЕСТВЕНИ ПУБЛИЧНИ УСЛУГИ

Повишаване на качеството на предоставяните публични услуги и облекчаване на достъпа до тях ще бъде постигнато чрез иницииране на комплексни мерки насочени към: въвеждане на иновативни добри практики в административното обслужване; предоставяне на интегрирани услуги и пълния пакет от услуги на гражданите и бизнеса и намаляване на тромавите процедури по предоставяне на услуги; развитие на каналите за комуникация между ползвателите на публични услуги и администрацията; осигуряване на административно обслужване на граждани в неравностойно положение; повишаване на квалификацията и компетентността на работещите в общинската администрация.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.3.2.: ПРОЦЕСНООРИЕНТИРАНО УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЦЕСИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ В ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ

Въвеждането на процесноориентирано управление на процесите и дейностите в администрацията е клиентоориентиран подход, който осигурява качество, ефективност и ефикасност на функционирането на организацията. Планираните инициативи тук са свързани с реализация на мерки за: въвеждане на нови информационни технологии за повишаване ефективността на административното обслужване на гражданите; развитие

на допълнителни системи, базирани на технологията „електронна община”; подобряване на качеството на административното обслужване на принципа „едно гише”; въвеждане на механизми за вътрешна и между институционална координация, насърчаване на между общинското сътрудничество и изграждане на устойчиво дългосрочно партньорство между местните власти, социално-икономическите партньори, организациите на гражданското общество и бизнеса с оглед подобряване качеството на местните публични услуги, осигуряване на устойчиво и хармонично устройствено планиране на територията, изграждане на механизмите за обществени консултации.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.3.3.: ПОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМНИЯ И ПРОЕКТЕН КАПАЦИТЕТ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА

За реализацията на тази специфична цел се предвиждат инициативи допринасящи за: повишаване на капацитета на администрацията за управление на проектния цикъл, създаване на механизми за сътрудничество и за реализация на съвместни проекти – например сътрудничество между община и бизнес; община – НПО; община- община или администрация от друго равнище на териториалната администрация, провеждане на комуникационна политика и разяснителни кампании, участия в обучения, семинари и т.н. с подходяща тематична насоченост; изграждане на устойчив административен капацитет за изпълнение, мониторинг и оценка на проекти на общинско ниво.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3:
ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА И ПОДОБРЯВАНЕ НА ТЕРИТОРИАЛНАТА УСТОЙЧИВОСТ И ДОСТЪПНОСТ

ПРИОРИТЕТ 3.1: ИЗГРАЖДАНЕ НА МОДЕРНА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ПОДОБРЕНА СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1.1.: ЕНДОГЕННО РАЗВИТИЕ НА БАЗА ТЕРИТОРИАЛНО РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОБЩИНАТА

Реализирането на посочените вече големи проекти с национално и наднационално значение, развитието на международен Източен Балкански коридор, допълващ функциите на Коридор № 9, е добра възможност за превръщането на град Силистра в пресечен възел на сухопътен и воден транспортен коридор и повишаване икономическата активност на общината. Изграждането на инфраструктурни обекти с трансгранично разположение ще стимулира не само развитието на отношенията между България и Румъния, но и ще даде тласък на процесите на транспортно и икономическо сътрудничество с Молдова, Украйна, Русия и Скандинавието, усвоявайки потенциала на транспортните им системи.

Конкретните проекти, които могат да бъдат посочени като ключови за постигането на целта са:Изграждане на комбиниран мост за пътен и ж.п. транспорт „Силистра-Кълъраш“; Модернизиране на Пристанище Силистра като част от TEN-T мрежата; Модернизиране на първокласен път Силистра-Шумен; Подобряване параметрите на жп линията /Русе-Варна/Самуил-Силистра.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1.2.: ОСИГУРЯВАНЕ НА РЕГИОНАЛНА ТРАНСПОРТНА СВЪРЗАНОСТ

Заложената в Национална концепцията за пространствено развитие 2013 – 2025 г. на България отрежда на гр. Силистра ролята на опорен център. За да изпълни такава роля е нужно да инвестиране на ресурси за развитието и поддържането на регионалната и местната пътна мрежа.

По значими проекти, които биха дали тласък в развитието на икономиката на общината и особено на туризма и се вписват тази специфична цел са: изграждане на „Дунавски панорамен път Видин-Русе-Тутракан-Силистра”; ремонт и поддържане на път II-71 Силистра-Добрич-Варна като връзка на област Силистра с Черноморското крайбрежие; родернизиране на пристанище Силистра за обслужване на бункерови, речни, речно-морски и морски кораби; изграждане на ново пристанище, пригодено за

обслужване на водния транспорт по р. Дунав за транспортиране на зърнени култури и други товари - Силистра; изграждане на терминали за товаро-разтоварна дейност на зърнени култури - при пристанище Силистра; подобряване на пристанищната инфраструктура в Силистра; ремонт и поддържане на общинската пътна мрежа за укрепване на връзките общински център - заобикалящи го селски територии; подобряване достъпа до природни и туристически забележителности; изграждане на велоалея и велопътека по дължината на р. Дунав от Видин до Силистра.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1.3.: ИНФОРМАЦИОННА СВЪРЗАНОСТ И ЦИФРОВИЗАЦИЯ

Небалансираната териториална застъпеност на информационните и комуникационни технологии (ИКТ) поставя община Силистра в неблагоприятно положение спрямо други общински центрове в страна от същия тип. Липсата на ИКТ влияе негативно върху общинската икономика и нейната конкурентоспособност. В този контекст насочването на ресурси за развитието на електронните комуникации добива изключителна важност за преодоляване на вътрешнорегионалните различия в достъпа до електронни услуги и развитието на информационното общество и създаване на икономика на знанието. Постигането на целта е възможно чрез иницииране на пакети от мерки насочени към: ускоряване процеса на модернизация на телекомуникационните мрежи; подобряване на достъпа и развитието на ИКТ в областта на публичните услуги и услугите за МСП; подобряване на комуникационната инфраструктура и обществения достъп до информация от общ интерес за развитието на трансграничния район; осигуряване на широколентов достъп в селски райони; осигуряване на подходящо обучение на населението и местния бизнес; разширяване на публичните зони със свободен WiFi интернет; изграждане на центрове за достъп до интернет в малките селища на Общината (чрез използване на сградите на читалищата и кметствата за целта).

ПРИОРИТЕТ 3.2: ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА РЕСУРСИТЕ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Приоритетът е насочен към разумно използване на природните ресурси, развитие на възможностите за тяхното ефективно управление, опазване и подобряване на околната среда.

Община Силистра трябва да продължи изпълнението на мерките и дейностите по възстановяване на съществуващата и изграждането на нова екологична инфраструктура – водоснабдителни и канализационни мрежи, пречиствателни станции за отпадни води и депа за отпадъци. Екологичното измерение на изпълнението на ОПР е от основно значение както за запазването на природните ресурси, така и за недопускането на замърсявания, които могат да имат отрицателно въздействие върху здравето на хората и останалите живи организми, от които зависи балансът на местните екосистеми.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2.1.: ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА МЕСТНИТЕ РЕСУРСИ

Ефективното използване и управление на местните ресурси е гаранция за устойчивото развитие на областта при реализиране на мерките за повишаване на конкурентоспособността и подобряване качествата на жизнената среда. В условията на задълбочаващи се екологични рискове и икономическа криза, ефективното използване и управление на местните ресурси става решаващо за перспективите на развитие. Тази цел визира снабдителната инфраструктура, свързана с добиване и доставяне на вода и енергия.

Действията за постигане на тази цел ще бъдат насочени към: Интензификация на процеса по подобряване на ВиК инфраструктурата и пречистването на отпадъчните води с изграждане и разширяване на пречиствателни съоръжения, подобряване качеството на водоснабдяване чрез доизграждане и рехабилитиране на инфраструктурата за питейно водоснабдяване; намаляване загубите на вода чрез подмяна и реконструкция на амортизираните мрежи и съоръжения на водопроводните системи; разумно усвояване на ВЕИ, пренасочване към биомаса; въвеждане на природния газ като алтернативен енергоносител в общината; оптимизиране на енергийното потребление чрез разработване на програми и проекти за повишаване на

енергийната ефективност, публично осъзнаване и ограничаване на негативните въздействия върху качеството на въздуха, почвите и водите.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2.2.: ОПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ПРЕВЕНЦИЯ НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ РИСКОВЕ

Устойчивото развитие на общината е свързано със съхранение и подобряване на показателите за състоянието на околната среда, превенцията на екологичните рискове и поддържане и развитие на зелена система на територията на общината. Аспектите, в които е необходимо да бъдат предприети мерки са насочени към поддържане на чистотата на въздуха, водите и почвите, опазване на защитените природни територии и биоразнообразието, надеждното функциониране на система за мониторинг и управление на околната среда, за озеленяване на градската среда, за екологично образование, въвеждане на механизми за стимулиране на енергийната ефективност на промишлени и битови сгради, и трансгранично сътрудничество.

Дейностите ще бъдат насочени към: въвеждане на модерни системи за събиране, съхранение и преработка на отпадъците; преработка на растителни продукти и на отпадъци за добив на енергия; изграждане на рециклиращи мощности с цел оползотворяване на отпадъците и предотвратяване замърсяване на околната среда, ремонт на съществуващите водоеми и изграждане на нови; изграждане на депо за строителни отпадъци, както и мощности за тяхната вторична преработка; укрепване на свлачищните участъци по Дунавския бряг и защита от наводнения; инфраструктурни мерки за борба с абразията и ерозията, включващи укрепване на свлачища и бреговата ивица на р. Дунав (диги, подпорни стени и други укрепващи съоръжения); проучване, разработване и внедряване на системи за ранно предупреждение при наводнения, опасност от свлачища и др. природни бедствия; ефективно управление на защитените зони и обектите на Натура 2000; създаване и непрекъсната актуализация на база данни за рискови зони, замърсени участъци и участъци, използвани за съхранението на опасни вещества, развитие и поддържане на зелена градска среда и осигуряване на зони за отдих, подобряване и поддръжка на елементите на зелената система, включително паркове, градини и улично озеленяване.

ПРИОРИТЕТ 3.3: ГРАДСКОТО И СЕЛСКОТО РАЗВИТИЕ

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3.1.: ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ГРАД СИЛИСТРА

Град Силистра е основен център, влияещ върху полицентричното развитие на селищната мрежа в областта. ОСР на Силистра 2014-202 отчита, че потенциалите на града като организиращ център се нуждаят от доразвитие и че качествата на градската среда не съответстват на изпълняваните функции от града. Това налага да се търси постигане на съответно съчетаване на качествата на градската и на агломерационната среда, която да кореспондира с осъществяваните социално-икономически функции на града в селищната и извънселищната среда.

Според Националната концепция за пространствено развитие на България 2013 – 2025 град Силистра ще изиграе ролята на двигател на регионалното развитие, и ще окаже благотворно влияние на околната изостанала селска територия и по този начин ще компенсира отсъствието на големи градове. Планира се стимулирането на развитието на такива градове да се осъществи чрез различни механизми – преференции, облекчения, включване в международни мрежи, програми и др.

Чрез разработване и реализиране на интегрирани планове за възстановяване и развитие (ИПГВР) на град Силистра ще се извърши обновяване и развитие на градовете и подобряване качеството на градската среда. Чрез ИПГВР ще се осъществи подкрепа за реализацията на инвестиционни и неинвестиционни проекти за рехабилитация на градската среда и инфраструктура, така и мерки за социална рехабилитация на градския район, което да осигури среда подходяща за изпълнение на функциите заложени на града.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3.2.: РАЗВИТИЕ НА СЕЛАТА В ОБЩИНА СИЛИСТРА

Преодоляването на регионалните различия в социален и битов аспект между населените места от градски и селски тип е възможно чрез целенасочена подкрепа за развитие на селските региони и подобряване качеството на живот в тези населени

места. Постигането на по-голямо качество и разнообразие в общественото обслужване на селата предполага обезпечаване на селата от здравни, образователни и социални услуги, заедно с повече разнообразие на търговското предлагане и културните прояви, при обвързване на селата за съвместно ползване на най-важните обслужващи обекти. Действията в тази посока са свързани с развитие и обновяване на урбанизираната средата в селата; разнообразяване на икономиката в селските райони с цел запазване на заетостта на местното население; подкрепа за селското стопанство; изграждане на местната инфраструктура, обновяването на селата, предлагането на местни основни услуги и опазването на местното културно и природно наследство; развитие на широколентова инфраструктура и преодоляване на т.нар. „цифрова изолация" на слабо населените и периферни райони; насърчаване публично-частното партньорство за реализация на стратегии за местно развитие.

ПРИОРИТЕТ 3.4: СЪТРУДНИЧЕСТВО

Периферното положение на община Силистра по отношение на държавните граници на страната от слабост следва да се трансформира в силна страна и да изиграе ключова роля в развитието на икономиката и социалния сектор. Развитието на различни форми за трансгранично и транснационално сътрудничество и партньорства са от първостепенна важност за преодоляване на относителната пространствена отдалеченост. Участието в програмите за трансгранично, транснационално и междурегионално сътрудничество, подкрепени от ЕСИФ и макрорегионалната стратегия на ЕС за Дунавския район е възможност за генериране на конкурентни предимства за общината.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4.1.: ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Интегрираното регионално развитие на трансграничната територия е важно изискване при разработване на програмите и проектите с трансгранично въздействие. Задачите, които поставят Дунавската стратегия на ЕС и Стратегията „Европа 2020" пред общини като Силистра са свързани с преодоляване на разделителната водна

линия, съвместно проектиране и развитие на потенциала на реката и съхранение на природните дадености. Ключовите дейности за сътрудничество се концентрират върху подобряване на инфраструктурните връзки, развитие на съвместни икономически, социални и културни дейности, съвместно управление на рискове и опазване на околната среда.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4.2.: МЕЖДУРЕГИОНАЛНО И ТРАНСНАЦИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Реализирането на различни форми за сътрудничество с междурегионален и транснационален характер, в т.ч. и постигането на приоритетите на Дунавската стратегия, е полезно за обмен на добри практики, създаване на икономически и социални контакти, културно опознаване и приемане, опазването на околната среда, развитието на транснационалните транспортни и комуникационни мрежи, съвместни инициативи за превенция на рискове от различно естество, създаване на мрежи за иновационно развитие и трансфер.

Всички описани стратегически цели, приоритети специфични цели и насоки за тяхната реализация се конкретизират в мерки и/или проекти в Програмата за реализация на ОПР. Същата е отворен документ индикиращ конкретните инициативи във времеви и финансов аспект и посочващ отговорните за изпълнението институции. Програмата е обединяващ документ на действащите и в новия програмен период секторни стратегии, планове, програми и концепции с общински характери. Тя се разработва в тясна връзка с областната стратегия за развитие на област Силистра за периода 2014-2020, новите оперативни и секторни програми, и отчита заложените в регионални и национални документи проекти, които ще повлияят на развитието на общината, но не са част общинските ангажименти.

4. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

Индикативната финансова таблица контурира общата финансова рамка за реализацията на общинския план за развитие на община Силистра за периода 2014-2020.

Ориентировъчният размер на необходимите финансови ресурси е разпределен по отделните приоритети към съответните стратегически цели и са индикирани планираните източници на средства за реализиране на мерките в приоритетите.

Индикативната финансова таблица приобщава прогнозната стойност на проектите от ИПГВР на град Силистра, проектите, които са част от общински стратегически документи със секторна насоченост, проекти за развитие на населените места и социалната, образователната и здравната инфраструктура, както и други обекти, посочени като важни за развитието на общината и осигуряване качеството на живот.

Индикативната финансова таблица се разгръща в конкретни мерки и проекти, които се разписват в Програмата за реализация на ОПР.

При индикативното разпределение на финансовите средства са извършени разпределения на мерките към приоритета към които имат най-голям принос, въпреки, че повечето от мерките имат отношение към повече от един приоритет.

Таблица 4. 1.

Индикативна финансова таблица на общинския план за развитие на община Силистра за периода 2014-2020

/хил. лв./

ПЕРИОД 2014-2020	МЕСТНО ПУБЛИЧНО ФИНАНСИРАНЕ			ВЪНШНО ПУБЛИЧНО ФИНАНСИРАНЕ						ЧАСТНО ФИНАНСИРАНЕ		ОБЩО
ПРИОРИТЕТ	Общински бюджет	в т.ч. съфинансиране на европейски проекти	Общ дял (%)	Централен бюджет	Общ дял (%)	Фондове на ЕС	Общ дял (%)	Други източници	Общ дял (%)	Фондове, фирми	Общ дял (%)	
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: РАЗВИТИЕ НА КОНКУРЕНТНОСПОСОБНА ОБЩИНСКА ИКОНОМИКА ЧРЕЗ ОСИГУРЯВАНЕ НА БЛАГОПРИЯТНА СРЕДА ЗА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО, НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНОВАЦИИТЕ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА МЕСТНИЯ ПОТЕНЦИАЛ												
ПРИОРИТЕТ 1.1: ПОДКРЕПА ЗА РАЗВИТИЕ НА КОНКУРЕНТОСПО-СОБНОСТТА НА МАЛКИЯ И СРЕДНИЯ БИЗНЕС И ПОДОБРЯВАНЕ НА БИЗНЕС СРЕДАТА В ОБЩИНАТА	960	760	2%	1 140	3%	28 500	75%			7 600	20%	**38 000**

ПЕРИОД 2014-2020	МЕСТНО ПУБЛИЧНО ФИНАНСИРАНЕ			ВЪНШНО ПУБЛИЧНО ФИНАНСИРАНЕ						ЧАСТНО ФИНАНСИРАНЕ		ОБЩО
ПРИОРИТЕТ	Общински бюджет	в т.ч. съфинансиране на европейски проекти	Общ дял (%)	Централен бюджет	Общ дял (%)	Фондове на ЕС	Общ дял (%)	Други източници	Общ дял (%)	Фондове, фирми	Общ дял (%)	
ПРИОРИТЕТ 1.2: РАЗВИТИЕ НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА	1 560	960	3%	960	3%	25 600	80%	1 280	4%	3 200	10%	**32 000**
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: ПО-ВИСОК ЖИЗНЕН СТАНДАРТ НА НАСЕЛЕНИЕТО ЧРЕЗ СЪЗДАВАНЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА, СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА КАЧЕСТВЕНА ЗАЕТОСТ, ПРЕДОСТАВЯНЕ НА КАЧЕСТВЕНИ ПУБЛИЧНИ УСЛУГИ, КОНКУРЕНТОСПОСОБНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ, СТИМУЛИРАНЕ НА УЧЕНЕТО ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ, СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ И ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, НАСЪРЧАВАНЕ КУЛТУРНИЯ ЖИВОТ И СПОРТА											
ПРИОРИТЕТ 2.1: ПОДКРЕПА ЗА ЗАЕТОСТ	34	34	1%	204	6%	3 060	90%			102	3%	**3 400**

ПЕРИОД 2014-2020	МЕСТНО ПУБЛИЧНО ФИНАНСИРАНЕ			ВЪНШНО ПУБЛИЧНО ФИНАНСИРАНЕ						ЧАСТНО ФИНАНСИРАНЕ		ОБЩО
ПРИОРИТЕТ	Общински бюджет	в т.ч. съфинансиране на европейски проекти	Общ дял (%)	Централен бюджет	Общ дял (%)	Фондове на ЕС	Общ дял (%)	Други източници	Общ дял (%)	Фондове, фирми	Общ дял (%)	
ПРИОРИТЕТ 2.2: ДОСТЪП ДО ОБРАЗОВАТЕЛНА И СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА	760	440	4%	1 140	6%	17 100	90%					**19 000**
ПРИОРИТЕТ 2.3: ИНСТИТУЦИОНА-ЛЕН КАПАЦИТЕТ ЗА ПО-ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ	87.5	67.5	5%			1 662.5	95%					**1 750**
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА И ПОДОБРЯВАНЕ НА ТЕРИТОРИАЛНАТА УСТОЙЧИВОСТ И ДОСТЪПНОСТ												

ПЕРИОД 2014-2020	МЕСТНО ПУБЛИЧНО ФИНАНСИРАНЕ			ВЪНШНО ПУБЛИЧНО ФИНАНСИРАНЕ						ЧАСТНО ФИНАНСИРАНЕ		ОБЩО
ПРИОРИТЕТ	Общински бюджет	в т.ч. съфинансиране на европейски проекти	Общ дял (%)	Централен бюджет	Общ дял (%)	Фондове на ЕС	Общ дял (%)	Други източници	Общ дял (%)	Фондове, фирми	Общ дял (%)	
ПРИОРИТЕТ 3.1: ИЗГРАЖДАНЕ НА МОДЕРНА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ПОДОБРЕНА СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ	1 080	850	4%	1 080	4%	24 840	92%					**27 000**
ПРИОРИТЕТ 3.2: ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА РЕСУРСИТЕ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	3 120	2 600	8%	1 170	3%	34 710	89%					**39 000**

ПЕРИОД 2014-2020	МЕСТНО ПУБЛИЧНО ФИНАНСИРАНЕ			ВЪНШНО ПУБЛИЧНО ФИНАНСИРАНЕ						ЧАСТНО ФИНАНСИРАНЕ		ОБЩО
ПРИОРИТЕТ	Общински бюджет	в т.ч. съфинансиране на европейски проекти	Общ дял (%)	Централен бюджет	Общ дял (%)	Фондове на ЕС	Общ дял (%)	Други източници	Общ дял (%)	Фондове, фирми	Общ дял (%)	
ПРИОРИТЕТ 3.3: ГРАДСКОТО И СЕЛСКОТО РАЗВИТИЕ	6 000		1%	2 000	1%	49 000	98%					**57 000**
ПРИОРИТЕТ 3.4: СЪТРУДНИЧЕСТВО	11.5	11.5	5%			228.5	95%					**2 300**

5. СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

5.1. ПОДХОД ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ

Системата от индикатори за наблюдение и оценка е основен инструмент за проследяване на степента на достигане на набелязаните цели при изпълнение на ОПР. Индикаторите са неразривно свързани с цялостната система за наблюдение, оценка и актуализация, разписана в т. 6 от ОПР. Извеждането на индикаторите се базира на спецификата на общината и обкръжаващата я среда, разгледани в динамика. При поставянето на количествени стойности на конкретните индикатори са отчетени изведените чрез SWOT анализа фактори, които са интерпретирани от гледна точка на установените тенденции и проектни инициативи, планирани в рамките на ОПР и на други стратегически секторни документи, визиращи развитието на общината.

Новата кохезионна политика на ЕС включва и съвкупност от индикатори, съобразени с трите цели на стратегията Европа 2020, които намират конкретно измерение на регионално и местно ниво. Индикаторите са организирани около темите за социалното, икономическото и териториалното сближаване в Европа и предлагат методология за измерване на научно-техническия прогрес, конкурентоспособността, образованието, транспорта, състоянието на околната среда, социалната интеграция, бедността и здравния статус на населението.

Планираната система от индикатори е рамкирана и от информационната осигуреност на общинското планиране и управление към момента на разработването на ОПР. Избраните индикатори могат да бъдат преобладаващо следени чрез използване на официалните източници на информация в страната. Оперативността на системата зависи от точното определяне на начални стойности на отделните индикатори. Липсата на изходни данни и наличен механизъм за събиране на последващи стойности на определен индикатор обезмисля неговото включване в системата.

Изключение са ситуациите, когато отчитането на резултатите от ОПР извежда нуждата от дефинирането на специфични индикатори, които не са обезпечени с данни към настоящия момент. За тази цел са предвидени необвързани с начална стойност индикатори, за които е целесъобразно да се разработи и поддържа **информационна база данни за целите на ОПР.** Целесъобразно е тя да представлява списък с всички индикатори и периодично обновяваните им текущи стойности. Подобна база данни

следва да се поддържа от общинската администрация и нейните специализирани администрации и отдели. Необходимо е активното и регламентирано взаимодействие между общинските звена и представителите на експлоатационните ведомства, териториалните подразделения на националните дирекции, неправителствения и частния сектор. Поддръжката на общинска справочна система следва да бъде неразделна част от дейностите по организирането и представянето на годишните доклади за изпълнение на ОПР, заложени в системата за наблюдение и оценка на плана.

Проследяването на всеки един от индикаторите следва да е ежегодно, като точните стойности на показателите следва да бъдат отразени в съответните годишни доклади за наблюдение изпълнението на плана.

Планирането на системата от индикатори и структурирането й в два основни компонента - **индикатори за въздействие** и **индикатори за резултат** напълно съответства на „Методическите указания..." на МРРБ. Двата вида индикатори съвместно позволяват да се определи степента на постигане на целите и приоритетите от съдържанието на ОПР на община Силистра. Стратегическите цели представят желаното и възможно бъдещо състояние, докато приоритетните области представляват областите на действие и въздействие. Двата елемента изискват към тях да се приобщят различни индикатори, които в своята съвкупност водят да постигане на набелязаните цели за териториално развитие.

5.2. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

Съществен момент от системата индикатори е осигуряването на надеждни източници на информация. Основното средство за събиране на информация е базата данни на Националния Статистически Институт, неговата текуща статистика и периодично издаваните сборници, както и от европейската статистическа служба – Евростат. Проведеното през 2011 г. Национално преброяване предоставя ценна информация за демографското развитие на населението, образователното равнище и икономическата активност, включително и на общинско ниво.

Възможност за получаване на търсената информация произлиза и от ИСУН, Изпълнителната агенция по околна среда, Агенцията по заетостта, Агенция пътна инфраструктура. Информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България позволява да се прецени ефективността на

приложението на финансови ресурси на ЕС в България, както и концентрацията на ресурси в определена област. Ключов източник представлява и общинската администрация на Силистра и поддържаните от нея списъци и регистри на проекти. Поддържането на база данни за целите на наблюдението и оценката на ОПР следва да се осигурява именно от информационните масиви и наблюдения на общинските звена и създаването на общинска справочна система.

5.3. ВИДОВЕ ИНДИКАТОРИ

Включените в системата индикатори касаят социални, икономически, физически и финансови характеристики на община Силистра. Планирани са и специфични индикатори, свързани с управлението, маркетинга и сътрудничеството в местното развитие. Съобразно с „Методическите указания..." на МРРБ, индикаторите за въздействие са ориентирани към реализацията на целите, докато индикаторите за резултат са привързани към действията в рамките на отделните приоритетни области. Първият вид следва да оцени цялостната ефективност на плана и какво е достигнатото състояние на общината, спрямо визията и стратегическите цели до 2020 г. Вторият вид индикатори могат да бъдат съотнесени и спрямо конкретен ключов проект, включен в програмата за реализация на ОПР.

5.3.1. КАЧЕСТВЕНИ ИНДИКАТОРИ

Качествените критерии за оценка на реализацията на плана са важен инструмент за наблюдение на изпълнението и за отчитане на постигнатото дългосрочно въздействие и ефект. За оценка на ОПР Силистра е структуриран набор от качествени индикатори, които се отнасят до осигуряване на възприетите норми и стандарти, характеризиращи изпълнението на целите и приоритетите на плана:

- Доколко и как ОПР допринася за интегриране на целите и приоритетите на стратегическите и планови документи от по-горните нива (областно, регионално, национално и европейско) и адекватността спрямо спецификите на общината.
- Каква е избраната стратегия за генериране на общински конкурентни предимства и как тя е интегрирана в областната, регионалната и национална

стратегия за развитие и до каква степен ОПР отчита въздействието на големи проекти с над общинско и регионално значение. Планирани ли са приоритети осигуряващи допълняемост с други документи и постигане на синергетичен ефект.

- Доколко планът е флексибилен.
- До каква степен са развити специфичните конкурентни предимства на общината. До каква степен в резултат на SWOT анализа са избрани подходящите пакети от инициативи по приоритети, които ща създадат предпоставки за устойчиво и балансирано общинско развитие в дългосрочен аспект.
- По какъв начин разписаните в стратегическата част цели и приоритети допринасят за намаляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните неравенства в социалната и икономическа сфери.
- Доколко планът стимулира развитието на различни форми на териториално сътрудничество – трансгранично, транснационално, междурегионално, вътрешно регионално, както и сътрудничество между трите сектора – публичен, частен и неправителствен.
- Каква е политическата и административна ангажираност на институциите с реализацията на плана.

5.3.2. КОЛИЧЕСТВЕНИ ИНДИКАТОРИ

Формулираните до момента критерии са свързани с отчитането на общи количествени индикатори (индикаторите към Стратегия „Европа 2020”, РПР на СЦР, ОСР на Силистра). За тези индикатори, общинският план се позовава на вече определени в документи от по-високо ниво изходни и целеви стойности. В допълнение към тези предварително дефинирани индикатори, настоящият план определя пакет от общи общински индикатори, които проследяват постигането на трите стратегически цели на плана.

При структурирането на индикаторите е следвана логиката разписана в РПР на СЦР и ОСР на Силистра. За проследяване на реализацията на плана, към всеки един от неговите приоритети са посочени специфични индикатори. Изборът на конкретните индикатори е направен на базата на новите тенденции за оценка на програмни и

планови документи, към които ЕК ще се придържа в периода 2014-2020 г. при оценката на своята кохезионна политика[6]. Индикаторите са фокусирани с цел да оценят резултата от прилаганите конкретни действия във всяко едно от идентифицираните приоритетни направления. Индикаторите за продукт и финансовите индикатори, които в периода 2007-2013 г. са основни инструменти за проследяване реализацията на кохезионната политика на ЕС отстъпват своето място на индикаторите за резултат които отчитат ефекта от реализацията на предприетите мерки. Друга силна страна на този нов подход е, че внимателно определените индикатори за резултат подават и точна информация по какъв точно начин да бъдат дефинирани специфичните цели, формиращи стратегията на плана, с оглед на това те да бъдат реалистични, фокусирани и ясни.[7]

5.3.2.1. ИНДИКАТОРИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Индикаторите за въздействие са разделени в три категории, спрямо стратегическите цели на ОПР. Индикаторите за всяка цел са формулирани въз основа на ключовите приоритетни направления от съдържанието на целите.

[6] EC RG REGIO, "DG REGIO C.4 D(2012) Results Indicators 2014+: Report on Pilot Tests in 12 Regions Across the EU", Brussels, 2012.
[7] Регионален план за развитие на Северен централен район 2014 -2020.

Таблица 5.3.2.1.1.

Индикатори за въздействие

Индикатор	Мярка	Начална стойност	Междинна стойност 2017	Целева стойност 2020	Период на наблюдение и отчитане	Източник на информация	Изменение
Стратегическа цел 1: Развитие на конкурентноспособна общинска икономика чрез осигуряване на благоприятна среда за предприемачество, насърчаване на иновациите и използване на местния потенциал							
Приоритет 1.1: Подкрепа за развитие на конкурентоспособността на малкия и средния бизнес и подобряване на бизнес средата в общината							
новооткрити МСП	**бр.**	**0**	**98**	**230**	**ежегодно**	**Търговски регистър**	**+230**
предоставени услуги в подкрепа на бизнеса	**бр.**	n/a	**8**	**12**	**ежегодно**	**Търговски регистър**	**Х**
реализирани проекти по ОП от бизнеса	**бр.**	**13**	**30**	**65**	**ежегодно**	**ИСУН**	**+52**
Приоритет 1.2: Развитие на потенциалите на общинската икономика							
произведена продукция в община Силистра	**хил. лв.**	**480 449 към 2011 г.**	**4 100 000**	**8 650 000**	**ежегодно**	**ТСБ Силистра**	**Х**
реализирани нощувки	**бр.**	**31 562 към 2012 г.**	**320 000**	**760 000**	**ежегодно**	**ТСБ Силистра, общинска администрация**	**Х**
брой нови туристически продукти	**бр.**	n/a	**5**	**13**	**ежегодно**	**общинска администрация**	**+13**
организирани/посетени събития за представяне и популяризиране на общината	**бр.**	n/a	**6**	**10**	**ежегодно**	**общинска администрация**	**+10**
реализирани ПЧП проекти	**бр.**	**0**	**3**	**7**	**ежегодно**	**общинска администрация**	**+7**

Индикатор	Мярка	Начална стойност	Междинна стойност 2017	Целева стойност 2020	Период на наблюдение и отчитане	Източник на информация	Изменение
Стратегическа цел 2: По-висок жизнен стандарт на населението чрез създаване на нови работни места, създаване на условия за качествена заетост, предоставяне на качествени публични услуги, конкурентоспособно образование и обучение, стимулиране на ученето през целия живот, социално включване и осигуряване на достъп до качествено здравеопазване, насърчаване културния живот и спорта							
Приоритет 2.1: Подкрепа за заетост							
ниво на икономическа активност	%	65.52 към 2011	65.3	67.5	ежегодно	НСИ, АЗ	+1.98
равнище на безработица	%	12.9 към 31.12.12	8.9	5.1	ежемесечно	НСИ, АЗ	-7.8
средногодишна работна заплата	лева	6394	7920	9880	ежегодно	НСИ	+3486
Приоритет 2.2: Достъп до образователна и социална инфраструктура							
лица включени в системи за учене през целия живот	бр.	n/a	900	3 200	ежегодно	НАПОО, АЗ, ЦПО	+3 200
лицата с висше образование	%	18.64 към 2011	21	29	ежегодно	НСИ, РИО	+10.36
предоставяни социални услуги на населението	бр.	43 към 2013	49	53	ежегодно	АСП, общинска администрация	+10
население в общината със средно образование	%	46.41 към 2011	53	59	ежегодно	НСИ	+12.59
Приоритет 2.3: Институционален капацитет за по-добро управление							
реализирани проекти за оптимизиране на административното обслужване и намаляване на административната тежест	бр.	1	4	9	ежегодно	общинска администрация, ИСУН	+8
предоставяне на публични услуги от общината по електронен път	бр.	n/a	3	8	ежегодно	общинска администрация	+8

Индикатор	Мярка	Начална стойност	Междинна стойност 2017	Целева стойност 2020	Период на наблюдение и отчитане	Източник на информация	Изменение
Стратегическа цел 3: Интегрирано развитие на територията и подобряване на териториалната устойчивост и достъпност							
Приоритет 3.1: Изграждане на модерна инфраструктура за подобрена свързаност и достъпност							
домакинствата с достъп до интернет, вкл. и широколентова връзка	%	41.6 към 2011г.	50.6	75	ежегодно	НСИ	+28.4
подобрена пътна инфраструктура	%	8	23	48	ежегодно	общинска администрация	+40
територия от общината придобила повишено качество на публичната и работната физическа среда	%	n/a	30	56	ежегодно	общинска администрация	+56
Приоритет 3.2: Ефективно управление на ресурсите и опазване на околната среда							
енергийно ефективни сгради (обществени и частни)	%	10	20	35	ежегодно	НСИ, МРРБ, общинска администрация	+25
свързаност с обществена канализация сгради	%	83.64 към 2011г.	88.5	95.5	ежегодно	общинска администрация	+11.86
относителен дял на антропогенно натоварените територии (инфраструктура, селища, промишлени обекти)	%	0,05	<5,15%	<5,2%	ежегодно	АГКК	X
средногодишни разходи в общината за ДМА с екологична насоченост	хил. лева	n/a	700	800	ежегодно	НСИ	X
Приоритет 3.3: Градското и селското развитие							
дял от населението, обхванато от интегрирани мерки за градско възстановяване и развитие в съответствие с планираното в ИПГВР	%	0	35	98	шестмесечно	общинска администрация	+98
дял от населението обхванато от стратегии за интегрирано местно развитие на селата	%	0	25	65	шестмесечно	общинска администрация	+65

Индикатор	Мярка	Начална стойност	Междинна стойност 2017	Целева стойност 2020	Период на наблюдение и отчитане	Източник на информация	Изменение
Приоритет 3.4: Сътрудничество							
създадени нови партньорства	**бр.**	**n/a**	**4**	**98**	**ежегодно**	**общинска администрация**	**+9**
обменени добри практики	**бр.**	**n/a**	**6**	**12**	**ежегодно**	**общинска администрация**	**+12**

5.3.2.2. ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ

Индикаторите за резултат разглеждат количествено измеримите мерки от състава на приоритетните области. Индикаторите се фокусират върху предполагаемите резултати и следствия от предвидените дейности и проследяват динамиката в общинското развитие. Комбинирани са разнообразни източници на информация, предоставящи точна и осъвременена информация за следените от индикаторите характеристики. Подборът на индикаторите спрямо спецификата на стратегическите цели и приоритети, в съчетание с техния оптимизиран брой, позволяват успешното прилагане на системата от индикатори по време на изпълнението на плана и особено при подготовката на планираните оценки.

Таблица 5.3.2.1.2.

Индикатори за резултат

Индикатор	Мярка	Начална стойност	Междинна стойност 2017	Целева стойност 2020	Период на наблюдение и отчитане	Източник на информация	Изменение
Стратегическа цел 1: Развитие на конкурентноспособна общинска икономика чрез осигуряване на благоприятна среда за предприемачество, насърчаване на иновациите и използване на местния потенциал							
Приоритет 1.1: Подкрепа за развитие на конкурентоспособността на малкия и средния бизнес и подобряване на бизнес средата в общината							
иновации в МСП	**бр.**	n/a	**18**	**31**	**ежегодно**	**МИЕТ, НСИ**	**+31**
участници в регионалната иновационна система	**бр.**	n/a	**15**	**34**	**ежегодно**	**Търговски регистър**	**+34**
реализирани проекти по ОП от бизнеса	**бр.**	**13**	**30**	**65**	**ежегодно**	**ИСУН**	**+52**
Приоритет 1.2: Развитие на потенциалите на общинската икономика							
нетни приходи от продажби в община Силистра като относителен дял нетните приходи от продажби в област Силистра	**%**	**69.2 към 2011 г.**	**72**	**75**	**ежегодно**	**ТСБ Силистра**	**+5.8**
места за настаняване	**бр.**	**24**	**33**	**45**	**ежегодно**	**общинска администрация**	**+21**
разходи за придобиване на ДМА	**хил. лв.**	**84 334 към 2011 г.**	**426670**	**980 000**	**ежегодно**	**ТСБ Силистра, общинска администрация**	**X**
придобити ДМА	**хил. лв.**	**75 628 към 2011 г.**	**382100**	**820 000**	**ежегодно**	**общинска администрация**	**+13**
организирани/посетени събития за представяне и популяризиране на общината	**бр.**	n/a	**6**	**10**	**ежегодно**	**общинска администрация**	**+10**
привлечени ПЧИ	**%**	**0.07 Към 2010**	**1.1**	**3.8**	**ежегодно**	**общинска администрация**	**+34.1**
реализирани проекти за обновяване на технологично оборудване в предприятията	**бр.**	n/a	**4**	**12**	**ежегодно**	**ИСУН**	**X**

Индикатор	Мярка	Начална стойност	Междинна стойност 2017	Целева стойност 2020	Период на наблюдение и отчитане	Източник на информация	Изменение
Стратегическа цел 2: По-висок жизнен стандарт на населението чрез създаване на нови работни места, създаване на условия за качествена заетост, предоставяне на качествени публични услуги, конкурентоспособно образование и обучение, стимулиране на ученето през целия живот, социално включване и осигуряване на достъп до качествено здравеопазване, насърчаване културния живот и спорта							
Приоритет 2.1: Подкрепа за заетост							
ниво на икономическа активност	%	65.52 към 2011	65.3	67.5	ежегодно	НСИ, АЗ	+1.98
равнище на безработица	%	12.9 към 31.12.12	8.9	5.1	ежемесечно	НСИ, АЗ	-7.8
проекти за професионална квалификация и преквалификация и трудово консултиране	бр.	n/a	7	18	шестмесечно	НАПОО, АЗ, ЦПО	
проекти за осигуряване на заетост	бр.	n/a	8	17	шестмесечно	АЗ, ДБТ	+17
Приоритет 2.2: Достъп до образователна и социална инфраструктура							
инициативи за включване на възрастни във различни форми за учене през целия живот	бр.	n/a	900	3 200	ежегодно	НАПОО, АЗ, ЦПО	+3 200
обхванати от образователната система	%	99	100	-	ежегодно	РИО, общинска администрация	+1
партньорства между наука и бизнес	%	18.64 към 2011	21	29	ежегодно	НСИ, РИО	+10.36
реализирани проекти за предоставяне социални услуги на населението	бр.	43 към 2013	53	57	ежегодно	АСП, общинска администрация	+14
Приоритет 2.3: Институционален капацитет за по-добро управление							
подготвени проекти	бр.	n/a	22	48	ежегодно	общинска администрация, ИСУН	+48
въведени нови добри практики, реинженеринг на процеси	бр.	n/a	3	7	ежегодно	общинска администрация	+7

Индикатор	Мярка	Начална стойност	Междинна стойност 2017	Целева стойност 2020	Период на наблюдение и отчитане	Източник на информация	Изменение
обучени служители - лица в обучения	бр.	n/a	35	70	ежегодно	общинска администрация	+70
въведени ИКТ технологии в администрацията	бр.	n/a	5	11	ежегодно	общинска администрация	+11
Стратегическа цел 3: Интегрирано развитие на територията и подобряване на териториалната устойчивост и достъпност							
Приоритет 3.1: Изграждане на модерна инфраструктура за подобрена свързаност и достъпност							
достъпност на градската среда	%	n/a	15	40	ежегодно	общинска администрация	+40
архитектурна достъпност до обществени сгради	%	n/a	18	34	ежегодно	общинска администрация	+34
домакинствата с достъп до интернет, вкл. и широколентова връзка	%	41.6 към 2011г.	50.6	75	ежегодно	НСИ	+28.4
подобрена траспортна инфраструктура	%	8	23	48	ежегодно	общинска администрация	+40
население обхванато от ПСОВ	%	n/a	25	75	ежегодно	НСИ, ВиК	Х
Приоритет 3.2: Ефективно управление на ресурсите и опазване на околната среда							
сгради с въведени мерки за енергийна ефективности и санирани (обществени и частни)	%	10	25	40	ежегодно	НСИ, МРРБ, общинска администрация	+30
дял от населението обхванато от системи за повторно използване на отпадъците и изгаряне/компостиране на биологичните отпадъци	%	0	40	85	ежегодно	общинска администрация	+85
инициативи за ефективно управление на елементите на околната среда	бр.	n/a	8	18	ежегодно	Областна и общинска администрация, НПО	+18
намалени загуби на питейни води	%	30	23	16	ежегодно	ВиК	-14

Индикатор	Мярка	Начална стойност	Междинна стойност 2017	Целева стойност 2020	Период на наблюдение и отчитане	Източник на информация	Изменение
Приоритет 3.3: Градското и селското развитие							
реконструирани/рехабилитирани и модернизирани обществени сгради	бр.	n/a	5	17	ежегодно	общинска администрация	+17
реконструирана улична мрежа	км.	n/a	11	20	ежегодно	общинска администрация	+20
реконструирана ВиК инфраструктура	км.	n/a	5	16	ежегодно	общинска администрация	+16
зелени площи на човек от населението	кв. м	17.23	24	29	ежегодно	общинска администрация	+11.77
изградени велоалеи	км.	0	3	10	ежегодно	общинска администрация	+10
Приоритет 3.4: Сътрудничество							
реализирани трансгранични и транснационални проекти	бр.	n/a	3	8	ежегодно	общинска администрация	+8
реализирани съвместни между институционални, с участие на НПО и бизнес инициативи	бр.	n/a	5	11	ежегодно	общинска администрация	+11

6. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, АКТУАЛИЗАЦИЯ И ОЦЕНКА

6.1. ЗНАЧЕНИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, АКТУАЛИЗАЦИЯ И ОЦЕНКА НА ОПР

Предмет на наблюдение, актуализация и оценка са изпълнението на целите и приоритетите на Общинския план за развитие, съгласно определени количествени и качествени индикатори, организацията, подходите и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на плана за развитие, както и инициативите за въвличане на заинтересованите страни в процеса на формиране на местната политика за средносрочно развитие на община Силистра. В цялостния процес на наблюдение, актуализация и оценка на ОПР Силистра и при спазване на принципа за партньорство следва да участва кметът на Общината, кметовете на кметства и кметските наместници, представители на общинската администрация, представители на общинския съвет, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации и представители на гражданското общество.

Ефективната реализация на общинския план за развитие през седемте години на неговото действие изисква способност за флексибилност към промените във вътрешните и външни характеристики на общината. За да бъде ОПР база за разработване и изпълнение на стратегически документи в рамките на цял програмен период е необходима неговата актуалност в края на периода,т.е. към 2020 г. документът трябва да отразява силните и слабите страни, възможностите и заплахите пред общината и да очертава съответната стратегия за действие.

Това налага разработването на система за наблюдение, оценка и актуализация на ОПР, която да осигурява координация и вътрешна съгласуваност при изпълнението на документа и да дава ясна и еднозначна информация за постигнатия напредък и необходимостта от корекции, допълнение и изменения. Целта на системата е да осигури обвързаност на обвързва отделни звена, извършваните итерации и тяхната последователност във времето.

Системата за наблюдение, актуализация и оценка интегрира идентифицираните в ОПР индикатори за измерване на резултатите и на въздействието от реализацията

плана. Тя обслужва изпълнението на Общинския план за развитие, като осигурява ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмиране, управление и ресурсното осигуряване на местното развитие, при отчитане на механизмите и процедурите, предвидени в Закона за регионалното развитие (ЗРР) и Правилника за прилагане на закона за регионалното развитие (ППЗРР).

Системата осигурява ефективното изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти и постигане на планираните резултати и дългосрочно въздействие. Част от системата за наблюдение, актуализация и оценка на изпълнението на Плана е Програмата за неговата реализация, която включва списък с дефинираните проекти и тяхната принадлежност и принос към целите, приоритетите и мерките, времеви график и финансови източници за реализация.

Системата за наблюдение, оценка и актуализация на ОПР обхваща:

- източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация;
- индикаторите за наблюдение и оценка;
- органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа;
- системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Това са и основните предизвикателства, на които трябва да отговори системата.

Индикатори за наблюдение и оценка на Общинския план за развитие съгласно чл.80, ал.1 от ППЗРР отчитат степента на постигане на целите и приоритетите за развитие, определени в него, въз основа на данните за физическото и финансовото им изпълнение. Те отчитат конкретните продукти, резултатите и въздействието от изпълнението на целите и приоритетите за развитие. Индикаторите, на чиято база се извършва наблюдението и оценката са:

- индикатори за ресурси;
- индикатори за продукта от заложените мерки и дейности;
- индикатори за резултат;
- индикатори за въздействие;
- индикатори, измерващи глобалния ефект от ОПР.

Информацията и данните, които служат за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие се въвеждат в единната информационна система за управление на регионалното развитие.

6.2. УЧАСТВАЩИ СТРУКТУРИ В ПРОЦЕСА ПО НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОПР

Заинтересованите страни обхващат представители на областната администрация, неправителствения сектор, частния сектор, образователните и културни институции, професионалните общности, заедно с отделните жители в общината.
Основните участници са общинския съвет на община Силистра, кмета на общината, специализираните дирекции и отдели в местната администрацията, разнообразните институции осигуряващи информация, заинтересовани страни и професионалните общности.

Общинският съвет е ръководният орган за наблюдение на ОПР. Представители на общинския съвет активно участваха в разработването на документа, осигурявайки условията за открито осъществяване на регламентираните дейности по планирането на общинското развитие. Практиките за осигуряване на публичност следва да бъдат продължени и във времето на реализацията на плана, като се гарантират нормативните изисквания за отчетност на резултатите от ОПР.

Кметът на общината организира наблюдението на ОПР. Основният инструмент за наблюдение и оценка на реализацията на плана е годишният доклад, подготвян в началото на всяка година от програмния период, с изключение на първата. Кметът въвежда и контролира процедурата за подготовката на доклада, след което предлага завършения документ за одобрение от Общинския съвет. Неразделна част от процедурата е изпращането на доклада до председателя на областния съвет за развитие на Силистра.

Специализираните дирекции и отдели в общинската администрация активно се включват във всички етапи на разработването и реализацията на общинския план. Тяхната роля е да осъществяват необходимата комуникация и координация с всички останали участващи страни. Съществена роля е и предоставянето на експертна дейност при подготовката на годишните доклади.

Кметовете и кметските наместници на селата са част от системата за наблюдение. Те наблюдават осъществяването на общите цели на общинското развитие в рамките на селата и осигуряват информация за състоянието и тенденциите в развитието на техните землища.

Задължително е въвличането на институциите, предоставящи нужната информация за проследяване на плана, съобразно с неговите индикатори. Основните източници на информация са Националният статистически институт, Териториалното статистическо бюро в Силистра, Агенцията по заетостта, различни представителни проучвания на местната администрация, неправителствени организации и експертни колективи.

Конкретните нормативно регламентирани ангажименти на участващите структури в процеса по наблюдение, оценка и актуализация на ОПР са представени по-долу.

Орган за наблюдение на Общинския план за развитие на Община Силистра съгласно чл.89 от ППЗРР е Общинският съвет на Община Силистра. В процеса на наблюдение на изпълнението на ОПР, общинският съвет осигурява участието на заинтересуваните органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на Общинския план за развитие.

Функциите на органа за наблюдение на изпълнението на Общинския план развитие съгласно чл.81 от ППЗРР включват:

1. Осигуряване на информация и данни и прилагане на система от индикатори за наблюдение по отношение на реализацията на целите и приоритетите за местно развитие;
2. Координация на дейностите по наблюдението между централните и местните органи на изпълнителната власт, други заинтересувани органи, организации и юридически лица на основата на принципа за партньорство;
3. Осигуряване съответствие на действията по наблюдението с условията и правилата в областта на защитата на конкуренцията, държавните помощи, обществените поръчки, опазването на околната среда и насърчаването на равните възможности и социалното включване;
4. Обсъждане и одобряване на доклади за наблюдението на Общинския план за развитие;

5. Осигуряване на комуникация и взаимодействие с административните структури, участващи в процеса на изпълнение на Регионалния план за развитие и на Общинския план за развитие;

6. Разглеждане на предложения и вземане на решения за повишаване ефективността на процеса на наблюдение в случай на установяване на проблеми и пропуски;

7. Определяне и изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност относно постигнатите резултати от наблюдението с цел да се гарантира прозрачност при изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие.

Действията по докладване и осигуряване на информация и публичност на резултатите от наблюдението и оценката на Общинския план за развитие, съгласно чл. 82 се отчитат при изпълнението на областната стратегия за развитие на Силистра и на Националната стратегия за регионално развитие. Кметът на общината внася за обсъждане и одобрение от общинския съвет доклади за резултатите от междинната и последваща оценка на изпълнението на ОПР.

Органът за наблюдение – Общинският съвет, осигурява дейностите по публичност и разпространение на резултатите от оценката, гарантирайки прозрачност. Финансовото и техническото обезпечаване на дейността по наблюдението на Общинския план за развитие се осигурява от бюджета на общината.

Кметът на Община Силистра организира наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие. За целта той определя Оперативна Група за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР. Кметът определя конкретния състав на Групата със своя заповед, като представителите на ОбС в групата се определят на заседание на Съвета. Работата на групата се регламентира чрез вътрешни правила.

Групата е в състав:

- заместник кмет на Общината;
- секретар на общината;
- директор на дирекцията, в чиито ресор е управлението на процесите свързани с ОПР
- двама общински специалисти;
- двама общински съветника;
- двама представители на НПО;

- двама представители на бизнеса и/или на браншови организации.

Към Групата за наблюдение на изпълнението на ОПР могат да се привличат експерти по регионално или местно развитие. Експертите, участващи в извършването на оценки на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие трябва да отговарят на редица изисквания, посочени в чл.83 от ППЗРР.

При възлагане на оценки органите за управление на регионалното развитие изискват писмени доказателства за установяване на съответствието с изискванията на ал. 1 и за липсата на конфликт на интереси от кандидатите.

Основните функции на Групата за наблюдение и оценка са:

- Разглеждане и утвърждаване на индикаторите за наблюдение на изпълнението на плана;
- Извършване на периодичен преглед на постигнатия напредък в изпълнението на Плана;
- Разглеждане на резултатите от изпълнението на мерките и степента на постигане на целите;
- Разглеждане на резултатите от междинната оценка;
- Разглеждане на предложения за преразпределение на средствата по заложените мерки;
- Координация и комуникация в процеса на съгласуване с планови документи от различни йерархични равнища;
- Изказване на предложения за изменение на Плана с цел неговото подобряване.

Подробно описание на задълженията и правата на Групата са част от Вътрешните правила, регламентиращи работата й.

Група за наблюдение извършва следните дейности:

1. Ежегодни наблюдения - за изпълнението и напредъка по реализацията на плана. За резултатите от наблюдението на изпълнението се изготвя годишен доклад в съответствие с чл.91. ал.8 от ППЗРР.

2. Наблюдения при необходимост – при сериозна промяна в ситуацията, при задание от Общинския съвет и други, Групата изготвя документ, съгласно поставената задача.

3. Наблюдения в края на периода. Групата изготвя доклад за цялостното изпълнение на Общинския план за развитие, с оценка на постиженията и

въздействието от реализацията на плана, оценка на ефективността на ресурсите, анализ на изпълнението, изводи и препоръки за новия ОПР и др. Препоръчва се включването на външни експерти.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие се изготвя по определен от кмета на Общината ред и се одобрява от общинския съвет по предложение на кмета на Общината.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се изготвя и внася за обсъждане и одобрение от общинския съвет до 31 март на всяка следваща година.

Информацията и данните, свързани с наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие, се въвеждат в единната информационна система за управление на регионалното развитие.

Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка на Общинския план за развитие.

Копие от годишните доклади за наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие се изпраща на председателя на областния съвет за развитие в 7-дневен срок от решението за тяхното одобряване

Структурата на годишния доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие, според чл.91, ал.8 от ППЗРР съдържа информация за:

1. Общите условия за изпълнение на общинския план за развитие и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;

2. Постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение;

3. Действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие, в т. ч.:

а) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;

б) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на Общинския план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;

в) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на Общинския план за развитие;

г) мерките за постигане на необходимото съответствие на Общинския план за развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината;

д) мерките за прилагане принципа на партньорство;

е) резултатите от извършени оценки към края на съответната година.

4. Заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Актуализацията на Плана също е част от вътрешните правила и тя е ангажимента на всички заинтересовани страни, т.е. подготовката на актуализирания документа за изпълнение на ОПР също трябва да бъде публично обсъден и дискутиран. При актуализацията на ОПР следва да се анализира и оцени динамичното въздействие на външните и вътрешните фактори и условия върху социално – икономическите характеристики на развитието на Общината и качеството на околната среда, като на тази основа се разработи реалистична и адекватна стратегическа рамка и система за управление и изпълнение на целите на Плана до края на съответния период.

Предпоставките за актуализация на ОПР трябва да съответстват на посочените в чл. 38 ал. 1 от ППЗРР. Общинският план за развитие се актуализира:

1. При съществени промени на икономическите и социалните условия в Общината;

2. В съответствие с актуализирания документ за изпълнение на областната стратегия за развитие;

3. В резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;

4. При съществени промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на ОПР;

5. На основата на резултатите от междинната или последваща оценка.

За актуализиране на Общинския план за развитие се разработва актуализиран документ за изпълнение за остатъка от периода на неговото действие. Изработването и приемането на Актуализирания общински план се извършва при условията и по реда за изработване и приемане на общинския план за развитие.

За ефективното и ефикасно изпълнение на общинския план за развитие програмата за неговата реализация може да се актуализира при необходимост с решение на общинския съвет по предложение на кмета на Община Силистра.
Финансирането на процеса на изработване, съгласуване с партньорите и актуализиране на ОПР се осъществява чрез бюджета на Общината.

6.3. ФУНКЦИИ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОПР

Същността на системата за наблюдение, оценка и актуализация на ОПР Силистра се базира на нормативните разпоредби в областта на регионалното развитие и визира изпълнение на конкретни функции и тяхната последователност.

Съгласно законодателството в сферата на регионалното развитие, кметът на общината и общинският съвет съвместно обезпечават дейностите по изработването, съгласуването и последващите реализация и наблюдение на ОПР. Двата органа осигуряват предпоставките за въвличане на обществеността в работата по създаването и прилагането на плана. Кметът на общината организира цялостния процес в условията на постоянна координация и комуникация с одобряващия и приемащия орган - общинския съвет. Общинският съвет е определен като основен орган за наблюдение на ОПР. Функциите на ОС /чл. 81 от ППЗРР/ са осигуряване на необходимата информация за оценка, координация и разпределение на отговорностите между отделните административни структури, изпълняващи ОПР, поддържане на непрекъсната комуникация с централните и местните институции. ОС утвърждава необходимите мерки за промяна и усъвършенстване на системата за наблюдение и оценка на плана. Успоредно е хармонизирането на изброените дейности с действащото законодателство и утвърдените норми за обществената дейност в страната, както и популяризирането на резултатите от ОПР в публичното пространство.

Кметът организира наблюдението на конкретните дейности по реализацията на ОПР. Инструментът за обобщаване и представяне на резултатите от прилагането на ОПР, респективно неговото наблюдение, е годишния доклад. Системата за наблюдение на ОПР Силистра предвижда изработването на общо шест доклада. Изводите от съдържанието на докладите са информационната основа за междинната и последващата оценка на плана и предоставя информация за:

- социалните, икономическите и екологичните промени в рамките на общината и прилежащата й външна среда;
- степента на изпълнение на предвидените стратегически цели;
- конкретните резултати от изпълнението на задълженията от страна на компетентните органи по плана;
- мотивирани предложения за подобряване на системата за наблюдение, както и за цялостния процес по изпълнението на плана.

Компетентните органи следва да предоставят информация относно предприетите мерки за осигуряване на публичност на плана, идентифицираните проблеми и предложения за тяхното преодоляване, използваните начини за събиране на информация, функционирането на формираните партньорства. Докладът се обсъжда и приема от ОС. Съществена функция на ОС и кмета е планирането на вътрешна организационна структура, където са детайлно разпределени задълженията на специализираните общински дирекции и отдели, поддържащи процеса по наблюдение на ОПР. Изработването на междинна оценка на ОПР е предвидено за 2017 година. Междинната оценка следва да проследи:

- досегашният прогрес на плана;
- актуалността на стратегията му спрямо настъпилите промени в средата;
- ефективността на координацията между компетентните органи.

Междинната оценка трябва да констатира и аргументира нуждата от актуализация на ОПР. В случай на подобна необходимост, актуализирания документ на ОПР е предвиден за разработване през втората половина 2017 година и съобразно структурата на настоящия документ. По този начин междинната оценка е ключов инструмент за оценка на изпълнението на ОПР и представлява логическо продължение на предходните годишни доклади.

Междинната оценка се изработва от експертен екип при взаимодействие между всички заинтересовани страни, предоставящи становище за досегашните резултати от плана. Оценката синтезира дейностите по събиране и обработка на информация, приложение на системата от индикатори, формулиране на насоки за корекция на плана. Извършването на дейностите изисква екип, предоставящ нужната експертна дейност, и активно взаимодействащ с специализираните администрации в общината. Ключова роля изпълняват заинтересованите страни, предлагащи необходимата информация и своите гледни точки, заедно със специализираните институции, съхраняващи нужната

статистическа информация. Кметът внася документа за обсъждане от ОС, който го одобрява и по този начин формално завършва междинната оценка.

Изводите на междинната оценка са база за актуализация на ОПР. Междинната оценка следва да оцени значимостта на настъпилите изменения и адекватността на наличния ОПР спрямо тях и да определи дали е целесъобразно формулирането на допълнителни мерки и дефинирането на нови проекти - изработването на актуализиран документ за изпълнение за оставащото време от програмния период. Друга възможност е решението за актуализиране само на програмата за реализация.

6.4. АКТУАЛНОСТ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Дейностите по наблюдение, оценка и актуализация на са класифицирани в следните видове:

- организиране на усилията;
- одобряване и утвърждаване;
- експертна и консултантска дейност;
- набиране и обобщаване на информация;
- консултиране и информиране на заинтересованите страни.

Изключително важно е въвеждане на механизми за координация и комуникация между участващите, както и с извършването на конкретни дейности.

В началото на програмния период - през 2014 година е предвидено първоначалното създаване на комуникационни канали и въвеждане на методи събиране на информация от страна на общинската администрация. Основните методи са организиране на информационна система, съдържаща данни за всички проекти от съдържанието на ОПР, активен диалог със заинтересованите страни и отбелязване на техните наблюдения върху общинското развитие. Този механизъм следва да се доразвие през следващите години с изработването на годишните доклади, междинната, последващата оценка и евентуално актуализацията на документа. През 2015, 2016 и 2017, 2019 и 2020 година следва да се проведе последователността от изработване на годишен доклад, чрез приложението на системата от индикатори и използване на събраната информация от страна на специализираните дирекции и отдели в общината. След изготвянето на доклада следва да се организира публичното представяне и разпространяване на доклада - задължение на общинската администрация.

Приложимите методи за дейността са публикуване на интернет страницата на общината, използване на местните медии и препращането на документа на ключовите партньори по реализацията на ОПР /подготвената контактна листа/. Поредицата от събития завършва с организирането и провеждането на публична дискусия, въвличаща компетентните органи, заинтересованите страни и професионалните общности. На срещите, освен запознаване с резултатите, трябва да се обобщи и съхрани общественото мнение, като ресурс за следващите годишни доклади.

Междинната оценка следва да се извърши от външен експертен екип през първата половина на 2017 година. Избраният екип, в състав според разпоредбите на ППЗРР, задължително използва разработената система от индикатори при постоянен контакт със общинската администрация. След одобрението на оценката от ОС, материалите й се публикуват на интернет страницата на общината.

Аналогична е и процедурата за последващата оценка на плана, предвидена за 2021 година и финален момент от наблюдението и оценяването на общинския план. Последващата оценка дава препоръки за разработването на ОПР за програмния период след 2021 година.

В случай на положително становище от междинната оценка, относно потребността от актуализация на ОПР, се изработва актуализиран документ на ОПР за периода 2018-2020. Актуализираният документ следва редът за подготовка на ОПР, включително техническото изпълнение на задачата и формалните процедури по неговото приемане. Документът е логично продължение на изводите и решение на проблемите, описани от доклада на междинната оценката. Структурата и стратегията на актуализацията трябва да се основават и надграждат изпълнявания до 2018 ОПР.

Детайлното описание на дейностите съпътстващи мониторинга, оценката, координацията – вътрешна и външна, отчитането на напредъка и актуализацията на ОПР може да бъдат част от система за управление на стратегическия планов процес в община Силистра, включващ конкретни отговорности, инструкции и типови документи, които да осигурят спазването на нормативната база, разписаното в тази част на ОПР и качеството на управленския процес в областта на стратегическото планиране на общинското развитие и да станат част от функционалния капацитет на администрацията.

Таблица 6.4.1.

График на дейностите във връзка с наблюдението и оценката на ОПР 2014-2020 г.

УЧАСТНИЦИ	ЕТАП РАЗРАБОТВАНЕ						ЕТАП ИЗПЪЛНЕНИЕ																						ФИНАЛЕН ЕТАП
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ																													
КМЕТ																													
ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ																													
ГРУПА ПО НАБЛЮДЕНИЕ																													
ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ																													
ЕКСПЕРТИ																													
събитие	ПП	ПП	ПП	ПП/ПО	ПО/ОП	ГП	ОП	ГД			ГП	ГД			ГП	ГД	МО	АД	ГП	ГД			ГП	ГД			ГП	ГД			ОВ
месец/период	05	06	07	08	09	12	01-12	03	06	09	12	03	06	09	12	03	06	09	12	03	06	09	12	03	06	09	12	03	06	09	12	01-12
година	**2013**						**2014**	**2015**				**2016**				**2017**				**2018**				**2019**				**2020**				**2021**

ЛЕГЕНДА

	ОДОБРЯВАНЕ/УТВЪРЖДАВАНЕ	**ОП**	ОБЩИНСКИ ПЛАН
	ОРГАНИЗИРАНЕ НА УСИЛИЯТА	**ПП**	ПРЕДВАРИТЕЛЕН ПРОЕКТ
	ЕКСПЕРТНА И КОНСУЛТАНТСКА ДЕЙНОСТ	**ПИ**	ПУБЛИЧНИ ИНИЦИАТИВИ ВЪВ ВРЪЗКА С ОПР
	НАБИРАНЕ И ОБОБЩАВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ	**ПО**	ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ОПР
	КОНСУЛТИРАНЕ И ИНФОРМИРАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ	**МО**	МЕЖДИННА ОЦЕНКА
		ОВ	ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО – ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА
		АД	АКТУАЛИЗИРАН ДОКУМЕНТ НА ОПР
		ГП	ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПР
		ГД	ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР

7. ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

7.1. ЗНАЧИМОСТ НА ИНФОРМИРАНОСТТА, ПУБЛИЧНОСТТА И ПАРТНЬОРСТВОТО

Принципът на партньорство е един от основните механизми за функциониране на Европейския съюз. Основното изискване при изпълнение на този принцип е активното участие на гражданското общество в процеса на разработване, подбор, управление и мониторинг на проектите и стратегическите документи за развитие. Този принцип предполага прилагането на различни подходи за диалог и консултации на общинско и национално равнище, които да осигурят съвместното участие на местните и регионални власти, бизнеса и асоциациите на работодателите, синдикатите, неправителствените организации и други заинтересовани страни. Ефективното планиране и успешното устойчиво и интегрирано развитие се основават на отворен и прозрачен процес с широко включване на гражданите и заинтересованите страни в различните етапи. Законът за регионалното развитие и правилника за неговото прилагане определят търсенето на партньорство, публичност и прозрачност като ръководен принцип на разработването и реализацията на ОПР.

Общинският план за развитие може да бъде ефективен инструмент за управление и пълноценно развитие на община Силистра единствено при активен обмен на идеи и координирани действия между всички заинтересовани страни по време на двата разграничими етапа от ОПР - разработването и реализацията на документа. Коректното публично представяне на пълният набор информация е предпоставка за формирането на партньорства и повече възможности за съвместно действие. Законът за регионалното развитие и прилежащият му правилник за неговото прилагане определят търсенето на партньорство, публичност и прозрачност като ръководен принцип на разработването и реализацията на ОПР. Кметът на общината и Общинският съвет са органите, които осигуряват информация и публичност за дейностите по ОПР. В рамките на разработването на документа, следва да се представят и популяризират работните предвиждания на ОПР, начините за тяхната реализация и очакваните конкретни ползи за развитието на общината и нейната общност. Различните механизми

за представяне и дискутиране на работата по ОПР насърчава публичното участие и провокира идеите на различните заинтересовани групи. Отчитането на разнообразните интереси и съображения е възможност за балансиран, реалистичен и отразяващ местната специфика документ. Постигането на обществена ангажираност към ОПР и припознаването на предвижданията на плана са шанс за неговото успешно изпълнение. Реализацията на документа се основава на осъществяването на включените в неговата програма конкретни проекти. Отделните проекти могат да се реализират успешно при концентрация на ресурси и усилия между различни актьори. Разпределението на дейностите и отговорността за значимите проекти между публичния, частния и неправителствения сектор подкрепя изпълнението и устойчивото ползване на резултатите от проекта.

Общинският план за развитие на Община Силистра 2014-2020г. е ефективен и резултатно ориентиран инструмент за управление и пълноценно развитие на Общината единствено и само при активен обмен на идеи и координирани действия между заинтересованите страни на всеки етап от инициативи, свързан с изпълнението на ОПР. Включването на гражданите и заинтересованите партньорски организации от Община Силистра в процеса на местното стратегическо планиране и програмиране на етап разработване на ОПР включва три основни компоненти: информиране, консултиране и вземане на съвместни решения.

7.2. МЕТОДИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПУБЛИЧНОСТ И ПАРТНЬОРСТВО

Информирането е основополагащ елемент от процеса на планирането, който цели да информира гражданите и юридическите лица за това, което предстои, и да ги насърчи да участват.

В началния етап на разработване на ОПР на Община Силистра 2014-2020г. разработващият екип успя успешно да реализира информационни канали към и от всички организации на територията на Община Силистра – административни (общински и държавни), неправителствени, браншови и структуроопределящи бизнеса. Получена бе необходимата начална информация за изготвяне на Ситуационния анализ и Стратегическата част на ОПР. Разработените първоначални проекти на ОПР заедно с анкета за проучване на становища относно основните проблеми на Община Силистра и

предложенията за решаването им, чрез включването им в нови проекти и програми. През месец август се проведе Информационна среща във връзка с изготвянето на Общински план за развитие на Община Силистра за периода 2014-2020 г. Целта на събитието бе информационната кампания да активизира обществеността на Силистра за участие в процеса на обсъждане и разработване на Плана, като се представи необходимостта, мястото и значението на ОПР на Силистра за развитието на Общината и за повишаване на ефикасността на публичните разходи и осигуряването на по-голяма добавена стойност на Община Силистра.

Консултирането е важен етап от процеса на местното планиране, в който гражданите и заинтересованите страни са поканени да предложат различни становища в процеса на разработване на ОПР. Използвани са различни подходи на консултиране:

- Активно проучване на мнения

Благодарение на изработената адекватна комуникационна стратегия се получиха редица предложения чрез попълване на разработената Анкета и директно чрез писма и е-майли. Благодарение на директния контакт и проучване на мнения се гарантира мотивацията за активно участие на основните заинтересовани страни по време на разработването на плана. Получените отговори спомагат процеса за разработването на аналитичната, стратегическата част и таблицата с проекти на ОПР.

- Фокус групи

Работата във фокус групи е задължително условие за успешното разработване и изпълнение на ОПР Силистра 2010-2014г. От една страна, социално-икономическите партньори имат изграден съществен капацитет в определена икономическа и социална сфера на развитие, а от друга страна те имат възможност да създават публично-частни партньорства, които от своя страна гарантират използването на средства на частния сектор при осъществяването на общи инициативи за изпълнението на проекти от ОПР.

- Работни срещи

Работните срещи между представители на заинтересованите страни са изключително полезни при иницииране на проекти с обществена значимост на етап подготовка и реализация на проектни решения.

Съвместни решения са средство за осигуряване на публичност при създаване, изпълнение и отчитане на ОПР предполага и вземане на съвместни решения от заинтересованите страни. Това е един от важните етапи в стратегическото планиране на местно ниво, при който гражданите и заинтересованите страни работят съвместно с

управляващите за формиране на общи решения. Подходът, който е приложен при разработването на ОПР на Община Силистра 2014-2020 г. е организиране на публично обсъждане на Плана. Проведена е информационна среща във връзка с подготовката на стратегическата част на ОПР и са обсъдени насоки за генериране на проектни идеи, които да станат част от Програмата за реализация на ОПР за периода 2014-2020. Публикувана е информация на сайта на община Силистра и са отправени персонални покани за участие в процеса по стратегическо планиране на активни структури на гражданското общество, бизнеса институции и др.

Общинският план на Община Силистра за периода 2014-2020 е обект на обществено обсъждане, което цели въвличане на широк кръг от представители на общността, които изказват мнения и предложения, за да бъдат отразени в обсъждания документ. Участници в общественото обсъждане са представители на заинтересованите страни, които чрез публикувана на официалния интернет сайт на Община Силистра покана имат достъп до предварително разработения текст на ОПР. Проведеното обществено обсъждане има съпътстващо медийно отразяване, благодарение на което се осигурява висока степен на публичност на разработването на ОПР. Направените коментари и препоръки се използват при финалното формулиране и редактиране на стратегическата част и частта на проектите към ОПР.

Включването на заинтересованите страни в процеса на разработване и реализация на ОПР на Община Силистра 2014-2020г. не само осмисля и легитимира този процес, но гарантира устойчивостта на този документ през планирания период от време. Благодарение на широкото гражданско участие се повишава качеството и стойността на ОПР на Община Силистра за периода 2014-2020г., като същевременно се засилва общественото доверие и отговорност.

7.3. АНГАЖИМЕНТИ НА ВЪВ ВРЪЗКА С ПРИЛАГАНЕТО НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПУБЛИЧНОСТ И ПАРТНЬОРСТВО ПРИ ПОДГОТОВКАТА, РЕАЛИЗАЦИЯТА И ОТЧИТАНЕТО НА ОПР СИЛИСТРА

Съгласно Закона за регионалното развитие, един от основните принципи, на които се основава провеждането на държавната политика за регионално развитие, е принципът за партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при

осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката.

Съгласно чл. 37, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР), Общинският план за развитие и решението на общинския съвет за неговото приемане се публикуват на страницата на общината в интернет, което ще бъде своевременно изпълнявано от Община Силистра. В рамките на всеки проект, предвиден за изпълнение до 2013 г. ще бъдат предвидени мерки и адекватни действия за информиране и публичност, в т.ч. периодични информационни кампании сред целевите групи.

В съответствие с чл. 91, ал. 2 от ППЗРР, за резултатите от наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се разработва годишен доклад, който ще се публикува на страницата на общината в Интернет.

Изграждането на ефективни партньорства в процеса на планиране и изпълнение ще даде възможност да се реализира по-голяма икономическа целесъобразност и да се укрепи потенциала за разкриване на нови пътища към привличането на средства. Партньорството ще допринесе за доизграждане на връзки между различните субекти с влияние върху местното развитие.

Участието на партньорите на всички нива на подготовка, съгласуване, обсъждане и контрол на изпълнението гарантира прозрачност, компетентност, ефективност и реалистичност на Общинския план за развитие. Чрез тях той се обогатява както с друга гледна точка, освен тази на местната власт, така и с инструментите на гражданското общество, които се основават на прякото участие на гражданите и техните организации в управлението и процеса на взимане на решения.

Осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на разработване, актуализиране, съгласуване и изпълнение на Общинския план за развитие се осъществява от Кмета на община Силистра и общинския съвет в съответствие с техните компетенции. В процеса на наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие следва да се осигурява участието на граждани, физически и юридически лица като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Предизвикателството, което е на дневен ред пред общинската администрация и екипа за управление, е да бъдат осъществени необходимите стъпки за непрекъснатото информиране и въвличането на социално-икономическите партньори и

заинтересованите страни в ефективното изпълнение, наблюдението и оценката на актуализирания ОПР. Информираността на гражданите и обществената подкрепа са от особено значение за успешното реализиране на Общинския план за развитие и за осигуряването на интегрирано устойчиво местно развитие. Местните органи на управление в община Силистра трябва да се стремят да осигурят условия за:

- Периодични срещи между заинтересованите страни;
- Участие в съвместни проекти;
- Привличане на представители на заинтересованите страни в наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие;
- Организиране на форуми и други събития в рамките на проекти за идентифициране на основните форми за взаимодействие, разпределяне на отговорностите и мобилизиране на местните ресурси;
- Включване на местната общност и поддържането на контакти с местните граждански групи и институции, с цел осигуряване на прозрачност в местната политика;
- Своевременно информиране на обществеността чрез сайта на общината в Интернет за предприетите действия от страна на администрацията по реализацията на актуализирания Общински план за развитие;
- Изпълнението на Общинския план за развитие изисква дългосрочни усилия, но той може да се изпълни успешно, само ако се прилага стъпка по стъпка, т.е. като се изпълняват поетапно отделните проекти, залегнали в него с осигуряване на адекватна информираност, участие и мотивация на заинтересованите страни и цялата местна общност.

Осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на актуализиране, съгласуване и изпълнение на Общинския план за развитие се осъществява от Кмета на община Силистра и Общинския съвет в съответствие с техните компетенции. В процеса на наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие следва да се осигурява участието на граждани, физически и юридически лица като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

8. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Програмата за реализация е заключителния елемент от структурата на ОПР и водещата предпоставка за реализацията на плана и неговите цели. В единство с останалите инструменти, програмата определя начините за разпределение на наличните и потенциалните материални, човешки, времеви, финансови и организационни ресурси. Същността на програмата за реализация е формулирането на адекватни към специфичните цели мерки и планирането на подходящи проекти, продължаващи и конкретизиращи логиката на приоритети от обхвата на стратегическите цели.

Основната цел на програмата е да бъде осигурена оперативна основа за изпълнение на плана. Изясняването на смисловите връзки между отделните мерки и следващите ги проекти, определянето на ориентировъчна финансова стойност на проектите, идентифицирането на отговорни организации и източника на финансирането, както и визиране на един ранен етап на очакваните резултати и разполагане на цялата планова структура на стратегията на ОПР във времето са задачите, които се поставят пред Програмата.

Дефинираните и включените в състава на ОПР проекти принадлежат към определена мярка, която има принос към постигане на повече от една стратегическа цел или приоритет. Тя причислена там, къде се планира нейният основен резултат. Въпреки комплексния характер на редица проекти и техния принос към повече от една стратегическа или специфична цел, посочена е преобладаващата им принадлежност към една от деветте приоритетни области.

Ориентирането на проектите към един приоритет се въвежда заради търсенето на рационална подредба на проектите и оптимално управление и разпределение на финансовите ресурси.

В рамките на Програмата за реализация са приобщени и посочени проектите, идентифицирани от Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на град Силистра за периода 2014-2020 г., секторни стратегии и документи. Разписаните проекти за 2014 са ограничени по своя брой и тематична насоченост оглед на

подготвителната фаза, в която се намират в настоящето и подготовката на проектни предложения в рамките на първата година от програмния период.

Предложената Програма за реализация на ОПР обхваща първата година - 2014 г. от програмния период 2014-2020. Тя включва планираните мерки и проекти в други стратегически и секторни документи за развитие на общината, областната стратегия за развитие, както и конкретни предложения на заинтересованите страни, получени чрез официални писма на хартиен и електронен носител, предложения от общинска администрация и други институции и организации, както и в отговор на потребности или потенциали дефинирани чрез анкетно проучване сред заинтересованите страни.

Оперативните насоки и цели на програмата са свързани с очертаване на логиката на интервенциите върху развитието на общинската територия и тяхното комплексно влияние върху нея. Планираните мерки са с многостранен характер и въздействие - политически, институционални, организационни, информационно-комуникационни, финансови и контролни, и са насочени към постигане на конкретни резултати и въздействие от изпълнението на програмата и на общинския план за развитие като цяло с устойчив във времето ефект.

Таблица 8.1.

Програма за реализация на ОПР за 2014 г.

Реф. №	НАИМЕНОВАНИЕ	ИНДИКАТИВНА СТОЙНОСТ хил. лв.	ИЗТОЧНИК НА ФИНАНСИРАНЕ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	СВЪРЗАН ДОКУМЕНТ	ПЕРИОД НА РЕАЛИЗА-ЦИЯ 2014	ИНИДИКАТОР ЗА РЕЗУЛТАТ
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: РАЗВИТИЕ НА КОНКУРЕНТНОСПОСОБНА ОБЩИНСКА ИКОНОМИКА ЧРЕЗ ОСИГУРЯВАНЕ НА БЛАГОПРИЯТНА СРЕДА ЗА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО, НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНОВАЦИИТЕ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА МЕСТНИЯ ПОТЕНЦИАЛ							
Приоритет 1.1: Подкрепа за развитие на конкурентоспособността на малкия и средния бизнес и подобряване на бизнес средата в общината							
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1.1: СТИМУЛИРАНЕ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО И ДИВЕРСИФИЦИРАНЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА							
М 1.1.1.1	Стимулиране на традиционните производства						
П1.	Изграждане на тържище за животни	600	ОПРР	Общинска администрация	ОСР	2014-2020	Стимулиране на животновъдството в общината
М 1.1.1.2	Диверсифициране на икономиката						
М 1.1.1.3	Развитие на отрасли с потенциал						
П1.	Технологична модернизация на предприятията	7 000	ОПИК Частни средства	Бизнес организации	не	2014-2020	Повишена производителност
П2.	Внедряване на съвременни безотпадни технологии	1 200	ОПИК Частни средства	Бизнес организации	не	2014-2020	Намаляване на вредите за околната среда
М 1.1.1.4	Иновиране на предприятията и стопанств**ата**						
П1	Подкрепа за въвеждане в бизнеса на интегрирани системи за управление на бизнеса	500	ОПИК Частни средства	Бизнес организации	не	2014-2020	Качество на управленския процес
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1.2: ПОВИШАВАНЕ НА ЖИЗНЕСПОСОБНОСТТА И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА МСП							
М 1.1.2.1	Намаляване на административната тежест за бизнеса.						

М 1.1.2.2	Подкрепа за съществуващите МСП.						
П1.	Създаване на офиси за технологичен трансфер	100	ОПИК Частни средства	Бизнес организации	не	2014-2016	Осигурен достъп до трансфер на технологии
М 1.1.2.3	Осигуряване на достъп до финансиране.						
М 1.1.2.4	Изграждане на инфраструктура в подкрепа на МСП – консултации, маркетинг, проектно управление и др.						
М 1.1.2.5	Подкрепа за въвеждане на ИКТ технологии.						
П1.	Развитие на електронна търговия	200	ОПИК Частни средства	Бизнес организации	не	2014-2017	Повишена конкурентоспособ-ност
М 1.1.2.6	Стимулирането на предприемачеството.						
П1.	Ежегоден конкурс за млад предприемач	35	Общ. бюджет	Община Силистра	не	2014-2020	Насърчаване на младите хора към предприемаческа активност
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1.3.: ПОВИШАВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ПРИВЛЕКАТЕЛНОСТ НА ОБЩИНАТА И СТИМУЛИРАНЕ НА ПУБЛИЧНО-ЧАСТНОТО ПАРТНЬОРСТВО							
М 1.1.3.1	Създаване на условия за генериране на конкуренти предимства на общината, базирани на големите проекти – инфраструктура, газификация и др.						
М 1.1.3.2	Регионален маркетинг на потенциала на общината.						
П1.	Участия в туристически борси	300	ОПРР, Общ. бюджет	Община Силистра Бизнес организации	не	2014-2020	Популярност на общината като туристическа дестинация
М 1.1.3.3	Сътрудничество и партньорство в областта на бизнеса.						
П1.	Създаване на клъстер	500	ОПИК Частни средства	Бизнес организации	не	2014-2017	Клъстеризация на местния бизнес

М 1.1.3.4	Създаване на предпоставки за привличане на ПЧИ.						
М 1.1.3.5	Работа в мрежа с организации, подкрепящи икономическото развитие на национално, регионално и местно равнище.						
П1.	Участие във браншови форуми	160	Частни средства	Бизнес организации	не	2014-2020	Контакти и работа в мрежа
М 1.1.3.6	Подпомагане развитието на регионална иновационна система.						
М 1.1.3.7	Насърчаване на ПЧП проектите.						
П1.	Обществено обсъждане на възможните обекти за реализиране чрез ПЧП	1	Общ. бюджет	Община Силистра	не	2014	Предпоставки за партньорство
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1.4.: ПОДОБРЯВАНЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА РАЗВИТИЕ НА БИЗНЕС							
М 1.1.4.1	Разширяване на обхвата и ефективността на работа на местните браншови организации, подкрепящи бизнеса, както и тяхното сътрудничество с общинската власт.						
М 1.1.4.2	Осигуряване на подходящи места за развитие на нов бизнес, с подходящ достъп до всички видове инфраструктура.						
М 1.1.4.3	Подпомагане развитието на бизнес инфраструктурата, която е основа за ускореното развитие на местната икономика и намаляването на първоначалните разходи за създаването на нов бизнес.						
М 1.1.4.4	Разкриване на инфраструктура, подкрепяща бизнеса в общината.						
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1.5.: ИНОВАЦИОННА АКТИВНОСТ И РЕСУРСНА ЕФЕКТИВНОСТ НА БИЗНЕСА							
М 1.1.5.1	Подкрепа на дейността на съществуващите научни организации и изграждане на нови.						

М 1.1.5.2	Стимулиране на партньорства между научните институции, публичния и частния сектор.						
М 1.1.5.3	Подкрепа за повишаване на ефективността на потребление на енергия в отраслите на икономиката – чрез стимулиране на инвестициите за подобряване на енергийната ефективност в предприятията.						
П1.	Внедряване на технологии за производство на „зелени продукти”.	1 300	ОПИК Частни средства	Бизнес организации	не	2014-2018	Екологосъобразно и ресурсоемко производство
М 1.1.5.4	Подкрепа за въвеждането на нисковъглеродни, енергийно ефективни и безотпадни технологии, както и оползотворяването и рециклирането на по-голямо количество отпадъци.						
П1.	Подобряване на енергийната ефективност в предприятията	2 000	ОПИК Частни средства	Бизнес организации	не	2014-2020	Екологосъобразно и ресурсоемко производство
М 1.1.5.5	Инвестиции в съвременни съоръжения за оползотворяването на отпадъците чрез рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия						
М 1.1.5.6	Насърчаване разработването на нови бизнес модели за МСП, насърчаване на цифровизацията на процесите и използването на ИКТ в предприятията, насърчаване внедряването на нови продукти и технологии.						
М 1.1.5.7	Диверсификация на инвестициите във ВЕИ чрез производството и преработката на биомаса, вторични продукти, отпадъци от селското стопанство.						

Приоритет 1.2: Развитие на потенциалите на общинската икономика							
М 1.2.1	Валоризиране на богатото природно и културно наследство и активизиране на богатите природни и антропогенни и туристически ресурси в общината чрез разработване и включване в културно-туристически маршрути.						
П1.	Проучвания, анализи и прогнози за развитието на туризма	15	Общ. бюджет	Община Силистра	ИСОС	2014	Диагностика на потенциали
П1.	Формиране на комплексна система от културно-исторически маршрути	500	ОПРР Общ. бюджет	Община Силистра	не	2014-2020	Създадени предпоставки за развитие на туристически продукти
М 1.2.2	Стимулиране развитие на природен и културен туризъм.						
М 1.2.3	Експониране и развитие на архитектурното наследство на гр. Силистра (2/3 от града е архитектурен резерват).						
М 1.2.4	Стимулиране на туризма по река Дунав - яхтен туризъм, спортен риболов, круизи и др.						
М 1.2.5	Развитие на туристическа инфраструктура по брега.						
М 1.2.6	Развитие на природни, културни и исторически атракции – възстановяване, опазване, експониране, оборудване, въвеждане на техники и програми за интерпретация и анимация и др.						
М 1.2.7	Изграждане на подходяща транспортна инфраструктура до туристическите обекти.						
М 1.2.8	Политика, маркетинг, реклама, комуникация.						
П1.	Програма за устойчиво развитие на туризма на територията на Община Силистра 2014 - 2020	10	Общ. бюджет	Община Силистра	не	2014	Стратегическо развитие на туризма в общината

М 1.2.9	Развитие на ангажираните в туризма човешки ресурси.						
П1.	Курсове за професионална квалификация в сферата на туризма	70	ОПРЧР, частни средства	Бизнес организации	СРТ	2014-2020	Повишен професионализъм в сферата на туризма
М 1.2.10	Развитие на логистични и транспортни дейности.						
М 1.2.11	Аутсорсинг на спомагателни дейности.						
М 1.2.12	Подкрепа за селското стопанство и ефективно управление на горите.						
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: ПО-ВИСОК ЖИЗНЕН СТАНДАРТ НА НАСЕЛЕНИЕТО ЧРЕЗ СЪЗДАВАНЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА, СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА КАЧЕСТВЕНА ЗАЕТОСТ, ПРЕДОСТАВЯНЕ НА КАЧЕСТВЕНИ ПУБЛИЧНИ УСЛУГИ, КОНКУРЕНТОСПОСОБНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ, СТИМУЛИРАНЕ НА УЧЕНЕТО ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ, СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ И ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, НАСЪРЧАВАНЕ КУЛТУРНИЯ ЖИВОТ И СПОРТА							
Приоритет 2.1: Подкрепа за заетост							
М 2.1.1	Активиране на продължително безработни и неактивни лица.						
П1.	Участие в национални тематични програми	900	ОПРЧР	АЗ, АСП	НП	2014	Осигурена заетост
М 2.1.2	Младежка и женска заетост						
П1.	Участие в национални тематични програми	300	ОПРЧР	АЗ, АСП	НП	2014	Осигурена заетост
М 2.1.3	Интегриране на безработните в неравностойно положение към пазара на труда						
П1.	Участие в национални тематични програми	70	ОПРЧР	АЗ, АСП	НП	2014	Осигурена заетост
М 2.1.4	Повишаване на квалификацията и уменията на заети и безработни в съответствие с изискванията на пазара на труда.						

М 2.1.5	Провеждане на обучения за придобиване на професионална квалификация и преквалификация, обучения за придобиване на ключови компетентности за безработни и заети лица.						
М 2.1.6	Провеждане на обучения по предприемачество.						
М 2.1.7	Разработване на регионални и местни програми за насърчаване включването в заетост на безработните в неравностойно положение на пазара на труда.						
М 2.1.8	Създаване на модерна система за професионално насочване и информация.						
Приоритет 2.2: Достъп до образователна и социална инфраструктура							
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2.1.: ПО-ДОСТЪПНО И ПО-КАЧЕСТВЕНО ОБРАЗОВАНИЕ							
М 2.2.1.1	Осигуряване на качествено образование и създаване на привлекателна учебна среда						
П1.	Закупуване на оборудване и обзавеждане за детски градини	15	Общински бюджет	Община Силистра	не	2014	Подобрена среда в детските градини
П2.	Саниране и оборудване на детска ясла „Здравец”	450	ОПРР Общински бюджет	Общинска администрация	не	2014	Въведени мерки за ЕЕ и подобрена среда в яслата
М 2.2.1.2	Осигуряване на връзка – наука-практика						
П1.	Подкрепа за създаване на програми за обучение по иновации и предприемачество	4	Частни средства	ЦПО	не	2014	Създадени предпоставки за практически ориентирано обучение

М 2.2.1.3	Развитие на различни форми на учене през целия живот						
П1.	Информационна капания	1	ОПНОИР	МОН, РИО	не	2014	Повишена обществена информираност за формите на учене
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2.2.: ОБРАЗОВАН И ВИСОКО КВАЛИФИЦИРАН ЧОВЕШКИ РЕСУРС							
М 2.2.2.1	Включване в образователната система и намаляване броя на отпадналите от училище деца						
М 2.2.2.2	Създаване на инфраструктура за продължаващо обучение						
П1.	Подкрепа за ЦПО	400	ОПРЧР частни средства	ЦПО, НПО	не	2014-2020	Институционализиране на продължаващото обучение
М 2.2.2.3	Политика по задържане и привличане на висококвалифицирани специалист						
М 2.2.2.4	Комуникация и информираност на населението за възможностите за обучение и образование						
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2.3.: РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА И СПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА							
М 2.2.3.1	Модернизиране, реконструкция и оборудване на МБАЛ Силистра.						
П1.	Проектиране и изграждане на пожароизвестителна инсталация във всички сгради на здравното заведение	71	ОПРР	МБАЛ Силистра	Постъпило искане	2014	Повишена сигурност в сградата
М 2.2.3.2	Обновяване, ремонтиране и осъвременяване на техническото оборудване в здравните заведения, подобряване на енергийната ефективност в тях.						
П1.	Обновяване на компютърни конфигурации, климатизация, доставка на друга техника за ДКЦ.	300	ОПРР Община Силистра	Община Силистра ДКЦ	Постъпило искане	2014	Подобрено състояние на ДКЦ
М 2.2.3.3	Осигуряване на качествени и достъпни здравни услуги за населението на цялата територия на общината.						

П1.	Насърчаване на социалните (нетехнологични) иновации.	300	Частни средства	Бизнес организации, НПО	не	2014-2020	Развитие на социалното предприемачество
М 2.2.3.4	Прилагане на образователни системи за профилактика и здравословен начин на живот.						
П.1	Детска здравна къща	1	Общ. бюджет и собствени средства -	Фондация „Грижа за здравето”	Постъпило искане	2014	Повишена здравна култура сред децата.
М 2.2.3.5	Подобряване на училищната спортна инфраструктура.						
М 2.2.3.6	Поддържане на открити и закрити спортни площи.						
М 2.2.3.7	Изграждане на многофункционална спортна зала в гр. Силистра.						
М 2.2.3.8	Насърчаване на масовия спорт сред младежите и масови спортни събития.						
М 2.2.3.9	Съхраняване на мрежата от културни институции, включително читалищата.						
П.1	Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност в Регионална библиотека "Партений Павлович".	1 540	ОПРР общ. бюджет	Община Силистра	ИПГВР	2014-2016	Обновена и енергийно ефективна сграда на библиотеката
М 2.2.3.10	Съхраняване и разпространяване на регионалното изкуство, традиции и обичаи.						
М 2.2.3.11	Опазване и съхраняване на културно-историческото наследство.						
М 2.2.1.12	Комуникация и информация						
П.1	В света на приключението	1	Общ. бюджет и собствени средства -	Фондация „Грижа за здравето”	Постъпило искане	2014	Социализация на децата.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2.4.: ПОДОБРЯВАНЕ НА ДОСТЪПА ДО ОБРАЗОВАТЕЛНА И СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА И ПРЕВЕНЦИЯ НА СОЦИАЛНОТО ИЗКЛЮЧВАНЕ							
М 2.2.4.1	По-добро и достъпно образование, обучение и умения.						
М 2.2.4.2	Подобряване достъпа и използването на достъпни и качествени социални услуги.						
П1.	Център за настаняване от семеен тип	130	ОП РЧР	Община Силистра	Год. План на ОСРСУОС 2011-2015	2014	Предоставена нова социална услуга.
М 2.2.4.3	Осигуряване на заетост за уязвими групи на пазара на труда.						
М 2.2.4.4	Създаване на условия за прилагане на социалния модел за деинституализация.						
М 2.2.4.5	Осигуряване на достъпна среда - физическа, институционална и информационна.						
М 2.2.4.6	Създаване на общински фонд за предоставяне на земя на безимотните.						
М 2.2.4.7	Работа в партньорство за преодоляване на бедността и социалното изключване и техните последствия и повишаване на капацитета на партньорските организации.						
Приоритет 2.3: Институционален капацитет за по-добро управление							
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.3.1.: ПРЕДОСТАВЯНЕ НА КАЧЕСТВЕНИ ПУБЛИЧНИ УСЛУГИ							
М 2.3.1.1	Въвеждане на иновативни добри практики в административното обслужване.						
М 2.3.1.2	Предоставяне на интегрирани услуги и пълния пакет от услуги на гражданите и бизнеса. Комплексно административно обслужване.						
М 2.3.1.3	Повишаване на квалификацията и компетентността на служителите в администрацията.						

П1.	Посещения на обучения и семинари на служители от ОА	3	Общ. бюджет	Община Силистра	Цели на администрацията	2014	Повишен капацитет
М 2.3.1.4	Равен достъп до публични услуги.						
М 2.3.1.5	Активна обратна връзка с гражданите за удовлетвореността им от АО.						
М 2.3.1.6	Подобряване на достъпа и развитието на ИКТ в общината на публичните услуги и услугите за МСП.						
М 2.3.1.7	Обновяване на сградния фонд и въвеждане на мерки за ЕЕ.						
П1.	Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност в сградата на Община Силистра	1 230	ОПРР общ. бюджет	Община Силистра	ИПГВР	2014-2015	Обновена административна сграда с въведени мерки за ЕЕ
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.3.2.: ПРОЦЕСНООРИЕНТИРАНО УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЦЕСИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ В ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ							
М 2.3.2.1	Инвестиции в изграждане на институционален капацитет за добро управление и ефективно прилагане на електронно управление.						
М 2.3.2.2	Вътрешна и външна между институционална комуникация и координация.						
П1.	Въвеждане на механизми за координиране между заинтересованите страни при изпълнение на публични политики	370	ОПДУ	Община Силистра	Цели на администрацията	2014-2015	Подобрено взаимодействие при реализация на политики.
М 2.3.2.3	Повишаване капацитета на местните власти за прилагане принципа на партньорство и стимулиране на междуобщинското сътрудничество.						
М 2.3.2.4	Осигуряване на устойчиво и хармонично устройствено планиране на територията – разработване на документи, планове, карти и др.,които да осигуряват комплексно, интегрирано и устойчиво развитие на населените места.						

М 2.3.2.5	Подобряване и развитие на механизмите за обществени консултации.						
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.3.3.: ПОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМНИЯ И ПРОЕКТЕН КАПАЦИТЕТ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА							
М 2.3.3.1	Повишаване на капацитета за управление на проекти.						
П1.	Посещения на обучения и семинари на служители по управление на проекти	3	Общ. бюджет	Община Силистра	Цели на администрацията	2014	Повишен капацитет
М 2.3.3.2	Изграждане на административен капацитет за работа на местните власти и НПО.						
М 2.3.3.3	Комуникация и информация за заинтересованите страни за възможностите за усвояване на средства от ЕС						
М 2.3.3.4	Изграждане на устойчив административен капацитет за изпълнение, мониторинг и оценка на проекти на местно и регионално ниво.						
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА И ПОДОБРЯВАНЕ НА ТЕРИТОРИАЛНАТА УСТОЙЧИВОСТ И ДОСТЪПНОСТ							
Приоритет 3.1: Изграждане на модерна инфраструктура за подобрена свързаност и достъпност							
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1.1.: ЕНДОГЕННО РАЗВИТИЕ НА БАЗА ТЕРИТОРИАЛНО РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОБЩИНАТА							
М 3.1.1.1	Изграждане на комбиниран мост за пътен и ж.п. транспорт „Силистра-Кълараш”.						
М 3.1.1.2	Модернизиране на Пристанище Силистра като част от TEN-T мрежата.						
М 3.1.1.3	Модернизиране на първокласен път Силистра-Шумен.						
М 3.1.1.4	Подобряване параметрите на жп линията /Русе-Варна/Самуил-Силистра						

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1.2.: ОСИГУРЯВАНЕ НА РЕГИОНАЛНА ТРАНСПОРТНА СВЪРЗАНОСТ							
М 3.1.2.1	Изграждане на „Дунавски панорамен път Видин-Русе-Тутракан-Силистра”.						
М 3.1.2.2	Ремонт и поддържане на път II-71 Силистра-Добрич-Варна като връзка на област Силистра с Черноморското крайбрежие .						
М 3.1.2.3	Модернизиране на пристанище Силистра за обслужване на бункерови, речни, речно-морски и морски кораби.						
М 3.1.2.4	Изграждане на ново пристанище, пригодено за обслужване на водния транспорт по р. Дунав за транспортиране на зърнени култури и други товари.						
М 3.1.2.5	Изграждане на терминали за товаро-разтоварна дейност на зърнени култури -при пристанище Силистра.						
М 3.1.2.6	Подобряване на пристанищната инфраструктура.						
М 3.1.2.7	Подобряване на третокласните пътища за свързване на градовете и общинските центрове с областния център.						
М 3.1.2.8	Ремонт и поддържане на общинската пътна мрежа за укрепване на връзките град - заобикалящи го селски територии.						
М 3.1.2.9	Подобряване достъпа до природни и туристически забележителности.						
М 3.1.2.10	Създаване на велоалея и велопътека по дължината на р. Дунав от Видин до Силистра.						
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1.3.: ИНФОРМАЦИОННА СВЪРЗАНОСТ И ЦИФРОВИЗАЦИЯ							
М 3.1.3.1	Ускоряване процеса на модернизация на телекомуникационните мрежи.						
М 3.1.3.3	Подобряване на комуникационната инфраструктура и обществения достъп до информация от общ интерес за развитието на трансграничния район.						
М 3.1.3.4	Широколентов достъп в слабо населени места и селски райони.						

М 3.1.3.5	Осигуряване на подходящо обучение на населението и местния бизнес.						
П1.	Разяснителна кампания сред населението за популяризиране на ИКТ	12	Частни средства, НПО	Бизнес организации	не	2014-2020	Повишена информираност
Приоритет 3.2: Ефективно управление на ресурсите и опазване на околната среда							
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2.1.: ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА МЕСТНИТЕ РЕСУРСИ							
М 3.2.1.1	Подобряване качеството на водоснабдяване чрез доизграждане и рехабилитиране на инфраструктурата за питейно водоснабдяване.						
М 3.2.1.2	Намаляване загубите на вода чрез подмяна и реконструкция на амортизираните мрежи и съоръжения на водопроводните системи.						
М 3.2.1.3	Разумно усвояване на ВЕИ, пренасочване към биомаса.						
М 3.2.1.4	Въвеждане на природния газ като алтернативен енергоносител.						
М 3.2.1.5	Изграждане на газова връзка Добрич – Силистра.						
М 3.2.1.6	Оптимизиране на енергийното потребление чрез разработване на програми и проекти за повишаване на енергийната ефективност.						
П1.	Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради.	7 238	ОПРР собствени средства	ДЖП-МРРБ / фонд жилищно обновяване	ИПГВР	2014-2020	Обновени жилищни сгради и въведени мерки за ЕЕ
М 3.2.1.7	Популяризиране сред обществеността на алтернативните източници на енергия.						
П1.	Организиране на ежегодни информационни кампании сред заинтересовани лица за популяризиране на мерки за енергийна ефективност	10	Общ. бюджет Частни средства	Община Силистра	не	2014-2020	Популяризирани сред обществеността пози за ЕЕ

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2.2.: ОПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ПРЕВЕНЦИЯ НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ РИСКОВЕ							
М 3.2.2.1	Улавяне и пречистване на отпадъчните води чрез изграждане на нови и реконструкция на съществуващи канализационни системи и ПСОВ.						
М 3.2.2.2	Въвеждане на модерни системи за събиране, съхранение и преработка на отпадъците.						
М 3.2.2.3	Преработка на растителни продукти за добив на енергия.						
М 3.2.2.4	Изграждане на рециклиращи мощности с цел оползотворяване на отпадъците и предотвратяване замърсяване на околната среда.						
М 3.2.2.5	Основен ремонт на съществуващите водоеми и изграждане на нови.						
М 3.2.2.6	Изграждане на депо за строителни отпадъци, както и мощности за тяхната вторична преработка.						
М 3.2.2.7	Изграждане на депа за отпадъци от животновъдство и последващото им използване за наторяване.						
М 3.2.2.8	Укрепване на свлачищните участъци по Дунавския бряг и защита от наводнения.						
М 3.2.2.9	Инфраструктурни мерки за предотвратяване на наводнения и борба с абразията и ерозията, включващи укрепване на свлачища и бреговата ивица на р. Дунав и борба с бреговата ерозия.						
М 3.2.2.10	Проучване, разработване и внедряване на системи за ранно предупреждение при наводнения, опасност от свлачища и др. природни бедствия.						

М 3.2.2.11	Ефективно управление на защитените зони и обектите на Натура 2000 чрез разработване на планове за управление на защитените зони.						
М 3.2.2.12	Създаване и непрекъсната актуализация на база данни за рискови зони, замърсени участъци и участъци, използвани за съхранението на опасни вещества.						
М 3.2.2.13	Превенция от замърсявания и повишаване на обществената култура по опазване на околната среда.						
Приоритет 3.3: Градското и селското развитие							
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3.1.: ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ГРАД СИЛИСТРА							
М 3.3.1.1	Рехабилитация на градската среда						
М 3.3.1.2	Регионален маркетинг						
М 3.3.1.3	Балансирано функционално развитие						
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3.2.: РАЗВИТИЕ НА СЕЛАТА В ОБЩИНА СИЛИСТРА							
М 3.3.2.1	Развитие и обновяване на урбанизираната средата в селата.						
М 3.3.2.2	Диверсифициране на икономиката в селата.						
П1.	Развитие на микропредприятия.	1 900	ПРСР ОПИК	Бизнес организации	не	2014-2020	Разнообразяване на икономиката в селата
М 3.3.2.3	Развитие на селското стопанство						
М 3.3.2.4	Обновяване и съживяване на селата - изграждане и поддържане на местната инфраструктура, предлагането на местни основни услуги и опазването на местното културно и природно наследство.						
М 3.3.2.5	Публично-частното партньорство за реализация на стратегии за местно развитие.						

Приоритет 3.4: Сътрудничество							
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4.1.: ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО							
М. 3.4.1.1	Подобряване на инфраструктурната свързаност						
М. 3.4.1.2	Развитие на съвместни инициативи в областта на културата, спорта, социалната и икономическата сфера						
М. 3.4.1.3	Съвместно управление на рисковете на околната среда						
М. 3.4.1.4	Реализиране на проекти в областта на туризма						
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4.2.: МЕЖДУРЕГИОНАЛНО И ТРАНСНАЦИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО							
М 3.4.2.1	Трансфер на опит и добри практики						
П1.	Изграждане на съвместни туристически продукт	500	Транснационална програма «Дунав» Програми по Европейско териториално сътрудничество 2014-2020	Общинска администрация НПО	Дунавска стратегия	2014	Популярност на района
М 3.4.2.2	Изграждане на мрежи и трансфер на технологии						
П1.	Работа в трансгранична мрежа	3	Частни средства	Бизнес организации	Дунавска стратегия	2014	Създадени бизнес контакти

<u>Забележка:</u> Всяка специфична цел е детайлизирана в мерки (М), които се конкретизират в определени проекти (П). В описаната таблица се представя информация за планирани проекти, които имат отношение към 2014 г. Мерките, към които няма посочени проекти в таблицата са или в процес на подготовка на такива или са в етап на изчакване на времето за тяхното изпълнение – например през 2017 г.

ПРИЛОЖЕНИЯ

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

ОБЩИНА СИЛИСТРА

2014-2020

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

"ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА"

Съдържание

Съдържание

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ 208

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ 211

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ 215

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА 220

1.1. ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА 220

1.1.1. ПОЗИЦИЯ СРЕД НАЦИОНАЛНОТО ПРОСТРАНСТВО 220

1.1.2. ТРАНСПОРТНИ ВРЪЗКИ 220

1.1.3. ПРИРОДНИ ДАДЕНОСТИ 224

1.2. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ И ФУНКЦИОНАЛНА СТРУКТУРА 229

1.2.1. ОСНОВНИ ТРАНСПОРТНИ И ПРИРОДНИ ОСИ 229

1.3. ИСТОРИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО 234

1.3.1. ИНТЕРПРЕТАЦИЯ 234

1.3.2. ПОДХОД 235

1.3.3. ЗНАЧИМОСТ 235

1.3.4. РАМКА 236

1.3.5. ПРЕДСТАВЯНЕ 237

1.3.6. ИЗВОДИ ОТ ОБЩАТА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА 241

1.3.7. ИДЕНТИФИЦИРАНИ ПРОБЛЕМИ 242

1.4. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА 243

1.4.1. МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ 243

1.4.2. ИКОНОМИЧЕСКА СТРУКТУРА 247

1.4.3. ИНВЕСТИЦИИ 264

1.4.4. ИНОВАЦИИ И ИКОНОМИКА НА ЗНАНИЕТО 265

1.4.5. ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА 267

1.5. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ 269

1.5.1. ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА И ТЕНДЕНЦИИ 269

1.5.2. ОБРАЗОВАТЕЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА 275

1.5.3. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ 278
1.5.4. СОЦИАЛНИ УСЛУГИ 282
1.5.5. ОБРАЗОВАНИЕ 290
1.5.6. СПОРТ И МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ 295
1.5.7. ТРУДОВ ПАЗАР И БЕЗРАБОТИЦА. ДОХОДИ 297
1.5.8. ИЗВОДИ 307
1.6. КУЛТУРЕН ЖИВОТ 310
1.6.1. ПОДХОД 310
1.6.2. КУЛТУРНА ИНФРАСТРУКТУРА 311
1.6.3. ИЗВОДИ ОТ ХАРАКТЕРИСТИКАТА НА КУЛТУРНИЯ ЖИВОТ В ОБЩИНА СИЛИСТРА 317
1.7. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА 318
1.7.1. ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА И ДОСТЪПНОСТ 318
1.7.2. ЕНЕРГИЙНА ИНФРАСТРУКТУРА И ВЕИ 329
1.7.3. КОМУНИКАЦИОННА ИНФРАСТРУКТУРА 334
1.7.4. ВОДОСНАБДИТЕЛНА И КАНАЛИЗАЦИОННА ИНФРАСТРУКТУРА 335
1.7.5. ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНФРАСТРУКТУРНОТО РАЗВИТИЕ И СВЪРЗАНОСТТА 336
1.8. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ 337
1.8.1. СЪСТОЯНИЕ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 337
1.8.2. СЪСТОЯНИЕ НА ФАКТОРИТЕ, ВЪЗДЕЙСТВАЩИ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА 396
1.8.3. ПРИРОДНИ РИСКОВЕ И ПРЕВЕНЦИЯ 403
1.8.4. ИЗВОДИ ЗА ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ И ЕКОЛОГИЧНИТЕ РИСКОВЕ 409
1.9. АНАЛИЗ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ СИЛИСТРА 413
1.10. ФИНАНСОВ АНАЛИЗ НА ОБЩИНА СИЛИСТРА ЗА ПЕРИОДА 2010 – 2012 417
1.11. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ В РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНА СИЛИСТРА /SWOT АНАЛИЗ/ ... 420

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

NGN	Next-generation network /Следващо поколение телекомуникационни мрежи/
NUTS	Nomenclature des unites territoriales statistiques [Номенклатура за статистически териториални единици]
SWOT	Силни и слаби страни, възможности и заплахи
АД	Акционерно дружество
АМ	Автомагистрала
АПИ	Агенция пътна инфраструктура
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Брутна добавена стойност
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГКПП	Гранично-контролен пропускателен пункт
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДДД	Държавно делегирана дейност
ДМА	Дълготрайни материални активи
ЕАД	Еднолично акционерно дружество
ЕК	Европейската комисия
ЕООД	Еднолично дружество с ограничена отговорност
ЕП	Европейски парламент
ЕС	Европейски съюз
ЕТК	Европейски транспортен коридор
ЖП	Железопътен транспорт
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗШОС	Законът за защита от шума в околната среда
ЗМ	Защитена местност
ЗОП	Закон за обществени поръчки
ЗРР	Закон за регионалното развитие

ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИКТ	Информационно комуникационни технологии
ИТ	Информационни технологии
ИПГВР	Интегриран план за градско възстановяване и развитие
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение
КАВ	Качеството на атмосферния въздух
КИД	Класификация на икономическите дейности
КИН	Културно историческо наследство
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОН	Министерството на образованието и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МСП	Малки и средни предприятия
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НИРД	Научно-изследователска и развойна дейност
НИНКН	Национален институт за недвижимо културно наследство
НКПР	Национална концепция за пространствено планиране
НПО	Неправителствена организация
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
НЦООЗ	Национален център за опазване на общественото здраве
НЦТР	Национален център за териториално развитие
ОЕТК	Общоевропейски транспортен коридор
ООД	Дружество с ограничена отговорност
ОП	Оперативна програма
ОПР	Общински план за развитие
ОПКБИ	Оперативна програма "Конкурентоспособност на българската икономика" 2007-2013

ОСР	Областна стратегия за развитие
ОУПО	Общ устройствен план на община
ПДК	Пределно допустими концентрации
ППЗРР	Правилник за прилагане на закона за регионалното развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ПЧИ	Преки чуждестранни инвестиции
ПЧП	Публично-частно партньорство
РИМ	Регионален исторически музей
РИО	Регионален инспекторат по образование
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
ТБО	Твърди битови отпадъци
ФПЧ	Фини прахови частици
ХВП	Хранително-вкусова промишленост
ЦДГ	Целодневна детска градина

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1.4.1.	Ключови показатели за България към 31 май 2013
Таблица 1.4.2.1.	Динамика на основните икономически показатели за общинската икономика
Таблица 1.4.2.2.	Структура на нефинансовите предприятия по икономически дейности в община Силистра (%)
Таблица 1.4.2.3.	Структура на произведената продукция от нефинансовите предприятия по икономически дейности в община Силистра (%)
Таблица 1.4.2.4.	Структура на нетните приходи от продажби на нефинансовите предприятия по икономически дейности в община Силистра (%)
Таблица 1.4.2.5.	Средства за подслон и места за настаняване категоризирани на територията на Община Силистра
Таблица 1.4.2.6.	Някои стопански субекти в община Силистра
Таблица 1.5.1.1.	Численост на населението по населени места към 31.12
Таблица 1.5.1.2.	Население по възраст и местоживеене в община Силистра резултати от преброяване 2011 г.
Таблица 1.5.1.3.	Основни демографски показатели в община Силистра
Таблица 1.5.1.4.	Структура на населението по местоживеене за 2012 г.

Таблица 1.5.3.1.	Разпределение на индивидуалните практики за първична медицинска помощ в община Силистра за 2010 г.
Таблица 1.5.4.1.	Предоставяни социални услуги в община Силистра през 2013
Таблица 1.5.4.2.	Предстоящо откриване, закриване и/или преструктуриране на социални услуги на територията на община Силистра
Таблица 1.5.4.3.	Потребности от социални услуги в община Силистра в новия програмен период 2014-2020
Таблица 1.5.7.1.	Структура на наетите по трудово и служебно отношение по икономически сектори в общината Силистра
Таблица 1.5.7.2.	Средна годишна работна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение по икономически дейности и форма на собственост в общината Силистра
Таблица 1.5.7.3.	Средногодишна работна заплата за периода 2009 – 2011 г.
Таблица 1.5.7.4.	Заети лица и коефициенти на заетост на населението на 15 и повече навършени години през 2010 година
Таблица 1.5.7.5.	Наети лица по трудово и служебно правоотношение в област Силистра и община Силистра /бр./
Таблица 1.6.2.1.	Списък на читалищата в община Силистра
Таблица 1.7.1.1.	Дължина на републиканската пътна мрежа на територията на община Силистра
Таблица 1.7.1.2.	Оценка за състоянието на пътната мрежа в Община Силистра

Таблица 1.7.1.3.1	Железопътни линии в СЦР към 31.12.2011 г.
Таблица 1.8.1.1.1.	Средно месечна и годишна температура на въздуха (данни, осреднени за периода 1971-2001)
Таблица 1.8.1.1.2.	Средномесечни и годишни валежи (мм)
Таблица 1.8.1.1.3.	Честота на вятъра по посоки (%)
Таблица 1.8.1.1.4.	Брой дни с мъгла
Таблица 1.8.1.2.1.	Средно-часови нива на азотен диоксид (2007 - 2010)
Таблица 1.8.1.2.2.	Средногодишни нива на азотен диоксид (2007 - 2010)
Таблица 1.8.1.2.3.	Средно-часови нива на серен диоксид (2007 - 2010)
Таблица 1.8.1.2.4.	Средно-денонощни нива на серен диоксид (2007 — 2010)
Таблица 1.8.1.2.5.	Фини прахови частици - ФПЧ10 (2007 - 2010)
Таблица 1.8.1.4.1.	Почвени разновидности
Таблица 1.8.1.4.2.	Разпределение на земеделската земя по категории
Таблица 1.8.1.4.3.	Степен на риска от водоплощна ерозия в района на община Силистра
Таблица 1.8.1.4.4.	Степен на риска от ветрова ерозия в района на община Силистра
Таблица 1.8.1.6.4.1.	Защитени територии в община Силистра

Таблица 1.8.2.2.1.	Нива на шум в пунктовете на РЗИ Силистра в периода 2008-2011
Таблица 1.9.1.	Оценки на административния капацитет на Общинска администрация Силистра.
Таблица 1.10.1.	Бюджет на Община Силистра за периода за периода 2010-2012 г. в хил. лв.
Таблица 1.10.2.	Оперативен бюджет на Община Силистра за периода 2010-2012 г. в хил. лв.
Таблица 1.10.3.	Капиталов бюджет на Община Силистра за периода за периода 2010-2012 г. в хил. лв.
Таблица 1.10.4.	Анализ на финансовите коефициенти на Община Силистра за периода 2010-2012 г.
Таблица 1.11.1.	SWOT анализ

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1.1.1	Позиция на община Силистра в националната пространствена схема
Фигура 1.1.3.1	Позиция на населените места от община Силистра в общинската пространствена схема
Фигура 1.1.3.2	Значение на община Силистра в модела на пространствена структура на Северен централен район.
Фигура 1.2.1.1	Транспортни оси на територията на община Силистра
Фигура 1.2.1.2	Транспортни оси на територията на община Силистра
Фигура 1.2.2.	Центрова система на населените места в община Силистра
Фигура 1.4.2.1.	Структура на стопанските субекти в община Силистра
Фигура 1.4.2.2.	Общ брой на заетите в община Силистра и размер на средната годишна работна заплата
Фигура 1.5.1.1.	Население на 65 и повече навършени години към 31.12.2011 г. по области
Фигура 1.5.1.2.	Етническа структура на населението в община Силистра
Фигура 1.5.2.1.	Образователна структура на населението в населените места в община Силистра към 2011 г.

Фигура 1.5.1.2.	Образователна структура на населението в община Силистра
Фигура 1.5.7.1	Нива на безработицата в общината за периода 2010 – 2013 година
Фигура 1.5.7.1.2	Икономически неактивни лица на 15 и повече навършени години в община Силистра към 01.02.2011 г.
Фигура 1.5.7.1.2	Тенденция при заетостта в община Силистра
Фигура 1.5.7.1.3	Наети лица по трудово и служебно правоотношение през първото шестмесечие на 2011 г. в областите от Северен централен район
Фигура 1.5.8.1.	Клъстеризация на общините според икономическия им статус
Фигура 1.7.1	Транспортна и комуникационна инфраструктура и обекти на територията на област Силистра
Фигура 1.7.1.1.	Транспортна инфраструктура в община Силистра
Фигура 1.7.1.2.	Състояние на общинската пътна мрежа
Фигура 1.7.1.2.1.	Пристанища за обществен транспорт с национално значение в СЦР
Фигура 1.8.1.1	Климатични области и райони
Фигура 1.8.1.2.1	Разположение на ДОАС системите в гр. Силистра
Фигура 1.8.1.2.2	Средно-денонощни концентрации на SO2 (серен диоксид), измерени през 2011 г. в пункт „Профсъюзи”

Фигура 1.8.1.2.3	Средно-денонощни концентрации на SO2 (серен диоксид), измерени през 2011 г. в пункт „Лесилмаш”
Фигура 1.8.1.2.4	Средно-годишни концентрации на азотен диоксид, измерени в ДОАС системите в гр. Русе и гр. Силистра през периода 2007-2011 г.
Фигура 1.8.1.2.5	Разположение на точковите източници на замърсяване на въздуха в района н гр. Силистра
Фигура 1.8.1.2.6	Брой месечни превишения на ПДК за ФПЧ10 (50 μg/m3) в ДОАС „Профсъюзи”- 2007-2011 г.
Фигура 1.8.1.2.7	Брой месечни превишения на ПДК за ФПЧ10 (50 μg/m3) в ДОАС „Лесилмаш”- 2007-2011 г.
Фигура 1.8.1.2.8	Дневни нива на ФПЧ10, измерени в пункт „Профсъюзи” в периода 01.01.2010-30.06.2013 г.
Фигура 1.8.1.2.9	Дневни нива на ФПЧ10, измерени в пункт „Лесилмаш” в периода 01.01.2010-31.12.2012 г.
Фигура 1.8.1.2.10	Пункт „Профсъюзи” - ход на средно-месечните концентрации на ФПЧ10 в периода 1.01.2010-30.06.2013г.
Фигура 1.8.1.2.11	Пункт „Леслимаш” - ход на средно-месечните концентрации на ФПЧ10 в периода 1.01.2010-31.12.2011г.
Фигура 1.8.1.2.12	Резултати от моделиране на приземните концентрации на ФПЧ10 в атмосферния въздух на Силистра на база данни за 2010 г.

Фигура 1.8.1.3.1.	Повърхностно водно тяло BG1DU000R001 (р. Дунав) – граници на водосбора в района на Силистра
Фигура 1.8.1.3.2	Повърхностно водно тяло BG1DJ100R008 (р. Хърсовска) граници на водосбора
Фигура 1.8.1.3.3	Разположение на водните обекти, категория „река” на територията на БДУВДР-Плевен
Фигура 1.8.1.3.4	Резултати от мониторинга на водите на р. Дунав в пункта при пристанище Силистра-2010-2011 г.
Фигура 1.8.1.3.5	Точкови източници на замърсяване на подземите води на територията на БДУВДР-Плевен
Фигура 1.8.1.5.1	Карта за сеизмично райониране на Република България за период 1000 години (ДВ бр. 13, 2012 г.)
Фигура 1.8.1.6.4.1	Карта на защитените територии в района на община Силистра
Фигура 1.8.1.6.5.1	Карта на защитените зони в района на община Силистра
Фигура 1.8.1.7.1	Райониране на зелените площи на територията на гр. Силистра
Фигура 1.8.2.3.1	Средногодишни стойности на радиационния гама фон в България, 2009-2011г., nGy/h
Фигура 1.8.3.1.1	Райони със значителен потенциален риск от наводнения на територията на БДУВДР-Плевен

Фигура 1.9.1.	Оценка на административния капацитет на Община Силистра по отделни компоненти
Фигура 1.9.2.	Оценка на административния капацитет на Община Силистра в отделните аспекти на административните ресурси
Карта 1.7.2.1	Ветроенергиен потенциал – средна скорост на вятъра
Карта 1.7.2.2	Абсолютна слънчева радиация и слънчев потенциал за производство на електроенергия, 2011 г.

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА

1.1. ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

1.1.1. ПОЗИЦИЯ СРЕД НАЦИОНАЛНОТО ПРОСТРАНСТВО

Фигура 1.1.1 Позиция на община Силистра в националната пространствена схема

Проследяването на **позицията** на община Силистра националното пространство разкрива нейната наднационална значимост като транспортен коридор в основни направления по посоките север-юг и изток-запад. Община Силистра принадлежи административно на едноименната област и Северен централен район за планиране[8], въпреки присъщото й източно разположение. Общината споделя граници с общините Ситово, Кайнарджа, Дулово и Алфатар, което е предпоставка за осъществяването на активно сътрудничество по между им. На север община Силистра граничи с Румъния и река Дунав, която бележи също границата с Румъния (Фиг. 1.1.1).

1.1.2. ТРАНСПОРТНИ ВРЪЗКИ

Пътна мрежа и обслужване

Основният обслужващ път е първокласният I-7 по направлението граница Румъния – Силистра – Дулово – Шумен – Ямбол – Елхово – граница Турция, който

[8] Съгласно Закона за регионално развитие, обн. ДВ, бр. 50 от 30 май 2008 г.

чрез ГКПП Лесово-Хамзъбейли формира международен транспортен коридор, провеждайки транзитните потоци между Турция и Румъния и страните от ОНД. Участъкът „Силистра-Шумен" от път I-7 осигурява връзка на Община Силистра с автомагистрала „Хемус", респективно със столицата и с град Варна. За осигуряване на транспортната свързаност и достъпност в СЦР и в областта значение има път II-21 по направлението „Силистра-Тутракан-Русе". Път II-71 „Силистра-Добрич-комплекс Албена" е важен за осигуряване на транспортната свързаност със Североизточния район за планиране. За осигуряване връзките на общинските центрове с областния център град Силистра съществена е ролята на третокласните пътища: Път III-218 „Силистра-Дулово"; Път III-235 „разкл. II-21- Главиница". Общинският път 7001 е с важно значение за осигуряване на транспортната достъпност до община Кайнарджа.

Воден транспорт

Чрез река Дунав (Общоевропейски транспортен коридор № 7), страната и в частност Община Силистра се явява външна граница на ЕС и връзка с централна Азия, Близкия Изток, Средния Изток, Далечния Изток и страните от Черноморския басейн. Реките Рейн, Майн и Дунав свързват Западна и Източна Европа по канала Рейн-Майн-Дунав, като по този начин дават отлични практически възможности за директни навигационни връзки между Черно море и Северно море и удобен воден достъп до много от европейските страни и техните индустриални центрове.

На територията на общината функционира пристанище за обществен транспорт с национално значение в Силистра и три пристанища с регионално значение: „Силистра – Поларис 8", „Силистра – Лесил" и първото частно пътническо пристанище на р. Дунав - „Ийст Пойнт" – Силистра.

Пристанищата в общината осигуряват връзките на сухоземната транспортна инфраструктура с р. Дунав с всички възможности, които предоставя интегрирането на сухоземния с воден транспорт.

Пристанище Силистра е разположено в най-северната част на града, предназначено за обществен транспорт с национално значение за обслужване на пътници и корабно бункеруване. Разполага с пътническа речна гара. Общата площ на пристанището е 16 320 м2. Има три корабни места с обща дължина 470 м и максимална дълбочина пред корабните места 2,6 м, два понтона за приемане на пътнически кораби

и има връзка с пътната мрежа на България. Понастоящем пътническият речен транспорт в град Силистра е ограничен. Поддържа се линия Силистра-Рени-Измаил, както и екскурзии с частния туристически кораб „Данубе".

В град Силистра е открито първото частно пътническо пристанище по р. Дунав – „Ийст Пойнт". Пристанището е с регионално значение, предназначено за обществен транспорт и обслужване на пътници, обработка на поща, снабдяване на корабите с вода, гориво, ел. енергия и комуникации. Общата площ е 1 690 м2, с едно корабно място с дължина 200 м и максимална дълбочина пред корабното място 2 м.

На километър 381 на река Дунав се намира пристанище „Силистра-Лесил", което е собственост на „Лесил"АД с основен акционер (94%) Министерството на транспорта. Пристанището разполага с добре развита транспортна инфраструктура – железопътни и шосейни подходи. Съществува възможност за водоснабдяване и захранване с ток от бряг на пристаналите съдове. Пристанището е оборудвано с необходимите специализирани съоръжения и транспортна техника за обслужване на кораби и вагони с насипи, палетизирани и контейнизирани товари. То е единственото в българския участък на р. Дунав, което е в състояние да обработва бункерови речни, речно-морски и морски кораби с товароподемност до 5 000 т.

Пристанище„Силистра-Поларис"е пристанище за обществен транспорт с регионално значение за обработка на генерални и насипни товари. Собственост е на „Поларис 8"ООД.

Презгранична инфраструктура

През ноември 2007 г. е открит фериботен терминал и нова **фериботна линия Силистра-Кълъраш**. Терминалът е разположен на площ от 65 189 м^{2}и е първата в България концесия на зелено за публична инфраструктура. Новият фериботен терминал Силистра-Кълъраш е основна транзитна точка за трафик от Турция през България за Североизточна Европа и от Украйна за южните Балкани.Със средства, осигурени по предприсъединителната програма ФАР-ТГС и национално съфинансиране е изграден ГКПП-Силистра и пътна връзка – път III клас с дължина 1,5 км за връзка с републиканската пътна мрежа.

На територията на общината, в района на град Силистра функционират два гранични контролно пропускателни пункта – в района на ферибота „Силистра-Калъраш" и един пътен.

Изключително значим за общината проект с наднационално значение е изграждането на **„Дунав мост III"** при **Силистра-Кълъраш** (Румъния).Съоръжението главно поради изключителната си значимост ще доведе до качествени и количествени изменения на транспортната схема в региона. След изграждане на мостовото съоръжение се планира пренасочване към него на основни транспортни потоци от вътрешността на страната, Турция и близкия Изток, които имат направление от/към Източна Румъния, Молдова, Украйна, Русия, Естония, Литва, Латвия, Беларус и др. Очаква се значително нарастване на интензивността на движението по основните артерии, свързващи гр. Силистра с вътрешността на страната, като път **I-7,II-71,II-73**, както и по редица пътища с местно значение. Ще се промени и структурата на транспортните потоци като преобладаващ тип МПС ще станат тежкотоварните автомобили, прицепите и полуприцепите. Това ще наложи нови изискванията към пътните конструкции относно пропускателна способност, носимоспособност и равност. Най-значително ще е, разбира се, натоварването на първокласния път I-7. Интензивности от порядъка на 15000-20000 транспортни единици (ЕЛА) за денонощие ще бъдат обичайни в участъка Силистра-Шумен. Това предполага изграждането в това направление на скоростен път с габарит Г-20.

Железопътен транспорт

ЖП клонът, обслужващ територията на област Силистра, е **„Самуил-Силистра"** (отклонение от IX главна линия Русе-Силистра), който осигурява транспортни връзки на областта със столицата и град Силистра.

Дължината на железопътната линия в областта е **70 км.** Гъстотата на ЖП мрежата е най-ниска в Северния централен регион– 24,59 км/1000 км^2.

Въздушен транспорт

В близост до с. Кайнарджа до път II-71 Силистра-Добрич е разположена **летателна площадка Кайнарджа.** Собствеността на площадката е частна.

Летище Силистра е от групата на малките летища в България. Предназначено е за вътрешни и международни полети за превоз на пътници и товари, както и за полети на селскостопанската авиация. Собствеността на летището е частна. Със заповед № РД 08.1181/6.XII.1999 г. на Министъра на транспорта летище Силистра е **закрито**. Към момента инфраструктурата е запазена и предназначението на терена не е променяно. Това е предпоставка за наличие и на този вид транспорт на територията на общината при наличие на политическа воля и запазени интереси на обществото и частния сектор.

1.1.3. ПРИРОДНИ ДАДЕНОСТИ

Общата площ на общината е 51589.1 ха, от които 38754.4 ха. са селскостопански територии, земеделска площ, 6827.3 ха са горски площи и 3622.6 ха – урбанизирани територии, 1809.0 ха водни течения и водни площи, 51.0 ха са съответно територии, които се използват като мини и за добив на кариерни материали и 524.8 ха от територията на общината е транспортна инфраструктура.

Община Силистра е втората община по големина на територията в областта след община Дулово. Общинската територия на Силистра съставлява почти 18% от територията на областта. Селищната мрежа включва 19 населени места, от които един град - център на общинатаи областта - гр. Силистра.

Релефът на Община Силистра е равнинен, с надморска височина до 200 м.. Тук е разположена и крайдунавската плодородна низина – Балтата, край с. Айдемир. В югозападната част на низината е разположено езерото Сребърна, подхранвано от няколко карстови извора. То е с дълбочина до 2,3 м. Обрасло е с растителност, сред която гнездят редки птици.

Климатът на Община Силистра е умерено континентален и попада в крайдунавската климатична подобласт. Характерно за този район е горещото лято, ранното настъпване на пролетта и силното застудяване през зимата. Преобладаващите ветрове имат югозападна посока.

През зимата силните ветрове понякога продължават по няколко денонощия и причиняват снегонавявания по пътищата, обледеняване на ел. проводниците, почти пълно отвяване на снежната покривка и измръзване на есенниците. Полезащитните пояси са недостатъчни.

Валежите в района са неравномерно разпределени и недостатъчни. Интензивни валежи се регистрират през пролетните и ранните летни месеци, докато през зимните валежите са незначителни. Средногодишното количество е 547 мм./кв.м., което е под средното за страната. Снежната покривка се задържа 50-60 дни с дебелина 16-30 см.

Води. Част от селищата на Община Силистра са разположени по поречието на река Дунав. Анализът на водите на реката показва, че са годни за къпане, спорт и туризъм и се числят към III-та категория.

В община Силистра няма залежи на **полезни изкопаеми**, които да са база за развитие на определен сектор от икономиката.

Преобладаващият вид **почви** на територията на Община Силистра са алувиално ливадни почви и ливадно черноземни почви, които са подходящи за отглеждане на зърнени култури, трайни насаждения и зеленчуци и постигане на високи средни добиви от тях. Наличието на дадености в общината за развитие на селско стопанство и в частност на земеделие предпоставя развитието и на свързана с него преработвателна промишленост и други спомагателни дейности. Ерозията застрашава почвите, намиращи се най-вече в дунавската територия на общината и до други водни източници.

Въпреки наличието на предпоставящи условия за развитието на селско стопанство в общината – наличие на земеделски терени, води, подходящ климат и почви, общината не бе в обхвата на Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 -2013 г., което постави редица проблеми пред сектора тук.

Общинската територия не е застрашена от подчертани **природни рискове.** Ерозията е едно от негативно влияещите фактори върху общината. В общината се регистрират два вида ерозия ровинна ерозия и ветрова.

Ерозията се проявява главно в плоскостно отнасяне на почвения слой и в ***ровинна*** ерозия. Ерозионните процеси в Дунавската равнина непрекъснато увеличават своя интензитет, като причиняват значителни вреди на инженерни съоръжения и селското стопанство. Общата площ на ерозиралите терени в областта възлиза на 33 814 дка.[9] Най-силно засегнат от ровинна ерозия е Дунавският бряг. Тя застрашава функционирането на изградени водовземни съоръжения в терасата на р. Дунав.

[9] Областен план за защита при бедствия, 2012.

Ровинната ерозия на суходолията при водообилни сезони е оформила стръмни до каньоновидни долинни системи.

Проявления има и ***ветровата*** ерозия, поради равниния и открит релеф и периодично силните ветрове. Създадени са полезащитни горски пояси с цел предотвратяване на ветровата ерозия и равномерно разпределение на снежната покривка в междуклетъчните пространства. По този начин те изпълняват и влагозадържащи функции. По-значителни свлачища се наблюдават покрай брега на р. Дунав, най-голямо в общината е във вилната зона на гр. Силистра.

Обобщена териториална структура

Разнообразните дадености и съвместното им действие са създали специфично съчетание от природни, исторически и транспортни локации, които придават уникален облик на общината. Най-гъсто застроените урбанизирани територии в общината, представени от град Силистра и прилежащите й структури. Градът концентрира основните икономически и социални дейности в общината и събира всички значими транспортни връзки. Към общинският център се присъединяват и общо 18 села, повечето от които са с население под 1 000 души и разположение южно от град Силистра (с изключение на с. Ветрен), обусловено от копитото на река Дунав. Общият поглед върху териториалната структура на общината разкрива няколко основни закономерности - преплитането земеделски територии и съответстващите им дейности, както и доминиращата роля на общинския център за пълноценното функциониране на цялата община. Защитените територии в общината са основно по поречието на река Дунав.

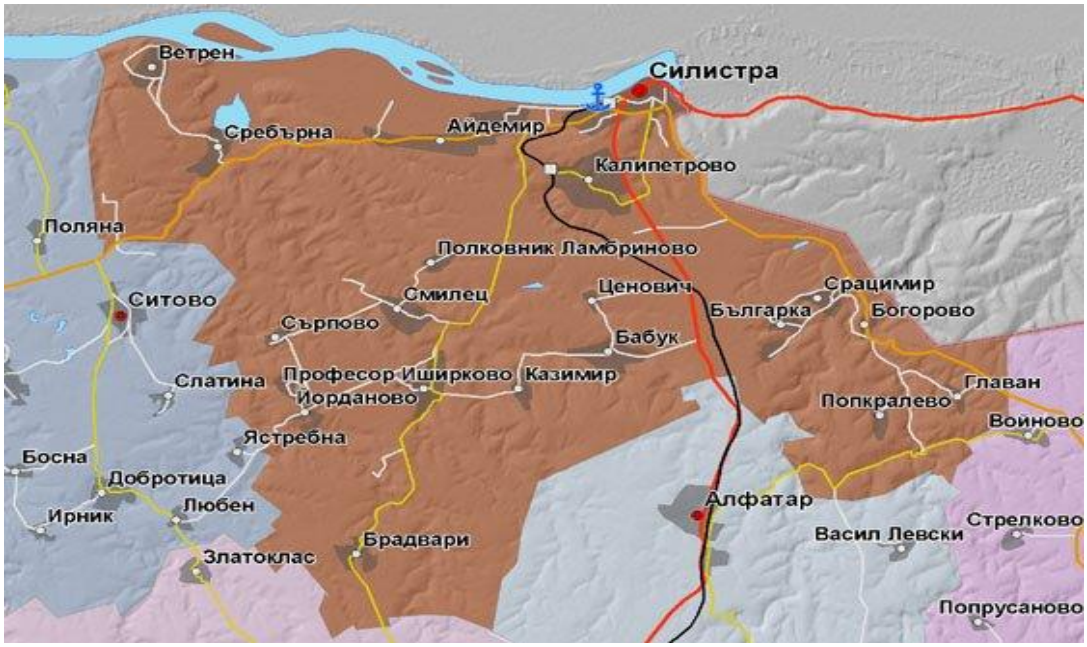

Фигура 1.1.3.1 Позиция на населените места от община Силистра в общинската пространствена схема

Икономическа структура

Община Силистра се отличава с исторически формирало се разнообразие на икономическата си структура и функция на промишлен център. Икономически активните субекти са концентрирани в рамките на град Силистра. В останалите населени места в общината няма отличими икономически субекти, които да осигуряват заетост на местното население.

Отрасловите сектори с реални пазарни позиции са представени от предприятия и фирми на преработващата промишленост,търговия и ремонт, строителство, хотели и обществено хранене, транспорт и съобщения, селското стопанство, операции с имущество и бизнес услуги.

Земеделието е традиционна и значима дейност, свързана с отглеждането на зърнени култури, овощни насаждения (най-вече кайсии) и лозови масиви.

Животновъдството традиционно е ориентирано към свиневъдство, говедовъдство, овцевъдство и птицевъдство. Данните за селското стопанство в общината не дават основание за ясно формиране на общински профил в този сектор.

Национално и регионално значение

Значението на община Силистра е отражение на ролята на нейния общински център. Град Силистра е с национално значение, което се потвърждава от постановките на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2020 и последващата я Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025. Двата документа са основен инструмент за управлението на националното пространство на България. Техен акцент е йерархичната система от градове, в която Силистра е дефинирана като един от средните градове. Планира се Силистра да изиграе ролята на двигател на регионалното развитие, и да окаже благотворно влияние на околната изостанала селска територия и по този начин ще компенсира отсъствието на големи градове.

Мерките, които следва да подкрепят развитието на град Силистра включват:изграждане на съвременна икономическа база на основата на конкурентоспособен индустриален сектор; стимулиране на предприемачеството; развитие и модернизиране на инфраструктурата; създаване на устойчиви работни места; технологично развитие; изграждане на бизнес паркове; създаване и развитие на центрове за иновации и нови производствени зони, използване на специфичните местни потенциали.

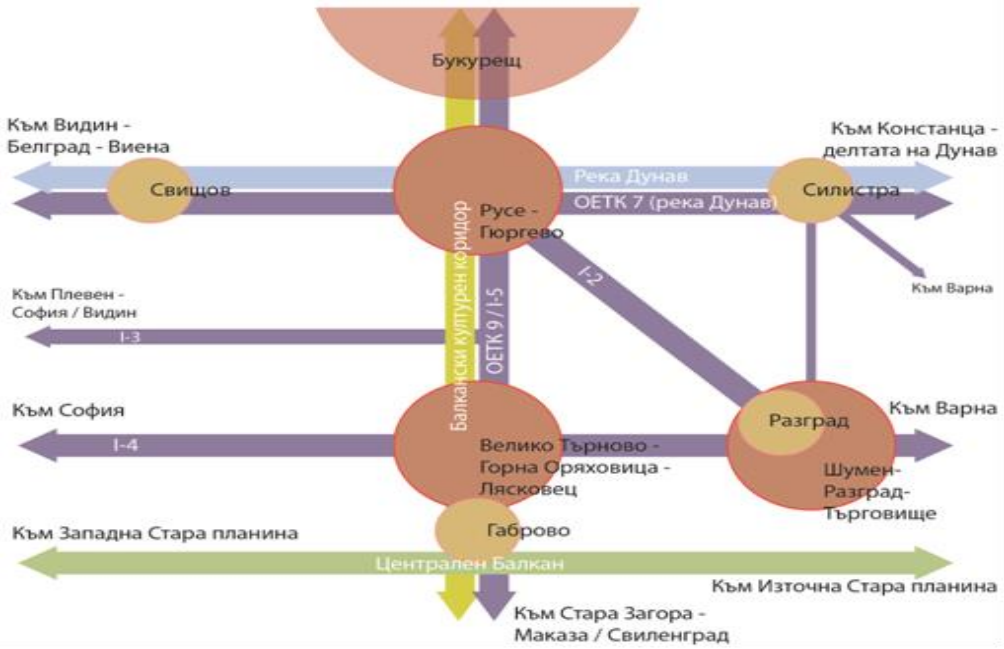

Фигура 1.1.3.2 Значение на община Силистра в модела на пространствена структура на Северен централен район.

1.2. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ И ФУНКЦИОНАЛНА СТРУКТУРА

Предложената географска характеристика подсказва основните закономерности в пространственото развитие и получилата се функционална структура на община Силистра. Подхода към представянето на логиката в пространственото развитие се основава на единството на два основни елемента - оси и концентрации.

Осите пресъздават основните направления на развитие, движение и динамика и позволяват да се разбере по какъв начин е подредена и изградена пространствената ситуация в общината. Осите са следствие на исторически процеси, а природните компоненти също могат да бъдат интерпретирани като обособени оси.

Концентрациите представляват местата с висока гъстота на урбанистични дейности и изграденост на сгради и съоръжения. Концентрации са отделните селища, но и разграничимите комплексни концентрации на групи от селища. Метод за тяхното откроряване е търсенето на селата, активно свързани помежду си с елементи на транспортната инфраструктура, заедно с вече посочените оси, обединяващи и разделящи отделните селища. Пространствената цялост се обезпечава от едновременното усъвършенстване и поддръжка на концентрациите, и на осите - връзките между тях.

1.2.1. ОСНОВНИ ТРАНСПОРТНИ И ПРИРОДНИ ОСИ

През територията на община Силистра не преминават сухоземни Трансевропейски транспортни коридори. Единствено ТЕТК № 7 /р. Дунав/ минава по северната граница на общината и страната. Автомагистрали и/или скоростни пътища на територията на общината все още липсват. Областта се обслужва от един път с национално значение - първокласния път I-7 граница Румъния/ГКПП “Силистра” – Дулово – Шумен – Ямбол – Елхово – ГКПП “Лесово”/граница Турция, който формира международен транспортен коридор, успоредно на Трансевропейския транспортен коридор ТЕТК № 9 /Русе-Кърджали/, провеждайки транзитните потоци между Турция и Румъния и страните от ОНД.

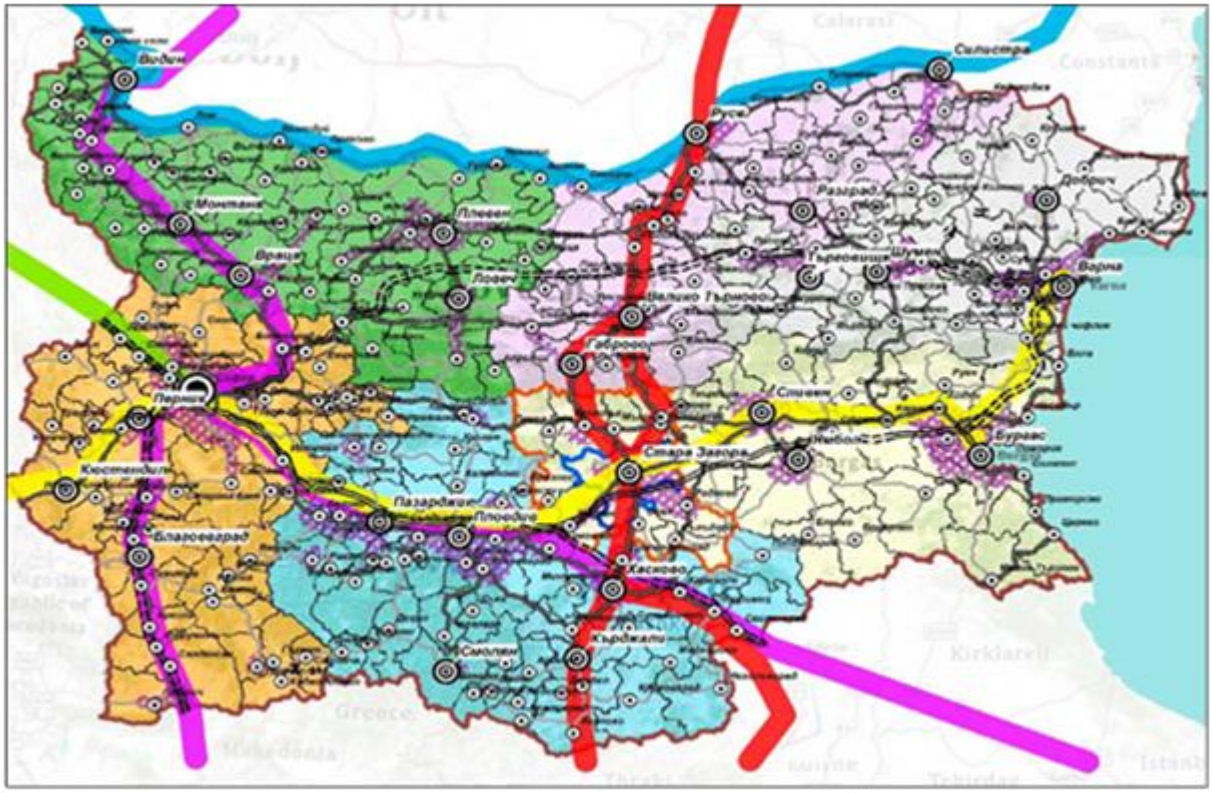

Фигура 1.2.1.1 Транспортни оси с национално и наднационално значение

Въпреки наличните позитивни предпоставки за интермодалност на транспортните средства на територията на община Силистра, все още не е изградена необходимата инфраструктура за превръщане на общината в транспортен център с наднационално значение.

Вътрешнорегионалните комуникации се осъществяват от регионалната пътна мрежа, като основна роля имат пътищата от втори клас:

- път II-21 Русе – Тутракан – Силистра - втората по значимост транспортна ос в областта, обслужва всичките крайбрежни общини и свързва центровете Силистра и Тутракан с регионалния център Русе;
- път II-71 Силистра – Добрич - осигурява пряка връзка на областта с Черноморското крайбрежие и обслужва общините от източната част на областта.

Планираното изграждане в рамките на новия програмен период на Дунав мост между „Силистра - Кълъраш", който да дава възможност за комбиниране на трансграничен пътен и ж.п. транспорт ще създаде възможност за икономическо

съживяване и развитие на територията чрез подобряване на бизнес климата и осигуряване на заетост.

Реализацията на този мащабен инфраструктурен проект с наднационално значение ще улесни транзитните потоци и ще стимулира процесите на транспортно и икономическо сътрудничество между България, Румъния, Молдова, Украйна, Русия и Скандинавието, усвоявайки потенциала на транспортните им системи.

Фигура 1.2.1.2 Транспортни оси на територията на община Силистра[10]

Въпреки ключова локация и възможността за оптимизиране на свързващи транспортни маршрути към бившите социалистически републики и Скандинавието липсата на презгранична инфраструктура не дава възможност на община Силистра за създаване на конкурентни предимства, които да влияят върху облика и цялостното развитие на общината.

[10] Областна стратегия за развитие на област Силистра 2014 – 2020, Силистра, 2013, с.68.

1.2.2. ФУНКЦИОНАЛНА СТРУКТУРА НА ОБЩИНА СИЛИСТРА

Съобразно постановките на Закона за административно-териториалното устройство на Република България, цялостната общинска структура се състои от едно или повече съседни места, заедно с прилежащите им територии. Задължително нормативно изискване към създаването и функционирането на общините е наличието на утвърден и обединяващ общински център, концентриращ главните обслужващите дейности за цялата община. Община Силистра напълно съответства на нормативната дефиниция, като е съставена от изразен общински център - град Силистра и съпътстващите го общо 18 села.

Проблемите на Силистренска община се свързват с: намаляващо население, дължащо се на отрицателния механичен и естествен прираст; висока безработица, липса на инвестиции и висококвалифициран персонал и други. Тяхното зараждане е неотменно свързано с политическите, а оттам и икономическите промени, настъпили по време на прехода към пазарна икономика. От своя страна териториалното деление на България има за цел по-ефективно управление на отделните единици.

Територията на общината се разгръща на 516 кв. км. изпълнени с културно-исторически ценности и традиции. Плодородието на силистренския регион и благоприятното присъствие на р. Дунав са основните фактори за възникването на поселища още в древността. Днес в рамките на общината са включени 19 населени места – 1 град и 18 села, като най-близо да общинския център – гр. Силистра са село Айдемир и Калипетрово. В различни времена те са били или квартали на града, или самостоятелно обособени села, както и понастоящем.

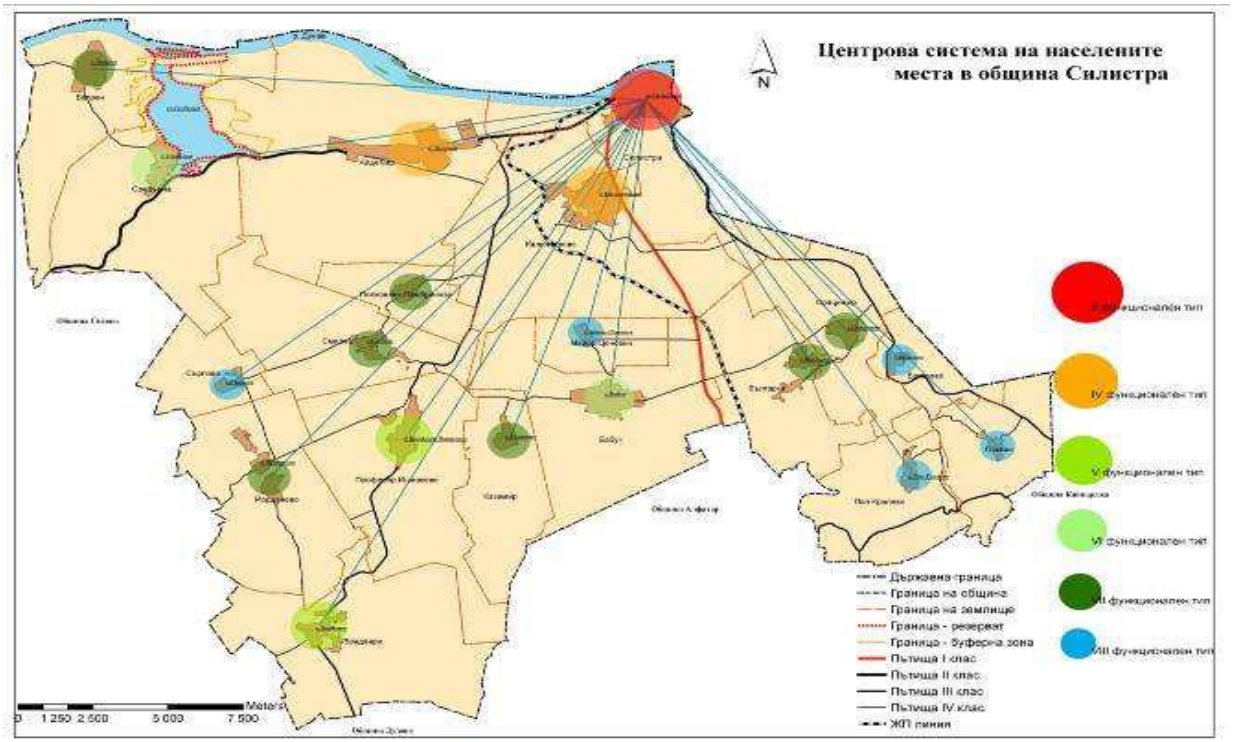

Фигура 1.2.2. Центрова система на населените места в община Силистра

Източник: ИПГВР

Останалите села са "навързани" по изходящите от общинския център пътища, които формират радиалната комуникационна структура. Град Силистра е от категорията на средните градове и е от втори функционален тип. Останалите населени места, според функционалната им принадлежност, се отнасят както следва:

- IV функционален тип: с.Айдемир, с.Калипетрово
- V функционален тип: с.Брадвари, с.Проф.Иширково
- VI функционален тип: с.Бабук, с.Сребърна
- VII функционален тип: с.Българка, с.Ветрен, с.Йорданово, с.Казимир, с.полк.Ламбриново, с.Смилец, с.Срацимир.
- VII функционален тип: с.Богорово, с.Главан, с.Попкралево, с.Сърпово, с.Ценович.

Населените места и други урбанизирани територии са с обща площ 36 226 дка, което представлява 7,0% от общата площ на общината. Най-висока степен на

урбанизация спрямо землището си имат Силистра (0,3дка/ч) и Айдемир (5,9дка/ч), а най- ниска – Сърпово (98,8дка/ч) и Майор Ценович (117,0дка/ч).

Гъстотата на мрежата от населени места е по-висока от средната за страната (4,8), което показва една завишена степен на урбанизираност. Населението е неравномерно разпределено в рамките на общинската територия. Данните показват, че голяма част от населените места са с критична демографска маса. С най-силно влошена възрастова структура са: Богорово, Главан, Казимир, Полк.Ламбриново, Попкралево, Сърпово и Майор Ценович.

Като цяло селищната мрежа е добре развита в община Силистра, като град Силистра, освен като административен център на общината и областта, поема функции и разпростира своето влияние върху съседните малки общини. Оформени са два вторични опорни центъра – Айдемир и Калипетрово, които заедно със Силистра на практика създават агломерация от малък тип. По степен на урбанизация на територията, общината е с показатели, близки и над средните за страната. - След изграждането на граничния мост ще бъдат урбанизирани територии между Силистра и Айдемир – за реализиране на необходимите производствено-складови и обслужващи дейности.

1.3. ИСТОРИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

1.3.1. ИНТЕРПРЕТАЦИЯ

На историята на община Силистра принадлежат някои от най-забележителните й черти, определящи нейната съвременна значимост и идентичност. Община Силистра, възприемана като съчетание на едноименния град, прилежащите му села и установените връзки между тях, е закономерно следствие на историческото развитие и преплитане на различните му епохи.

Всяка епоха е сътворила определени материални и нематериални следи, пространствени структури и културни модели, източник на вдъхновение и познание за днешния ден. През последните десетилетия следите на историята и тяхната пълноценна изява се припознават и като фактор за икономическо и социално развитие. Подобна представа превръща съхраняването и разумната съвременна интерпретация в основно предизвикателство пред стратегическите документи в България, включително и настоящия Общински план за развитие на община Силистра.

Посоченото предизвикателство се подсилва и от впечатляващата хилядолетна история на община Силистра, разгърната върху времето.

1.3.2. ПОДХОД

Подходът към историята на община Силистра се основава на разбирането за миналото като съчетание на трайно и нетрайно във времето. Търсенията са към съхраняване на историческите следи тяхното проследяване и представяне във времето.

С цел некоректни интерпретации и важно да се уточни, че КИН трябва да се съхрани там където има негови отпечатъци. Законът за културното наследство визира съдържанието на понятието, именно „културното наследство обхваща материалното и нематериалното движимо и недвижимо наследство като съвкупност на културни ценности, които са носители на историческа памет, национална идентичност и имат научна или културна стойност". Необходимо е и разбиране, че наследството излиза извън рамката на нормативно дефинираните културни ценности, тоест обектите, поставени под юридическа защита. Подобен подход осигурява възприемане на наследството в неговата цялост, като съвкупност на всички трайни исторически следи.

1.3.3. ЗНАЧИМОСТ

Подобно отношение към историята, показва, че културното наследство е фундаментален елемент от цялостната историческа характеристика на община Силистра. И трайните и нетрайните елементи разказват за закономерностите в развитието в рамките на общината и разкриват традиционните оси на развитие, основните селищни концентрации, характерните аграрни и рекреационни територии, присъщите за общината икономически дейности. Историческата характеристика на общината и анализирането на културното наследство, като част от структурата на общинския план, позволяват да се формират изводи за общината, които могат да се използват като направляващи идеи при разработването на стратегическата част.

Културното наследство създава идентичността на мястото. Историческите следи придават специфичните черти от образа на мястото и позволяват то да бъде разграничено от другите – мястото придобива уникалност и идентичен облик.

Особено актуална е темата за икономическата значимост на културното наследство, разглеждано като предпоставка за развитието на туристическия сектор

сфера и прилежащите му обслужващи функции. Привлекателността на културните ценности, в съчетание с адекватно планирана и изградена прилежаща среда, създава туристически продукт с високо качество. Развитието на необходимите инфраструктури следва да не застрашава културните ценности, а да обезпечава тяхната пълноценна изява и представяне. Адекватната маркетингова и комуникационна политика осигурява туристопоток, който допринася за изграждането на имидж на общината като туристическа дестинация и дава принос в развитието на местната икономика.

1.3.4. РАМКА

В разработката са отчетени утвърдените институции и документи, иницииращи и регламентиращи дейностите по опазването на културното наследство, и очертаващи рамката за подхода към него в общинския план. Разработването на стратегията на ОПР съответства на:

- Закона за културното наследство. Законодателната рамка е основен инструмент за опазване на културното наследство в България. Законът установява формите на юридическа защита, видовете устройствени схеми и планове на защитени територии за опазване на културното наследство, необходимите действия за физическа защита.
- Философията на ЮНЕСКО, организирана около опазване на материалното и нематериалното наследство по света, при равнопоставено отношение към различните култури.
- Дейността на Международния комитет за паметници на културата и забележителни места /ИКОМОС/, призвана да разпространява общи принципи и методи за опазването на археологическите и архитектурни ценности, осигуряващи съхраняване на автентичността им. Принципите и методите на организацията се основават на Международната харта за консервация и реставрация на паметниците и забележителните места – Венецианската харта.
- Концепцията за Културните коридори на югоизточна Европа, формално признати и от Съвета на Европа, като част от мрежата на Културните маршрути на континента.

Културните коридори следват традиционни пътища, свързващи отделни

исторически места и осигуряващи движение, контакт и обмен между тях. Съвременната концепция е предизвикана от желанието за съвместно действие на актьори от различни пространствени равнища за създаването на единна *„мрежа от културно-туристически продукти*". През община Силистра преминава Транс-Балканския културен коридор, характеризиращ се с уникално съчетание на културни пластове от история от – античността, средновековието, възрожденската епоха, възстановяването на българската държава след 1878 г.

1.3.5. ПРЕДСТАВЯНЕ

Силистра е град с древно културно – историческо наследство, през който в продължение на две хиляди години минават десетки народи и цивилизации. Те оставят видими, често емблематични следи от своето присъствие. **През тези две хиляди години** в града е натрупано богато културно – историческо наследство. При това през различните исторически епохи, като изключим последния век, градът е водещият административен, военен, културен и духовен център на Добруджа.

При археологически и исторически проучвания през последните десетилетия са изнесени на показ знакови паметници от различни цивилизации и епохи. През 1971 година с акт на Министерския съвет голяма част на Силистра е обособена като "Национален архитектурно – исторически резерват Дуросторум – Дръстър – Силистра".

Резерватът обхваща повече от 2/3 от съвременния град Силистра. Античният Дуросторум и средновековният Дръстър са били със световно значение и днес резерватът съдържа уникални реставрирани паметници от римската и средновековната българска епоха. В резервата са включени всички археологически разкопки в града, като най- голям интерес предизвикват тези в Дунавския парк. Там е открита патриаршеската базилика на патриарх Дамян (втората по големина базилика в страната - първата патриаршеска църква в българската държава), както и част от колона на хан Омуртаг, което според изследователите доказва, че все още неоткритият "преславен дом на Дунава", построен от него се намира именно в Силистра.

Южна крепостна стена с южна порта на Дуросторум-Дръстър обхваща 110 м. трасе на южната крепостна стена от VI-XV в. с порта, 3 петоъгълни и 3 триъгълни кули в центъра на гр. Силистра. Оригинална субстанция, запазена на височина до 3,3 м. Около 22 м от западното трасе е консервирано и реставрирано през 1992 г. Останалата

част от трасето с 5 кули, както и портата, разкрити 2009-2011 г., са без консервация и реставрация. Тухленият градеж е ерозирал на места, а при западната петоъгълна кула има процес на разпадане и на каменния градеж. Има проект за консервация, реставрация и социализиране, одобрен от НИНКН през 2011 г., но неизпълнен. Паметникът е в аварийно състояние. Изкопът е в центъра на града и застрашава основите на Художествената галерия – недвижима културна ценност с местно значение от края на XIX в. Видима загуба на автентичен вид има при южната порта и върховете на двете петоъгълни и едната триъгълна кули.

Национален археологически резерват „Античен и средновековен град Дуросторум-Дръстър" и Патриаршеска катедрална църква и патриаршески дворец от X в.

Катедралният храм и резиденцията западно от него са проучени между 1970 и 2009 г. Извършена е частична консервация. Има проект за пълна консервация, реставрация и социализиране, одобрен от НИНКН през 2009 г., но не е реализиран. Сериозни нарушения, следствия на природно въздействие, има в интериора и предапсидното пространство, подовото покритие, както и при гробните камери. Източният сектор на партирашеската резиденция не е консервиран и зидовете се обрушват. Има паднали камъни от оригиналния градеж в западния сектор на резиденцията. Паметникът не е напълно адаптиран в градска среда. Видима загуба на автентичен вид има единствено в източния сектор на резиденцията и интериора й.

Епископският дворец от края на IV-VI в.

Недалеч от центъра (форума) на античния Дероторум през II в. е построена голяма градска вила - villa urbana, обитавата от заможна римска аристократична фамилия. През III-IV в. е разширявана и достроявана . При готските нашествия в края на III или в средата на IV в. вилата, както и Дуросторум са разрушени и опожарени.

С възстановяването на града към края на IV в. върху руините и е издигната внушителна масивна обществена сграда 17 Х 20 м. с официална зала, допълнена с апсида и странични помещения (период 4-6). Планът на тази обществена постройка следва архитектурните и строителни принципи на резиденциите на градските управители и епископи от IV-VI в. На 70 м западно от е проучена голяма епископска базилика от IV-VI в. Затова се редполага , че това е дворецът на Доростолските епископи. Западно от резиденцията е разкрита неголяма частна баня от същия период.

Първият епископ на раннохристиянския Дуросторум-Силистра е Авксентий - Меркуриян. Той оглавява катедрата в Дуросторум около 383 г., след което се отправя в Медаоланум – Милано и става епископ на големия италиански град в края на IV в. През V-VI в. тук резидират неговите наследници – епископите Яков, Монофилос, Йоан и Дулцисимус.

Римската гробница в Силистра /Дуросторум/ е най – представителният и напълно съхранен късноримски паметник от Дуросторум е гробницата със стенописите от средата на IV век. Тя се смята за емблематично творение на късноантичната цивилизация. Сътворена на границата на две цивилизации и два културни модела.

Локалацията й дава възможност за развитие на алтернативни форми на туризъм, базирани на легионерските лагери и битки и възстановка на римски традици. Организирането на римски фестивали и празници и тяхното популяризиране дава възможност за привличне на любители на историческия туризъм и по-конкретно на потомци и изследователи на римската империя.

Археологическият музей в Силистра се помещава в сграда, построена в периода 1923-1924, като клон на Румънската национална банка в града. От 1990 г. тук са изложени археологическите експозиции на Исторически музей - Силистра. Експозициите заемат площ от 400 кв.м. и включват предмети от праисторическата, античната и средновековната епоха. Сред най-ценните експонати са римски каменен слънчев часовник (най-големият, откриван досега по българските земи), златен пръстен от III век, колона с името на хан Омуртаг, печати на български и византийски владетели, златни накити от времето на крепостта Дръстър и др.

Етнографският музей в Силистра е открит през 1967 година. Той се помещава в постройка датираща от средата на XIX век - бивша сграда на турската полиция. Изложбената част е разположена на площ от 300 кв.м. в 10 стаи. Тя се състои от артефакти от бита и културата на хората от Добруджанския край и Силистра от средата на XIX век до началото на XX век.

Крепост „Меджид Табия” от началото на XIX в. между с. Калипетрово и гр. Силистра

През 1847 г. е посетена от султан Абдул Меджид, проявил интерес към нея и по този повод тя е наречена на негово име - Меджиди табия. Крепостната стена има формата на шестоъгълник и достига на височина до 8 м. Непосредствено до нея има

ров, служил едновременно за препятствие и маскировка. Крепостта е била завършена по времето на областния управител Саид паша в навечерието на Кримската война. Крепостта участва в Кримската война, която започва през 1853 г. в Силистра. Развитието на туристическите маршрути с посещения на този уникален паметник на културата е още една възможност за привличане на посетители и развитие на културно-историческия туризъм на територията на община Силистра.

Природо-биосферен резерват Сребърна с Природо-научен музей „Сребърна“ е поддържан биосферен резерват разположен край село Сребърна, на 16 километра западно от Силистра и на 2 километра южно от Дунав. Той обхваща езерото Сребърна и неговите околности. Намира се на главното миграционно трасе на прелетните птици между Европа и Африка, наречено "Via Pontica". Местността е обявена за резерват през 1948 г. и има охраняема площ от около 600 хектара, както и буферна зона от около 540 хектара. Сребърна е сладководно езеро, което е разположено край река Дунав. Дълбочината му варира от 1 до 3 метра, а площта му е 2 - 2,5 км². Често се заблатява.

Статут - През 1948 г. Сребърна е обявен за поддържан резерват. През 1975 г. Сребърна е включена в Рамсарската конвенция за опазване на влажните зони с международно значение. През 1977 е обявен за биосферен резерват от списъка на ЮНЕСКО. През 1983 г. влиза в списъка на паметниците на световното културно наследство и природните забележителности на ЮНЕСКО. Резерватът поддържа 22 редки, уязвими или застрашени вида животни и растения съгласно Европейския червен списък на глобално застрашените животни и растения и 149 вида съгласно Червената книга на България.

Музей - Природо-научният музей при биосферен резерват "Сребърна" притежава експозиция от препарирани обитатели на резервата. От музея могат да се наблюдават птиците в резервата. Поставена е видеокамера в сърцето на блатото, където гнездят пеликаните, и чрез видеовръзка картината и звуците се предават на екран в музея. Около резервата е направена екопътека, като на известно разстояние по нея са построени беседки за отмора и наблюдателни площадки, откъдето могат да се наблюдават птиците.Сребърна е сред Стоте национални туристически обекта на Български туристически съюз и има печат.

Дунавската градина е създадена преди повече 140 години. За първи път за нея

съобщава вестник „Турция” през 1870г. Тя е любимо място за разходки на силистренци. Паркът е изкуствено създаден, засадени са различни по вид иглолистни и широколистни дървета и храсти, някои от които са защитени видове. В централната част на парка се намират откритите разкопки от късноантична и средновековна Силистра.

Художествена галерия – Силистра – Галерията е открита на 3-ти март 1972 г. и се помещава в най-представителната сграда на областния център, строена в края на XIX век за новооткриващото се Педагогическо училище. Самата събирателна дейност започва няколко години преди откриването на галерията. Във фондохранилището на Силистренската галерия съхранява над 1500 художествени творби.

Представените обекти имат за цел да демонстрират богата история на община Силистра и възможностите за създаване на уникален облик на общината и формирането й като дестинация за културен и исторически туризъм.

1.3.6. ИЗВОДИ ОТ ОБЩАТА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА

Изводите от предложената обща характеристика на общината представляват оценка и синтез на проучените характеристики и интерпретирането им като потенциал за развитие или ограничаващ проблем.

Идентифицирани потенциали са свързани с ключово географско положение, плановете за изграждане на Дунав мост, както и от наличие на различни видове транспорт и възможности за комбинирането им. Подобна локация неминуемо предоставя необходимите предпоставки за динамично развитие на транспортни и логистични дейности.

Благоприятните и разнообразни релефни форми и почви, обуславящи преплитането на плодородни площи – основа за съвместно развитие на земеделие и туризъм.

Общината се отличава с добро пространствено развитие и функционална структура - отчетлива пространствена подредба, показваща утвърдените оси и фрагменти за развитие, подсказващи подходящите насоки за бъдещо усъвършенстване. Ясно разграничими са селищни концентрации, притежаващи потенциал за съвместно разработване и реализация на проекти, заедно с общо ползване на ключови инфраструктурни обекти.

Уникално културно-историческо наследство. В рамките на община Силистра се наблюдава впечатляващо преплитане между различни исторически епохи и тяхното наследство. Могат да бъдат откроени Праисторията, Античността, Средновековието и съпътстващото го противопоставяне на българската държава и Източната римска империя, времето на османския град и възраждането на българските знание и дух през XIX век, както и Освобождението на България и последващите съзидателни десетилетия от края на XIX и началото на XX век, преди да се премине към социалистическия период след 1945 г.

Съчетанието на следи от различните епохи изразява древността и трайността във времето на град Силистра и прилежащото му обкръжение и е основание за продължаващо развитие. По подобен начин се формира идентичността на община Силистра и нейната разграничимост – значимост сред останалите български общини.

Проследяването на историческото развитие позволява да се посочат традиционните, утвърдените и подходящи за развитие дейности в общината, включително ролята на исторически транспортен и производствен център, обработвани плодородни земи от древността – източник на идеи за съвременното развитие.

Преплитането на епохите е завещало множество културни ценности, включително археологически обекти, места, свързани със забележителни исторически събития и личности, архитектурно-строителни обекти. Културните ценности формират характерния облик на градската среда. Безспорното разнообразие на културните ценности и исторически теми на общината, концентрирани в град Силистра, но и допълнени от селата в общината са потенциал за развитие на туристически дейности.

1.3.7. ИДЕНТИФИЦИРАНИ ПРОБЛЕМИ

Съществен проблем са липсващите или недоизградени елементи на транспортната система, възпрепятстващи активните контакти и обмен между община Силистра й съседната румънска община.

Подобен недостатък компрометира успешното разгръщане на сферата на транспорта, съпътстван от развиващи се логистични и производствени дейности. Малкият брой на населението на общинските села и липсата на адекватни обслужващи дейности застрашава бъдещето им съществуване или роля в управлението и развитието

на общината.

По отношение на културно наследство основните проблеми са свързани с недостига на финансови ресурси за проучването на културното наследство, откриването на нови исторически обекти и поставянето им под юридическа защита. Недостатъчни са инициативите за физическото съхраняване на обекти, провеждането на консервационни и реставрационни мероприятия. Липсва и разнообразие на проектите за социализация и съвременна изява на културните ценности, включително чрез обвързването им с изкуствата. Актуален е проблема за информационното представяне и популяризиране на културното наследство на областта, включително и чрез приложението на съвременните технологии. Липсват инициативи за единното представяне на различните културни ценности от община Силистра и обвързването им в цялостна система от обекти. Липсват инициативи за регионален маркетинг и популяризиране на дестинацията.

1.4. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

1.4.1. МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

Община Силистра има относително добри макроикономически показатели през периода 2009-2011 г., въпреки спада от 5.7 % в общия обем произведена продукция в областната икономика за периода 2009 – 2011 г. и намаляващия обем на ДМА спрямо общинските в относителен дял 1.1 % за същия период.

Произведената продукция в община Силистра през 2011 г. представлява 60.1% от общата произведена продукция в областта, което показва, че общинската икономика има водеща роля в регионален разрез, въпреки, че за периода 2009 – 2011 г. тенденцията е към спад в дела й.

Като цяло регионът изостава в икономическо отношение. Размерът на инвестициите и иновациите е несъществен. Недостатъчно добре развитата икономика като цяло не търпи съществено влиянието на икономическата криза. Произведената продукция на преработващата промишленост е тази, която в най-голяма степен е намалила своя относителен дял – с 14% за периода 2009 – 2011г. При нея са и най-драстичните спадове в нетните приходи от продажби с над 8% за същия период.

Другите отрасли показват относително стабилни стойности, като колебанията са

по-скоро несъществени. Няма драстични спадове в производствата на останалите сектори от общинската икономика.

Средната годишна работна заплата за периода 2009 – 2011 г. запазва устойчива тенденция към плавно повишение за всички икономически дейности с изключение на финансовите и застрахователните услуги.

Ръст се регистрира в сектор строителство, като това най-вероятно се дължи на реализацията на множество проекти по ОП.

Равнището на безработицата е малко под средното за страната – 11.1% към 31 май 2013 г., при средно 13.8% за същия период.

Структурата на общинската заетост е близка до тази за страната. Най-голям брой заети лица се регистрира в третичния сектор.

Микро предприятията са най-голям брой икономически субекти в общинската икономика – над 78% от всички икономически субекти.

Нисък е делът на преките инвестиции.

Особена слабост на общинската икономика е ниският дял на инвестиции в иновации и НРИД, което превръща стопанските субекти в ресурсоемки субекти и понижава съществено тяхната ефективност.

Въпреки това местната икономика показва стабилност в условията на политическа и икономическа криза.

Таблица 1.4.1.

Ключови показатели за България към 31 май 2013

1. Производство		2010	2011	2012	Дек '12	Ян. '13	Февр. '13	Март '13	Април '13	Май '13
Показател на доверие в промишлеността	%	-7.2	-4.2	-6.0	-6.7	-8.1	-7.5	-6.4	-7.9	-11.2
Промишлено производство	yoy % ch.	2.1	5.8	-0.3	6.3	8.3	2.7	-3.0	-1.3	
		2010	2011	2012	IV тр. '11	I тр. '12	II тр. '12	III тр. '12	IV тр. '12	I тр. '13
Брутен вътрешен продукт	yoy % ch.	0.4	1.8	0.8	1.2	1.2	0.8	0.7	0.6	0.4
2. Индивидуално потребление		2010	2011	2012	IV тр. '11	I тр. '12	II тр. '12	III тр. '12	IV тр. '12	I тр. '13
Показател на доверие на потребителите	%	-46.2	-41.0	42.9	-45.6	-45.8	-38.0	-42.3	-40.0	-37.7
		2010	2011	2012	Дек '12	Ян. '13	Февр. '13	Март '13	Април '13	Май '13
Оборот в търговията на дребно	yoy % ch.	-8.4	0.7	-2.4	-5.4	-5.6	-3.5	-1.6	3.1	
		2010	2011	2012	IV тр. '11	I тр. '12	II тр. '12	III тр. '12	IV тр. '12	I тр. '13
Индивидуално крайно потребление	yoy % ch.	0.6	1.7	2.0	2.7	3.3	2.5	2.0	0.2	-1.0
3. Инвестиции		2010	2011	2012	IV тр. '11	I тр. '12	II тр. '12	III тр. '12	IV тр. '12	I тр. '13
Използване на оборудването в промишлеността	%	69.5	70.9	70.5	71.9	69.9	71.3	69.5	71.4	68.0
Брутообразуване в основен капитал	yoy % ch.	-18.3	-6.5	0.8	-5.1	0.3	0.8	-0.7	3.1	5.0
Изменение на запасите	% от БВП	0.1	0.4	2.4	0.2	4.5	3.4	1.1	1.4	-0.7
4. Пазар на труда		2010	2011	2012	IV тр. '11	I тр. '12	II тр. '12	III тр. '12	IV тр. '12	I тр. '13
Коефициент на безработица	%	10.2	11.3	12.3	11.4	12.9	12.3	11.5	12.4	13.8
Заети лица	yoy % ch.	-6.2	-2.9	-1.1	-1.7	-1.8	-1.1	-0.6	-0.7	0.1
Разходи за труд	yoy % ch.	7.5	7.6	7.5	9.0	7.1	7.3	7.9	7.5	4.7
		2010	2011	2012	Дек '12	Ян. '13	Февр. '13	Март '13	Април '13	Май '13
Недостиг на работна сила в промишлеността	%	6.5	7.5	8.7	7.8	8.4	7.6	7.7	8.8	8.2
Заплати	yoy % ch.	6.4	5.8	13.3	9.7	5.0	4.4	3.6		

5. Международни трансакции		2010	2011	2012	Дек '12	Ян. '13	Февр. '13	Март '13	Април '13	Май '13
Поръчки от чужбина в промишлеността	баланс	-43.5	-40.6	-46.5	-50.9	-55.2	-45.4	-53.6	-57.4	-55.7
Износ на стоки	млн. евро	15561.2	20264.3	20793.1	1535.9	1777.0	1657.4	1782.0	1970.0	
Внос на стоки	млн. евро	-18324.8	-22420.4	-24415.2	-1869.4	-1825.8	-1992.7	-1894.2	-2123.4	
Търговско салдо	млн. евро	-2763.7	-2156.1	-3622.1	-333.5	-48.9	-335.4	-112.3	-153.4	
Текуща сметка	млн. евро	-533.1	39.2	-528.2	-354.4	-62.1	-411.9	116.8	519.2	
Преки инвестиции (нето)	млн. евро	977.3	1198.7	1301.6	-250.4	-109.4	343.0	123.0	38.7	
Портфейлни инвестиции (нето)	млн. евро	-635.4	-357.4	-930.6	-71.1	-334.7	-266.5	24.6	-19.5	

		2010	2011	2012	IV тр. '11	I тр. '12	II тр. '12	III тр. '12	IV тр. '12	I тр. '13
Износ на стоки и услуги	yoy % ch.	14.7	12.3	-0.4	11.3	-3.3	3.2	-0.6	-1.5	10.8
Внос на стоки и услуги	yoy % ch.	2.4	8.8	3.7	6.2	2.5	9.6	2.6	-0.4	5.6

6. Цени		2010	2011	2012	Дек '12	Ян. '13	Февр. '13	Март '13	Април '13	Май '13
ХИПЦ	yoy % ch.	3.0	3.4	2.4	2.8	2.6	2.2	1.6	0.9	1.0
Цени на производител на вътрешния пазар (промишленост)	yoy % ch.	7.2	8.6	5.3	5.1	2.6	2.6	0.6	-1.4	
Очаквания за продажните цени в промишлеността	баланс	5.5	8.8	9.7	6.8	7.6	5.3	2.6	1.1	2.6
Очаквания за продажните цени в търговията на дребно [6.4]	баланс	5.4	4.7	5.3	2.4	0.2	6.2	3.0	-4.3	1.6

7. Парични и финансови показатели		2010	2011	2012	Дек '12	Ян. '13	Февр. '13	Март '13	Април '13	Май '13
СОФИБОР (тримесечен)	индекс	4.12	3.76	2.25	1.39	1.27	1.23	1.23	1.22	1.21
М3	yoy % ch.	6.4	12.2	8.5	8.4	7.1	7.9	8.9	7.4	
Вземания по кредити на нефинансови предприятия и домакинства	yoy % ch.	1.1	3.2	3.0	2.9	3.4	3.0	2.4	2.3	
Обменен курс USD/BGN	стойност	1.48	1.41	1.52	1.49	1.47	1.46	1.51	1.50	1.51
Номинален ефективен валутен курс	индекс	130.5	132.1	131.0	131.0	131.5	131.8	131.3	131.4	

Източник: НСИ

1.4.2. ИКОНОМИЧЕСКА СТРУКТУРА

Структурата на общинската икономика може да бъде определена като разнообразна и представяща всички стопански сектори, с потенциал за устойчив растеж. Произведеният Брутен вътрешен продукт от област Силистра през 2010 г. е 568 млн.лв. или 0.8% от общия продукт на страната. По показателя БВП на човек област Силистра е на последно място сред областите в страната с размер от 4518 лв.

БДС и БВП реализирани в област Силистра за 2009 г. са с най-ниски стойности в рамките на северен централен район. Един от основните показатели за равнище на икономическо развитие е БВП на глава от населението, който косвено отчита и жизнения стандарт на населението в изследвания регион. Както и при останалите показатели брутният вътрешен продукт на глава от населението за област Силистра остава по-нисък от средния за страната и най-нисък от останалите области, включени в анализа, все пак запазвайки темп на нарастване за периода 2005 – 2009 г.

Икономическата криза се отрази неблагоприятно на развитието на областната и общинската икономика, която не успя да преодолее изоставането си и показа влошена динамика на фона на свиващата се икономика на страната. Икономическият застой от периода 2004-2007 г. бе преодолян в годините преди кризата (2007-2008 г.), но не можа да компенсира намаляващия принос на областта в икономиката на района и страната. През 2000 г. делът на БВП на областта е 1.4% от националния и 12.6% в БВП на Северен централен район, през 2011 г. този дял е съответно 0.8% и 10.2%.Размерът на произведения БВП на човек, който през 2000 г. е 73% от средния за страната, през 2010 г. е 48%. Най-съществен дял в областната икономика има тази на община Силистра, като тя търпи в най-степен влиянието на кризата.

Таблица 1.4.2.1

Динамика на основните икономически показатели за общинската икономика

ПОКАЗАТЕЛ	2009	2010	2011
Произведена продукция в община Силистра като относителен дял от произведената продукция в област Силистра - %	65.8	60.1	60.1
Приходи от дейността в община Силистра като относителен дял от приходите от дейността в област	69.0	67.1	67.9

Силистра - %			
Нетни приходи от продажби в община Силистра като относителен дял от нетните приходи от продажби в област Силистра - %	69.5	67.6	61.6
Дълготрайни материални активи в община Силистра като относителен дял от дълготрайните материални активи в област Силистра - %	62.7	63.4	61.6
Разходи за придобиване на ДМА в община Силистра (хил. лв.)	69010	42456	84334
Придобити ДМА в община Силистра (хил.лв.)	73453	46590	75628
Произведена продукция в община Силистра (хил. лв.)	402900	398593	480449
Относителен дял на предприятията с до 9 заети лица в общия брой предприятия за община Силистра (%)	90.3	91.4	91.6
Относителен дял на предприятията с 10-49 заети лица в общия брой предприятия за община Силистра (%)	8.4	7.2	7.0
Относителен дял на предприятията с 50-249 заети лица в общия брой предприятия за община Силистра (%)	1.2	1.2	1.2
Относителен дял на предприятията с повече от 250 заети лица в общия брой предприятия за община Силистра (%)	0.1	0.2	0.2

Източник: ТСБ Силистра

Наблюдава се трайна тенденция на повишаване на разходите за повишаване на ДМА в община Силистра, както и на абсолютния размер на произведената в общината продукция.

МСП са преобладаващи в структурата на местната икономика, като най-голям брой са в сферата на търговията и ремонтните дейности. Именно този е и преобладаващия сектор в общината, следван от промишлеността.

Видно е, че в общината липсват големи фирми, които да създават облик на икономиката и предпоставки за работа в мрежа с други местни стопански субекти. Това ще се окаже съществен проблем при реализацията на планираната в НКПР на РБългария роля на град Силистра и създаването на предпоставки за ендогенно развитие на територията.

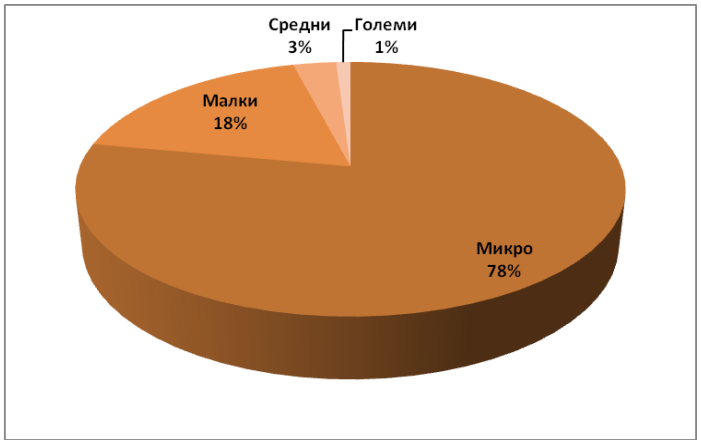

Фигура 1.4.2.1. Структура на стопанските субекти в община Силистра

Източник: Търговски регистър

Въпреки широкото поле на действие на регистрираните на територията стопански субекти като цяло местната икономика няма специфичен облик и специализация в някой от секторите.

Подобно на тенденциите в национален и европейски мащаб най-голям е броят на малките и микро предприятията - общо 96% от всички стопански субекти. Четири са големите фирми, в които са заети около 19% от работещите и около 6% от общите приходи от продажби. Това са ВиК – гр. Силистра, Многопрофилна болница за активно лечение-гр. Силистра, ЗММ – Стомана АД и Фазерлес АД – първите две дружества, които са с държавна и общинска собственост са всъщност най-големите работодатели сред стопанските субекти в града. Около 30% от заетите са ангажирани в 23 средни фирми (с персонал между 50 и 250 души), чиито дял е 28% от приходите от продажби.

Микро и малките фирми формират около 51% от заетите и 66% от приходите от продажби.

Водещ отрасъл е търговията с дял от 55% от приходите от продажби, следван от преработващата промишленост – 20% и строителството – 8%. По отношение на заетите в икономиката на града, най-голям брой работни места генерират активните фирми от преработвателната промишленост - 37% от заетите, търговията - 20% и строителството - 11%.

Налага се изводът, че отрасъл търговия е най-големият източник на приходи, също така в този сектор са позиционирани и най-голям брой фирми, но по брой заети е на второ място след преработващата промишленост, която от своя страна дава работа

на най-голям брой заети в реалния сектор, но по приходи е на второ място. (като цяло е признак за ниска производителност на труда) Останалите фирми попадат в сектори с относително нисък дял на приходи и заети. Така с ниска стопанска активност се оказват важни в национален контекст сектори като услуги, транспорт и туризъм (хотели и ресторанти).

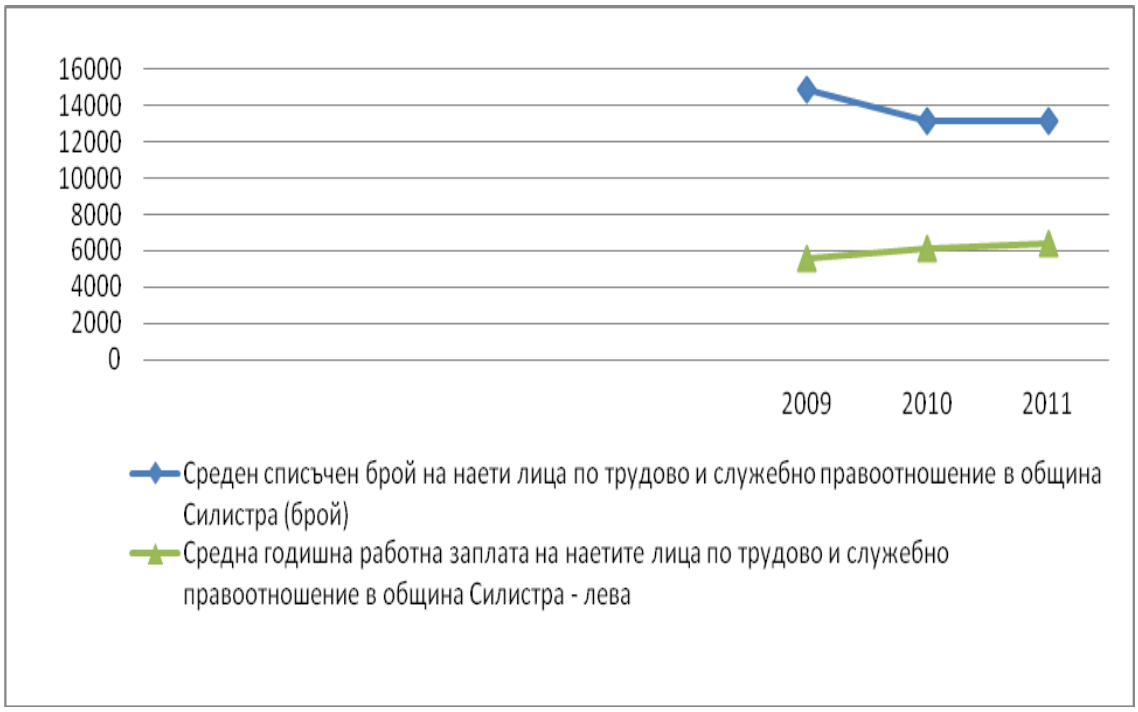

Фигура 1.4.2.2. Общ брой на заетите в община Силистра и размер на средната годишна работна заплата

Източник: ТСБ Силистра

Тъй като преработвателна промишленост е тази, която генерира реална добавена стойност и има потенциал за растеж и с цел извеждане на структуро – определящите икономически сектори, по-нататък в анализа е разгледано разпределението на фирмите на база нетни приходи от продажби и заети лица по водещи под-отрасли.

По показателя нетни приходи от продажби най-висок е делът на фирмите от хранително-вкусовата промишленост - 37%, следвани от сектор дървопреработваща и мебелна промишленост, вкл. изделия от хартия и картон - 16%, металообработване - 12%, строителни материали – 12%, машиностроене - 7%, шивашка - 4%.

Преработващата промишленост има най-голям дял в общия дял на произведената продукция. Размерът обаче бележи трайна тенденция към намаляване и докато през 2009 г. той възлиза на 39% от общата продукция, през 2011 г. той е съществено по-малък 25.9%.

Таблица 1.4.2.2

Структура на нефинансовите предприятия по икономически дейности в община Силистра (%)

	2009	2010	2011
Общо	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Селско, горско и рибно стопанство	4.7	4.9	5.0
Добивна промишленост			
Преработваща промишленост	10.1	10.5	9.1
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	••		
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	0.2	0.2	0..1
Строителство	6.3	6.2	5.4
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	44.7	43.9	44.7
Транспорт, складиране и пощи	5.9	5.9	5.5
Хотелиерство и ресторантьорство	6.6	6.4	6.6
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	1.2	0.8	0.9
Операции с недвижими имоти	1.9	2.1	2.4
Професионални дейности и научни изследвания	6.7	6.9	6.6
Административни и спомагателни дейности	1.3	1.5	1.8
Образование	0.5	0.6	0.7
Хуманно здравеопазване и социална работа	5.0	4.9	5.3
Култура, спорт и развлечения	0.7	0.8	0.7
Други дейности	4.0	4.2	4.9

Източник: ТСБ Силистра

Преструктурирането на икономиката и свиването на вътрешния и външния пазара са основните причини за намаляване на производителността на промишления сектор и спадане на относителния принос в общия размер на произведената продукция.

Прираст бележи приносът на селското, горското и рибното стопанство с почти 5.5% за периода 2009 – 2011г. Данните са основание да се твърди че местната икономика се насочва към традиционните си отрасли.

Останалите сектори са сравнително устойчиви в размера на своя принос като за разглеждания период не се регистрират съществени колебания.

Таблица 1.4.2.3

Структура на произведената продукция от нефинансовите предприятия по икономически дейности в община Силистра (%)

	2009	2010	2011
Общо	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Селско, горско и рибно стопанство	13.3	16.7	18.8
Добивна промишленост			
Преработваща промишленост	39.0	34.0	25.9
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива			
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	2.9	2.8	2.3
Строителство	12.6	13.1	20.3
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	17.6	16.7	16.6
Транспорт, складиране и пощи	6.6	6.8	6.6
Хотелиерство и ресторантьорство	1.8	1.9	2.1
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	0.7	0.6	0.5
Операции с недвижими имоти	1.0	1.5	1.2
Професионални дейности и научни изследвания	1.4	1.0	1.0
Административни и спомагателни дейности	0.3	0.3	0.5
Образование		0.1	0.1
Хуманно здравеопазване и социална работа	1.0	2.7	2.4
Култура, спорт и развлечения	0.4	0.3	0.4
Друга дейности	0.3	0.5	0.2

Източник: ТСБ Силистра

Преработващата промишленост е основният сектор в общинската икономика, който създава продукция. Тенденцията е, обаче в посока на намаляване на нейния принос за сметка на увеличаване на други сектори – туризъм, селско стопанство и т.н.

Таблица 1.4.2.4

Структура на нетните приходи от продажби на нефинансовите предприятия по икономически дейности в община Силистра (%)

	2009	2010	201 1
Общо	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Селско, горско и рибно стопанство	9.0	8.7	10.0
Добивна промишленост			
Преработваща промишленост	21.2	18.1	13.7
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива			
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	1.6	1.4	1.1
Строителство	6.1	7.0	10.7
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	53.1	55.8	56.2
Транспорт, складиране и пощи	3.7	3.4	3.2
Хотелиерство и ресторантьорство	1.8	1.4	1.3
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	0.4	0.3	0.2
Операции с недвижими имоти	0.5	0.7	0.9
Професионални дейности и научни изследвания	0.8	0.5	0.5
Административни и спомагателни дейности	0.1	0.1	0.1
Образование		0.0	0.0
Хуманно здравеопазване и социална работа	0.6	1.4	1.2
Култура, спорт и развлечения	0.2	0.1	0.2
Други дейности	0.2	0.3	0.1

Източник: ТСБ Силистра

Най-висок относителен дял в приходите от продажби се регистрира в сектор търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети и преработващата промишленост, като обаче тенденцията при втория е към снижаване.

Структурата на промишлеността в община Силистра се определя основно от следните отрасли и подотрасли:

Хранително – вкусова промишленост: водещ под-отрасъл от преработвателната промишленост на града, чието развитие е обусловено от наличието на суровинна база, пазари, работна ръка, транспортни връзки. Данните показват сравнително добра производителност на труда в отрасъла (по-високи приходи на единица зает в сравнение с други отрасли). Част от предприятията са експортно-ориентирани, част работят със затворен производствен си цикъл. Предприятията в отрасъла оказват и балансиращо въздействие върху структурата на заетостта в града с преимущественото ангажиране на женска работна сила. Секторът е представен от: месодобив и месопреработване; производство на млечни произведения; мелничарска промишленост; фуражи; преработка на плодове и зеленчуци и производство на алкохолни напитки безалкохолни напитки и сладкарски изделия; маслодобивна промишленост за производство на олио от рапица и царевица.

Дървопреработвателна промишленост: Тази дейност в момента се реализира от средни и малки дървопреработващи предприятия.Те произвеждат строителна дървесина, дограма, дървесно-влакнести плоскости, изделия и опаковки от масивна дървесина, мебели, целулоза, картон и хартия.

Машиностроене и металообработване: производство на дървообработващи машини и отливки, машини за хранително-вкусовата промишленост, производство и ремонт на нестандартно оборудване, чугурени и стоманени отливки, производство на неръждаеми умивалници, домакински съдове и прибори, бойлери, алуминиеви изделия и др. В сегашната си структура, под-отрасъл машиностроене се характеризира с ниска конкурентноспособност и известен срив на пазарите. Същевременно обаче има, макар и единици, водещи, експортно-ориентирани фирми, които притежават необходимия потенциал и устойчивост за бъдещо ускорено развитие. Като цяло секторът се нуждае от обновяване на производството и продукцията и внедряване на нови технологии. Привличане на стратегически инвеститор в сектора би допринесъл за нужното

оживление, подобряване на конкурентоспособността на местните фирми, формиране на верига на поддоставчици и т.н.

Производство на строителни материали: представена от няколко фирми, (вкл. чуждестранен инвеститор), които произвеждат покривни системи, бетонови керемиди, тухли, сухи смеси за местен, национален пазар и за износ.

Шивашка промишленост: секторът се свива драстично по време на глобалната криза. Производството на мъжка и дамска конфекция е със сравнително ниска добавена стойност предимно на основата на ишлеме за страни от ЕС, конкурирайки се със съседни държави като Румъния, Сърбия, Македония, както и по-далечни дестинации като Китай и Украйна. По тези причини основното предизвикателство пред фирмите в средносрочен план е нарастването на производителността, тъй като са силно зависими от цената на труда и производителността, която могат да постигнат.

Електрониката, извеждана в стратегическите документи на общината като структуро-определящ подотрасъл, дава едва 3% от общите приходи от продажби на реално работещите фирми. Представен е от две основни фирми, в чиято производствена листа са включени касови апарати и системи; таксиметрови апарати; електронни калкулатори и друга изчислителна техника; цифрови и матрични печатащи устройства; микродвигатели и други. На “Оргтехника“ АД се пада значителен дял от пазара на фискални устройства в България, като същевременно по-голямата част от продукцията е предназначена за износ. Основни външни пазари са Румъния, Гърция, Украйна, Русия, Белорусия, Литва , Молдова, Сърбия, Малта, Чехия, Словакия, Полша, Унгария, Румъния, Турция, Македония, Албания и други. Въпреки малкият дял и значимост на подотрасъла към настоящия момент, той би могъл да добра основа за привличане на инвестиции в нови, високотехнологични дейности.

Строителният отрасъл се представя сравнително добре в икономическата структура на града с дял от 8% от приходите от продажби и 11% от заетите, въпреки срива на инвестициите в имоти по време на глобалната финансово-икономическа криза, тежко засегнала отрасъла не само у нас, но и в ЕС. Понастоящем вписани в Централния професионален регистър на строителя са 36 фирми с право да изпълняват обекти от различни категории – неголям брой, но с капацитет, механизация и кадри да се включат активно с проекти за изграждане, реконструкция и модернизация на необходимата за социално-икономическото развитие на града инфраструктура.

Отрасли като *транспорт, спедиция, услуги и туризъм* остават с твърде нисък дял в общата икономическа структура на града, което показва незадоволително представяне и неизползван потенциал за развитие.

Реализирани нощувки за 2012 година като общ брой са 31 562 бр. Категоризирани заведения за хранене и развлечения към 2012 г. – 425 бр.

Таблица 1.4.2.5

Средства за подслон и места за настаняване категоризирани на територията на Община Силистра

Име и вид на обекта	Адрес	Категория	Легла
Здравец – семеен хотел	гр. Силистра, ул. "Симеон Велики" №18а	две звезди	12 стаи 22 легла
Куин – семеен хотел	с. Айдемир, Община Силистра, ул. „София” №6	две звезди	30 стаи 70 легла
Бартимекс – семеен хотел	гр. Силистра, ул. „Капитан Мамарчев” №20	две звезди	16 стаи 28 легла
Силистра – семеен хотел	гр. Силистра, ул. „Добруджа” №41	две звезди	9 стаи 15 легла
Сребърна – семеен хотел	с. Сребърна, Община Силистра ул. „Лебед” №35	две звезди	5 стаи 9 легла
Мимоза – семеен хотел	гр. Силистра, парк „Орехова гора”	две звезди	5 стаи 11 легла
Виена – семеен хотел	гр. Силистра, ул. „Черно море” №1	две звезди	18 стаи 36 легла
Дунавски рай – къща	с. Сребърна, Община Силистра, ул. „Дунав” №16	една звезда	2 стаи 4 легла
Дива – къща	с. Сребърна, Община Силистра, ул. „Дунав” №19	две звезди	3 стаи 6 легла
Лилия – къща	с. Сребърна, Община Силистра, ул. „Рила” №6	две звезди	3 стаи 6 легла
Люляк – къща	с. Сребърна, Община Силистра, ул. „Роза” №1	две звезди	3 стаи 6 легла

Сребърна бърдинг – къща	с. Сребърна, Община Силистра, ул. „Петко Симов” №16	две звезди	2 стаи 4 легла
Пеликан – къща	с. Ветрен, Община Силистра, ул. „Дунав” №14	една звезда	5 стаи 10 легла
Калимарица – къща	с. Ветрен, Община Силистра, ул. „Дунав” №12	една звезда	6 стаи 14 легла
Сердика – хотел	гр. Силистра, ул. „Тутракан” №18	една звезда	42 стаи 45 легла
Роди – пансион	гр. Силистра, ул. „Шар планина” №75	една звезда	5 стаи 12 легла
Дория 2 – самостоятелна стая	гр. Силистра, ул. „Ал. Стамболийски” №2, бл. „Плиска” №6, ет. 4, ап. 6	една звезда	1 стая 2 легла
Дория 3 – самостоятелна стая	гр. Силистра, ул. „Добруджа” №11, ет. 3, ап. 11	една звезда	1 стая 2 легла
Кантона – семеен хотел	гр. Силистра, местност „Чатал кулак”	две звезди	6 стаи 11 легла
Кентавър – семеен хотел	с. Калипетрово, Община Силистра, ул. "Ново Петрово" №59	една звезда	22 легла
Данубе - хотел	гр. Силистра, пл. „Свобода”	пет звезди	130 легла
Дръстър - хотел	гр. Силистра, ул. „Капитан Мамарчев” №10	пет звезди	44 стаи 67 легла

Източник: Общинска администрация Силистра

Съществуващите места за настаняване за практикуване на алтернативни форми на туризъм са къщи за гости в с. Сребърна и с. Ветрен предлагащи селски и орнитоложки форми на туризъм.

В община е утвърдена и действа Стратегия за развитие на туризма 2008 – 2013 година, която има за цел да стимулира развитието на сектора в общината, да привлече инвестиции и туристопоток и по този начин да се диверсифицира структурата на местната икономика. Възможностите за развитие на туризма са много и те са застъпени в посочената стратегия. Тя е подкрепена и с програма, която включва конкретни мерки, необходими финанси и източници за осигуряването им. Планираните мерки за отчетност и контрол също са предпоставка за осигуряване постигане на заложените в Стратегията за развитие на туризма в община Силистра цели.

Важно е, обаче, да бъде отбелязано трансграничното значение на общината и възможностите за сътрудничество, в т.ч. и по отношение на туризма. През 2007 година е разработена стратегия за развитие на туризма в трансграничната зона Силистра – Кълъраш, обхваща периода 2007 2013 година. Тя работи за постигане на развитие в три основни насоки: икономическа, екологична насоченост и социална.

Стратегията е изработена с цел да подкрепи развитието на туризма като приоритет в трансграничната зона Кълъраш – Силистра, да осигури последователна рамка за това развитие, сливане на положените усилия от обществените администрации с тези на другите местни социално-икономически партньори от Кълъраш и Силистра. Стратегията интензифицира сътрудничеството между дава региона и насърчава обмена на добри практики в управлението на туристическия сектор, спомага за генериране на туристически конкуренти предимства и постигане на устойчиво развитие на сектора в трансграничния регион.

В общината действа един информационен център към НПО „Свят за всички”.

Промишлеността все още има водеща функция в икономиката на град Силистра, но почти напълно отсъства в икономиката на останалите населени места от общината. Отрасловите сектори с реални пазарни позиции са представени от предприятия и фирми на преработващата промишленост, търговия и ремонт, строителство, хотели и обществено хранене, транспорт и съобщения, селското стопанство, операции с имущество и бизнес услуги.

През разглеждания период намалява делът и на наетите в секторите “Държавно управление”, “Образование” и “Здравеопазване и социални дейности”, което е аналогично на тенденцията в тези сектори за страната.

Таблица 1.4.2.6

Някои стопански субекти в община Силистра

Фирма	Предмет на дейност
"Оргтехника" АД	Производство на фискални устройства, таксиметрови апарати, ПОС системи.
"Фазерлес" АД	Производство на дървесно-влакнести плочи, изделия и опаковки от масивна дървесина и комбинирани опаковки.
ТПКИ "Добруджанка"	Производство на бебешка, детска, дамска и спортна конфекция, бродерия, промишлени опаковки от картон и велпапе, ученически тетрадки.
„ИМ-ТРЕЙДИНГ” ООД	Продажба и сервиз на нова селскостопанска техника.
"Хром" АД	Производство на неръждаеми домакински изделия, бойлери, бензинови лампи
ЗММ "Стомана" АД	Производство на дървообработващи машини
"Първи май" АД	Производство и търговия с брашна, зърнопроизводство
"Лесилмаш - 98" АД	Производство и ремонт на нестандартно оборудване и резервни части за въгледобива, химическата и целулозно-хартиената промишленост; производство на чугунени и стоманени отливки
"Силома" АД	Проектиране, производство, продажба и сервиз на ножовъчни отрезни машини, лентови отрезни машини и системи
„ЕМИ” АД	Производство на отрезни машини за рязане на метал.
ЕТ „Красимир Вълев“	Металообработка, щанци, матрици, отливки, детайли.
"Поларис 8" ООД	Добив, преработка и търговия с инертни материали; товаро-разтоварна пристанищна дейност

„ЖОАН”ООД	Търговия **с** метали, строителни материали, професионални и хоби инструменти, предпазни средства, градинска техника, абразивни материали, строителна химия, заключващи системи, обков, електроапаратура и материали, ВиК части и аксесоари, скрепителни елементи, измервателни инструменти, заваръчна техника, газови уреди и всичко за дома.
Главболгарстрой ЕАД Силистра	Строителство
"Пътперфект-Т" ЕАД	Строителство
„ЕМУ” ООД	Електроизграждане
„ТУКАЙ БЪЛГАРИЯ” ЕООД	Производство на гъвкави връзки за вода и газ.
СД „Стройпроект – Бъчваров и сие”	Ниско и високо строителство; строителство, ремонт и поддържане на пътища; инвеститорска и инженерингова дейност; термо и хидроизолации на сгради и съоръжения; ВиК на населени места.
„ЕРГО 5” ООД	Производство и търговия с алуминиева и PVC дограма и стъклопакети, пластични букви, производство и монтаж на метални конструкции, производство на мебели, прахово боядисване и др.
"ДИГА-ИНЖЕНЕРИНГ" ООД	Извършване инженерингова дейност в областа на разработване, внедряване и производство на изделия от пластмаси и метал, инструментална екипировка и нестандартно оборудване за нуждите на машиностроенето, приборостроенето и бита или по заявка на клиента при представяне на образец, чертеж, идеи и др.
„АБВ Консулт“ ЕООД	Геодезия и картография.

„Топ метал” ООД	Проектиране, производство и търговия с дървообработващи машини.
Компания "Тодор Опрев"	Винарска изба,търговия със земеделска продукция и препарати за растителна защита, мелница.
ЕООД „Вива - Агротекс”	Внос и търговия със селскостопанска техника; производство и търговия със селскостопанска продукция.
„Задгранично строителство” ООД	Извършване на строителни и ремонтни дейности на обществени, жилищни, индустриални и културни сгради в страната и в чужбина, включително и инженерингова дейност.
„Мебели Димов” ЕООД	Производство и продажба на мебели.
„Девора – Димов” ЕООД	Производство и продажба на мебели.
"СКАТ - Дизайн Студио" СД	Консултации, проектиране, производство, доставка и монтаж на мебели.
„БРАМАК– Покривни системи” АД	Специализирана в производство и реализация на бетонови керемиди, капаци и аксесоари за всякакъв вид покриви.
ЕТ „Агрогард”	Производство и преработка на селскостопанска продукция; семепроизводство; търговия с препарати за растителна защита, торове и семена; консултантски услуги в областта на растениевъдството.
„Дунав 57” АД	Изкупуване, преработка на маслодайни суровини, производство и търговия на растителни, хранителни и технически масла, мастни киселини и експелер.
„Актуал” ООД	Преработка на месо и производство на месни продукти.
„СИВЕС ГРУП” ЕООД	Внос и търговия на сол продажба на едро и дребно на сол
„Елкотех – Синхрон” ООД	Производство на електроматериали; инструментална екипировка за външни клиенти; фрезовани пластмасови

	рамки за очила.
КД „Еликом електроник”	Проектиране и производство на електронни и телекомуникационни изделия.
СД „Фаворит – Атанасов и сие”	Производство и търговия със селскостопанска продукция; извършване на услуги със земеделска техника.
„Оливия” ООД	Производство и търговия на месо и месни продукти.
„Агра 2000” ООД	Производство на зърно и кайсии; извършване на услуги със земеделска техника; развъждане на овце от месодайно направление.
„Дръстър – Текс” ООД	Производство на текстил и облекла.
Доростол - Полиграф	Полиграфия, Издателства
„Толеро 06“ ЕООД	Картонени изделия и опаковки
„Тони-Старт” ЕООД	Производство на млекоохладителни вани и ледогенератори

Източник: Собствено проучване

Представеният списък в никакъв случай не е изчепателен. Съществуват множество стопански субекти, които остават извън списъка, оито развиват разнородна по своя характерл дейност. Като цяло трудно би могло да се говори за специализация на местното производство.

В публикуваната от Българска търговско-промишлена палата класация за фирми, водещи в икономиката на България за 2012г. „Топ сто“ не присъстват фирми от община Силистра. Това показва, че в общината няма ключов инвеститор, които да осигурява заетост, приходи и да бъде двигате за създаване на свързани производства и услуги.

Преобладаващи в общината, както бе отбелязано са микро и малките предприятия, като тенденцията е намаляване на техния брой, но не поради разрастване на дейността им и увеличаване броя на заетите, а поради прекратяване на дейност. Именно тези стопански субекти са най-потърпевши от кризата и свитите пазари. Голяма част от посочените фирми не са в състояние да обслужват задълженията си към

персонал, контрагенти, държавни институции, което води до икономическо изоставане и задлъжняване на всички субекти по веригата.

Значителният процент приходи и брой на заетите в микро, малки и средни предприятия доказва голямото значение на сектора на МСП и необходимостта от набелязване на мерки за повишаване на неговата конкурентноспособност и стабилен растеж. Анализаторите посочват следните отрицателни фактори, влияещи на развитието на предприемачеството и малките и средни предприятия:

- липса на регионални и особено локални механизми на финансов инженеринг за микро и МСП;
- усложнени административни и регистрационни процедури;
- недостатъчно квалифицираната работна ръка и малък брой подготвени бизнес кадри.

Известен напредък за периода след 2003-2004 г. се отбелязва при подкрепата за малкия и средния бизнес от страна на банковия сектор, който развива нови продукти за подкрепа при започване и разширяване на бизнеса. От друга страна се увеличи и броят на подпомагащите развитието на бизнеса фирми и институции, които предлагат финансови, застрахователни, консултативни, информационни услуги и услуги за търговия с недвижими имоти. Може да се очаква, че в близките години тази тенденция ще допринесе за по-голямо развитие на предприемачеството, повишаване броя и конкурентоспособността на МСП.

Стопанските организации, работещи на територията на община Силистра са относително неефективни, тъй като са ресурсоемки, немодернизирани и съответно недостатъчно рентабилни. Това е една от причините за по-ниският размер на брутната работна заплата в областта и за недостатъчната конкурентоспособност на местните фирми.

Селскостопанския сектор е сравнително по-слабо представен в града спрямо другите отрасли, но той има съществено влияние за неговото развитие, тъй като е основно застъпен в околните села. С най-висок дял е земеделието, основните засети площи за стопанската 2011 -2012 г. са със стопанската пшеница (88389 дка), царевица (64948 дка), маслодаен слънчоглед (62000 дка), рапица (37896), ечемик (5853 дка. Животновъдството е по-слабо застъпено, промишлен риболов се отчита само от р. Дунав, тъй като всички отдадени на концесия язовири са само за спортен риболов.

Размерът на пустеещите земи в общината е значителен, което предполага целенасочена политика и конкретни стимулиращи мерки за земеделските стопани за разширяване на обработваемите площи.

1.4.3. ИНВЕСТИЦИИ

Отбелязаната инвестиционна активност през изследвания период е ниска, което е свързано с икономическата криза. Общият извод е, че в областта липсва висок инвестиционен интерес, както от вътрешни, така и от външни предприемачи. Общият размер на инвестициите през 2007-2011 г. в областта е 753 350 хил.лв. Размерът на преките чужди инвестиции намалява от 21 065.9 през 2007 г. на 7676.3 хил. евро през 2011 г. По общини най-висок дял на средствата за придобиване на дълготрайни материални активи са вложени в община Силистра – 435 664 хил.лв. или 58%.

Предприемачеството е един от основните фактори за постигане на икономически растеж и заетост в контекста на европейската и национална политика и по-конкретно в Европейската стратегия „Европа 2020”. Разходите за придобиване на ДМА са показател, който дава информация за инвестиционната дейност на стопанските субекти. В община Силистра те са нараснали с 32.47% през 2006 г спрямо 2004 г., докато в национален мащаб това увеличение е със 78.33% за същия период. В следствие на кризата разходите за инвестиции и обновление през 2010 г. в преработвателната промишленост са намалели драстично спрямо 2006 г., което води до спад от 58,34% на общите инвестиции. За същия период инвестициите в селскостопанския сектор са се запазили спрямо 2006 г., което отрежда водещ дял на тези инвестиции в общия разход за ДМА на предприятията.

Чуждестранните инвестиции в област Силистра към края на 2010 г съставляват по-малко от 1% от всички чужди инвестиции в страната, а в контекста на Северен централен район те са малко под 2%. Стойността им е драстично по-ниска от обема на ПЧИ, привлечен в останалите области от района. Липсват мащабни преки инвестиции. Инвестициите са локализирани предимно на територията на град Силистра и са насочени в преработващата промишленост (производство на покривни изделия, напитки, изделия от текстил, рафинирани нефтопродукти – основния обем!), търговия на едро и дребно, ремонт и инсталиране на машини и оборудване, специализирани строителни, архитектурни и инженерни дейности. Слабият интерес се дължи на

отдалечеността от икономическия център София, недобрата свързаност и достъпност, липса на конкретни инвестиционни предложения, насочени към външни инвеститори, недостатъчен инвестиционен маркетинг.

В съответствие с Общинския план за развитие през април 2007 г. е разработена Инвестиционна стратегия на Община Силистра, чиято основна цел е „повишаване на конкурентоспособността на икономиката на община Силистра и постигане на стабилен и устойчив икономически растеж чрез насърчаване на инвестициите и използване на интегриран подход и съхраняване на екологията в региона. За реализирането на основната цел на стратегията и за постигането на очакваните резултати се предвиждат конкретни мерки и дейности в седем приоритетни насоки, сред които: подкрепа на инвестициите в иновации и във високотехнологични дейности или такива, създаващи висока добавена стойност, развитие на техническата и транспортна инфраструктура, повишаване качеството на работната сила, провеждане на регионална политика за насърчаване на инвестициите и инвестиционен маркетинг и др.

1.4.4. ИНОВАЦИИ И ИКОНОМИКА НА ЗНАНИЕТО

Иновацията, както е дефинирана в изследването на иновациите в Европейската Общност /CIS/, представлява реализирането на пазара на нов или значително усъвършенстван продукт /стока или услуга/ или внедряването на нов или значително усъвършенстван производствен процес. Иновацията е резултат от използването на нови знания и технологии или на нови комбинации от съществуващи технологии и знания.

Предприятията с иновационна дейност обхващат всички предприятия с технологични иновации, а именно продуктовите иноватори, процесовите иноватори, както и предприятията с незавършена и преустановена иновационна дейност. Според променената от 2008 г. дефиниция за иновация организационните и маркетинговите иноватори /предприятия с нетехнологични иновации/ също се включват в обхвата на иновативните предприятия.

Инвестициите за научна и развойна дейност са сфера, в която страната ни изостава далеч от аналогичните стойности в ЕС, но иновативните предприятия заемат все по-голям дял в икономическата структура на страната. По данни на НСИ през 2010 г. делът на иновативните предприятия е 27,10%. В този дял съотношението между

индустрия /предимно от сектори B,C,D,E…/ и услуги /сектори H и K, раздел 46,58,61,62,63 и 71/ е съответно 31,1 към 22. Иновативните предприятия обхващат както предприятията с технологични иновации, така и предприятията с организационни и маркетингови иновации. По отношение на категорията предприятия преобладава делът на големите с 250 и повече наети средносписъчен състав /63,2%/, следван от категорията на средните със средносписъчен състав между 49-249 /42,3%/ и на малките и микро-предприя със средносписъчен състав между 10-49 /21,8%/.

Делът на предприятията с технологични иновации е 17,7%, разпределен между индустрия и услуги в съотношение 22,3 към 11,9. Предприятията с технологични иновации обхващат предприятията с продуктови иновации, с процесни иновации и предприятията с незавършена и преустановена иновационна дейност. По отношение на категорията предприятия отново преобладава делът на големите с 250 и повече наети средносписъчен състав /47,8%/, следван от категорията на средните със средносписъчен състав между 49-249 /28,8%/ и на малките и микро-предприя със средносписъчен състав между 10-49 /13,7%/.

Потенциалът за развитие на иновационните предприятия се доказва и от представените проектни предложения за финансиране по ОП „Развитие на конкурентоспособност на българската икономика”.

Въпреки недостатъчните статистически данни, може да се твърди със сигурност, че в община Силистра развиват дейност множество иновативни предприятия. Това се дължи на факта, че градът има изградени традиции инженеринговата дейност и във високотехнологични производства. За това допринася и подходящата образователна инфраструктура.

В община Силистра са сключени 15 договора за реализация на проекти по ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” от общо 11 бенефициента. Повечето имат иновативна насоченост, но за съжаление, като 8 от тях са прекратени, 5 са приключени, а 2 са в процес на изпълнение.

Потенциалът на местната икономика за въвеждане на иновации от всякакъв вид е голям. Това се отнася и за българската икономика като цяло.

1.4.5. ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

Стойностите на показателите, свързани със структурата на общинската икономика по основни сектори, очертават ясно изразен потенциал и реален принос на района в индустриалното развитие на областта, слабо развитие и диверсификация на аграрния сектор и нарастващо значение на сектора на услугите, негативни тенденции в сектор промишленост.

Структурата на общинската икономика показва необходимост от продължаващи значителни инвестиции за поддържане на устойчив темп на нарастване на индустриалния сектор, в много случаи за сметка на нарастването на продуктивността на аграрния и сектора на услугите.

Общинската икономика има нужда от обновяване на производствените мощности и развитие на иновативни производства с оглед създаване на икономически конкурентноспособни фирми. Липсата на реформи и недиверсификацията на икономиката ще задълбочи икономическото изоставане и област и община Силистра и ще я постави трайно сред изоставащите и слабо развити територии на страната.

Перспективите са свързани с използване на географското разположение на общината за развитието на интермодален транспортен и логистичен център, чрез използването на различни видове транспорт.

Като проблем в развитието на икономиката може да се посочи силната централизация на местната икономика, чийто ясен резултат е изоставането в развитието и продължаващите тенденции на обезлюдяване на селата в общината. Проблем е и ниската ефективност на мерките за разработване на устойчиви местни туристически продукти, основани на съществуващите реални ресурси за алтернативен туризъм.

Значението и приоритетността на икономическото развитие за община и град Силистра са потвърдени от всички основни стратегически и планови документи, като се извеждат сходни цели, актуални и в сегашния контекст: подобряване на конкурентоспособността на бизнеса, привличане на инвестиции, развитие на нови (туризъм) и подкрепа за съществуващи икономически сектори (селско стопанство и храни), инвестиции в човешки ресурси. Според представителите на бизнеса и нестопанските организации в гр. Силистра, основните сектори, към който

чуждестранните инвеститори проявяват или биха проявили интерес, е селското стопанство и преработваща индустрия. Леката промишленост, туризмът и енергийната ефективност също се посочват като привлекателни сектори според част от представителите на тези целевите групи.

За България като цяло политиката на национално ниво, провеждана от Агенцията за инвестиции, е да се промотират следните сектори с потенциал за привличане на инвеститори:

- Машиностроене
- Информационни технологии
- Аутсорсинг на бизнес процеси
- Химическа промишленост
- Балнеология
- Електроника и електротехника
- Храни и земеделие
- Здравеопазване и медицински туризъм
- Транспорт и логистика

Удачно да се търсят форми за насърчаване на предприемаческата активност и привличане на инвестиции в тези области, които имат потенциал за развитие на територията на община Силистра.

1.5. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

1.5.1. ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА И ТЕНДЕНЦИИ

Демографското състояние на община Силистра следва тенденциите в развитието на демографията на област Силистра и страната като цяло. Демографската характеристика на общината е резултат от продължителното действие на множество фактори и влияния:

- Трайно намаляване на броя на родените деца поради спад в общата плодовитост и намаляване на броя на жените в детеродна възраст
- Променящ се семеен модел с увеличаващо се предпочитание към съжителство без брак
- Интензивна емиграция предимно на млади хора и семейства в активна репродуктивна и трудоспособна възраст
- Задълбочаване на диспропорциите в териториалното разпределение на населението и процесите на обезлюдяване на определени райони и села

Таблица 1.5.1.1.

Численост на населението по населени места към 31.12

	2009	2010	2011	2012
Община Силистра	54885	53957	50780	50106
с. Айдемир	6655	6512	6026	5984
с. Бабук	580	572	526	516
с. Богорово	82	77	69	70
с. Брадвари	1022	997	1003	991
с. Българка	150	144	107	108
с. Ветрен	217	203	222	209
с. Главан	104	97	55	58
с. Йорданово	581	580	626	633
с. Казимир	138	129	106	100
с. Калипетрово	4592	4502	4194	4147
с. Подп.Ламбриново	109	104	82	84

с. Попкралево	83	78	66	78
с. Проф.-Иширково	1171	1 126	1133	11.16
гр. Силистра	37837	37332	35230	34718
с. Смилец	439	415	364	363
с. Срацимир	327	314	278	262
с. Сребърна	689	669	628	608
с. Сърпово	56	56	27	27
с. Ценович	53	50	38	34

Източник: ТСБ Силистра

Както е видно от данните на статистиката населението на общината непрекъснато намалява за периода 2009 – 2019 г. числеността му е намалена с 4 779 души. Този факт е изключително притеснителен, тъй като води до обезлюдяване на населените места, намаляване на потенциала на работна сила и съпътстващи негативни въздействия върху социалния сектор и икономиката на общината. Някои населени места в общината са изправени пред риск от пълно обезлюдяване.

По-голяма част от населението живее в рамките на общинския център – над 69% от населението на общината. С по-голям дял в половата структура на населението са жените, те са почти 51%, като в селата преобладава незначително мъжкото население. Като цяло половата структура на населението е балансирана.

Таблица 1.5.1.2.

Население по възраст и местоживеене в община Силистра

резултати от преброяване 2011 г.

Възраст	Общо			В град Силистра			В селата		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Общо	51 386	25 212	26 174	35 607	17 258	18 349	15 779	7 954	7 825
0-4	1 903	999	904	1 336	712	624	567	287	280
5-9	1 834	962	872	1 298	678	620	536	284	252
10-14	1 930	980	950	1 371	695	676	559	285	274
15-19	2 524	1 288	1 236	1 803	920	883	721	368	353

Възраст	Общо			В град Силистра			В селата		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
20-24	2 838	1 521	1 317	1 922	1 005	917	916	516	400
25-29	2 730	1 510	1 220	1 879	1 021	858	851	489	362
30-34	3 076	1 611	1 465	2 230	1 160	1 070	846	451	395
35-39	3 632	1 867	1 765	2 735	1 363	1 372	897	504	393
40-44	3 795	1 927	1 868	2 778	1 422	1 356	1 017	505	512
45-49	4 058	2 051	2 007	2 797	1 397	1 400	1 261	654	607
50-54	3 987	1 938	2 049	2 839	1 338	1 501	1 148	600	548
55-59	4 269	1 985	2 284	2 986	1 335	1 651	1 283	650	633
60-64	4 521	2 145	2 376	3 119	1 464	1 655	1 402	681	721
65-69	3 834	1 758	2 076	2 522	1 129	1 393	1 312	629	683
70-74	2 557	1 120	1 437	1 594	678	916	963	442	521
75-79	2 078	875	1 203	1 260	525	735	818	350	468
80-84	1 193	443	750	744	274	470	449	169	280
85+	627	232	395	394	142	252	233	90	143

Източник: НСИ, Преброяване 2011 – Окончателни резултати

Общият брой на **населението** на общината към 31.12.2011 г. по данни на НСИ е 50 106 души, представляващо почти 43.5% от общото население на област Силистра. Половата структура на населението е балансирана, приблизително 49% мъже и 51% жени, градското население наброява 34 718 души. През разглеждания период от 2007 година насам тенденцията е към устойчиво намаляване броя на населението, както за областта, така и за общината.

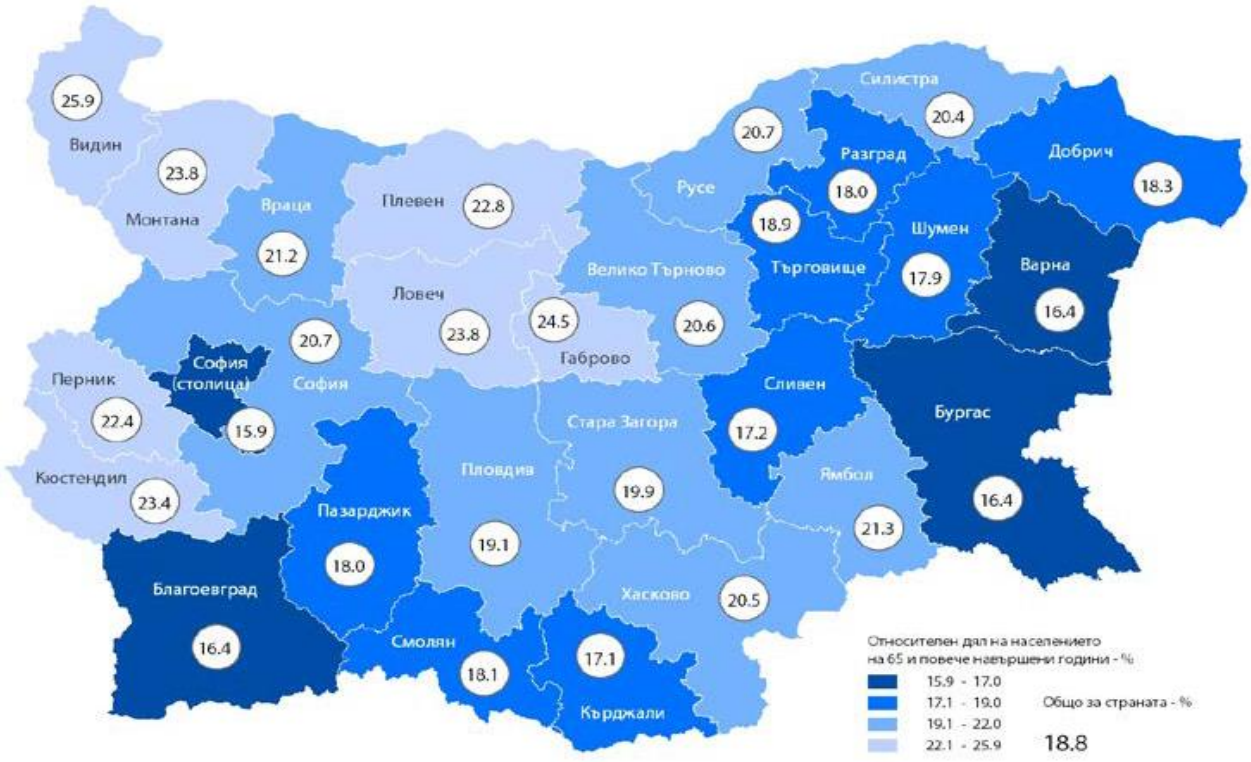

Фигура 1.5.1.1. Население на 65 и повече навършени години към 31.12.2011 г. по области[15]

Тенденцията, която се наблюдава като цяло за страната на застаряване на селското население се проявява и на територията на община Силистра. Населението в активна трудова възраст населява градовете и по-конкретно общинския и областен център – гр. Силистра, докато в селата е локализирано предимно възрастно население.

Естествените демографски процеси, като смъртност, водят до намаляване на постоянният брой на жителите на малките населени места, което е предпоставка за заличаването им от административно-териториалното деление на страната и за изоставяне на урбанизирани вече територии. В резултат на това ясно се очертава негативната тенденция на обезлюдяване на селата, намаляване на прираста на населението, активни миграционни процеси, свързани най-вече с търсене на заетост на млади, образовани хора извън територията не само на общината, а и на областта.

[15] Демографски процеси през 2011, НСИ.

Таблица 1.5.1.3.

Основни демографски показатели в община Силистра

	2009	2010	2011	2012
Относителен дял на населението в селата в община Силистра -%	31.1	30.08	30.06	30.07
Относителен дял на населението в градовете в община Силистра-%	68.9	69.2	69.4	69.3
Коефициент на естествен прираст (на 1 000 души от населението) - ‰	-7.3	-8.6	-8.5	-10
Коефициент на раждаемост в община Силистра (на 1 000 души населението) - ‰	8	7.5	7.6	6.8
Коефициент на. детска смъртност в община Силистра (на 1 000 живородени деца) - ‰	9.1	2.4	10.3	11.7
Коефициент на смъртност - в община Силистра (на 1 000 души живородени деца) - ‰	15.3	16.1	16.1	16.8
Механичен прираст на населението в община Силистра (на 1 000 души от населението) - ‰	-6.8	-8.5	-4.3	-3.4

Източник: ТСБ Силистра

Естественият прираст е отрицателен както за общината, така и за областта. Механичното движение на населението за периода 2007 – 2010 година също е отрицателно, като в годините стойността на този показател също устойчиво нараства (от – 158 души през 2007 г. до – 273 души през 2010 г.). Прави впечатление изключително високите нива на през 2012 г. и продължаващата дългосрочно устойчива негативна тенденция към увеличаване на неговите стойности.

Коефициента на смъртността на общината расте прогресивно. Изключително висок е и коефициента на детска смъртност в общината.

Данните показват влошена демографска картина като цяло и особено в селата, което ще се окаже и най-сериозния проблем в бъдещото развитие на територията. Приоритетно е необходимо прилагане на механизми и лостове за намаляване на негативните последици от демографската криза в общината в краткосрочен план и

търсене на алтернативи за устойчиво решаване на проблема в дългосрочен. Подобряване на икономическия облик на общината е един от възможните начини за частично решаване на проблемите от това естество.

Специалистите от НСИ са разработили прогноза за демографското развитие на страната по области в перспектива до 2030 г. Съгласно техните изчисления, населението в област Силистра през 2015 г. ще бъде 119 785 души, 2020 г. – 113 036, 2025 г. – 106 183 души и 2030 г. – 99 283 души или предвидено е намаление с малко над 1 300 души на година.

Реализацията на направената прогноза в голяма степен зависи от демографската и социално-икономическа политика на страната, а също и от международните икономически условия.

Най-многобройната етническа общност в област Силистра е българската. Към нея са се самоопределили 64 050. Турската етническа група е втората по численост. Към 1.02.2011 г. 40 272. Област Силистра е на трето място в страната след Кърджали и Разград, където е концентрирана значителна част от тази етническа група. Ромският етнос е третият по численост в областта.

Най-висок е относителен дял на българско население в областта има в община Силистра (84.1%), тук е и най-слабо представения ромски етнос общините Силистра (1.9%).

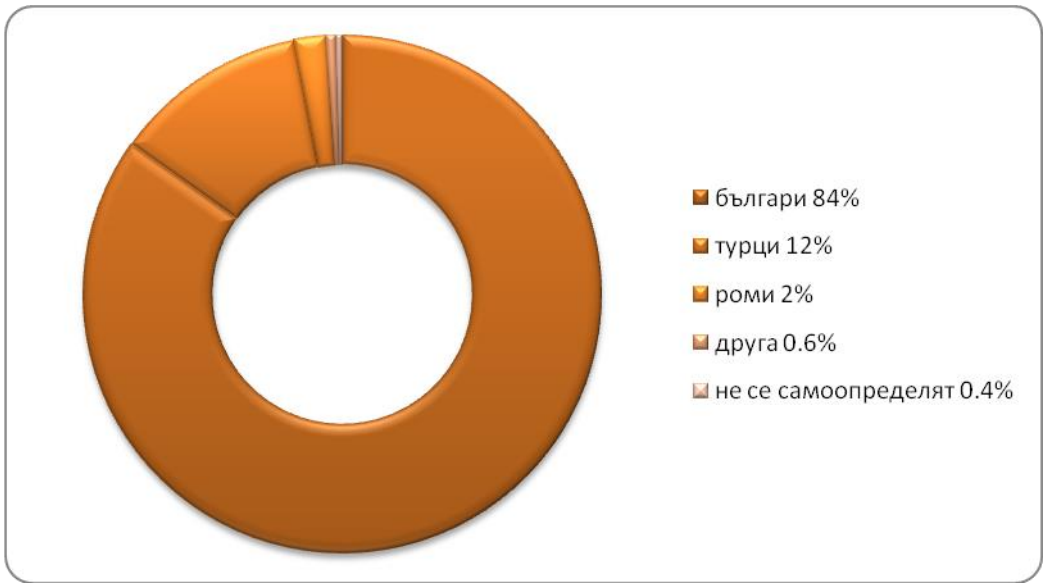

Фигура 1.5.1.2. Етническа структура на населението в община Силистра

Източник: НСИ, Преброяване на населението, 2011, т.19

1.5.2. ОБРАЗОВАТЕЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА

В рамките на областта най-образовани са жителите на община Силистра, където всеки пети (18.6%) е с висше образование,

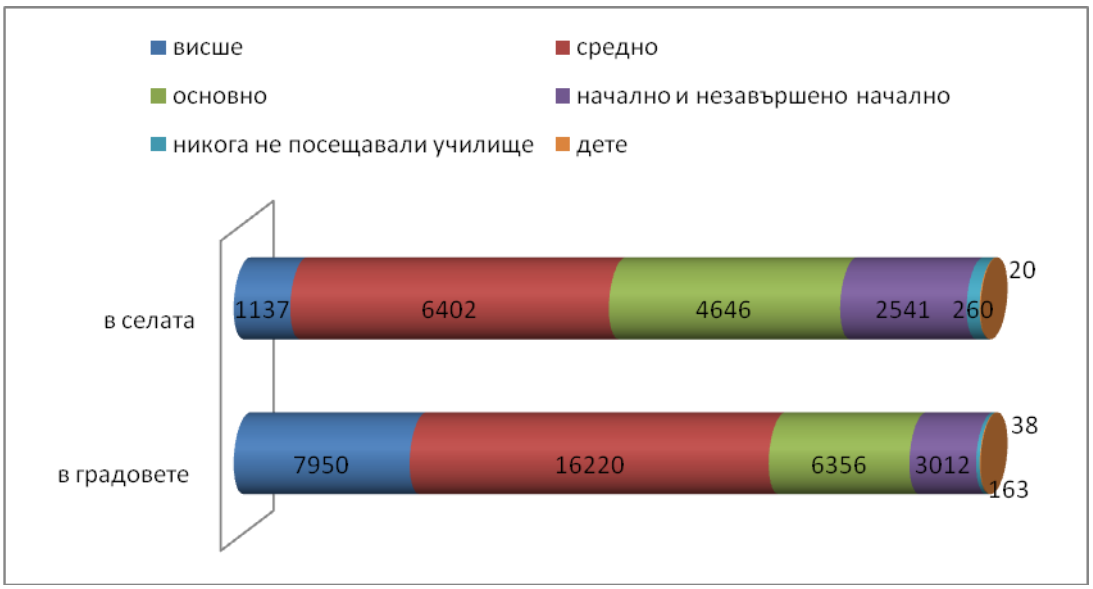

Фигура 1.5.2.1. Образователна структура на населението в населените места в община Силистра към 2011 г.

Източник: НСИ, Преброяване на населението, 2011, т.19

При последното преброяване относителният дял на неграмотните лица (неумението да се чете или пише) в област Силистра е 3.8% от населението на 9 и повече навършени години. Жените са със значително по-висок относителен дял на неграмотните (5.2%) в сравнение с мъжете (2.4%).

С най-нисък относителен дял на неграмотното население в областта е община Силистра (1.2%).

В община Силистра жените са по-голям дял от неграмотно население – 71% от всички неграмотни. Техният относителен дял обаче е малък, които говори за добро функциониране на образователната система и широк обхват на населението с образователни услуги.

Качественият показател, даващ най-точната оценка за състоянието и перспективата на населението, е неговата възрастова структура. Съотношението на зависимите контингенти в под и над трудоспособна възраст имат съществено значение, тъй като характеризират тежестта, която обществото понася, за да осигури социална, медицинска и икономическа сигурност на тези групи.

Населението в трудоспособна възраст е съсредоточено основно в общинския център. Измененията във възрастовата структура в общината включват непрекъснато намаляване на броя и дела на населението в под трудоспособна възраст и задържането на дела на населението в трудоспособна възраст.

Трудовите ресурси са най-значимата за функционирането на стопанството част от населението. Техните количествени и качествени характеристики предопределят възможностите за социално-икономическото развитие на областта и страната. В общината се наблюдава характерната за страната тенденция, а именно преобладаване на трудоспособното население над останалите две групи (под и над трудоспособно население). Към 01.02.2011 г. трудоспособното население в общината е 35 430 души. Делът на подтрудоспособното население (до 16 г.) към същата дата е 5 667 души, което се дължи на преобладаващият дял на възрастното население.

Таблица 1.5.1.4.

Структура на населението по местоживеене за 2012 г.

Статистически райони Области	Структура на населението по местоживеене		Полово съотношение	Отношение на населението на възраст под 15 и на 65 и повече години към населението на възраст от 15 до 64 години	Отношение на населението на възраст 65 и повече години към населението на възраст от 15 до 64 години
	%		брой жени на 1000 мъже	%	%
	град	село	общо	общо	общо
Общо за страната	72.9	27.1	1055	48.7	28.5
Северен централен	66.8	33.2	1053	50.6	32.0
Велико Търново	69.7	30.3	1071	49.4	31.3
Габрово	82.0	18.0	1067	57.2	39.5
Разград	47.3	52.7	1042	47.7	27.2
Русе	77.0	23.0	1051	49.9	31.7
Силистра	**45.1**	**54.9**	**1019**	**51.8**	**31.5**

Източник: НСИ

Налице са значителни разлики в относителния дял на неграмотните лица при трите основни етнически групи в Силистра. При самоопределилите се като българи 0.5 са неграмотни, при турската етническа група – 4.7%, а при ромската – 11.8%

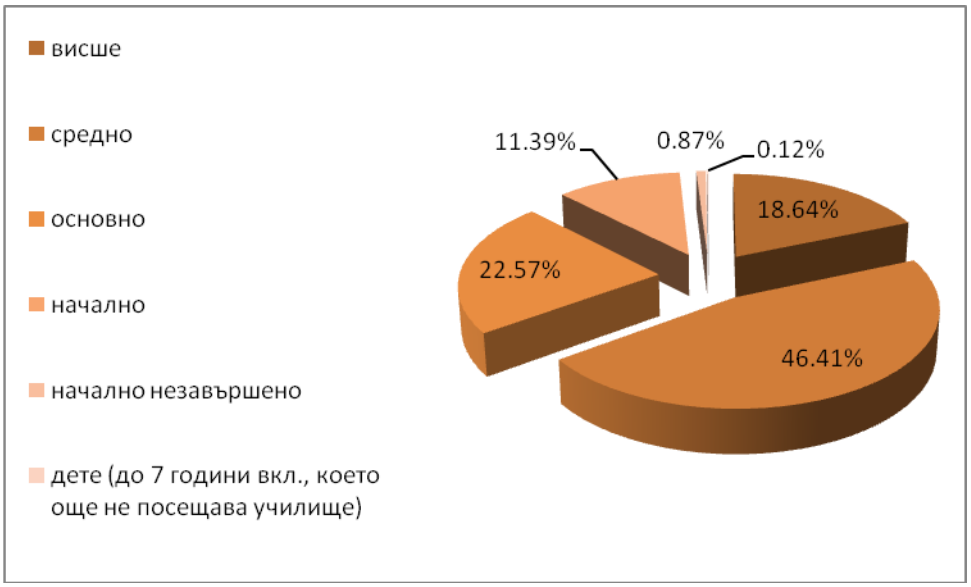

Фигура 1.5.1.2. Образователна структура на населението в община Силистра

Източник: НСИ, Преброяване на населението, 2011, т.19

Образователната структура на населението на общината е неблагоприятна. Преобладаващата част от жителите са със средно образование – 46.4%, следвани от хората с основно образование – 22.6%. Относително по-малка част от населението е с висше образование – 18.6%, като то предимно населява град Силистра (16.3%). Немалка част от жителите са начално и начално незавършено образование – общо 11.4%.

Така представената информация за образователното равнище на населението на общината, регистрирано при последното преброяване през 2011 г. от националната статистика показва, че са необходими поредица от мерки на различни институционални равнища, които да създадат предпоставки, в т.ч. и политики, за повишаване образователното равнище на населението.

Човешкият капитал е в основата на заложените цели в стратегията за развитие на ЕС в новия програмен период Европа 2020. Подобряването на демографската картина и осигуряване на приемливи стойности на показателите, отразяващи социалното и

икономическото развитие на общината и доближаването до средните за ЕС налага *създаването* на предпоставки за постигане на интелигентен, устойчив, балансира и приобщаващ растеж. Базова предпоставка в наличието на качествен човешки ресурс, високо образован и компетентен, иновативно и проактивно работещ. Инициативите за достигане на показателите на ЕС по отношение на степен на образованост, продължаващо обучение и учене през целия живот е необходимо да бъдат своевременни, ефективни и адекватни на нуждите и възможностите за развитие на община Силистра.

1.5.3. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

По отношение на здравеопазването Община Силистра е една средностатистическа община. На територията на общината функционират:

Лечебни заведения за извънболнична помощ

Според информация от публичните регистри на Регионалната здравна инспекция Силистра, актуална към 03.04.2013 г., лечебните заведения на територията на град Силистра са:

- Амбулатория за специализирана медицинска помощ – индивидуална практика – 56 бр.
- Амбулатория за специализирана медицинска помощ – групова практика – 1 бр.
- Амбулатория за първична дентална помощ – индивидуална практика – 49 бр.
- Амбулатория за специализирана дентална помощ –индивидуална практика – 1 бр.
- Диагностично-консултативен център 1-Силистра"ЕООД
- "Медицински център -Силистра" ЕООД ,
- "Медицински център АЛФА МЕДИК" ООД
- Медико-диагностична лаборатория – 4 бр.
- Медико-техническа лаборатория – 22 бр.
- Център за спешна медицинска помощ – 1 бр.

Стационарно лечение

Стационарното лечение на населението от област Силистра се осъществява в Многопрофилна болница за активно лечение – Силистра АД. Средносписъчният брой на персонала на болницата към м. юни 2013 г. е 565. Броят на леглата в болницата е 294., а използваемостта им е 77,82% . Достатъчна е осигуреността с болнични легла и персонал. Материално-техническата база е в добро състояние. Според изводите на документа „Обща характеристика и сравнителен анализ на българските райони" по проект „Разработване на социално-икономически анализ за нуждите на Оперативна програма „Регионално развитие" за периода 2014-2020 г." осигуреността на България с болнични легла е по-висока от средното ниво за Европейския съюз, като тенденцията през последните години у нас е към увеличаване на броя на болничните легла, докато наблюдаваните процеси в общността са в посока намаляване на легловата база.

Спешна медицинска помощ

В град Силистра функционира Център за СМП с филиали в Тутракан, Дулово, Кайнарджа и Главиница.

Аптеки

Според регистъра на РЗИ към 03.04.2013 г. в община Силистра функционират 19 аптеки и 4 дрогерии, като по-голяма част са разположени в централната част на общинския център.

Детски ясли

На територията на общината функционират следните детски ясли:

- Детска ясла „Здравец" – 4 групи,
- Детска ясла „Детска радост" – 4 групи ,
- Детска ясла „Бодра смяна" – 3 групи,
- Детска ясла „Ален мак" – 3 групи,
- ОДЗ „Нарцис" – една яслена група,
- ОДЗ „Мир" – една яслена група,

Детска кухня

Детската кухня в общината обслужва средно 350 деца от общината, като осигурява здравословно и разнообразно хранене за нейните клиенти.

Материалната база в детските ясли и детска кухня е на сравнително добро ниво; ремонти се извършват само при необходимост.

Висш медицински персонал в града от 152 души - стоматолози; общопрактикуващи лекари; акушерство и гинекология; ортопедия и травматология; физикална и рехабилитационна медицина; нервни болести, психиатрия, хирургия, урология, клинична хематология, ушно-носно-гърлени специалисти; кожни и венерически болести; кардиология, нефрология, алергология, инфекциозни болести; очни болести; гастроентерология; образна диагностика; ендокринология. Като цяло специалистите са концентрирани в общинския център.

Таблица 1.5.3.1.

Разпределение на индивидуалните практики за първична медицинска помощ в община Силистра за 2010 г.

Населени места	Население брой	Брой лекарски практики	Среден брой на населението на ЛП	Център на лекарската практика
Област Силистра	**127659**	**87**	**1541**	
Община Силистра	***54 885***	***42***	***1306***	
Гр. Силистра	37 837	26	1455	гр.Силистра
с. Айдемир, с. Полк. Ламбриново	6 764	6	1127	с. Айдемир
с. Калипетрово	4 592	4	1148	с. Калипетрово
с. Сребърна, с. Ветрен	906	1	906	с.Сребърна
с. Бабук, с. Казимир, с. Ценович,	771	1	771	с. Бабук
с.Професор-Иширково, с.Йорданово,с.Смилец, с.Сърпово	2 247	2	1123	с.Професор-Иширково
с. Брадвари	1022	1	1022	с. Брадвари
с.Срацимир, с.Българка, с.Поп Кралево, с.Богорово, с.Главан	746	1	664	с.Срацимир

Източник: Доклад „Анализ на ситуацията и оценка на потребностите на община Силистра", Приложение 1 към Общинската стратегия за развитие на социалните услуги, 2010 г.

Статистиката показва, че осигуреността на населението в област Силистра с медицински персонал е под средното за страната, но той е разположен неравномерно. Средно за страната през 2011 г. на един лекар се падат 258 души, за СЦР – 323, докато за област Силистра – 380. По отношение на специалистите по дентална медицина стойностите също са по-високи от средните за страната. На един стоматолог се падат 1794 за 2011 г. при средно за страната 1101. Поради намаляващия брой на населението в областта тенденцията е към спад в броя на лицата обслужвани от 1 лекар и стоматолог.

В общината е налична достатъчна осигуреност с болнични легла и персонал и материално-техническата база е в задоволително състояние. На база наличната информация за здравното обслужване на населението в община Силистра, както и на стратегическите и отчетните документи, могат да се направят следните **изводи:**

Преимущество за целия регион е наличието на МБАЛ, която обслужва населението на цялата област. В анализ на ситуацията и на потребностите от социални услуги в община Силистра (2010) е посочено, че общината има достатъчна осигуреност с болнични легла и персонал, материално-техническата база е в сравнително добро състояние, а броят на болничните легла отговарят на потребностите на населението. В същото време общинските експерти смятат, че състоянието на материалната база като цяло (не само на МБАЛ) е основен проблем на здравеопазването в града. В последните пет години не са привлечени средства по оперативни програми в полза на болницата в Силистра. Наличие на трайно незаети практики за първична медицинска помощ. Затруднен достъп до специализирана медицинска помощ поради липса на специалисти (основно онколози, ревматолози и неврохирурзи). МБАЛ Силистра обслужва населението на цялата област. От управлението на МБАЛ Силистра се поставя като необходимост изграждането на нова сграда на болницата.

През изминалият период Регионалния здравен инспекторат-Силистра перманентно работи по изпълнение на стратегическите цели за опазване на общественото здраве и повишаване качеството на оказваната медицинска помощ, чрез осъществяване на ефективен здравен контрол и организиране на мероприятия за профилактика и промоция на здравето на населението.

През 2012 г. беше планирана и осъществена организационно-методична помощ на медицинските специалисти в детските заведения и училищата. Организационно-

методичната помощ беше насочена към планиране и отчитане на дейността по промоция и превенция на здравето на децата и учениците, анализ на данните от профилактичните прегледи, работа по Националните програми и здравно-образователни дейности. През 2012 г. бяха организирани редица масови прояви по Национални здравни програми и здравни дни. Общо са проведени 20 масови прояви по различните програми с 2686 участника.

1.5.4. СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

Предоставяните социални услуги са в отговор на установи потребности на нуждаещите се, от една страна и националната политика по интеграция и предоставяне на важни услуги със социална насоченост в общността. Предоставянето на услуги в общността се осъществява в съответствие с действащата Общинска стратегия за развитие на социалните услуги 2011-2015, която ежегодно се детайлизира в годишни планове. Планираното развитие на социалните услуги е базирано на задълбочено проучване и анализ на социо-демографската и икономическа картина на община Силистра. На тази база се очертават някои типични рискове за лица в неравностойно положение: ниско образование, неравностойна позиция на пазара на труда, съчетана с липса на трудови навици,трайна липса на собственост, лоши битови условия и липсата на средства за издръжка, принадлежност към етнически общности в неравностойно положение, многодетство, изолираност на малките населени места, концентрация на хора в пенсионна възраст в малките населени места, увреждане и/или сериозни здравословни проблеми на лицето или на член от семейството, ограничен достъп до здравни услуги, противообществени прояви, рискове, засягащи децата и настанените в институции. Въз основа на тези характеристики се обособяват няколко рискови групи. Повечето от тях имат социално-икономически корени. Анализът цели да се направи пълна класификация на рисковите групи и да очертае някои приоритетни потребности от социална защита, както и необходимостта от развитието на конкретни социални услуги. Анализът стъпва на разбирането за риска като фактор, препятстващ социалната интеграция на индивиди и групи. В резултат на анализа на рисковите фактори бяха обособени няколко ключови рискови групи, които да бъдат обект на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги. За да превъзмогне индивидът ситуацията на риск, често е необходима подкрепа и за семейството му. На територията на

общината има социални услуги, които работят със семействата и близките на деца и лица в риск. Анализът на групите в риск очертава и съпътстващи групи, които се нуждаят от подкрепа. В община Силистра има развита мрежа от социални заведения. Три са **специализираните институции**: Дом за стари хора с отделение за лежащи в гр. Силистра; Дом за възрастни с физически увреждания с. Айдемир ж.к. “ Север”; Дом за деца, лишени от родителска грижа “Димчо Дебелянов” гр. Силистра.

Социалните услуги в общността се предоставят от:

- Дневен център за деца и младежи с увреждания;
- Дневен център за стари хора;
- Домашен социален патронаж, който има и филиали в селата Бабук и Брадвари;
- Клубове на инвалида и пенсионера.
- Център за обществена подкрепа
- Обществена трапезария
- Защитено жилище за младежи от ДДЛРГ навършили 18 г. възраст
- Преходно жилище за деца и младежи от 14 до 18 г. възраст
- Приемна грижа
- Социален асистент
- Домашен помощник
- Кризисен център
- Център за социална рехабилитация и интеграция и др.

Таблица 1.5.4.1.

Предоставяни социални услуги в община Силистра през 2013

№ По ред	Вид социална услуга	Капацитет	Ресурсно обезпечаване	Източник на финансиране	Доставчик на социалната услуга
1.	**Център за обществена подкрепа (ЦОП)**	20	56 460 лв. за 1 година	ДДД	Община Силистра - външен доставчик Женско сдружение „Екатерина Каравелова"
2.	**Приемна грижа**	20 приемни семейства	неприложимо	Държавен бюджет, ОП РЧР	Дирекция „Социално подпомагане", Община Силистра
3.	**Дневен център за деца и младежи с увреждания**	48	276 864 лв. за 1 година	ДДД	Община Силистра
4.	**Център за социална рехабилитация и интеграция I**	15	38 415 лв. за 1 година	ДДД	Община Силистра Външен доставчик - СНЦ „Надежда за добро бъдеще"
5.	**Център за социална рехабилитация и интеграция II**	25	64 025 лв. за 1 година	ДДД	Община Силистра - външен доставчик Фондация "Съпричастие" Силистра
6.	**Защитено жилище за младежи напускащи ДДЛРГ**	8	51 888 лв. за 1 година	ДДД	Община Силистра

7.	**Преходно жилище**	8	51 888 лв. за 1 година	ДДД	Община Силистра
8.	**Кризисен център за жени и деца**	10	79 310 лв. за 1 година	ДДД	Община Силистра - външен доставчик ЖС "Екатерина Каравелова"
9.	**Дневен център за стари хора**	15	22 710 лв. за 1 година	ДДД	Община Силистра
10.	**Дом за възрастни с физически увреждания**	130	888 030 лв. за 1 година	ДДД	Община Силистра
11.	**Дом за стари хора с отделение за лежащи**	210	1 240 260 лв. за 1 година	ДДД	Община Силистра
12.	**Домашен социален патронаж**	280	316 050 лв. за 1 година	Общински средства	Община Силистра
13.	**Обществена трапезария**	123	23 000 лв. за 4 месеца	Фонд "Социална закрила", КНСБ	"Филипофф" ООД
14.	**Личен асистент**	70	212 420 лв. за 1 година	ОП РЧР, НП „Асистенти на хора с увреждания"	Община Силистра, Д-я СП
15.	**Дом за деца лишени от родителски грижи „Димчо Дебелянов"**	41	276 750 лв. за 1 година	ДДД	Община Силистра
16.	**Дом за медико-социални грижи за деца**	60	701 000 лв. за 1 година	Държавен бюджет	Министерство на здравеопазването
17.	**Дневен център за деца с увреждания**	30	в рамките на бюджета на ДМСГД	Държавен бюджет	ДМСГД
18.	**Център за деца с поведенчески проблеми**	10	в рамките на бюджета на ДМСГД	Държавен бюджет	ДМСГД

19.	**Клубове на инвалида и пенсионера - 25 бр.**	1300	91 140 лв. за 1 година	Общински бюджет	Община Силистра
21.	**Център за временно настаняване**	10	24 070 лв. за 1 година	ДДД	Община Силистра
22.	**Приемна грижа Увеличаване броя на приемните семейства**	16 приемни семейства	Не е приложимо	Държавен бюджет	Дирекция „Социално подпомагане", Община Силистра
23.	**ЦНСТ за хора с психични разстройства**	12	95 772	Проект ОП РЧР	Община Силистра
24.	**ЦНСТ за деца от ДДЛРГ**	9	71 829	ДДД /компенсирана промяна/	Община Силистра

Таблица 1.5.4.2.

Предстоящо откриване, закриване и/или преструктуриране на социални услуги на територията на община Силистра

22.	**Приемна грижа Увеличаване броя на приемните семейства**	25 приемни семейства	Не е приложимо	Държавен бюджет	Дирекция „Социално подпомагане", Община Силистра
25.	**ЦНСТ за деца с увреждания**	14	111 734	Проект по ОП РЧР	Община Силистра

Като се има предвид изградената до момента мрежа от социални услуги и откроените целеви групи, за да се изгради ефективна система за социална подкрепа е необходимо да се развиват социални услуги, осигуряващи превенция на изоставянето, повишаване на родителския капацитет, подкрепа на ранното детско развитие, осигуряване на среда, близка до семейната, формиране и възвръщане на умения и навици за самостоятелен живот. Тези услуги вече се предоставят в община Силистра.

С цел осигуряване на достъп до социалните услуги е необходимо да се осигури тяхната мобилност, имайки предвид съсредоточеността им в областния град. Не на последно място е и необходимостта от осигуряване на достъпна архитектурна среда, особено до обществените и културни сгради.

Предвид на гореизложеното се очертава необходимост от разкриване на следните социални услуги в новия програмен период:

Таблица 1.5.4.3.

Потребности от социални услуги в община Силистра
в новия програмен период 2014-2020

Социална услуга	Капацитет	Година на разкриване
Услуги за деца		
1. Център за настаняване от семеен тип /ЦНСТ/	14	2014 г.
2. Дневен център за деца с увреждания	40	2015 г.
3. Център за настаняване от семеен тип	12	2016 г.
4. Център за настаняване от семеен тип	14	2016 г.
Услуги за възрастни хора в риск		
1. Център за настаняване от семеен тип	15	2016 г.
2. Център за настаняване от семеен тип	15	2018 г.
3. Защитено жилище	8	2018 г.
4. Защитено жилище	8	2020 г.
Услуги за лица с умствена изостаналост		
1. Център за настаняване от семеен тип	8	2019 г.

Източник: Общинска администрация Силистра

Тези социални услуги са заложени в Общинската стратегия за развитието на социалните услуги в община Силистра (2011 – 2015 г.), която е приета през 2011 година след продължителна и задълбочена работа и в изготвеният в резултат на нейната реализация План за трансформиране на специализираните институции за деца на територията на Община Силистра и други планови и стратегически документи. Тя е разработена като секторна политика в община Силистра и е създадена в процес на партньорство между заинтересованите страни в община Силистра – общинска администрация, Общинска служба за социални услуги, доставчици на социални услуги, Дирекция "Социално подпомагане" Силистра, местни граждански организации (НПО).

Стратегията има за цел да синхронизира планирането на социалните услуги в община Силистра с националните, регионалните и областни приоритети на социалната политика и да въвлече в този процес всички заинтересовани страни.

Параметрите на стратегията са следните:

- **Обхвата**: Стратегията определя общинската рамка и параметрите на социалните услуги на територията на общината. В географско отношение тя покрива всички населени места на територията на община Силистра и обръща специално внимание на малките изолирани населени места, където живеят малобройни рискови групи. Планираните услуги и мерки за социално включване ще се изпълняват на територията на цялата община през следващите пет години (2011 – 2015г.).
- **Визия**: Общинската стратегия за социални услуги – инструмент за осигуряване на достъпни и качествени социални услуги в община Силистра, интеграция на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи.
- Стратегията има следната **насоченост:**
  - ✓ Развитието и усъвършенстването на съществуващите социални услуги през следващите 5 години (2011 – 2015);
  - ✓ Разкриването на нови и иновативни социални услуги съобразно изведените приоритетни целеви групи;
  - ✓ Успоредното развитие на политики и мерки за социално включване в свързани сектори (образование, здравеопазване, заетост, жилищна среда и други), чрез които се решават конкретни проблеми на

рисковите групи и/или се създават условия за ефективно функциониране на социалните услуги.

Приоритетните направления на Общинската стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от спешна намеса за решаване на основни критични социални проблеми на жителите в общината. Те са групирани в две посоки - отнасящи се до съдържанието на социалните услуги и до начина на функциониране и изпълнение на услугите и мерките за социално включване и се свеждат до:

Приоритетно направление 1: Превенция за деца и семейства в риск и деинституционализация на грижите за деца

Приоритетно направление 2: Самотно живеещи стари хора и хора в риск

Приоритетно направление 3: Възрастни хора с увреждания

Функционалните приоритетни направления, които подпомагат ефективното изпълнение на основните дейности в Общинската стратегия, обхващат и развитието на човешките ресурси, с цел повишаване на качеството и ефективността на социалните услуги чрез изграждане на необходимия капацитет за управление на общинско ниво и чрез осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги.

В Стратегията са описани подробно мерките, дейностите и индикаторите за постигане на общите и конкретни цели, системата за мониторинг и оценка, отговорностите и ролята на общината и институциите на общинско ниво, на доставчиците на услуги и другите заинтересовани страни, необходимите ресурси – човешки и финансови, оперативният план с времева рамка за изпълнението на стратегията.

Постигането на набелязаните дългосрочни и конкретни цели в рамките на следващите пет години ще създаде условия за устойчиво подобряване на качеството на живота и жизнения стандарт на рисковите групи и общностите в неравностойно положение. Качествената промяна в ситуацията ще бъде измервана чрез система от качествени и количествени индикатори за напредъка в решаването на идентифицираните проблеми и в модернизирането на системата от социални услуги в община Силистра.

Стратегията до голяма степен спомага и обслужва постигането на Общинския план за развитие на община Силистра 2014 – 2020 г., а нейното въздействие и ефект върху местната общност би трябвало да са в основата на последващата оценка на ОПР,

която задължително (в съответствие с ЗРР) се осъществява след приключване на съответния програмен период.

1.5.5. ОБРАЗОВАНИЕ

Обект на целенасочена държавна и общинска политика е създаване на условия и възможности за развитие на образователната система, осигуряваща различни видове и степени на образование на населението. Наред с другите организационно-методически условия за реализирането на тази политика важна роля е отделена на образователната инфраструктура. Последната включва обекти на предучилищното обучение, общото и профилираното, и професионалното образование – детски заведения и различни видове училища. В областта действа стратегически програмен документ за интеграция на ромите в образователната система.

Предучилищната подготовка в община Силистра се осъществява в 9 детски градини – 2 обединени детски заведения и 7 целодневни детски градини. В град Силистра детските градини са 6 като 3 от тях разполагат с по две сгради. В с. Айдемир детската градина е с 2 сгради, посещават я деца и от с. Сребърна, където детската градина е закрита. Детската градина в с. Калипетрово е с филиал в с.Бабук. Детската градина в с. Иширково е с филиали в с. Йорданово и в с. Брадвари.

Средният брой деца в една детска градина през 2013 г. за община Силистра е по-голям (158) от този в областта(114) и над показателя за северен централен район(128), както и значително по-голям от средния за страната(103).

През 2013 г., родените деца в общината на възраст от 3 до 6 години са както следва: гр.Силистра-1285, с.Калипетрово-162, с.Айдемир- 208, с.Бабук- 19, с.Брадвари-42, с.Йорданово- 49, с.Проф. Иширково- 26, с.Сребърна- 11, с.Казимир- 3, с.Смилец- 7, с.Срацимир- 2, с.Сърпово- 2 и с.Богорово- 1. В останалите 6 села на общината няма родени деца на тази възраст през този период.

Общината води активна политика за подпомагане на родителите на деца в тази възрастова група, като таксите за посещение на детска градина, определени от Общински съвет - Силистра за децата от селата Проф.Иширково, Брадвари, Йорданово и Бабук са по-ниски в сравнение с останалите населени места, предвид качеството на предлаганата услуга-материална база, сграден фонд, отопление и др.

Общинската образователна структура включва 18 училища, в които през

учебната 2012/2013 година са обхванати 4 854 ученици от I до XII клас:

I клас	– 325 ученици;	VII клас	-375 ученици;
II клас	– 378 ученици;	VIII клас	-406 ученици;
III клас	– 366 ученици;	IX клас	-351 ученици;
IV клас	– 353 ученици;	X клас	-522 ученици;
V клас	– 351 ученици;	XI клас	-488 ученици;
VI клас	– 391 ученици;	XII клас	-548 ученици

Структурата на образователната система, съобразно начина на финансиране включва:

- 11 общински училища - 164 паралелки; 3633 ученици; 327 класни стаи;
- 7 държавни училища - 55 паралелки; 1221 ученици; 131 класни стаи.

Както е видно осигуреността с класни стаи при двете групи училища е приблизително еднаква.

Според степента и съдържанието на училищното образование в общината функционират:

- 2 профилирани гимназии - 34 паралелки; 833 ученици; 75 класни стаи;
- 2 средни общообразователни училища - 31 паралелки; 676 ученици; 79 класни стаи;
- 1 спортно училище – 8 паралелки; 186 ученици; 21 класни стаи;
- 6 основни училища – 91 паралелки;1938 ученици;140 класни стаи;
- 6 професионални гимназии – 51 паралелки;1197 ученици;118 класни стаи;
- 1 помощно училище – 4 паралелки; 24 ученици; 13 класни стаи.

Едно от условията за ефективното използване на наличната материална база на образованието и за провеждане на нормален учебно-възпитателен процес е средната пълняемост на паралелките в общообразователните и професионалните училища. На регионално ниво, община Силистра е малко над този показател за област Силистра – 22.16 ученици в паралелка при 21.2 ученици в паралелка за областта, 21.8 ученици средно за Северния централен район и 21.6 ученици – средно за страната.

Същевременно поради спад в раждаемостта, демографския срив и недостиг на ученици ежегодно се формират паралелки с пълняемост под нормативно определения минимум – маломерни и слети. Традиционно те са в основните училища на селата Калипетрово, Иширково и Брадвари. Този процес постепенно се пренася и в областния град. Най-засегнато е СОУ „Юрий Гагарин”, в което преобладават деца и ученици от

етническите малцинства. Известна част от тях са участници в миграционни процеси с родителите.

Средният брой учащи на един преподавател е съответно: 13.2 за областта, 13.9 за района и 14.0 за страната. Налице е увеличаване на броя на учащите на един преподавател на всички териториални нива, главно поради съкращаване на преподавателския състав и въведените делегирани бюджети.

Погледнато в друг разрез е видно че натовареността на сградния фонд в училищата е неравномерна. Материалната база на училищата в град Силистра е в добро състояние. По проекти за внедряване на мерки за енергийна ефективност в образователната инфраструктура са реновирани 4 общински училища. По Национални програми на МОН са извършени ремонтни дейности в 2 общински училища. Със средства от МОН се извършват строително-ремонтни дейности в 2 общински училища. В трите общински училища в селата Калипетрово, Иширково и Брадвари не са извършвани ремонтни дейности, там материалната база е в задоволително състояние.

По Национални програми на МОН са предоставени средства на училищата за обновяване на учебно-техническото оборудване – подмяна на учебни дъски, ученически маси и столове; за подкрепа на целодневното обучение – освежаване и оборудване на стаи за отдих и занимания по интереси, закупени са дидактически материали; за подпомагане на физическото възпитание и спорта; за ремонт на спортни площадки и съоръжения. Всички училища са оборудвани с компютърна техника, поддържа се интернет и оборудване на терминални места.

Отоплянето на училищните сгради се осъществява с течно гориво, с изключение на основното училище в с. Брадвари, където отоплението е на твърдо гориво.

По отношение на осигуряването на условия за реализация на законовото изискване за задължително обучение до 16-годишна възраст, в община Силистра са създадени условия за осигуряване на достъп до съизмеримо по качество образование на деца и ученици от населени места, в които няма функциониращи училища. В тази връзка в община Силистра 5 училища са със статут на „средищни”. За тях се осигуряват допълнителни средства от централния бюджет за транспортни разходи, целодневна организация на учебния ден и столово хранене.

Проблем на образованието със социални измерения е и рано (преждевременно) отпадналите от училище ученици. Акцентът при анализа на тези данни е поставен

върху рано напусналите основните училища (поради задължителното основно образование). По този показател при среден относителен дял за Северен централен район към 2011 г. - 3.4%, за област Силистра същият е по-нисък – 3.0%. През учебната година 2012/2013 г. се наблюдава намаление на дела на преждевременно напусналите основното образование. Отпадналите ученици в общината са общо 9 – 6 в основното училище на с. Калипетров и 3 в основното училище на с. Иширково, като основната причина е нежелание на родителите децата им да посещават училище.

Проблемът с ранното отпадане на ученици от училище е със сериозни социални измерения – освен че нараства броят на населението с ниско образование, част от тези лица попадат в криминогенна среда.

За организиране на свободното време на учениците, за развитие и стимулиране на техните познавателните интереси и творческите способности се грижат 2 извънучилищни педагогически учреждения: Обединен детски комплекс/ОДК/ и Народна астрономическа обсерватория “Галилео Галилей”/НАО/. В тях са обхванати около 150 деца от предучилищна възраст и 900 ученици от общинския център.

Обединено общежитие за средношколци “Младост”/ООС/ е предназначено за възпитание, обучение и отдих на ученици от VI до XII клас от цялата страна, които се обучават в силистренските училища. Поради ограничение в сградния фонд са обхванати 230 ученици, като желаещите са много повече.

В община Силистра функционира Ресурсен център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности, в който са обхванати 285 деца и ученици от общинските и държавни училища и детски градини. Всички училища и детски градини, в които се обучават деца и ученици със специални образователни интереси разполагат с кабинети с необходимото оборудване за пряката работа на ресурсните учители.

ОУ „Иван Вазов”, гр. Силистра участва като пилотно училище в проект на МОН „Осигуряване на условия и подкрепа за преход от интегрирано към включващо обучение“. Целта на проекта е да се осигури подкрепяща среда за равен достъп до образование и за отваряне на образователната система към осъществяване на включващото обучение.

В почти всички училища и детски градини са изградени подстъпи за достъп на деца в инвалидни колички. В ОУ „Отец Паисий“, гр. Силистра е монтиран асансьор между етажите на сградата за нуждите на децата със специални образователни

потребности.

Висше образование

През учебната 2012/2013г. за придобиване на образователно-квалификационни степени „бакалавър" и „магистър" в Русенски университет „Ангел Кънчев"- Филиал Силистра и Филиал на Висше училище по агробизнес и развитие на регионите в редовна и задочна форма се обучават 810 студенти. Дипломиралите се през 2012 г. студенти са 158.

Специалностите, които предлага Русенски университет „Ангел Кънчев"-Филиал Силистра са: Български език и чужд език, Физика и информатика, Транспортна техника и технологии и Електроинженерство.

Във Висше училище по агробизнес и развитие на регионите специалностите са: Икономика на туризма, Аграрна икономика, Управление на агробизнеса, Счетоводство и одит, Финанси и банково дело.

По-важни изводи:

7. Отчитайки сравнително добро състояние на материалната база, включително и сградния фонд на детските и учебни заведения все още има различна необходимост от ремонти-подмяна на дограма, саниране, външно и вътрешно измазване, подмяна на ВиК, електрически и парни инсталации, ремонт на покривни конструкции и др.;

8. Има необходимост от изграждане на съвременен модел от дейности по опазване живота и здравето на децата и учениците- благоустрояване и модернизиране на детските и училищни дворове, изграждане на стабилни огради, осигуряване на денонощна надеждна охрана и пропускателен режим в районите около и в детските градини и училища;

9. В условията на „делегиран бюджет" и при негативни социално-икономически и демографски процеси в малките населени места се проявяват сериозни затруднения, свързани с осигуряването на качествено образование- издръжка, кадри, слети и маломерни паралелки;

10. Все още се наблюдават процеси на сегрегация на децата от ромски произход, произтичащи от местоположението на училището и затворения характер на ромската общност в района;

11. Високата безработица и бедност в малките населени места води до нарушаване на достъпа до предучилищно образование и възпитание на голяма част от

децата, поради невъзможност за плащане на такси за ползване на детска градина;

12. Липсата на стабилни икономически субекти в общината поставя пред професионалното образование сериозни проблеми при изграждане на мрежа от професии и специалности, които осигуряват бъдеща реализация. Това нарушава необходимото сътрудничество между бизнес и образователни институции.

1.5.6. СПОРТ И МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ

В Община Силистра са запазени добри традиции в домакинството на републикански и държавни първенства по лека атлетика, автокрос, стрелба с лък, стрелба с пневматично оръжие, спортни танци, карате и приложно колоездене. Всяка година, в края на месец август, Силистра посреща участниците в най-голямата в Европа Международна гребна регата по р. Дунав – ТИД. На територията на общината извършват учебно-тренировъчна и спортно-състезателна дейност 16 официално лицензирани спортни клуба по 13 вида спорт - лека атлетика, плуване, баскетбол, стрелба с лък, спортна стрелба, джудо, сумо, шахмат, карате-до, борба, ветроходство, футбол и волейбол. В общината има достатъчно спортни бази, адекватни на развиваните спортове и съответстващи на съвременните норми и изисквания за провеждане на състезания.

Общината съвместно със спортни клубове, ОДК и НПО, Сектор “Спортни и интеграционни дейности” организира и провежда спортни мероприятия и демонстрации на тема “Спорт, а не дрога!”. Всяка година се осъществява традиционното спортно мероприятие “Плуване към спомена” и преплуване на р. Дунав.

Община Силистра, съвместно с държавните институции организира ежегодно отдих за учениците през пролетните, летните и зимните ваканции. За пълноценно осмисляне на свободното време в Община Силистра е изготвена Програма за подпомагане отдиха на децата и юношите, като им се предоставя възможност за безплатно ползване на спортната база. Със съдействието на преподаватели от Ученическа спортна школа се провеждат занятия по баскетбол, футбол, плуване, лека атлетика и джудо.

В общината е необходимо изграждане на многофункционална спортна сграда, която да осигури възможност за провеждане на представителни състезания и културни дейности и така да популяризира спорта, особено сред младите хора. Установява се потребност от рехабилитация и модернизация на спортните обекти на територията на

общината, както и обновяване и повишаване сигурността на спортните обекти и обновяване на училищните спортни съоръжения.

В община Силистра вече са оптимизирани институционалните условия, касаещи участието на младите хора в процесите на вземане на решения и дебатите, които ги засягат. Структурите, реализиращи младежката политика на територията на Община Силистра са ОДК, НАО „Г. Галилей", читалищата, училищата, неправителствените организации, спортните клубове, младежките организации и неформални групи, доброволци. Те реализират дейности, свързани с организиране и осмисляне на свободното време на младите хора, дават сцена на талантите и идеите им, развиват техните умения и компетенции. Гъвкавостта в предлаганите алтернативи е една от характеристиките на работата им. Ежегодно в общината се приема общински план за младежта, който отговаря на приоритетите на Националната стратегия за младежта 2012-2020 и на потребностите на младите хора в Община Силистра.

Община Силистра е регионална ЕВРОДЕСК точка, с което се предоставя възможността младите хора да получават информация за Европейски финансиращи програми, обучения и работа в чужбина.

Традиционно вече се провежда месеца на младежката активност, в който се включват организации и неформални групи с различна насоченост и поле на дейност, обединени от общи идеи за развитие. За трета поредна година през 2013 г. се обявява конкурсна сесия „Младите за Силистра" за проекти на младежки неформални групи в някои направления от местната младежка политика.

Общественият проблем свързан противообществените прояви на малолетни и непълнолетни намира своето решение на местно ниво чрез намесата на различни органи. Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни /МКБППМН/ организира и координира социално – превантивната работа на територията на общината, като съвместно с инспектора от Детска педагогическа стая /ДПС/ и социалните работници от Дирекция "Социално подпомагане" набелязва мерки за социално подпомагане на малолетните и непълнолетните, които се нуждаят от помощ и защита на техните права.

Превантивната дейност е основен акцент в дейността на МКБППМН. За отчетния период доказаха ефективността си индивидуалната, корекционно - възпитателна работа с деца и родители, консултации със специалисти, тренинги, семинари, анкети, лекции и беседи по проблемите на превенция на наркоманиите,

СПИН, рисково сексуално поведение, влиянието на секти.

Друг приоритет в работата на МКБППМН е превенцията на насилието и агресията в училището. В тази връзка МКБППМН разработи Общинска програма за превенция на агресията и насилието сред децата - социологически проучвания, беседи, лекции, тестване, използване на проактивни методики от психолози, консултации на деца и родители.

Три години се реализира проект "Училище за родители", в което специалисти – психолози, педагози и социални работници информират, консултират и оказват помощ на родителите по различни въпроси.

Помощен орган на МКБППМН е Консултативният кабинет с гореща телефонна линия. В него екип от психолози, педагози, юристи, лекари, социални работници и обществени възпитатели осигуряват на децата и родителите висококвалифицирана помощ и знания за девиациите в поведението, за социалните патологии – проституция, скитничество, бягство от дома, наркомании и опасностите от рисково поведение. Важен акцент в дейността на Консултативния кабинет е работата със зависими младежи и техните семейства, потърсили доброволно психологическа помощ или насочени от учители и обществени възпитатели.

1.5.7. ТРУДОВ ПАЗАР И БЕЗРАБОТИЦА. ДОХОДИ

Силистра е една от най-бавно развиващите се области в България през последните 10 години.[16] През целия период областта не успява да привлече достатъчно външни и вътрешни капитали, които да стимулират икономическата активност в региона и да повишат трайно нивото на заетостта и доходите. Географската изолираност на областта и ниският стандарт на живот са основните причини голяма част от жителите да мигрират към вътрешността на страната.

През последните години се наблюдава тенденция към увеличаване дела на населението в над трудоспособна възраст в общината. По-висок е този дял в селата в сравнение с град Силистра. По данни от Дирекция „Бюро по труда" **безработните лица** в общината към 31.01.2011 г. са 3 144 души, което е с 34,3 % по-малко спрямо същия период на предходната година. Стойностите на този показател за община Силистра обаче са с 4% по-високи от средните за страната. Безработните мъже и жени са почти равен брой, като тези които са със средно образование формират почти 60% от всички

[16] Регионални профили: Показатели за развитие. ИПИ, С., 2012.

безработни в общината. Възрастовата структура на безработните е доста обезпокоителна. Безработните лица над 50 години представляват 40% от всички безработни, този факт заедно с процеса по застаряване на населението дава основание за негативна прогноза по отношение на икономическото развитие на общината. Преобладават трайно безработните лица, като съществена част от тях – 19.50% са с продължителност на регистрацията между 1 и 2 години.

Към края на 31.05.2011 г. нивото на безработица в Община Силистра достига 8.46%, в областта 12.54, а за страната стойността е - 8.87% . По данни от Дирекция Бюрото по труда – Силистра, към месец май 2011 г., регистрираните безработни наброяват 2596 души. Спрямо предходния месец нивото на безработица е намаляло със 140 човека или 5,1 %. Спрямо същия период на миналата година е налице намаление с 506 човека или 16,3 %.

Към 31 май 2013 г. безработицата в общината е 11.1%, като тенденцията е тази стойност да се сравнително устойчива, със съвсем леки колебания.

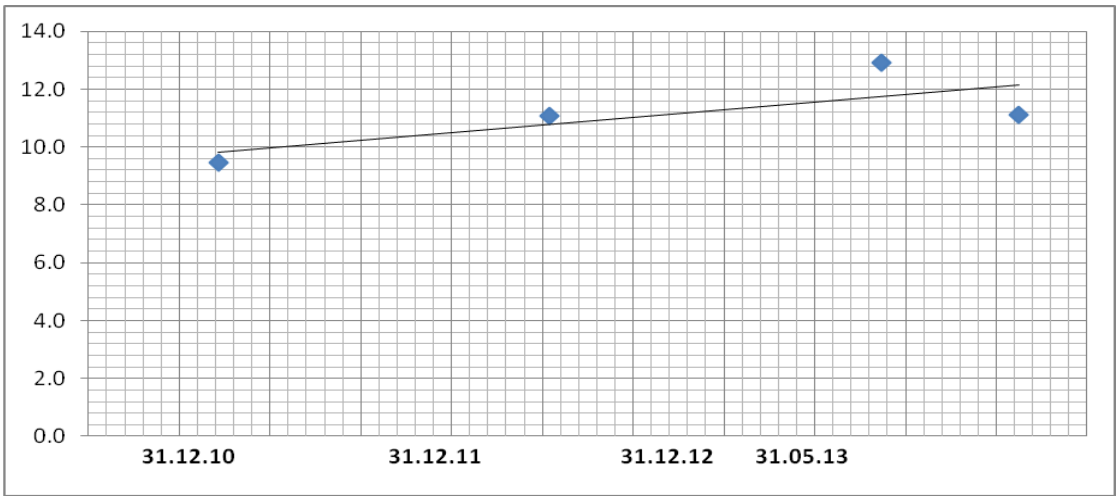

Фигура 1.5.7.1 Нива на безработицата в общината за периода 2010 – 2013 година

Образователните структура на безработните лица към 31.12.2012 г. е както следва: над 15% са висшисти, почти 65% от безработните са със средно образование, в т.ч. и професионално, с основно са почти 13%, а с начално и по-ниско малко под 7%. Женската безработица е малко над 51%.

Безработните лица с регистрация в ДБТ над 2 години са почти 15% (440 лица), като 275 от тях са жени.

Структурата на безработните е многообразна и трудно могат да бъдат направени

генерални заключения от нея. Безработни са както хората с професии и специалности, така и хора без професионално направление и специализация.

Възрастовата структура на безработните лица е съответно: 19.76% са млади хора - до 29 годишна възраст, в диапазона от 30 до 39 години попадат 18.76% от трудово неангажираните лица, 11.2% са на възраст между 40-44 г., 13.5% са на възраст от 45 до 49 г., 14.10% са безработните на възраст между 50 и 54 години, а хората над 55 годишна възраст формират 23.07% от безработицата.

По-голяма част от безработните лица – 30% са специалисти, а работниците – 43%, 27% са без професионална квалификация.

Един от инструментите за ограничаване на безработицата е трудовото посредничество. През 2011 г. в област Силистра са обявени 2619 свободни работни места на първичен пазар на труда. В резултат на действията на трудовите посредници в дирекции „Бюро по труда" през 2011 г. са устроени на работа 2339 безработни лица. През първите пет месеца на 2012 г. са заявени 1329 работни места на първичния пазар на труда. На работа са устроени 1265 безработни лица (при 1244 за същия период на 2011 г.).

Специално внимание се отделя на неравнопоставените групи на пазара на труда (лица на социално подпомагане, хора с увреждания, младежи и т.н.), които изпитват затруднения при намирането на работа.

За намаляване на безработицата в област Силистра сред продължително безработните и лицата на социално подпомагане продължава реализацията на Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост" и Национална програма „Асистент за хора с увреждания".

Принос за преодоляване на младежката безработица има реализацията на Национална програма „Старт на кариерата". Тя осигурява възможност на безработни младежи, завършили висше образование да придобият стаж в държавната, областната и общинската администрация. През 2012 г. в областта се реализират и мерки за насърчаване на заетостта. Чрез тях професионална реализация са намерили 60 безработни лица.

Икономически неактивните лица в общината към 01.02.2011 са 22 208 души, което е почти 38.5% от неактивните лица на територията на областта. С най-голям относителен дял сред икономически неактивните лица в общината са пенсионерите с 69.5%, след което се е групата на учащите и неработещи – 12.2%.

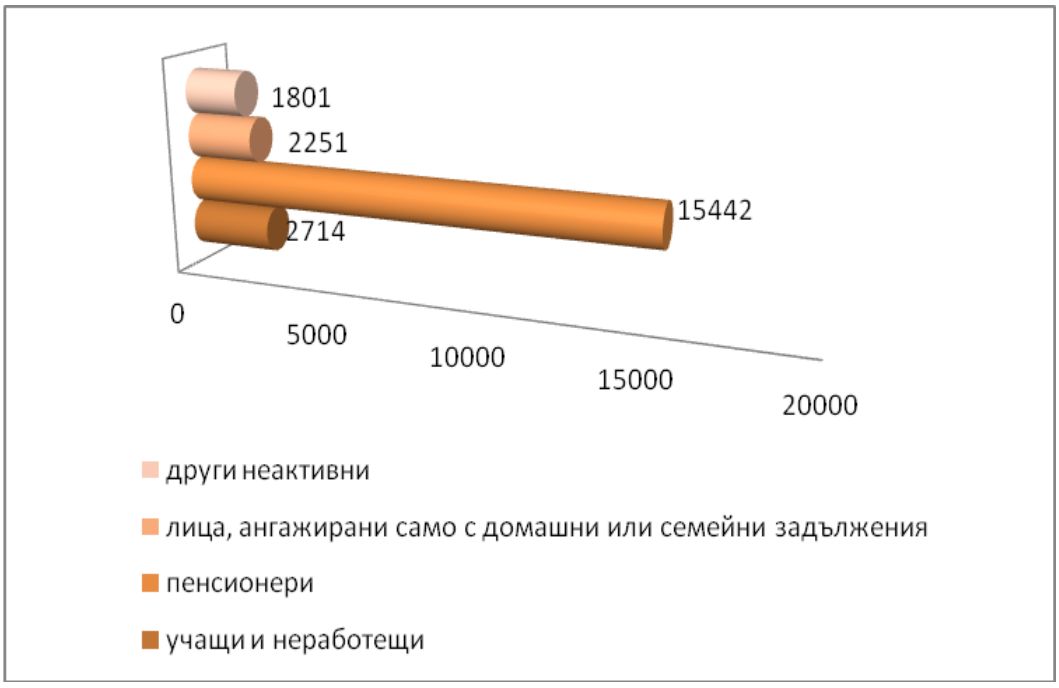

Фигура 1.5.7.1.2 Икономически неактивни лица на 15 и повече навършени години в община Силистра към 01.02.2011 г.

Източник: НСИ

Основният дял от **заетите лица** са ангажирани във първичният сектор на икономиката. Частният сектор все още е водещ по отношение на осигуряването на заетост, въпреки, че с настъпването на икономическата криза делът на ангажираните в бизнес организации с такъв капитал постоянно намалява.

С най-висок коефициент на икономическа активност в областта е община Силистра - 65.5%, или с 8.6 процентни пункта по-висок от този за областта. Най-висок е коефициентът на заетост в община Силистра - 53.1%, или с 8.8 процентни пункта по-висок от този за областта. Най-ниска е безработицата сред лицата между 15 и 64 навършени години в област Силистра е в общините Тутракан (16.2%) и Силистра (18.9%).

Икономически активните лица в Община Силистра са 44% от всички активни в областта, като преобладава активността сред мъжете.

Трудовата заетост е фактор, имащ отношение не само към икономическите аспекти на човешкия ресурс, а и към социалните. Тя има пряко отношение и към доходите на населението. Количествените параметри на трудовата заетост са пряко

свързани с търсенето на работната сила от работодателите. През изминалия период (2007-2012 г.) трудовата заетост е с подчертана негативна тенденция на развитие. Намаляващият брой на заетите лица и свързаният с този брой коефициент на заетост е характерен за община Силистра.

Фигура 1.5.7.1.2 Тенденция при заетостта в община Силистра

Източник: ТСБ Силистра

Заетите по трудово и служебно правоотношение през 2011 г. са с 1760 души по-малко в сравнение с 2009. Тенденцията за годините, в които статистиката има данни се запазва в абсолютен размер заетите през 2010 и 2011 са съответно 13 120 и 13 129 души.

В община Силистра през 2011 година са били заети 18 821 лица, което представлява над 53% от всички заети в областта. Половата структура на заетите в общината е както следва: 52.3% мъже и 47.7% жени. Градът е преобладаващото място, където населението намира заетост – тук са заети над 75.% от всички заети в общината.

В общинската икономика най-много заети са 70.34% са заети в третичния сектор на икономиката, 23.61% във вторичния сектор, а първичния - 6.06%.

Таблица 1.5.7.1

Структура на наетите по трудово и служебно отношение по икономически сектори в общината Силистра

Икономически дейности	2009	2010	2011
Община Силистра	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Селско, горско и рибно стопанство	6.0	6.1	6.8
Добивна промишленост	0.8	0.5	0.7
Преработваща промишленост	21.5	23.1	21.5
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива			
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	2.5	2.6	2.5
Строителство	9.7	7.4	8.0
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	16.6	16.8	16.7
Транспорт, складиране и пощи	4.4	4.7	4.7
Хотелиерство и ресторантьорство	4.6	4.4	4.7
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	0.6	0.5	0.5
Финансови и застрахователни дейности	1.6	1.6	1.4
Операции с недвижими имоти	0.8	0.9	0.9
Професионални дейности и научни изследвания	1.2	1.2	1.1
Административни и спомагателни дейности	2.6	1.9	2.6
Държавно управление	8.3	7.8	7.6
Образование	7.5	8.0	8.0
Хуманно здравеопазване и социална работа	8.8	9.9	9.6
Култура, спорт и развлечения	1.5	1.7	1.5
Други дейности	1.0	1.0	1.2

Източник: ТСБ Силистра

Заетостта в общината се формира в най-голяма степен от предприятията, работещи в преработващата промишленост. Почти 21.5% от заетите са ангажирани в този сектор. Тенденцията в сектора е към намаляване на техния дял.

Търговията и услугите е вторият по-големина отрасъл, който осигурява 16.7% от заетостта. Реално над 25.2% от ангажираните са в сфери на бюджетна издръжка, което прави държавата най-големия работодател на територията на общината. Заетостта периода 2009 – 2011 г. не се отличава с драстични колебания по икономически дейности. Регистрира се спад в абсолютните стойности на заетите, което е резултат от неефективната и неконкурентна икономика и нейната силна зависимост от външни фактори, като икономическата криза.

Таблица 1.5.7.2.

Средна годишна работна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение по икономически дейности и форма на собственост в общината Силистра

Икономически дейности	2009	2010	2011
Силистра	5617	6100	6394
Селско, горско и рибно стопанство	5401	6099	6847
Добивна промишленост	••		
Преработваща промишленост	5266	5920	6249
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива			
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	6719	7356	7782
Строителство	5628	6033	6604
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	4345	4543	4824
Транспорт, складиране и пощи	4879	5181	5744
Хотелиерство и ресторантьорство	4072	4360	4496
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	5411	5816	5498
Финансови и застрахователни дейности	10041	9993	9868
Операции с недвижими имоти	3928	4037	4637
Професионални дейности и научни изследвания	4339	3997	5513
Административни и спомагателни дейности	3321	..	3500
Държавно управление	8980	9704	9778
Образование	7078	7668	7574
Хуманно здравеопазване и социална работа	5325	6543	6900
Култура, спорт и развлечения	5190	5061	5463
Други дейности	4379	4392	4016

Източник: ТСБ Силистра

Доходите на домакинствата не са достатъчни за осигуряване на стандарт и качество на живот. Най-високи доходи се регистрират в сектор финансови и застрахователни дейности 9 868 лв., следван от сектор държавно управление и доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване.

Таблица 1.5.7.3.

Средногодишна работна заплата за периода 2009 – 2011 г.

Показател	2009	2010	2011
Среден списъчен брой на наети лица по трудово и служебно правоотношение в община Силистра (брой)	14889	13120	13129
Средна годишна работна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в България - лева	7309	7777	8230
Средна годишна работна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в област Силистра - лева	5349	5771	6059
Средна годишна работна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Силистра - лева	5617	6100	6394

Източник: ТСБ Силистра

Средната годишна работна заплата е под равнището на за страната и Северен централен район, но е превишава тази на областта. Голяма част от населението допълва своя доход от натурални стопанства. Като цяло доходите в общината са ниски и непривлекателни а младите образовани хора, които търсят своята реализация в икономическите центрове на България или в чужбина.

Логично, размерът на средната **работна заплата** за общината е под средния за страната, като тази тенденция е устойчива през годините. В същото време, обаче, доходите на жителите на общината са над средните за областта, което показва, че икономическата активност в общината е по-висока от средната за областта и тук е възможно прилагането на стратегия стимулираща развитието на „центъра” и „издърпваща” периферните части на областта.

От 2010 година до днес в общината активно се работи по програмите на Министерството на труда и социалната политика, осигуряващи заетост като озеленители, домашни помощници, социални асистенти и т.н. Тези инициативи до голяма степен спомагат запазването на сравнително устойчиво съотношение на работещи и безработни на пазара на труда, с оглед на настъпилата икономическа криза и свиването на дейността на множество частни стопански субекти.

Таблица 1.5.7.4.

Заети лица и коефициенти на заетост на населението на 15 и повече навършени години през 2010 година

Статистически райони Области	**Заети лица - хил.**			**Коефициенти на заетост - %**		
	общо	**мъже**	**жени**	**общо**	**мъже**	**жени**
Общо	**3 052.8**	**1 608.3**	**1 444.5**	**46.7**	**51.3**	**42.4**
Северна и Югоизточна България						
Северозападен	313.7	164.1	149.6	40.0	43.5	36.8
Северен централен	*336.0*	*179.3*	*156.6*	*42.0*	*46.7*	*37.6*
Велико Търново	94.5	49.5	45.0	38.9	43.0	35.3
Габрово	51.4	27.1	24.3	44.7	49.3	40.4
Разград	41.8	23.5	18.3	36.8	43.2	31.0
Русе	104.8	54.4	50.4	47.9	51.7	44.3
Силистра	**43.5**	**24.8**	**18.7**	**39.3**	**46.0**	**32.9**
Североизточен	387.5	209.5	178.0	45.9	51.4	40.7
Югоизточен	428.7	233.3	195.4	45.1	51.0	39.7
Югозападна и Южна централна България						
Югозападен	991.3	508.2	483.1	54.0	58.2	50.1
Южен централен	595.7	313.9	281.8	45.1	49.5	41.0

Източник: НСИ, Наблюдение на работната сила

Данни показват, че най-изоставащи по отношение на заетостта в Северен централен район са областите Разград и Силистра. Този тенденция може да окаже негативен ефект върху икономическите показатели на областта и общината, а от тук да се създаде и социално напрежение по места. Лошите икономически показатели и ниското качество на живот в повечето области в България, в т.ч. и в област Силистра, ще се отрази негативно върху инвестиционната и иновационна активност на стопанските субекти и ще доведе до концентриране на голям икономически ресурс в

определени териториални локации, прекалена урбанизираност и обезлюдяване на икономически изоставащите общини. Тези опасения са реални и поставят въпроса за адекватността на националната и местна политики по запазване на териториалните единици като действащи икономически субекти, осигуряващи необходимото качество на живот и подходяща заетост на местното население.

Състоянието на икономиката на общината влияе негативно върху равнището на заетостта и безработицата. За производствената стагнация допринася липсата на мащабни външни инвестиции. Недостатъчното развитие на производството в общината се определя от ограничените възможности за самофинансиране на местните стопански субекти, на свитото стоково-пазарно търсене, обусловено от ниските доходи на населението, резултат от настъпилата финансово икономическа криза.

Наетите по трудово и служебно правоотношение в община и област Силистра, видно от таблицата по-долу е, че след 2009 г. броя на наетите намалява, като процент тенденцията е повече от тревожна.

За първото шестмесечие на 2011 година данните на НСИ показват, че от областите в Северен централен район за планиране, в област Силистра числеността на наетите лица по трудово и служебно правоотношение са най малко.

Таблица 1.5.7.5.

Наети лица по трудово и служебно правоотношение в област Силистра и община Силистра /бр./

	2006	2007	2008	2009	IV тримесечие 2010	II тримесечие 2011
Общо						
Област Силистра	25779	25896	26450	23350	19885	18587
Община Силистра	16045	16167	16517	14299	x	x
Обществен сектор						
Област Силистра	9611	9255	8864	7912	6995	6875
Община Силистра	5192	4933	4748	4132	x	x
Частен сектор						
Област Силистра	16168	16641	17586	15438	12890	11712
Община Силистра	10853	11234	11769	10167	x	x

Източник : Община Силистра

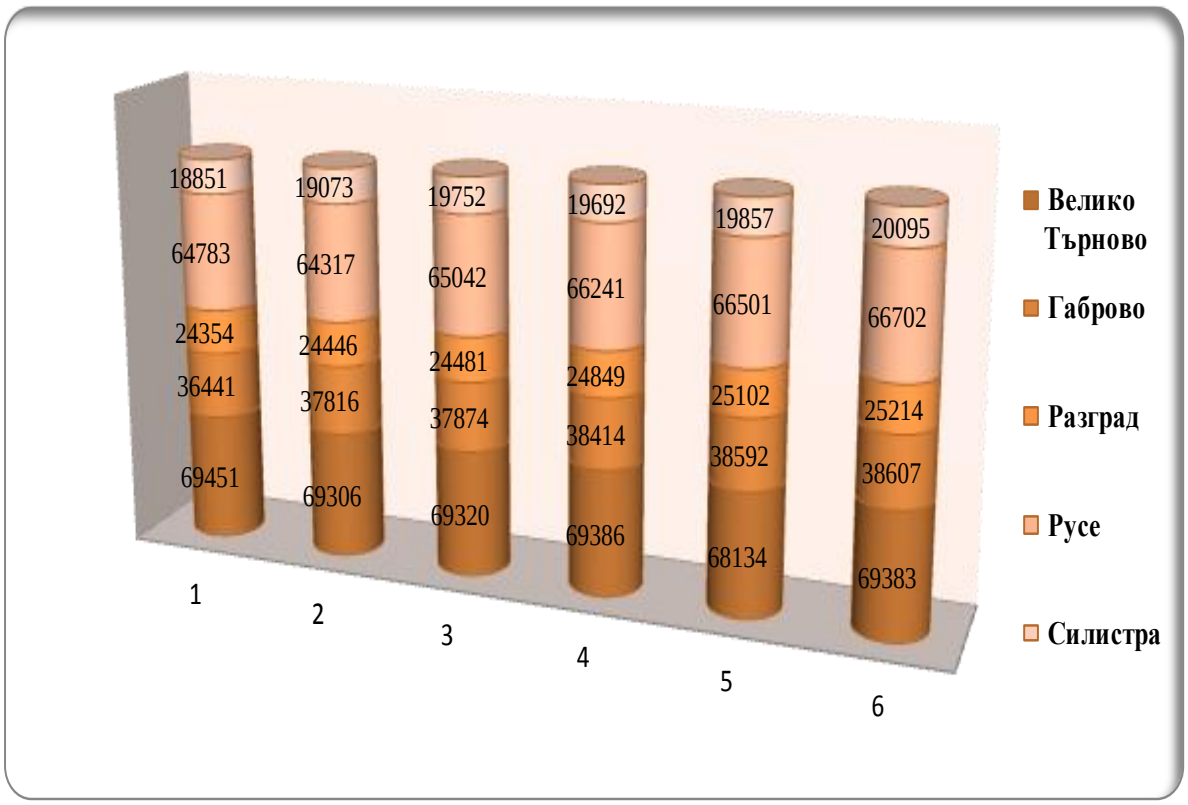

Фигура 1.5.7.1.3 Наети лица по трудово и служебно правоотношение през първото шестмесечие на 2011 г. в областите от Северен централен район

Източник: НСИ

1.5.8. ИЗВОДИ

В разработката на ИПИ[17] е направен опит за клъстеризация на общините в България на база икономическия им статус. Според разработката област Силистра заедно с област Разград попадат в клъстер: лошо социално-икономическо състояние и негативни тенденции на развитие.

[17] Регионални профили: Показатели за развитие.“ Институт за пазарна икономика. София, 2012

Фигура 1.5.8.1. Клъстеризация на общините според икономическия им статус

Тези две области са с най-негативно-то развитие на демографските процеси в страната. Възрастовата зависимост е нараснала със съответно 15 и 15,7 процентни пункта за една година, докато за страната се наблюдава намаляване с 0,2 процентни пункта. Състоянието на икономиката на тези две области също е сред най-влошените само две други области имат по-зле развити икономики. Идентично е и състоянието на образователната среда. Разград и Силистра са с един от най-ниските БВП на човек от населението (само област Силистра е с два пъти по-нисък БВП на човек от този на страната). В областите Разград и Силистра на 1000 души от населението се падат

съответно 2-ма и 3-ма студенти, а за страната те са 37.

Контраст се регистрира в сферата на здравеопазването. Динамиката на развитие на здравеопазването е една от най-положителните в страната, но моментното състояние на здравеопазването на областите в клъстера все още е лошо и ги нарежда на едно от последните места. 100 000 души население се обслужват от по две болнични заведения за двете области в клъстера, докато за страната този брой е два пъти по-голям.

Основните демографски и социални проблеми, очертали се още през 2005 година в процеса на подготовка на ОПР и последващата актуализация през 2008 не се решават и до днес, а се задълбочават. Най-общо това са: ниска раждаемост, висока смъртност и отрицателен естествен прираст; интензивни миграционни процеси в посока на изселване от територията на общината; застаряване на населението и регресивен тип възрастова структура; нива на безработица над средните за страната; намаляване на относителния дял на населението в трудоспособна възраст; нива на доходите под средните за страната; заетост в първичния сектор на икономиката. Тези социално-икономически явления са предпоставки за постигане на малка добавена стойност и по-бавен растеж на местната икономика, тъй като конюнктурата до голяма степен оказва влияние върху размера на привлечените инвестиции, иновативността на стопанските субекти и създаването на конкуренти предимства.

Развитие се наблюдава по отношение на: предоставяните социални услуги на местното население; обогатяване на възможностите за социален и културен живот и за спорт.

Регистрира се прогрес в местната политика по отношение на развитието на човешките ресурси. През анализирания период в община Силистра се прилагат разнообразни инициативи, характеризиращи активната политика по заетостта на държавните и местни власти. Осигуряването на заетост се постига чрез ангажиране в национални програми и проекти, както и прилагане на насърчителни мерки за заетост и обучение по реда на Закона за насърчаване на заетостта, финансирани от държавния бюджет, европейски и други фондове. Подобна „нетипична" ангажираност на общинската администрация има за цел да неутрализира неблагоприятното въздействие на икономическата криза и да подобри общите параметри на пазара на труда в общината. Повишаването качеството на работната сила чрез придобиване на допълнителни, знания, професионални умения и ключови компетенции в рамките различните схеми на ОП РЧР допринася съществено за слабото отражение на

икономическата криза върху нивото на заетост в общината.

Интензивните социално-икономически процеси в общината не са били обект на проактивни действия, с цел овладяване на негативни последици от тях, а водената политика по отношение на постигане на целите, приоритетите и визията на общината се нуждае от сериозна редакция и актуализация с оглед на настъпилите икономически явления в световен мащаб и проблемите, с които се сблъсква общината. Необходими са по-сериозни политически интервенции по отношение привличането на инвестиции, разкриване на работни места и подпомагане развитието на местната икономика, което ще повлия положително върху демографската картина на общината.

Стремежът към максимално използване на финансовите инструменти на ЕС (оперативни програми, програми за трансгранично сътрудничество и други), трябва да се превърне в приоритет на местната политика и да се обезпечи с ресурси (материални и нематериални), за да се осигури привличане на необходимото безвъзмездно финансиране за общинското развитие, което да има дългосрочно положително въздействие върху местната общност.

1.6. КУЛТУРЕН ЖИВОТ

1.6.1. ПОДХОД

Към културния живот се присъединяват религиозните вярвания, местните обичаи, езиковите особености, идеите на общностите и следващите ги дейности и реализации.

Най-забележителната черта на културния живот е творческата изява на отделния човек и цялото общество, обединяваща изразяването чрез художествените изкуства, музиката, театъра, киното и основаваща се на човешките дух и познание. Именно преоткриването на духа и знанието са предпоставки за пълноценен културен живот, а двете потребности могат да бъдат откроени сред вече представената впечатляваща история на община Силистра и особено сред изразяващите я културни ценности и музеи.

Закономерно е да се направи заключението, че историята и културата на общинското развитие са преплетени по между си и търсенето на връзки между изявата на културното наследство и съвременния културен живот са задължителни. Използването на историята като източник на вдъхновение и теми при създаването на произведения на изкуството отправя към разнообразни възможности пред творческите

общности. В същото време, представянето на историята чрез изразните средства на изкуството, заедно със съвременната интерпретация на съхранените културни ценности, чрез изкуствата, са прекрасен пример за тяхното представяне и социализация. Подобна обвързаност би могла да получи своят пространствен израз при формирането на пространства на среща между история и култура, разположени сред концентрации от обекти на културната инфраструктура и културни ценности.

Силистра е град с древно културно – историческо наследство, през който в продължение на две хиляди години минават десетки народи и цивилизации. Те оставят видими, често емблематични следи от своето присъствие.

През тези две хиляди години в града е натрупано богато културно – историческо наследство. При това през различните исторически епохи, като изключим последния век, градът е водещият административен, военен, културен и духовен център на Добруджа.

При археологически и исторически проучвания през последните десетилетия са изнесени на показ знакови паметници от различни цивилизации и епохи. През 1971 година с акт на Министерския съвет голяма част на Силистра е обособена като "Национален архитектурно – исторически резерват Дуросторум – Дръстър – Силистра".

1.6.2. КУЛТУРНА ИНФРАСТРУКТУРА

Културната инфраструктура на общината обхваща местните музеи, театри, опера, кина, библиотеки, заедно с традиционните и специфични за българския културен живот читалища. Повечето елементи на културната инфраструктура са съсредоточени в общинския център, като изключение са повсеместно разположените читалища.

Музеи

Съчетанието от местни музеи от една страна разказват и пазят историята на община Силистра, но и са неразделна част от местния културен живот и изява – изразяват непосредствения преход между историята и културата на общината.

Археологическият музей в Силистра се помещава в сграда, построена в периода 1923-1924, като клон на Румънската национална банка в града. От 1990 г. тук са изложени археологическите експозиции на Исторически музей - Силистра. Експозициите заемат площ от 400 кв.м. и включват предмети от праисторическата, античната и средновековната епоха.

Сред най-ценните експонати са римски каменен слънчев часовник (най-големият, откриван досега по българските земи), златен пръстен от III век, колона с името на хан Омуртаг, печати на български и византийски владетели, златни накити от времето на крепостта Дръстър и др.

Етнографският музей в Силистра е открит през 1967 година. Той се помещава в постройка датираща от средата на XIX век - бивша сграда на турската полиция. Изложбената част е разположена на площ от 300 кв.м. в 10 стаи. Тя се състои от артефакти от бита и културата на хората от Добруджанския край и Силистра от средата на XIX век до началото на XX век.

Природо-научният музей при биосферен резерват "Сребърна" притежава експозиция от препарирани обитатели на резервата. От музея могат да се наблюдават птиците в резервата. Поставена е видеокамера в сърцето на блатото, където гнездят пеликаните, и чрез видеовръзка картината и звуците се предават на екран в музея. Около резервата е направена екопътека, като на известно разстояние по нея са построени беседки за отмора и наблюдателни площадки, откъдето могат да се наблюдават птиците.Сребърна е сред Стоте национални туристически обекта на Български туристически съюз и има печат. Работното време на музея е: 08:00-12:00 и 14:00-18:00 ч. само през активния сезон от 01.05. до 01.10. без почивен ден. Безплатен ден за посещения е четвъртък.

Читалища

Най-разпространена форма на културна институция в общината е читалището. Броят на читалищата към 01.01.2013 г. е 23, от които 3 са в гр. Силистра и останалите са в селата –на територията на Общината. Всички са пререгистрирани през 2009 г., съобразно нормативните изисквания. Субсидираната численост в тези читалища се обезпечават: материално-веществената издръжка, културните изяви на техните територии и възнагражденията на щатния и хоноруван персонал. Кадрите, ангажирани в тях чувстват необходимост от повишаване на своя капацитет, но с оглед ограничените финансови възможности това е почти невъзможно. За да се осигури максимална удовлетвореност на персонала и гражданите по отношение на развиваната читалищна дейност в общината е необходимо да се търсят разнообразни източници на финансиране, най-вече безвъзмездно, за подпомагане на тяхното функциониране, материално-техническо поддържане, обучение на кадрите и популяризиране сред

обществото (като например инициативите на фондация „Лале” и други).

Таблица 1.6.2.1.

Списък на читалищата в община Силистра

1.Народно читалище „Доростол – 1870 -” ГР. СИЛИСТРА
2. Народно читалище „Кирил и Методий - 1966”- ГР. СИЛИСТРА
3. Народно читалище “Иван Вазов - 1941”- с. СРАЦИМИР
4. Народно читалище “Просвета -1907”- с. ПРОФ. ИШИРКОВО
5. Народно читалище “Възраждане -1940”- с. СРЕБЪРНА
6. Народно читалище “Заря - 1957”- с. БРАДВАРИ
7. Народно читалище “Светлина- 1906”- с. СМИЛЕЦ
8. Народно читалище “Самообразование -1942” с. ЙОРДАНОВО
9. Народно читалище „Д. Михайлов -1966”- с. БАБУК
10. Народно читалище “Д. Благоев -1930” -с. ВЕТРЕН
11. Народно читалище “Хр. Ботев - 1997” - с. БЪЛГАРКА
12. Народно читалище “В. Левски - 1943” - с. БЪЛГАРКА
13. Народно читалище “Светлина - 1942” -с. ГЛАВАН
14. Народно читалище “Й. Йовков -1942” -с. КАЗИМИР
15. Народно читалище “Зора - 1961”- с. СЪРПОВО
16. Народно читалище “И. Богоров”- 2012”- с. БОГОРОВО
17. Народно читалище “Чудомир - 2012”- с. ПОП КРАЛЕВО
18. Народно читалище „Дръстър – 2012”- ГР. СИЛИСТРА
19. Народно читалище „Ламбриново – 2013”- с. ПОЛКОВНИК ЛАМБРИНОВО
20. Народно читалище “Пробуда - 1940”- с. КАЛИПЕТРОВО
21. Народно читалище „Д-р Петър Вичев”-с. АЙДЕМИР

22. Народно читалище „П. Хилендарски -2006” – с. АЙДЕМИР
23. Народно читалище „Родолюбие-2006 ”- с. АЙДЕМИР

Източник: Общинска администрация

Архитектурни паметници, археологически обекти културни институции

Културно-историческото наследство на общината е изключително богато. Тук се намират изключително голям брой архитектурни паметници на културата – над 69 обекта са определени като такива.

Археологическите обекти в общината са 56, разположени в 14 села и общинския център. Силистра е сред градовете с богато културно и историческо наследство. Самоуправляващ се град на 19 века, център на патриаршия и пресечна точка на култури на различни народи, днес 2/3 от съвременния град е обхванат от резерват, съдържащ уникални реставрирани паметници от римската и средновековна българска култура с национално и световно значение.

Римската гробница в Силистра /Дуросторум/ е най – представителният и напълно съхранен късноримски паметник от Дуросторум е гробницата със стенописите от средата на IV век. Тя се смята за емблематично творение на късноантичната цивилизация. Сътворена на границата на две цивилизации и два културни модела, в нея се долавя залеза на езическата декоративна система (собственикът определено езичник), в която прозират елементи на новото християнско светоусещане. Богатата стенописна украса (геометрични, растителни, животински и човешки фигури, ловни сцени, семейна двойка и техните прислужници) носи характерните белези на следконстонтиновата епоха и илюстрира стила на надарен художник, дошъл от източните провинции на Империята /вероятно Египет или Сирия/. Върху централното пано е изобразен господарят на гробницата в цял ръст, облечен в костюм на знатен римски пълководец - магистрат, вероятно патриций, който държи в ръка императорска грамота – кодицил. До него е знатната му съпруга, а от двете страни към тях са насочени прислужници, които поднасят съдове и пособия за ритуално измиване, тоалета и елементите на костюма на господаря - магистрат.

Крепост „Меджид Табия” от началото на XIX в. между с. Калипетрово и гр. Силистра. През 1847 г. е посетена от султан Абдул Меджид, проявил интерес към нея и по този повод тя е наречена на негово име - Меджиди табия. Крепостната стена има

формата на шестоъгълник и достига на височина до 8 м. Непосредствено до нея има ров, служил едновременно за препятствие и маскировка. Крепостта е била завършена по времето на областния управител Саид паша в навечерието на Кримската война. Крепостта участва в Кримската война, която започва през 1853 г. в Силистра. Крепостта „Меджиди табия" е разположена върху доминираща над Силистра височина в паркова среда. Тя е единствена в Добруджа и сред малкото в България крепости от Османската епоха с напълно съхранен автентичен интериор и екстериор. Строена е по план на известния немски пълководец Хелмут фон Молтке, посетил града през 1837 г. Градена е през периода 1841 – 1853 г. от българи зидари – представители на водещата в България Дряновска зидарска школа. С атаката на тази крепост от руската армия е свързано началото на Кримската война /1853 – 1856 г./. В сраженията около „Меджиди табия" лично участие вземат световноизвестния писател Лев Николаевич Толстой, княз Горчаков, генерал Рот и др.Крепостта се намира в непосредствена близост до пътищата от републиканската мрежа, свързващи Силистра с Шумен, Варна и Русе като има нарочно отклонение от 2 км. до републиканската пътна инфраструктура. Освен това Крепостта е свързана със Силистра чрез нарочно построено стълбище в относително поддържана паркова среда. Туристическите потоци към ден днешен по посока на Алфатар и Сребърна минават само на няколко километра от крепостта. Още повече тя е изградена от същите строители, издигнали най – интересният възрожденски храм в Алфатар, който е сред главните дестинации на туристическия поток в момента.

На територията на общината действат 7 професионални културни институти, творчески обединения и групи, работят 12 библиотеки.

Професионални културни институти:

- Градска художествена галерия е архитектурна емблема на град Силистра. Съхранява над 1500 творци във фондовете си. След основен ремонт на сградата тя се превърна в център на културни събития с новосъздадената концертна зала и с новите зали за експониране на художествени произведения.
- Регионална библиотека "Партений Павлович" съхранява над 300000 библиотечни документа.
- Градски духов оркестър е с половинвековна история.
- Танцов ансамбъл "Добруджа".

- Драматичен и куклен театър "Сава Доброплодни".

Силистренска катедрална църква „Св. Ап. Петър и Павел” с мощите на Св. Дазий Доростолски **Църквата "Св. апостоли Петър и Павел"** в Силистра е построена след Кримската война от майстори, от водещите за този период, Дряновска архитектурна школа. Стенописите са дело на известния български художник проф.Кожухаров. През 2001 г. по време на посещението си в България папа Йоан Павел II дари на християнската общност в Силистра част от свещените реликви на св. Дассий. Мощите – кости от дясното рамо са положени в мраморни кутия-саркофаг, който се съхранява в църквата Свети Петър и Павел. Това са единствените открити досега автентични мощи на на светец-мъченикот ранно християнски времена, чието име се знае. Катедрален храм Св.св.първоапостоли Петър и Павел в Силистра е обявен за паметник на културата.

Резерват

Природо-биосферен резерват Сребърна с е поддържан биосферен резерват разположен край село Сребърна, на 16 километра западно от Силистра и на 2 километра южно от Дунав. Той обхваща езерото Сребърна и неговите околности. Намира се на главното миграционно трасе на прелетните птици между Европа и Африка, наречено "Via Pontica". Местността е обявена за резерват през 1948 г. и има охраняема площ от около 600 хектара, както и буферна зона от около 540 хектара. Сребърна е сладководно езеро, което е разположено край река Дунав. Дълбочината му варира от 1 до 3 метра, а площта му е 2 - 2,5 км². Често се заблатява.

Флора - В езерото и около него има тръстика и други водолюбиви растения. Растителното съобщество от тръстика заема около 2/3 от площта на резервата. Тук се срещат 139 вида висши растения, като 11 от тях са редки или застрашени от изчезване извън територията на Сребърна. Вторият по разпространеие растителен вид е тънколистния папур (Typha angustifolia) следван от широколистния папур (Typha latifolia). Сивата (Salix cinerea) и червената върба (Salix purpurea) също са широко разпространени.

Животинският свят в резервата е много разнообразен. Срещат се 41 вида бозайници, 11 вида влечуги и 10 вида земноводни и 24 вида риби - видра, европейска дива котка, степна скачаща мишка, воден плъх, смок мишкар, голям стрелец, шипобедрена костенурка, сирийска чесновица (Pelobates Syriacus), жаба дървесница,

червенокоремна бумка, щука, каракуда, червеноперка, езерен рак и др.

Резерватът е известен най-вече с птиците, които могат да се наблюдават на неговата територия. 221 вида птици гнездят в резерват Сребърна: къдроглав пеликан, малък корморан, блестящ ибис, лопатар, ням лебед, белоока потапница, малка белочела гъска, червеногуша гъска, сива гъска, патици, тръстиков блатар, синьогушка, мустакат синигер. Тук е единственото традиционно в България гнездово находище на голяма бяла чапла.

През 1948 г. Сребърна е обявен за поддържан резерват. През 1975 г. Сребърна е включена в Рамсарската конвенция за опазване на влажните зони с международно значение. През 1977 е обявен за биосферен резерват от списъка на ЮНЕСКО. През 1983 г. влиза в списъка на паметниците на световното културно наследство и природните забележителности на ЮНЕСКО. Резерватът поддържа 22 редки, уязвими или застрашени вида животни и растения съгласно Европейския червен списък на глобално застрашените животни и растения и 149 вида съгласно Червената книга на България.

Културни дейности

Културният календар на общината впечатлява с наситеността си от различни събития, посветени на честването на забележителни исторически събития и личности, религиозни празници, представяне и пресъздаване на изкуствата.

Същевременно, присъщ за общината е съхраненият селски бит, присъединяващ разнообразни обреди и чествания на религиозни и народни празници. Съчетанието от утвърдени културни институции и ежегодните културни мероприятия формират значимия културен живот в град Силистра и прилежащите й села и го превръщат в отличителна черта общината.

1.6.3. ИЗВОДИ ОТ ХАРАКТЕРИСТИКАТА НА КУЛТУРНИЯ ЖИВОТ В ОБЩИНАТА

Община Силистра има изключително висок потенциал за превръщане в дестинация свързана с практикуване на културен туризъм. В общината има белези от няколко епохи, които заедно с природните дадености и културни събития я превръщат в уникален туристически продукт. Разнообразната културна инфраструктура с доказани

и регионално значими културни институции, национални обекти с археологически и културна стойност, се нуждаят от активен маркетинг, който да акцентира върху уникалността на общината и нейното историческо развитие през различните епохи.

Впечатляващ брой читалища и религиозни храмове, изградени през последните два века и съхраняващи българския дух. Повсеместно разположените читалища и храмове позволяват организирането на единна система от културни обекти и тяхното съвместно представяне – възможност за обособяването на общ културно-туристически продукт между отделните села при обвързването им с общинския център.

Община Силистра се отличава с характерно културно многообразие, следствие на съвместното съжителство на различни етноси, през различни епохи. Селата от общината са запазили своите традиционни обичай и селски бит. Общината има богат и наситен с множество събития и инициативи културен календар.

Всички тези потенциали, обаче не са развити. Липсват достатъчно идеи и инициативи за съчетаване на историята и културата на общината, при които историята се използва като провокатор за творческите процеси, а културните дейности предоставят нови интерпретации и приложение на историческите обекти. Липсват достатъчно интегрирани подходи за съвместно действие и споделени резултати от страна на общинските читалища. Не са разработени културни пътища за единно представяне и формиране на културно-туристически продукт между църквите на общинските селища. Неизползвани възможности за създаването на общ културен продукт. Много от паметниците на културата и културните и читалищни сгради са в лошо състояние и се нуждаят от реновиране. Нужни са средства и за промотиране и повишаване на привлекателността им за младите хора.

1.7. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА

1.7.1. ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА И ДОСТЪПНОСТ

Общината разполага с неизползван ресурс по отношение на транспортната достъпност. Изградената, но неподдържана транспортна инфраструктура води до пропуснати ползи в икономически и социален аспект. Инвестициите в развитието и

поддържането на транспортната и комуникационна инфраструктура ще дадат сериозен тласък за съживяване не само на общината, но и на областта и региона.

Източник: ОСР Силистра 2014-2020

На територията на общината съществуват предпоставки за развитие и модалност на 4 вида транспорт, което може да бъде посочено като едно от бъдещите стратегически предимства на Силистра.

През територията на община Силистра не преминават сухоземни Трансевропейски транспортни коридори. Единствено ТЕТК № 7 /р. Дунав/ минава по северната граница на общината. Автомагистрали и/или скоростни пътища липсват.

1.7.1.1. ПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА

През територията на Общината преминават седем пътя от Републиканската пътна мрежа (РПМ): един първокласен, два второкласни и четири третокласни.[18]

[18] Решение 884 на Министерски съвет на РБ от 29.12.2002г.

Фигура 1.7.1.1. Транспортна инфраструктура в община Силистра

Източник: ГИС-МРРБ

През общината преминава един път с национално значение - ***първокласния*** път I-7 граница Румъния/ГКПП "Силистра" – Дулово – Шумен – Ямбол – Елхово – ГКПП "Лесово"/граница Турция, който формира международен транспортен коридор, успоредно на Трансевропейския транспортен коридор ТЕТК № 9 /Русе-Кърджали/, провеждайки транзитните потоци между Турция и Румъния и страните от ОНД. Пътят осигурява свързаност на общината с националната транспортна мрежа и е основна връзка към Столицата, Южна България и Черноморието.

Вътрешнорегионалните комуникации се осъществяват от регионалната пътна мрежа, като основна роля на територията на общината имат пътищата от ***втори*** клас:

- път II-21 Русе – Тутракан – Силистра - втората по значимост транспортна ос в областта, обслужва всичките крайбрежни общини и свързва центровете Силистра и Тутракан с регионалния център Русе.
- път II-71 Силистра – Добрич - осигурява пряка връзка на областта с Черноморското крайбрежие и обслужва общините от източната част на областта.

Третокласните пътища, обслужващи територията на община Силистра са:

- III-213 - О.п. Силистра – Айдемир – Силистра – Калипетрово – о.п. Силистра
- III-215 - О.п. Силистра – (Айдемир - Силистра)
- III-218 - (О.п. Тутракан – о.п. Силистра) – Професор Иширково – Брадвари – Водно –(Поройно - Дулово)

- III-7001 - (О.п. Силистра- о.п. Дулово) Алфатар – Войново – Кайнарджа – Краново – Капитан Димитрово – Коритен.

По данни на общинска администрация Силистра общата дължина на РПМ в рамките на Общината възлиза на 105.232 км., от тях 16.9 км. са I клас, 37.222 км. - II клас и 51.110 км. – III клас.

В областен разрез прави впечатление, че относителният дял на първокласните пътища (11,27%) в област Силистра е най-нисък от всички области в северен централен район (15,59%) и по-нисък от средния за страната (15,22%). Гъстотата на първокласната пътна мрежа в област Силистра (0,020 км/кв.км2/ също е много по-ниска от средната за страната /0,033/.

По-ограниченото развитие на републиканската пътна мрежа в общината прави по-значима функцията на всеки един от пътищата, но особено важни са направленията Силистра-Шумен и Силистра-Тутракан-Русе, чието поддържане и модернизация са от определящо значение за развитието на областта. В този контекст решаващо значение ще има привеждането и поддържането в добро състояние и на регионалната пътна мрежа, както и на общинската.

В общия устройствен план на община Силистра са цитирани данни на Централната лаборатория по пътища и мостове, които показват интензивността на движението (СДГИ – средно денонощна интензивност за годината) по първокласния и двата второкласни пътя. Те са както следва:

- за път I-7, преброителен пост № 426, на км. 8+400, СДГИ за 2000 г. е 2057 МПС. За 1980 г. за същият пост СДГИ е 2046 МПС или за последните 20 години няма никакво нарастване. Разпределението по видове превозни средства е съответно: 70.88 % леки коли; 3.45 % автобуси; 11.14 % леко товарни; 5.98 % средно товарни; 2.72 % тежко товарни; 5.83 % с ремарке.

Изводът, който може да бъде направен е, че първокласен път I-7 от РПМ в този участък е слабо натоварен.

- За второкласния път II-21 са представени данни от два най близки преброителните постове - №749 и №750 (пред Силистра). През преброителен пост 749, на км. 93.200, СДГИ за 2000г. е 2374 МПС. Разпределението по видове е: 66.99 % леки коли; 5.09 % автобуси; 13.96 % леко товарни; 5.75 % средно товарни; 3.77 % тежко товарни; 4.44 % с ремарке.

- През преброителния пост 750 на км. 103.200 СДГИ за 2000 г. е 1937 МПС. Разпределението по видове е както следва: 65.41 % леки коли; 6.30 % автобуси; 15.33 % леко товарни; 4.60 % средно товарни; 3.82 % тежко товарни; 4.54 % с ремарке.

Таблица 1.7.1.1.

Дължина на републиканската пътна мрежа на територията на община Силистра

Номер и наименование на пътя	Км. положение на територията на община Силистра	Обща дължина на пътя та територията на областта	Обща дължина на пътя та територията на общината
I-7 „Силистра - Шумен”	0+000-57+000	57.000	
	0+000-16+900		26.900
II-21 „Русе – Силистра”	33+200-115+432	82.232	
	92+000-115+432		23.432
II-71 „Силистра – Добрич”	0+000-32+350	32.350	
	0+000-13+790		13.790
III-213 ”о.п. Силистра - Айдемир-Силистра - Калипетрово - о.п. Силистра”	0+000-14+880	14.800	
	0+000-14+880		14.880
III-215 ”о.п. Силистра – път III 213 – ферибот”	0+000-5+830	5.830	
	0+000-5+830		5.830
III-218 „”о.п. Силистра – Иширково – Дулово”	0+000-31+000	31.000	
	0+000-21+900		21.900
III-7001 „път I7 – Алфатар – път SLS1085/21040/ - Войново – Кайнарджа – Краново 9 гр. ОПУ Добрич”	0+000-41+500	41.500	
	5+000-13+500		8.500
ОБЩО ОБЩИНА СИЛИСТРА I клас			16.900
ОБЩО ОБЩИНА СИЛИСТРА II клас			37.222
ОБЩО ОБЩИНА СИЛИСТРА III клас			51.110
ВСИЧКО ПЪТИЩА I, II, III клас			105.232

Източник: Общинска администрация Силистра

- Четвъртият преброителен пост № 810 е на път II-71. СДГИ за 2000 г. е 1660 МПС. По видове те са разпределени както следва: 49.88 % леки коли; 2.29 %

автобуси; 13.92 % леко товарни; 24.76 % средно товарни; 4.70 % тежко товарни; 4.45 % с ремарке.

По четирите третокласни пътя не се извършват преброявания.

От резултатите на всичките четири преброителни поста е видно, че натоварванията са малки и главната пътна мрежа има много резерви до изчерпване на пропускателната и способност.

Делът на средно и тежко товарното движение е 19 %. Местните пътища (така наречените общински пътища IV и V клас) са с обща дължина 84.5 км. по данни на ОПУ Силистра и 117.2 км. по справка, получена от Общината.

Оценка за състоянието на пътната мрежа в Общината към 2007 г. е представена в приложената таблица по долу. Резултатите са от направено обследване на общинска пътна мрежа през 2006-2007 г.

Таблица 1.7.1.2.

Оценка за състоянието на пътната мрежа в Община Силистра

Състояние	км	%
Отлично състояние	1.95 км	2.03 %
Добро състояние	7.3 км	7.61 %
Задоволително състояние	19.3 км	20.11 %
Незадоволително състояние	43.03 км	44.83 %
Лошо състояние	12.6 км	13.13 %
Без трайна настилка	11.8 км	12.29 %

Източник: ОУПО на Силистра

По отношение на пътната настилка почти 82% е асфалтова, а 14.5 трошен камък и 3.5% от транспортната инфраструктура е черен път.

Редица пътни участъци в общината са с изключително експлоатационна състояние, като някои дори са 100% амортизирани.

Липсата на ресурси създава предпоставки за влошаване на наличната пътна инфраструктура и затруднен достъп до населените места в общината и до основните

транспортни трасета. Инвестициите в посока на реконструкция, изграждане и модернизация е част от политиката, която трябва да се реализира в периода 2014-2020.

Висока концентрация на моторни превозни средства се регистрира единствено на територията на град Силистра. Изчислената степен на моторизация е 429 л.к./1000 жители, което показва една сравнително висока моторизация. Експлоатационното състояние на част от уличната настилка се нужда е от ремонт, но като цяло достъпът в общинския център е добър. Като проблем се очертава недостигът на паркинги и гаражи на територията на града. ИПГВР на общината планира редица инициативи за решаване на проблемите с уличната достъпност и натовареност.

До момента политиката по реализация на проекти свързани с велодостъпност на територията на общината не е развивана. В града няма изградени велоалеи и не са разработвани никакви проекти в тази връзка. Според ИПГВР, ОУПО на Силистра не планира нищо в тази посока. Според експертите на общината е много трудно да бъде създадена система от велоалеи поради тесните профили на улиците и тротоарите. Въпреки тези ограничения насоките за работа в това направление са свързани с проучване на нагласите на жителите за използване на велосипеда като алтернатива на автомобилите и се потърси възможност за ситуиране на велоалеи. Градската структура, релеф, и традиции от миналото са предпоставка за използване на велосипедния транспорт в по-голяма степен.

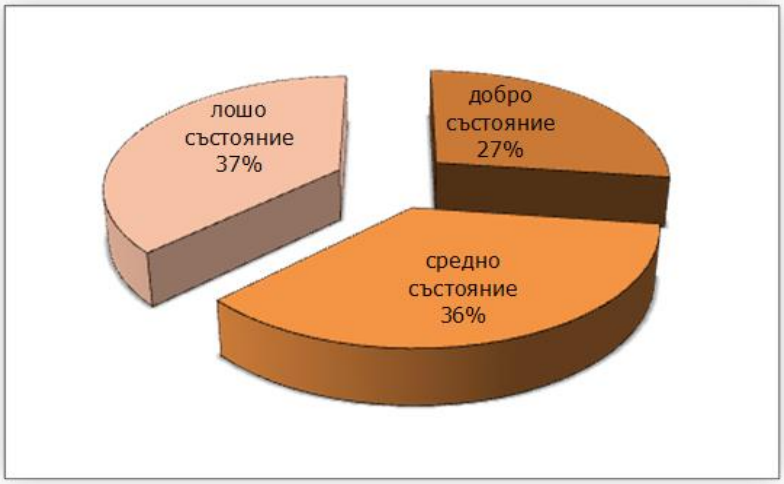

Фигура 1.7.1.2. Състояние на общинската пътна мрежа

Важно е да се отбележи, че:

- Наличната пътна инфраструктура в община Силистра като гъстота и капацитет е развита и достатъчна и може да поеме по-големи натоварвания, въпреки че показателите са под средните за страна няма претоварване на пътната инфраструктура.
- Състоянието на съществуващата общинска пътна мрежа се определя между задоволително и незадоволително поради факта, че на 65% от мрежата е поставена такава оценка. Пътната настилка е със силно износен повърхностен слой и участъци с концентрация на дупки и мрежовидни пукнатини. Голяма част от пътищата от I, II и III-то класната пътна мрежа се нуждаят от основен ремонт.

1.7.1.2. ВОДЕН ТРАНСПОРТ

Град Силистра разполага с няколко пристанища, които изпълняват различни функции. Пристанището, собственост на "Лесил" АД се намира на километър 381 на река Дунав. Техническите характеристики на пристанището са следните: обща площ – 26 600 кв. м, дължина на кея – 500 м; брой корабни места – 5; максимална дълбочина пред корабните места – 8.5 м, открита складова площ – 16 000 кв.м., капацитет за насипни товари - 1800 т за 12 часа; капацитет за генерални товари – 400 т за 12 часа. Механизация: портален кран 32/20 т – 1 бр.; портален кран 10 т – 2 бр.; платформен кантар – 50 т. Пристанището разполага с добре развита транспортна инфраструктура – жп и пътни подходи. Съществува възможност за водоснабдяване и захранване с ток от брега към пристаналите съдове. Пристанището е оборудвано с необходимите специализирани съоръжения и транспортна техника за обслужване на кораби и вагони с насипни, палетизирани и контейнизирани товари. То е единственото в българския участък на р. Дунав, което е в състояние да обработва бункерови речни, речно-морски и морски кораби с товароподемност до 5 000 т. Естественото географско положение и добре установената комуникативна връзка на пристанището свързва областта със страните от Източна и Централна Европа.

Фигура 1.7.1.2.1. Пристанища за обществен транспорт с национално значение в СЦР

Източник: ИА „Морска администрация" - Русе

Пристанище за обществен транспорт с регионално значение – за обработка на генерални и насипни товари - е и пристанището на «Поларис 8» ООД. Използва се за обработка на генерални и насипни товари. Общата площ на пристанището е 22 900 кв.м, има 2 корабни места с обща дължина 200 м и максималната дълбочина на корабните места 4 м. Откритата складова площ е 2 130 кв.м.

В най-северната част на града е разположено пристанище с национално значение за обслужване на пътници и корабно банкеруване. Разполага с пътническа речна гара. Общата площ на пристанището е 16 320 кв. м, има 3 корабни места с обща дължина 470 м и максимална дълбочина 2.6 м. Понастоящем пътническият речен транспорт в град Силистра е ограничен, като се поддържа линия Силистра – Рени - Измаил, както и екскурзии с частния туристически кораб "Данубе".

В град Силистра е открито първото частно пътническо пристанище по р. Дунав – "Йист Поинт". Пристанището е с регионално значение, предназначено за обществен транспорт и обслужване на пътници, обработка на поща, снабдяване на корабите с вода, гориво, ел. енергия и комуникации. Общата площ е 1 690 кв. м, разполага с едно корабно място с дължина 200 м и максимална дълбочина пред корабното място 2 м. Новият фериботен терминал Силистра – Кълъраш, стопанисван от концесионера "Дунавски индустриален парк" АД, дава възможност за превоз на пътници и транспортни средства. Това създава предпоставки за увеличаване и привличане на трафика на камиони между Турция и Украйна и целия източен регион на България и Румъния.

Според ОУПО в района на фериботния комплекс Силистра - Кълъраш на територия от 40 хектара е предвидена индустриална зона включваща и складови и

изложбени зали функции. Тя ще разполага с кейова стена от 900 м на брега на р. Дунав, която ще бъде оборудвана като многофункционално товарно пристанище.

На територията на общината функционира ферибот. Той осъществява връзката между Силистра и Кълараш през сухопътната граница между България и Румъния. Фериботът е изграден за локални нужди с ограничена възможност за експлоатация (малка платформа).

1.7.1.3. ЖЕЛЕЗОПЪТНА МРЕЖА

Дължината на железопътните линии на територията на СЦР към края на 2011 г. е 627 км, които са 15,4 % от мрежата на страната. Общата дължина на удвоените жп линии е 89 км или 14,19 % от всички жп линии в района. Дължината на електрифицираните жп линии е 437 км – 69,70 % и е над средното ниво на ЕС.

Таблица 1.7.1.3.1.

Железопътни линии в СЦР към 31.12.2011 г.

Райони/ Области	Обща дължина на ЖП линиите	в това число		Гъстота на жп мрежата	Отн. дял на удвоените ЖП линии	Отн. дял на електрифиц. ЖП линии
		Двойни ЖП	Електрифи-цирани линии			
	км	км	км	км/1000 км^2	%	%
България	**4 072**	**977**	**2 863**	**36,68**	**23,99**	**70,30**
СЦР	**627**	**89**	**437**	**41,43**	**14,19**	**69,70**
Велико Търново	236	82	159	48,64	34,75	67,37
Габрово	74	-	74	35,63	-	100,00
Разград	92	7	49	34,85	7,61	53,26
Русе	155	-	155	57,12	-	100,00
Силистра	70	-	-	24,59	-	-

Източник: НСИ, 2012 г.

Пътнико потокът и товаропотокът на жп гара Силистра са непостоянни. Осъществява се превоз на пътници и товари. Железопътният транспорт е стабилен, оборудван е с необходимата техника, но е недостатъчно използван. Железопътната

линия завършва тупиково в гр. Силистра. Съществуващата инфраструктура на територията на община Силистра - гара Силистра, разтоварищата механизацията, жп клоновете, заедно с двете спирки Калипетрово и Българка, е в добро състояние. Жп гара Силистра е крайна, с граници от север – асфалтов път към индустриалната зона, от изток – предгаровият площад и автогарата, от юг – асфалтов път Силистра – Русе, от запад – входният сигнал от страна Алфатар.

Гара Силистра е открита за службите по движението, търговска експлоатация, билето багажна и превозна. Гарата обслужва Силистренска, Тутраканска и Ситовска община. Жп инфраструктурата е обслужвала значително по-голям трафик в сравнение с трафика в момента. Обслужвани са четири индустриални жп клона като от тях в експлоатация е само един. В ОУПО на Силистра е предвидена нова ж.п. връзка в Румъния, която е проучена като ситуация и профил.

Съществуващата железопътна инфраструктура на територията на общината е достатъчна и в добро състояние, но не се използва достатъчно интензивно. Реализирането на нова връзка с Румъния ще активизира както пътническия, така и товарния трафик в района и ще осигури интермодалност на пътници и товари.

1.7.1.4. ВЪЗДУШЕН ТРАНСПОРТ

Главният проблем пред въздушния транспорт в Община Силистра е неговото нефункциониране, след закриването на летище Силистра със заповед РД 08.1181/06.12.1999 год. на Министерството на транспорта.

Самото летище Силистра е от групата на малките летища в България. Предназначено е за вътрешни и международни полети за превоз на пътници и товари, както и за полети на селскостопанската авиация. Собствеността на летището е частна. Към момента инфраструктурата е запазена и предназначението на терена не е променяно.

1.7.1.5 ТРАНСГРАНИЧНИ ВРЪЗКИ

В Общия устройствен план и Общинския план за развитие на града е заложена възможност за реализиране на мост на река Дунав в общината между Силистра и Айдемир. Идеята за нов мост може да се осъществи след проучване интереса както на българските, така и на румънските власти, и на базата на детайлни проучвателни и проектни разработки. В Общия устройствен план е определено подходящо място за

моста, така че той да бъде реално осъществим. Необходимо е да бъде направена подобна разработка и от Румънска страна. По настоящем идеята за изграждане на мост на р. Дунав в района на гр. Силистра е включена в Програмата "Дунавски мостове" на Министерството на транспорта. От страна на двете гранични общини Силистра и Кълъраш има желание и готовност за съвместни действия по осъществяване на идеята. Съществуват договорености на общинско и областно ниво, предстои това да стане и на държавно ниво.

Реализиране на нов ж.п. и пътен мост над река Дунав ще има положително влияние върху активизиране на трафика в района, което от своя страна ще доведе до икономическо съживяване, работни места и просперитет.

Развитието на всички видове транспорт и възможности за тяхното съчетаване е стратегическо предимство, от което общината може да се възползва в новия програмен период. Важно е да се отбележи, че развитието на инфраструктурата ще окаже въздействие икономическия и социален живот не само на общината, но и на региона. В същото време са необходими комплексни усилия на всички административно-териториални равнища за реализация на планираните инициативи за осигуряване на транспортна достъпност и през гранична инфраструктура. Развитието на пристанищната инфраструктура също е от важно значение за подобряване на преноса на пътници и товари.

1.7.2. ЕНЕРГИЙНА ИНФРАСТРУКТУРА И ВЕИ

Енергопреносна мрежа

Община Силистра се отличава с относително добре развита енергийна инфраструктура, както и целия СЦР. Всички населени места са електроснабдени и практически не съществуват проблеми за мрежите на електроразпределението, но има проблеми с доставката на електроенергия. Електроенергийната система е добре оразмерена да поеме по-голямо натоварване, което може да стимулира бъдещо икономическо развитие и трансгранично сътрудничество, но електроразпределителната мрежа се нуждае от доизграждане и реконструкция.

Основен източник на електроенергия за целия СЦР се явява общата електроенергийна мрежа на страната посредством районни ел.подстанции 110/20 кV.

Електроснабдителната система на община Силистра е част от

електроенергийната система на страната и разглеждането й, изолирано от нея, би довело до неточни заключения.

Системата включва преносната мрежа 110 kV заедно с разпределителните подстанции 110 kV/ ср.н., разпределителните мрежи средно и ниско напрежение, възлови станции и трафопостове на страна ср.н.

Извършеното преструктуриране на енергетиката и последващото приватизиране на електроразпределителните дружества, има пряко отношение към електроснабдяването на община Силистра имат следните енергийни предприятия:

- „Енерго про" ЕООД с предмет на дейност - експлоатация и управление на електроразпределителната мрежа на града;
- Национална електрическа компания (НЕК) ЕАД - собственик на преносната мрежа 110 kV и разпределителните подстанции 110/20/10 kV, които се експлоатират и управляват от дъщерното й дружество „Електроенергиен системен оператор (ЕСО)" ЕАД.

В Община Силистра са изградени общо 432 трафопоста, от които 274 са собственост на Е.ОН България Мрежи АД. На територията на гр. Силистра има 217 трафопоста, от които 154 са собственост на дружеството.

Съгласно Закона за енергетиката изграждането на инфраструктурни енергийни обекти е задължение на съответните енергийни предприятия.

Потреблението на ел. енергия се формира основно от комунално-битови абонати – над 80%. Електрозахранването на значителна част от града не отговаря на съвременните изисквания за сигурност. Подстанция Силистра в момента е с двустранно ел. захранване, за разлика от останалите областни градове, които са с тристранно захранване и през зимния период при аварии, вследствие обледяването на проводниците, цели райони от областта остават без ел. захранване. Част от кабелите Ср.Н са със стара изолация, маслени и тип САПЕкТ което създава условия за пренапрежения, аварии и нарушаване непрекъсваемостта на електроснабдяване на потребителите. Въздушната мрежата НН е стара, с проводници със малко сечение.

Населените места се захранват от въздушни изводи 20 kV, като всички са електрифицирани. Същите са покрити на 100% с инфраструктура за улично осветление – всички улици и села в общината

Климатичните условия са най-честата причина за прекъсвания на електрозахранването в населени места в общината, най-често през зимния период.

Газификация и газоразпределение

„Изграждане на преносен газопровод – високо налягане Добрич – Силистра", автоматична газоредуцираща станция (АГРС) и „Изграждане на газоразпределителна мрежа в гр. Силистра"

Изграждащият се газопровод е обявен за обект с национално значение с решение на МС № 615 от 14.07.2009 г. Газопроводът е с дължина 79,670 км и преминава през четири общини и 25 землища в Добричка и в Силистренска област. Предназначението му е да доставя природен газ за промишлени и битови обекти в Силистра и в района.

В момента е в ход неговото изграждане, като се планира се да е готов до края на 2013 г.

Газопроводът ще е с дължина 80 км, с диаметър 350 мм и капацитет за пренос на 100 000 м3/час газ. "Булгартрансгаз" разполага с разрешение за строеж на газопровода от месец декември 2012 г. Освен това е доставено цялото оборудване за автоматичната газоразпределителна станция и тръбите за газопровода. Фирмата, изпълнител на строителството, е S.A.L.P SpA – Италия.

Общата стойност на проекта "Изграждане на преносен газопровод - високо налягане, Добрич - Силистра" и автоматична газоредуцираща станция (АГРС) - Силистра" е 12 286 000 евро. От тях – 9 214 000 евро са от Международен фонд "Козлодуй" чрез Европейската банка за възстановяване и развитие, а съфинансирането от страна на "Булгартрансгаз" ЕАД е в размер на 3 070 000 евро.

Газопроводът от Добрич до Силистра е от съществен интерес и за развитието на местната икономика. Двайсет и шест са потенциалните индустриални потребители само за гр. Силистра. Обществените потенциални потребители – болници, училища и др., са над шестдесет.

Инвестициите ще осигурят възможността за присъединяване на обекти от индустриалния, комуналния и битовия сектор. Използването на газ за битови нужди, би намалило емисиите на вредни изгорели газове, през зимния сезон, от употребата на твърди горива за отопление.

Ползите от газоснабдяването са много и различни – икономически, екологични, стратегически. Предимствата се изразяват в :

- по - ниски разходи за получаване на топлина;
- въвеждане на нови технологии при производствата;

- липса на разходи за суровини (резервоари);
- сигурност на доставката във времето без драстично повишаване на цените;
- голям комфорт при експлоатация;
- съкращаване на емисиите на въглероден диоксид.

Енергия от алтернативни източници

Алтернативните източници на ел. енергия са все още слабо популярни и разпространени на територията на общината.

Изследванията по въпроса за енергийния потенциал на вятъра показват, че в СЦР съществуват възможности за развитието на ветроенергетиката в територии, разположени по южната граница на района, преминаваща по билото на Стара планина.

Слънчевата енергия също може да се използва за ефективно производство на електричество. В зависимост от часовете на слънцегреене и годишната радиация България условно се разделя на три зони по отношение на използването на слънчевата енергия. Основните потребители на слънчева енергия у нас са системи за топла вода в жилищни, обществени и стопански обекти. Част от територията на СЦР също попада в зона, където съществуват природни условия за използване на слънчевата енергия за производство на електрическа енергия.

Карта 2.7.2.1

Ветроенергиен потенциал – средна скорост на вятъра

Източник: Агенцията за устойчиво енергийно развитие

Карта 2.7.2.2

Абсолютна слънчева радиация и слънчев потенциал

за производство на електроенергия, 2011 г.

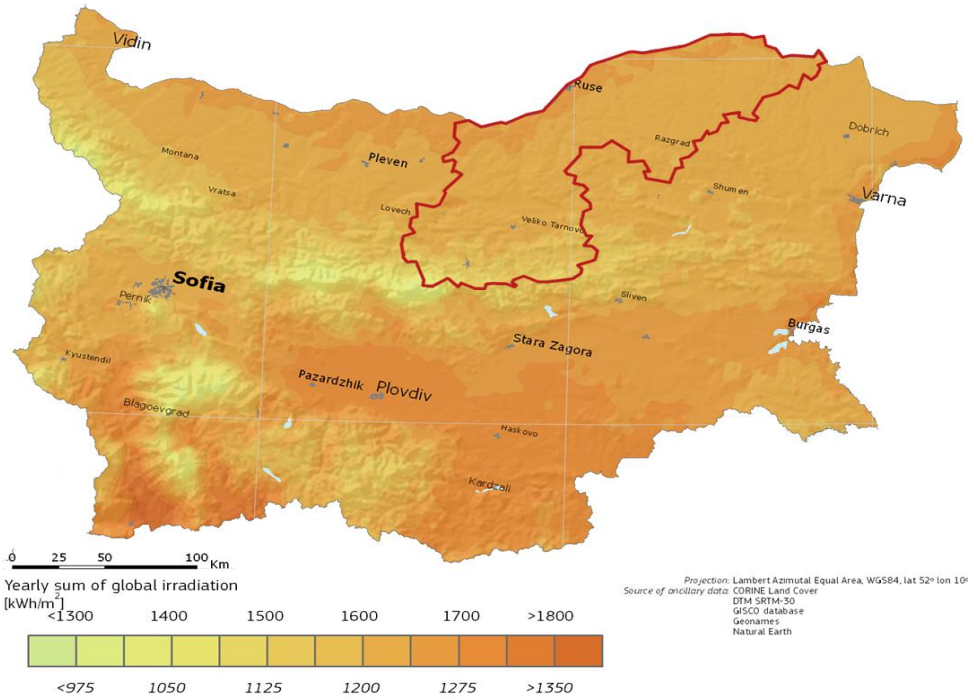

Източник: ЕК, Съвместен изследователски център

По-широкото използване и навлизане на възобновяемите източници в община Силистра следва да бъде една от основните цели, свързани с постигането на устойчиво развитие на района. Край с. Полковник Ламбриново (област Силистра) е изградена фотоволтаичната централа с мощност от 80 MW.

Изключителен потенциал от гледна точка на ресурса за производство на електроенергия от ВЕИ представлява течението на река Дунав. Развитието на този вид добив на енергия в общината е изключителна възможност, която следва да бъде внимателно разгледана.

Предизвикателство пред страната е въвеждането на биогоривата в транспорта и достигане на 10 % дял от общото количество на горивата за транспорта през 2020 г. България има добър потенциал за производство на биоетанол и биодизел от земеделска продукция. Основните енергийни култури, използвани като суровина за производство на биоетанол са пшеницата и царевицата. В общината има благоприятни условия за отглеждане на пшеница и царевица, както и за основните енергийни култури, използвани като суровина за производство на биодизел – рапица и слънчоглед.

1.7.3. КОМУНИКАЦИОННА ИНФРАСТРУКТУРА

Съобщения

Проследената тенденция в промяната в броя на пощенските, телеграфните и телефонните станции показва много леко намаляване на техния брой. Едновременно с това, обаче, се наблюдава рязко увеличение на пощенските агентства през разглеждания период. Това се дължи най-вече на бързото навлизане в сектора на много частни компании, които намират широк пазар за услугите си, както сред развиващия се бизнес, така и сред обикновените потребители.

Информационни и комуникационни технологии

Телекомуникационната и съобщителната мрежи на територията на Община Силистра са добре развити. Всички населени места са обхванати от фиксираната телефонна мрежа на БТК АД. В по-големите от тях се предлагат и услугите на други фиксирани телефонни оператори.

В сравнение с останалите държави от ЕС, България се отличават с ниски показатели за развитие на информационното общество. По информация на НСИ за 2011 г. в община Силистра 50.6% от домакинствата имат достъп до интернет, надвишава стойността общо за цяла България – 45%, и значително изоставаща от тенденциите за ЕС – 68%. В общината се прилагат мерки за развитието на преносна комуникационна мрежа, основаваща се на NGN технология, и която ще позволи използването на високоскоростен интернет във всеки дом. Жителите на Община Силистра вече се ползват от услугите на високоскоростните връзки изградени на базата на ADSL абонатен достъп. Сериозен е проблемът с достъпа до Интернет в селата, където осигуреността на домакинствата с компютри е твърде ниска и е необходимо изграждането на публични места за достъп до мрежата.

В град Силистра осигуреността на обитаваните жилища с кабелна и сателитна телевизия е почти 80%, а с интернет и компютри - над 50.6%, а със сателитна антена са оборудвани около 20% от домакинствата.

В селата достъпът до интернет и ИКТ е около 30%, със сателитна антена са оборудвани над 90% от домакинствата, а 30% от селското население има сателитен сигнал.

Като цяло общината е с относително високи нива на достъп до ИКТ и интернет,

което осигурява и по-добра информираност на обществеността и предполага въвеждането на електронни услуги и интензифициране на електронната търговия.

1.7.4. ВОДОСНАБДИТЕЛНА И КАНАЛИЗАЦИОННА ИНФРАСТРУКТУРА

Водостопанската система на територията на община Силистра се стопанисва, поддържа и експлоатира от "Водоснабдяване и канализаци" ООД – гр. Силистра. Водопроводната мрежа е с дължина 442 867 м, от която 260 052 м вътрешен водопровод и 183 815 м – външен, 94,5% от тръбите са от азбесто-цимент. Състоянието на водопроводите участъци е значително влошено. По-голяма част от тях са крайно амортизирани и е наложителна поетапната им подмяна с ПЕВП тръби.

Водоснабдяването се извършва от следните водоизточници: дълбокосондажни кладенци (10 бр.), каптажи и дренажи (3 бр.), кладенци "Раней" (8 бр.) и шахтови кладенци (1 бр.).

На територията на общината са изградени 8 основни помпени станции и 14 бункерни. Мощността е 5 778 квт, капацитет 1 158 л/сек.. Десет са с единично18.

Водоснабдителните системи осигуряват 84, 42 л/ж. ден питейна вода.Основните проблеми за нормалното водоподаване произтичат от единичното ел.захранване на водоизточниците и липсата на допълнителни дизелови агрегати за осигуряване на нормално функциониране на помпените станции – само 1 от помпените станции разполага с резервни агрегати. Водните маси се черпят от терасата на р. Дунав и от местни водоизточници. Амортизирана мрежа води до значителни загуби на вода – над 30% като целта е тази загуба да бъде сведена до под 10%. Осъществяват се редица проекти за водоснабдяване и канализация на части от уличната водопроводна мрежа.

Съществува и проект договорирaн между МОСВ и Община Силистра, е за изграждането на Районна пречиствателна станция за отпадъчни води, доизграждане на канализационната мрежа и частична реконструкция на водопроводната мрежа на града.

Стойността на проекта е 72,5 млн.лв. Той ще обхване около 46 хил. жители на общината, като в пречиствателното съоръжение ще постъпват отпадъчните води на град Силистра и на селата Айдемир и Калипетрово.

Изграждането на станцията е част от изпълнението на Дунавската стратегия за опазване чистотата на Черно море, като по този начин ще се предотврати годишното изливане на 200 тона азот и фосфор в река Дунав. Освен това ще бъде осигурена

модерна инфраструктура, която ще бъде в полза на местната икономика.

Със средства от Държавния бюджет се финансира проектът "Канализация и ПСОВ на с. Сребърна".

1.7.5. ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНФРАСТРУКТУРНОТО РАЗВИТИЕ И СВЪРЗАНОСТТА

В резултата на направения кратък преглед на инфраструктурното развитие и достъпност на община Силистра могат да бъдат посочени няколко ключови фактора, които трябва да бъдат отчитани при стратегиране развитието на общината в новия програмен период.

Ключова географска локация на общината и възможностите за осигуряване на свързаност с наднационално значение и пренос на пътници и товари чрез интермодалност на транспортните средства.

Наличие на Пан-европейски транспортен Коридор №7, предстоящо изграждане на мост над р. Дунав, добре развита железопътна инфраструктура, разгръщане на дунавски панорамен път, пристанищна инфраструктура са част от потенциалите, които при добро управление ще осигурят икономическото и социално съживяване на района и устойчив ръст на общината.

В общината са изградени основни мрежи на техническата инфраструктура-телекомуникационна и съобщителна мрежи, електроразпределение, предстои изграждането на газопреносна и газоснабдителна мрежа.

Общината е с висок потенциал за развитие на производство и алтернативни енергийни източници /слънчева енергия, вятър, биогорива/.

Като проблем в общината се очертава физически амортизираните водоснабдителни мрежи, с висока степен на аварийност и големи загуби, като в по-голямата си част са с изтекъл срок на амортизация, както и ниска енергийна ефективност на използваните машини и съоръжения. Това налага прилагане на целенасочена политика по подобряване управлението на водоснабдителните системи за общината.

По отношение на комуникационната и съобщителна инфраструктура е нужно набелязването на инициативи, които да популяризират ИКТ сред населението в селата и така да се постигне нарастване на относителния дял на хората в селата с достъп до интернет.

Като инициативите за реализиране на големи инфраструктурни проекти са доминиращи по отношение на вложени ресурси – получен ефект. Привличането на средства от ОП и други секторни програми за изграждане на инфраструктурата и за осъществяване на спомагателни дейности са от съществено значение за местните стопански субекти и за стабилизирането им във финансово отношение. Възможностите за вливане на финансови средства чрез реализация на инфраструктурни проекти, изпълнявани от местни икономически субекти ще осигури заетост и доходи на населението. Изградената инфраструктура ще окаже положително въздействие върху притока на инвестиции към общината, създаване на по-висока добавена стойност от икономическите дейности, ще насърчи и спомогне развитието на туризма и интензифицирането на транспортните потоци.

Косвените ефекти от инфраструктурното развитие ще са свързани с подобряване на демографската структура на населението и увеличаване на притока към общинската хазна на местни данъци и такси.

1.8. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ

1.8.1. СЪСТОЯНИЕ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1.8.1.1. КЛИМАТИЧНИ УСЛОВИЯ

В климатично отношение, територията на Община Силистра принадлежи към Умереноконтиненталната област (по Велев, 1997) - района на Крайдунавските низини и най-северните участъци на Лудогорско-Добруджанския район. Най-характерните белези на климата в района са топло лято и студена зима, голяма годишна амплитуда на температурата на въздуха, пролетно-летен максимум и зимен минимум на валежите и ежегодна сравнително устойчива снежна покривка с различна продължителност в зависимост от надморската височина.

Преобладаващите ветрове имат югозападна посока, а средногодишната сума на валежите е под средната за страната.

Температура на въздуха

Абсолютните температури в района се движат от –32.0^{0}C до около +41^{0}C. Средногодишната температура на въздуха е 11.6^{0}C.

Откритостта на Дунавската равнина от север и североизток създават безпрепятствено нахлуване на студени континентални въздушни маси. Средно минималните месечни температури през студените месеци декември, януари и февруари, достигат съответно -1,3°C, -4,9°C и –2,8°C.

Характерно за този район е горещото лято и ранното настъпване на пролетта (през първата половина на м. март). Устойчивото задържане на температурата на въздуха на 5°C започва средно от 12.III. до 26.XI. и е около 250 дни, а над 10°C – започва през първата десетдневка на м.април и продължава до 30.X. – около 200 дни. Средногодишната продължителност на слънчевото греене е около 2 100 часа, като броят на дните без слънчево греене годишно е малко над 70.

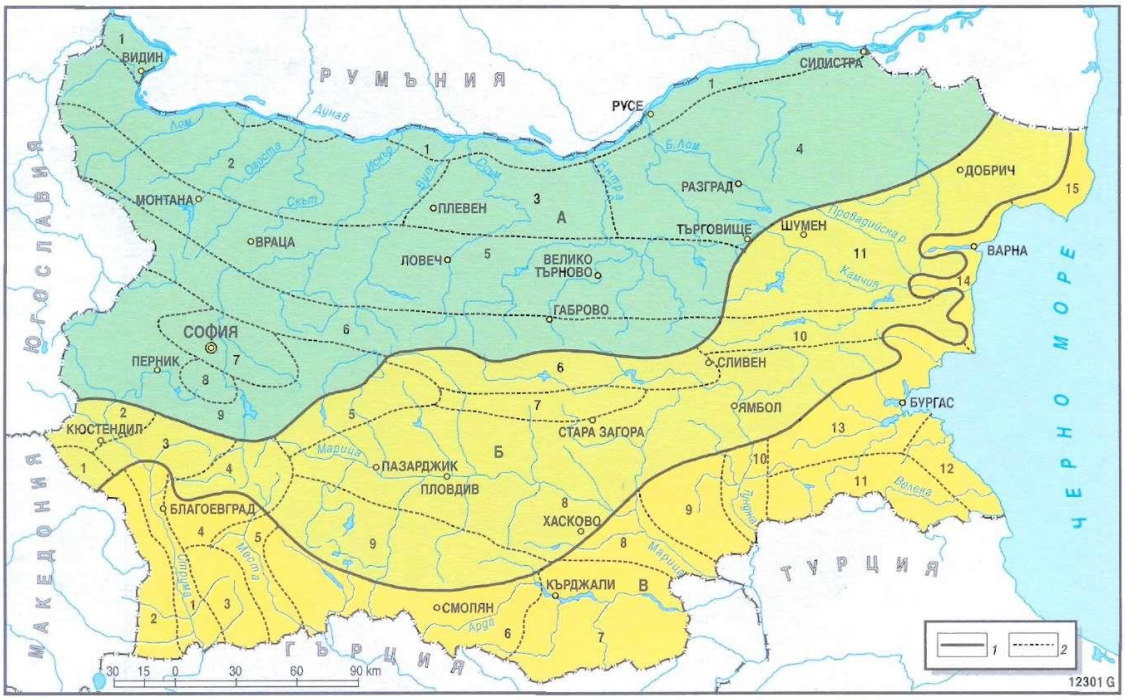

Фигура 1.8.1.1 Климатични области и райони *(по Велев, 1997). [ФорКом, 2002]*

1-граница на област; 2-граница на район

А – Умереноконтинентална област:	**Б - Преходноконтинентална област:**	**В – Континентално-средиземноморска област:**
1. Крайдунавски низини; 2. Западна Дунавска равнина; 3. Средна Дунавска	1. Осоговска планина; 2. Южно Краище; 3. Средна Струма; 4. Рила (северни склонове);	1. Долна Струма; 2. Западни погранични планини; 3. Пирин; 4. Рила (южни

равнина; 4. Лудогорско-Добруджанска; 5. Предбалкан; 6. Западна и Средна Стара планина; 7. Софийско поле; 8. Витоша; 9. Ихтиманска и Същинска Средна гора;	5. Същинска Средна гора (южна част); 6. Задбалкански котловини; 7. Сърнена гора; 8. Горнотракийска низина; 9. Западни Родопи; 10. Източна Стара планина; 11. Добруджанско плато;	склонове); 5. Средна Места; 6. Дъбраш-Горна Арда; 7. Източни Родопи; 8. Странджа; 9. Странджанско Черноморие; 10. Бургаска низина; 11. Варненско Черноморие, 12. Добруджанско Черноморие.

Есенното понижение на температурата става със същия темп, както и пролетното повишение. Средната денонощна температура на въздуха спада под 10°С към 25 октомври, а под 5° С – към 20 ноември.

Всеобщото повишение на температурата на земната атмосфера, регистрирано в последното столетие, е характерно и за община Силистра. Това особено проличава от данните на "Климатичен справочник на България", т. I и тези от Институт по география при БАН, осреднени за периода 1971-2001 г.

Таблица 1.8.1.1.1.

Средно месечна и годишна температура на въздуха

(данни, осреднени за периода 1971-2001)

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
-1,7	0,8	5,3	11,8	17,3	20,8	23,0	22,4	18,2	12,6	7,1	1,5	11,6

(данни от Обяснителната записка към ОУП Силистра)

Съгласно данни от посочените по-горе източници, за 30 годишния период 1971-2001 г., средногодишната температура на въздуха се е завишила с 0,2°С (ГИ на БАН). Особено голямо е завишението през студените месеци: за м. януари от –1,7°С температурата се повишава на –0,2° С, а летните месеци почти запазват средните си стойности.

Валежи и влажност на въздуха

Режимът на валежите в общината има подчертано континентален характер, с

летен (юнски) максимум и зимен (февруарски) минимум. Средногодишните количества са около 500 мм, т.е. значително по-малко от средногодишното валежно количество за цялата страна (650 мм).

През последните десетилетия се оформя трайна тенденция към намаляване на валежите с около 8 – 10 %. Характерна особеност за валежите е, че през лятото и есента има по 4 – 5 безвалежни периода със средна продължителност 9 – 15 дни. В отделни години засушаванията имат и по-голяма продължителност.

Таблица 1.8.1.1.2.

Средномесечни и годишни валежи (мм)

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год.	зима	пролет	лято	есен
37	29	32	39	51	66	55	39	31	36	47	39	500	105	123	159	113

(данни от Обяснителната записка към ОУП Силистра)

Въпреки неголямата надморска височина на релефа, продължителността на снежната покривка е от 2,5 до 3 месеца. Проявата на типичните североизточни ветрове през зимата предизвиква отвяването и преотлагането на снежната покривка. Този неравномерно развитие на снежната покривка, води и до нееднакво разпределение на почвената влага.

Най-ниски стойности на относителната влажност на въздуха има през летните месеци – 64 % до 65 %, когато са и най-високите температури, което води до голямо изпарение. Дефицитната влажност достига от 7,7 до 11,7 мм през този сезон. През зимния период влажността на въздуха достига 84 – 86 %, температурите са най-ниски, което пък води до ниски стойности на дефицитна влажност – от 0,9 до 2,9 мм.

Ветрови условия

Откритостта на Силистренската община и равнинният терен способстват за проявление на ветровете. Преобладаващите ветрове имат югозападна посока, а втори по значимост са ветровете със североизточна посока. Разглеждан по сезони, ветровият режим показва преобладаване през зимния период на ветровете със североизточна компонента. Със североизточните ветрове се свързват и валежите през този период.

Средната годишна скорост на вятъра е 1,9 м/сек, като скоростта на вятъра се

колебае в доста широки граници. През зимния период средната скорост достига от 2,8 м/сек за м.декември до 3,0 м/сек за м.януари. През този сезон с най-висока средна скорост се проявяват северните ветрове – 5,5 м/сек.

Таблица 1.8.1.1.3.

Честота на вятъра по посоки (%)

Посока	**N**	**NE**	**E**	**SE**	**S**	**SW**	**W**	**NW**	**тихо**
Честота %	11,7	17,4	11,3	11,2	9,8	18,2	12,0	9,4	29,0

(данни от Обяснителната записка към ОУП Силистра)

Образуване на мъгли

В резултат на голямата водна повърхност на р.Дунав, често се проявяват мъгли, които затрудняват корабоплаването. Мъглите са характерно явление за студеното полугодие, когато е и най-високият процент тихо време. За станция Силистра средногодишният брой на дните с мъгла е около 26. Понякога те са с продължителност няколко денонощия. Най-голяма повторяемост мъглите имат в сутрешните часове, което се обяснява с радиационния фактор.

Таблица 1.8.1.1.4.

Брой дни с мъгла

I	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**VIII**	**IX**	**X**	**XI**	**XII**	**Год.**
5,1	3,2	1,3	0,4	0,3	0,0	0,5	0,9	2,3	3,8	3,8	5,5	

(данни от Обяснителната записка към ОУП Силистра)

1.8.1.2. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Община Силистра е определена от МОСВ като район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ) по чл. 30 на *Наредба №7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (обн. ДВ. бр.45/1999г.)*. Причина за това са били превишения на нормите за съдържание на серен диоксид (SO_2) и фини прахови частици (ФПЧ) в атмосферния въздух. Понастоящем основният проблем с качеството на атмосферния въздух в района са праховите частици.

За ограничаване на замърсяването, Община Силистра е разработила и изпълнява комплексна *Програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми*

за вредни вещества в атмосферния въздух. Последната актуализация на Програмата (и Планът за действие към нея) е извършена през м. юли 2011 г.

Качеството на атмосферния въздух в района на гр. Силистра е обект на непрекъснато наблюдение в пунктове от *Националната автоматизирана система за мониторинг на околната среда (НАСЕМ) на МОСВ*, и по конкретно от системата за мониторинг и контрол качество на атмосферния въздух.

На територията на агломерацията Силистра-Айдемир, до 2011 г. (включително) са ползвани два пункта за постоянен мониторинг: пункт ДАОС 1- „Профсъюзи" и пункт ДАОС 2 – „Лесилмаш" (вж. фигура 1.8.1.2.1). От 01.01.2012 г. пункт „Лесилмаш" е изведен от експлоатация.

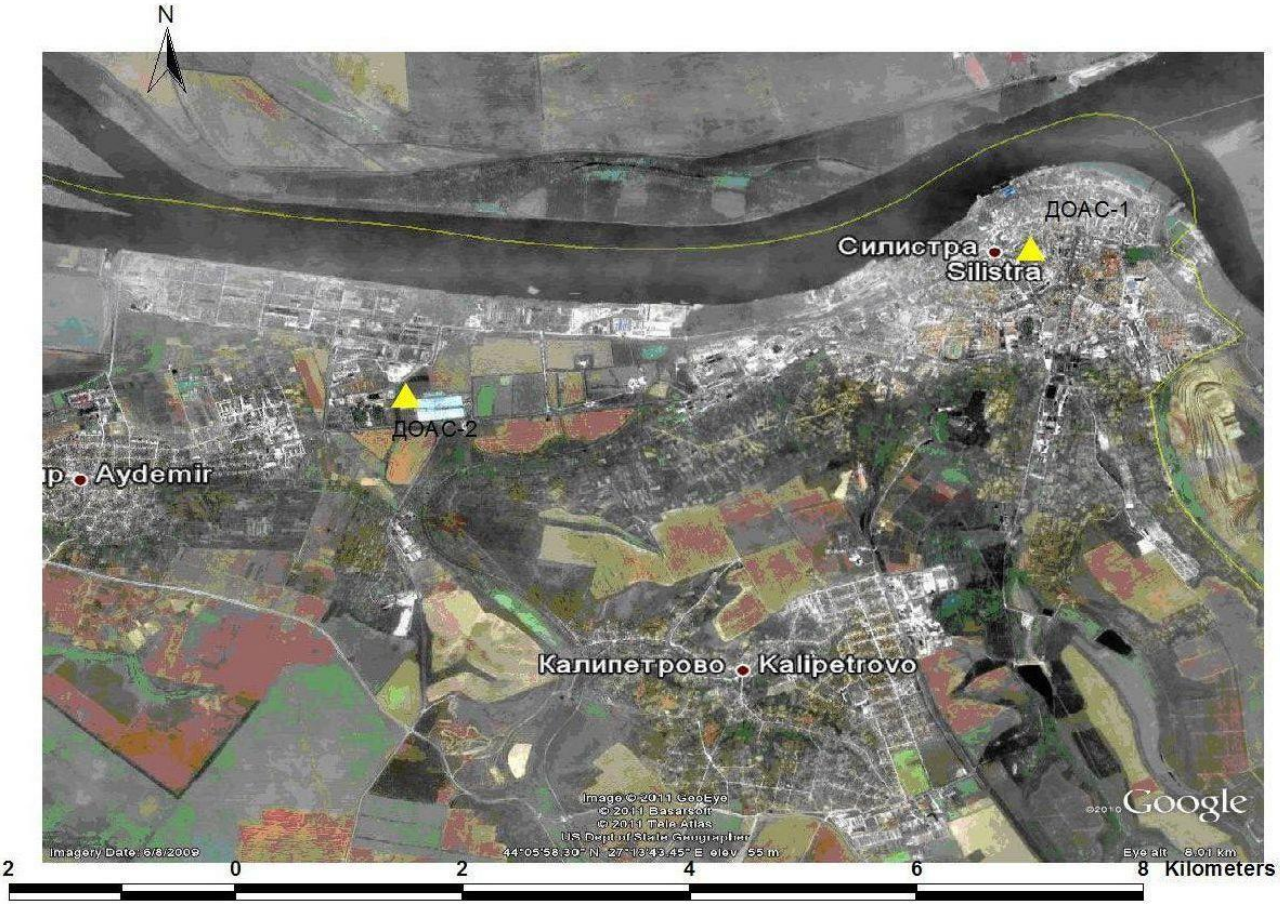

Фигура 1.8.1.2.1 Разположение на ДОАС системите в гр. Силистра

(*Източник: Актуализирана Програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества в атмосферния въздух в Силистра, юли 2011)*

ПМ „Профсъюзи" се намира в централната градска част и дава представа за

замърсяването на атмосферния въздух в нея, а ПМ „Лесилмаш" – в района на въздействие на промишлените инсталации в Западна промишлена зона на гр. Силистра. Наблюдаваните в двата пункта параметри включват:

- Серен диоксид, SO_2 - чрез DOAS оборудване
- Азотен диоксид, NO_2 - чрез DOAS оборудване,
- Озон, O3 - чрез DOAS оборудване
- Прахови частици, $ФПЧ_{10}$ - референтно пробовземно устройство, съгласно БДС EN 12 341
- Метео-параметри: скорост и посока на вятъра, налягане, влажност на въздуха, слънчева радиация

По данни от годишните доклади за състоянието на околната среда (*РИОСВ Русе, 2008, 2009, 2010 и 2011 г.*) в последните години в нито един от пунктовете на територията на Силистра не са констатирани концентрации на NO_2, SO_2 и O_3, които да надвишават нормативно определените стойности.

Измерените в периода 2007 – 2010 г. нива на серен диоксид показват средногодишни концентрации в границите между 9.5 до 13.5 $\mu g/m^3$, при законово определена норма – 40 $\mu g/m^3$. Максималните измерени средночасови концентрации в този период не надхвърлят 123 $\mu g/m^3$, което е значително под законово определената норма от 200 $\mu g/m^3$. (вж. таблици 1.8.1.2.1. и 2.8.1.2.2. по-долу).

Нивата на серен диоксид са също сравнително ниски. В периода 2007-2010 г. е отчетено само еднократно (през 2009 г.) незначително превишаване на средно-дневната норма (127 $\mu g/m^3$ при норма 125 $\mu g/m^3$). Превишения на средночасовата норма не са отчетени. (вж. таблици 2.8.1.2.3. и 1.8.1.2.4.).

Месечно, динамиката на отчетените нива и на азотен диоксид и на серен диоксид показват сходен ход на пиковете. По-високи са през отоплителния период на годината (вж. фигури 1.8.1.2.2, 1.8.1.2.3 и 1.8.1.2.4), но и при едните и при другите нивата са като цяло ниски. Най-значим проблем, свързан със замърсяването на въздуха на община Силистра е замърсяването с прахови частици. Резултатите от мониторинга показват тенденция за поддържане на относително високи средно-денонощни нива (СДН) за $ФПЧ_{10}$. Максималните измерени дневни нива достигат до 365 $\mu g/m^3$ в пункт „Профсъюзи" (през 2009 г.) и до 476 $\mu g/m^3$ в пункт „Лесилмаш" (през 2010 г.), при норма 50 $\mu g/m^3$. Въпреки това превишения на средно-годишната норма (40 $\mu g/m^3$), в периода 2007-2013 г. не са регистрирани (вж. таблица 1.8.1.2.5.).

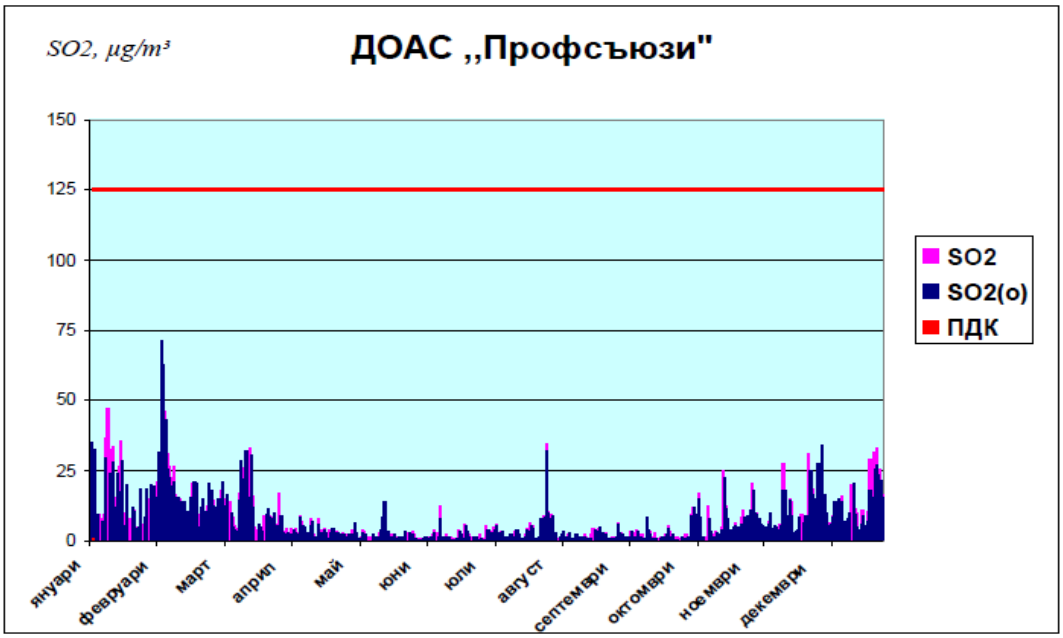

Фигура 1.8.1.2.2 Средно-денонощни концентрации на SO2 (серен диоксид), измерени през 2011 г. в пункт „Профсъюзи”

(РИОСВ Русе, Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2011 г.)

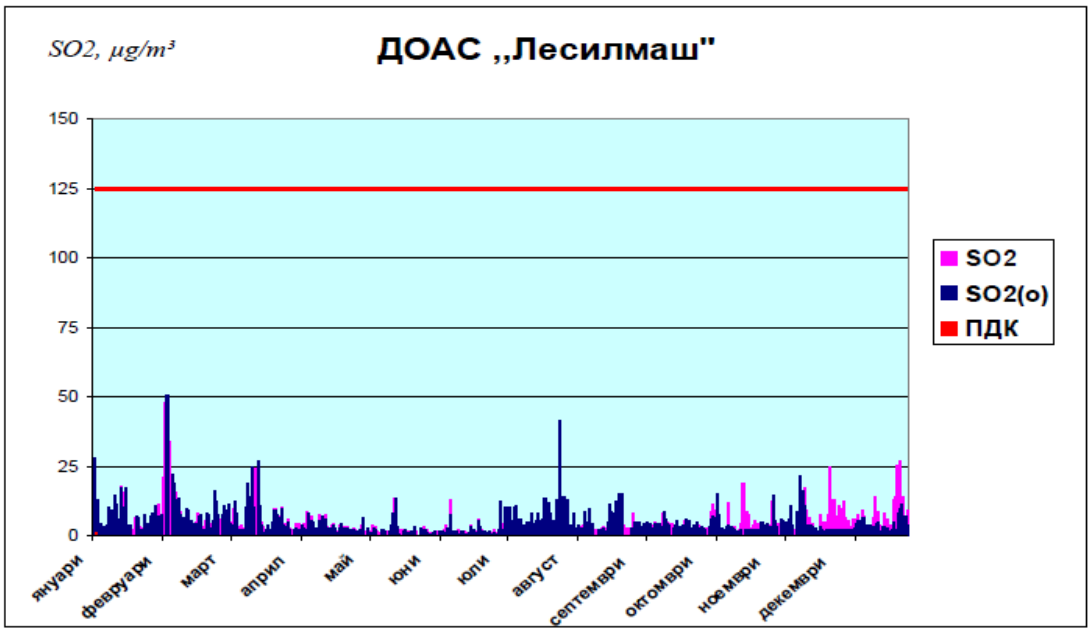

Фигура 1.8.1.2.3 Средно-денонощни концентрации на SO2 (серен диоксид), измерени през 2011 г. в пункт „Лесилмаш”

(РИОСВ Русе, Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2011 г.)

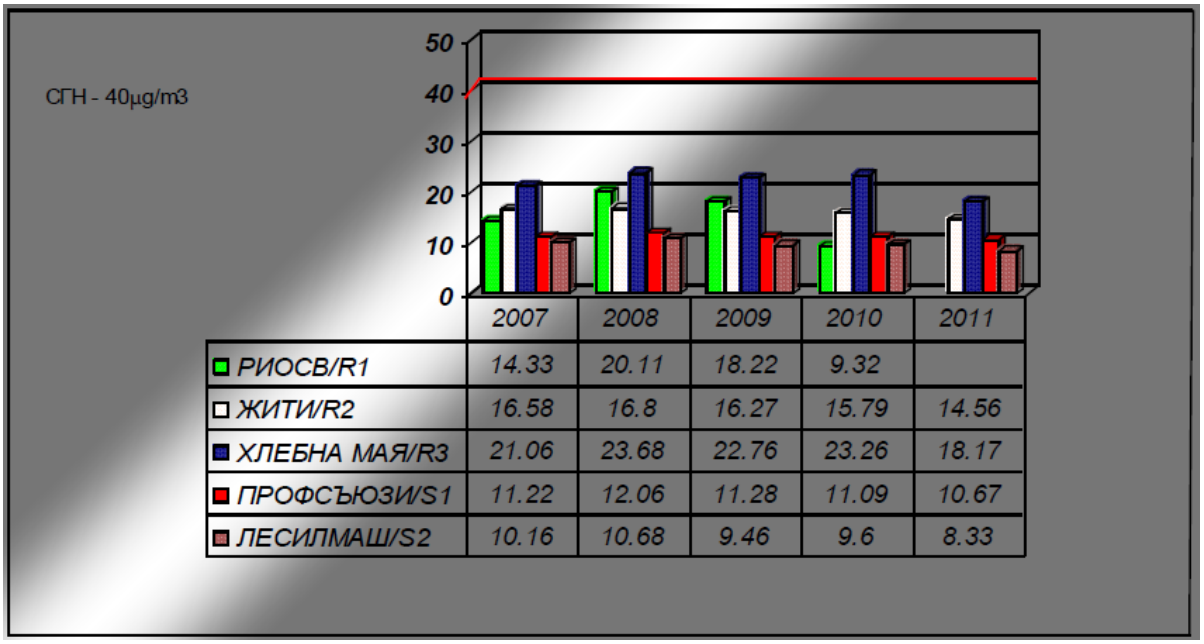

	2007	2008	2009	2010	2011
РИОСВ/R1	14.33	20.11	18.22	9.32	
ЖИТИ/R2	16.58	16.8	16.27	15.79	14.56
ХЛЕБНА МАЯ/R3	21.06	23.68	22.76	23.26	18.17
ПРОФСЪЮЗИ/S1	11.22	12.06	11.28	11.09	10.67
ЛЕСИЛМАШ/S2	10.16	10.68	9.46	9.6	8.33

Фигура 1.8.1.2.4 Средно-годишни концентрации на азотен диоксид, измерени в ДОАС системите в гр. Русе и гр. Силистра през периода 2007-2011 г.

(РИОСВ Русе, Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2011 г.)

Независимо от това, следва да се отчете, че годишният брой на отчетените превишения на СДН за периода 2007 – 2012 г. е значителен: между 41 до 76 превишения годишно в пункт „Профсъюзи" и от 29 до 37 превишения – в пункт „Лесилмаш". Видно от това, ограничението да не се превишава повече от 35 пъти среднодневната норма също е нарушено (вж. таблица 1.8.1.2.5.).

Като основни източници на емисии, в Актуализираната програма за намаляване емисиите и достигане на установените норми (*Община Силистра, 2011*) са идентифицирани точковите емитери, включващи промишлени обекти и по-големите отоплителни инсталации, площни източници - битовото отопление и отопление в обществените сгради, линейни източници (свързани с емисии от транспорта и състоянието на уличната мрежа). На територията на общината няма големи и агресивни източници на вредни емисии.

От точковите източници (вж. фигура 1.8.1.2.5), в *Регионалния доклад за състоянието на околната среда за 2011 г.*, изготвен от РИОСВ Русе, като най-сериозен източник се посочва отделянето на прах от парокотелната централа на предприятието „Фазерлес" АД, която използва за гориво мазут и дървесни отпадъци. На второ място се окачествява промишленото замърсяване от по-малките предприятия и домакинствата в

гр. Силистра, които използват мазут, нафта, въглища и дърва, тъй като не е изградено централизирано газоснабдяване.

На база по ранни наблюдения и измервания е оценено, че в предишни години (до около 1998-2000 г.) основното влияние върху качеството на атмосферния въздух е оказвала промишлеността (в т.ч и на територията на Република Румъния), следвана от отоплението в битовия сектор. В следствие на настъпилите в последствие промени, обаче (спиране или значително намаляване на обема на работа на промишлените предприятия) се наблюдава промяна на структурата на източниците допринасящи за замърсяването на атмосферния въздух.

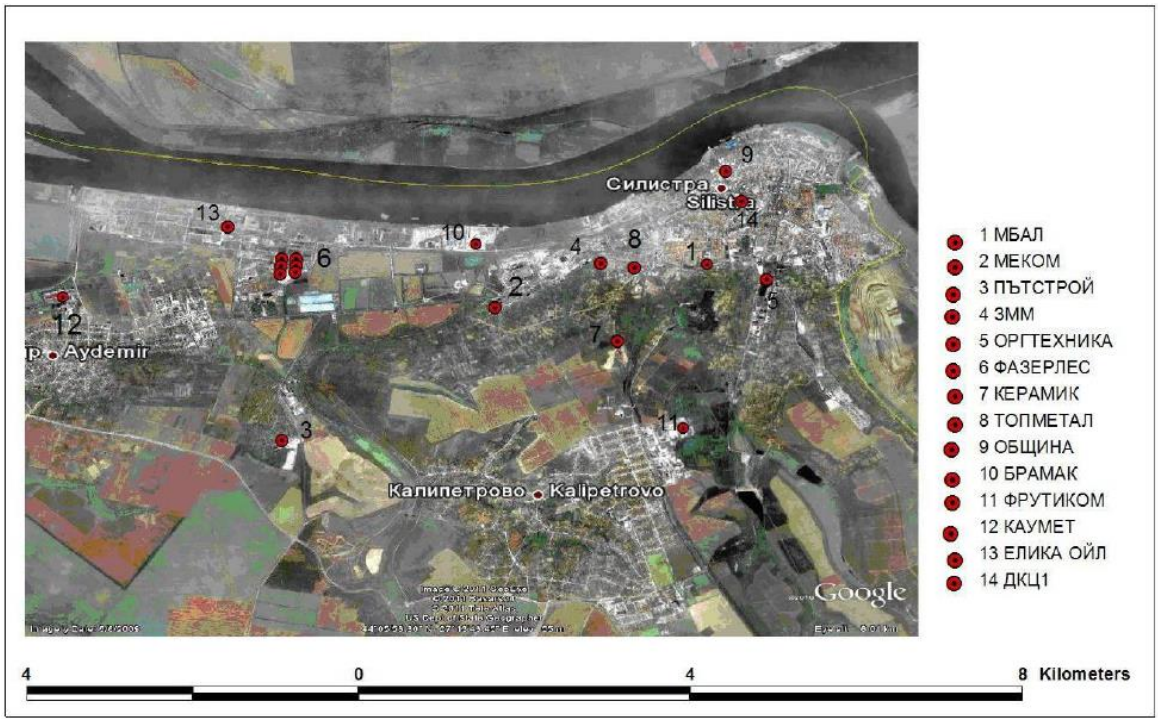

Фигура 1.8.1.2.5 Разположение на точковите източници на замърсяване на въздуха в района н гр. Силистра

(*Източник: Актуализирана Програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества в атмосферния въздух в Силистра, юли 2011)*

Таблица 1.8.1.2.1.

Средно-часови нива на азотен диоксид (2007 - 2010)

Пункт	**Брой регистрирани данни Бр. 1h-концентрации**	**Максимална измерена средночасова концентрация [µg/m^3]**	**Брой превишения на ПС за СЧН** *(200 µg/m^3)*	**Брой превишения на ПС + ДО за СЧН [µg/m^3]** *(230 µg/m^3- 2007г.) (220 µg/m^3 - 2008г.) (210 µg/m^3- 2009г.)*	**Брой превишения на ГОП** *(140 µg/m^3)*	**Брой превишения на АП [µg/m^3]**
2007						
Силистра "Профсъюз" ДОАС 1	6504	*123*	0	0	0	0
Силистра "Лесилмаш" ДОАС 2	7654	92	0	0	0	0
2008						
Силистра "Профсъюз" ДОАС1	6842	92	0	0	0	0
Силистра "Лесилмаш" ДОАС 2	7053	72	0	0	0	0
2009						
Силистра	8559	93	0	0	0	0

"Професъюз" ДОАС 1						
Силистра "Лесилмаш" ДОАС 2	8673	70	0	0	0	0
2010						
Силистра "Професъюз" ДОАС 1	7831	**86**	**0**	**-**	**0**	**0**
Силистра "Лесилмаш" ДОАС 2	7807	**64**	**0**	**0**	**0**	**0**

-АП - алармен праг за азотен диоксид (400 pg/m^3, измерени в три последователни часа)

-ГОП - горен оценъчен праг за съдържание на азотен диоксид в атмосферния въздух

Източник: Актуализирана Програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества в атмосферния въздух в Силистра, юли 2011

Таблица 1.8.1.2.2.

Средногодишни нива на азотен диоксид (2007 - 2010)

Пункт	Брой регистрирани данни бр. 24h- концентрации	Максимална средно-денонощна концентрация [µg/m^3]	Средна/годишна концентрация [µg/m]
2007			
Силистра, "Профсъюз" ДОАС 1	269	*36,6*	13.5
Силистра, "Лесилмаш" ДОАС 2	297	25	10.9
2008			
Силистра, "Профсъюз" ДОАС 1	289	32.5	12.0
Силистра, "Лесилмаш" ДОАС 2	303	27.2	11.1
2009			
Силистра, "Профсъюз" ДОАС 1	354	68	12.3
Силистра, "Лесилмаш" ДОАС 2	360	31	9.5
2010			
Силистра, "Профсъюз" ДОАС 1	362	52	11
Силистра, "Лесилмаш" ДОАС 2	362	32	9.6

Източник: Актуализирана Програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества в атмосферния въздух в Силистра, юли 2011

Таблица 1.8.1.2.3.

Средно-часови нива на серен диоксид (2007 - 2010)

Пункт	Брой регистрирани данни бр. 1h-концентрации	Брой превишения на ПС за СЧН [350 µg/m^3]	Максимална измерена (средночасова) концентрация [µg/m^3]	Брой превишения на АП*
2007				
Силистра, "Профсъюз" ДОАС 1	6484	0	228	0
Силистра, "Лесилмаш" ДОАС 2	8387	0	206	0
2008				
Силистра, "Профсъюз" ДОАС 1	6769	0	158	0
Силистра, "Лесилмаш" ДОАС 2	6861	0	121	0
2009				
Силистра, "Профсъюз" ДОАС 1	848 □	0	128	0
Силистра, "Лесилмаш" ДОАС 2	8644	0	94	0
2010				
Силистра, "Профсъюз" ДОАС 1	8054	0	133	0
Силистра, "Лесилмаш" ДОАС 2	7793	0	116	0

***АП** - алармен праг за серен диоксид (500 pg/m^3, измерени в три последователни часа)*

Източник: Актуализирана Програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества в атмосферния въздух в Силистра, юли 2011

Таблица 1.8.1.2.4.

Средно-денонощни нива на серен диоксид (2007 — 2010)

Пункт	Брой регистрирани данни (бр. 24h-концентрации)	Брой превишения на ПС за СДН [125 µg/m^3]	Брой превишения на ГОП [75 µg/m^3]	Максимална измерена средно-денонощна концентрация [µg/m^3]	Средна/годишна концентрация [µg/m^3]
2007					
Силистра "Профсъюз" ДОАС 1	268	0	0	65.1	13.9
Силистра "Лесилмаш" ДПАС 2	348	0	0	41.8	8.9
2008					
Силистра "Профсъюз" ДОАС 1	288	0	0	63.3	10.5
Силистра "Лесилмаш" ДОАС 2	289	0	0	53.3	7.9
2009					
Силистра "Профсъюз" ДОАС 1	346	**1**	3	127	□
Силистра "Лесилмаш" ДОАС 2	358	0	3	116	7
2010					
Силистра "Профсъюз" ДОАС 1	365	0	1	□ 8	□
Силистра "Лесилмаш" ДОАС 2	362	0	0	6П	5

ГОП *— горен оценъчен праг за съдържание на серен диоксид в атмосферния въздух*

Източник: Актуализирана Програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества в атмосферния въздух в Силистра, юли 2011

Таблица 1.8.1.2.5.

Фини прахови частици - ФПЧ10 (2007 - 2010)

Пункт	Брой регистрирани данни	Максимална измерена средно-денонощна концентрация [µg/m^3]	Брой превишения на ПС за СДН [50 µg/m^3]	Средна/годишна концентрация [µg/m^3]
2007				
Силистра "Профсъюз" ДОАС 1	282	135	**62**	37
Силистра "Лесилмаш" ДОАС 2	352	85	**21**	29
2008				
Силистра "Профсъюз" ДОАС 1	361	121	**41**	29
Силистра "Лесилмаш" ДОАС 2	346	71	**19**	24
2009				
Силистра "Профсъюз" ДОАС 1	362	365	**52**	37
Силистра "Лесилмаш" ДОАС 2	359	206	**24**	27
2010				
Силистра "Профсъюз" ДПАС 1	327	251	**57**	38
Силистра "Лесилмаш" ДОАС 2	339	476	**38**	33
2011				
Силистра "Профсъюз" ДОАС 1	361	223	**76**	35

Силистра "Лесилмаш" ДОАС 2	347	112	**68**	34
2012				
Силистра "Профсъюз" ДОАС 1	355	225	**51**	34
2013 (до м. юни, включително)*				
Силистра "Профсъюз" ДОАС 1	180	168	**22***	-

Източници на информация:

1. Актуализирана Програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества в атмосферния въздух в Силистра, юли 2011

2. Месечни справки за нивата на $ФПЧ_{10}$, публикувани на интернет страницата на РИОСВ Русе (http://www.riosv-ruse.org/)

Забележки:

1. При несъответствие между данните от двата източника за референтни са използвани тези от РИОСВ

2. Експлоатацията на пункт "Лесилмаш" ДОАС 2 е преустановена от 01.01.2012 г.

Ако разгледаме динамиката на концентрациите и броя на превишенията на СДН за ФПЧ$_{10}$ по сезони (вж. фигури 1.8.1.2.6 до 1.8.1.2.11) ясно се вижда, че по-високи нива на замърсяване (съответно и по-голям превишения на СДН) и в двата пункта се отчитат по време на зимния отоплителен сезон. Очевидно основен принос в момента за замърсяване на атмосферния въздух с емисии дава битовото отопление през студения период на годината. Като източник на емисии основните процеси се явяват горивните процеси (включително отоплението с твърди горива в битовия сектор).

В района на град Силистра няма изградена топлоелектрическа централа и през отоплителния сезон населението използва предимно локални котли и печки на твърдо гориво, което допринася за повишеното замърсяване на атмосферния въздух през зимния сезон.

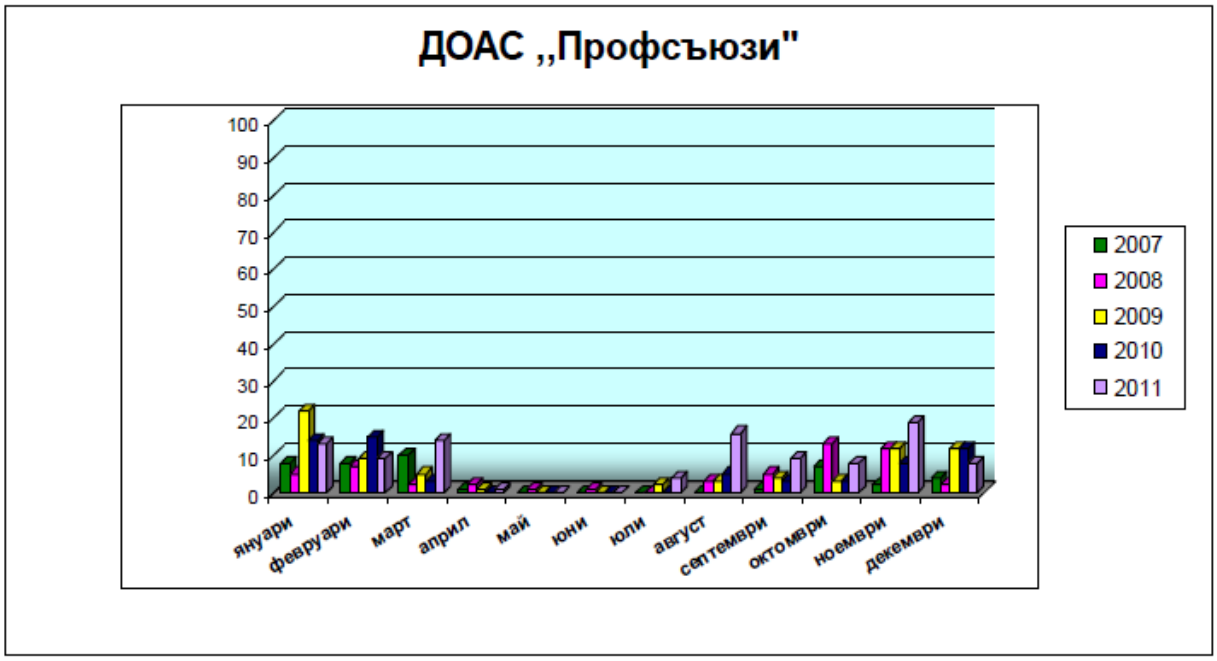

Фигура 1.8.1.2.6 Брой месечни превишения на ПДК за ФПЧ10 (50 µg/m3) в ДОАС „Професъюзи”- 2007-2011 г.

(РИОСВ Русе, Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2011 г.)

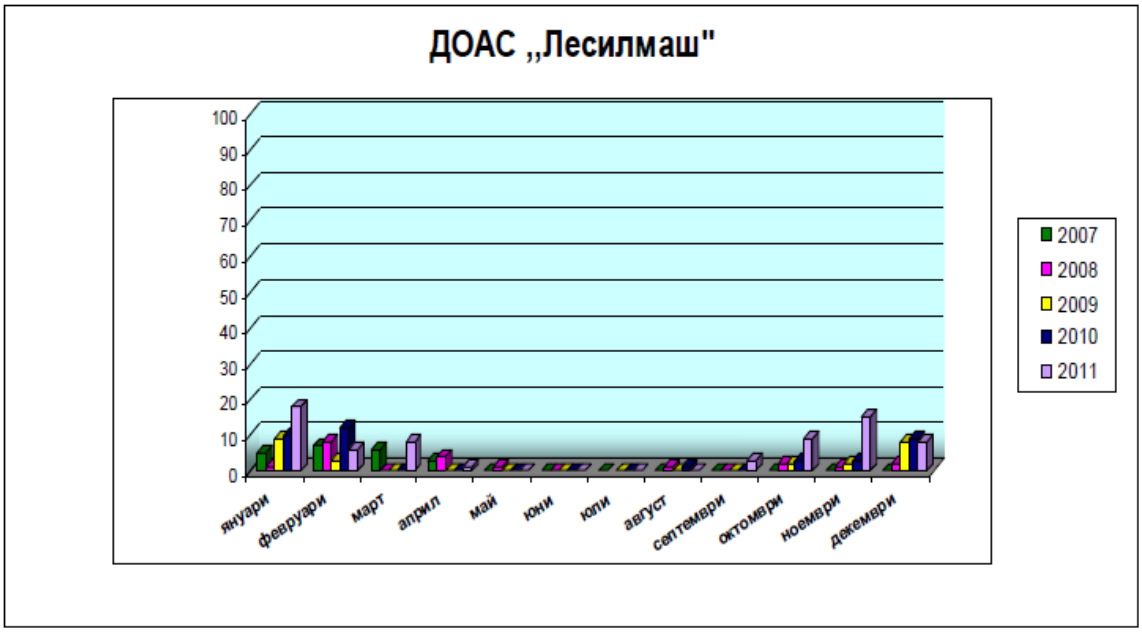

Фигура 1.8.1.2.7 Брой месечни превишения на ПДК за ФПЧ10 (50 µg/m3) в ДОАС „Лесилмаш”- 2007-2011 г.

(РИОСВ Русе, Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2011 г.)

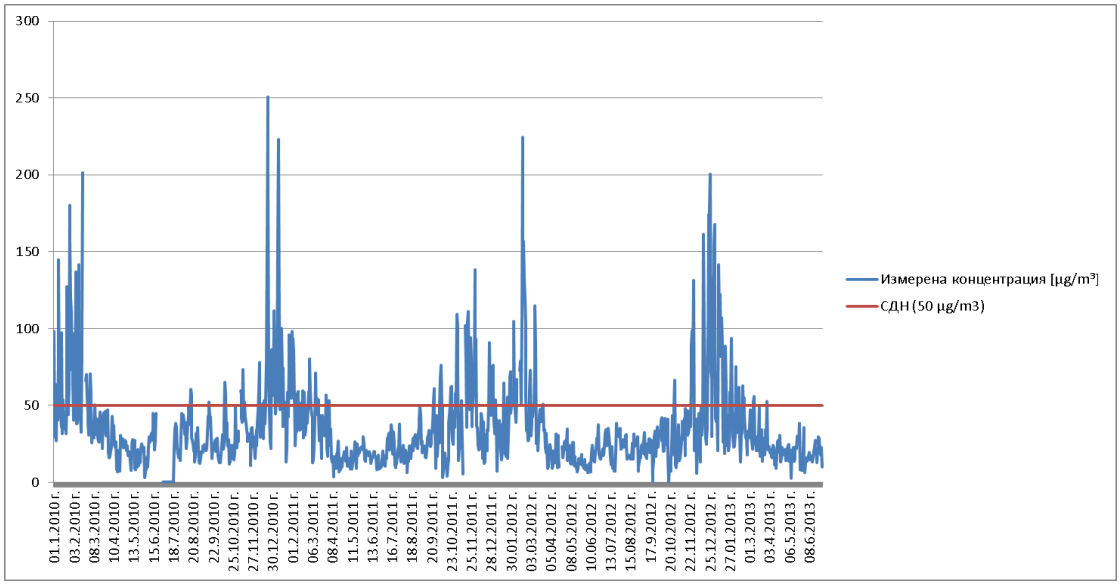

Фигура 1.8.1.2.8 Дневни нива на ФПЧ$_{10}$, измерени в пункт „Профсъюзи” в периода 01.01.2010-30.06.2013 г.

(по данни от РИОСВ Русе - Месечни справки за нивата на ФПЧ$_{10}$)

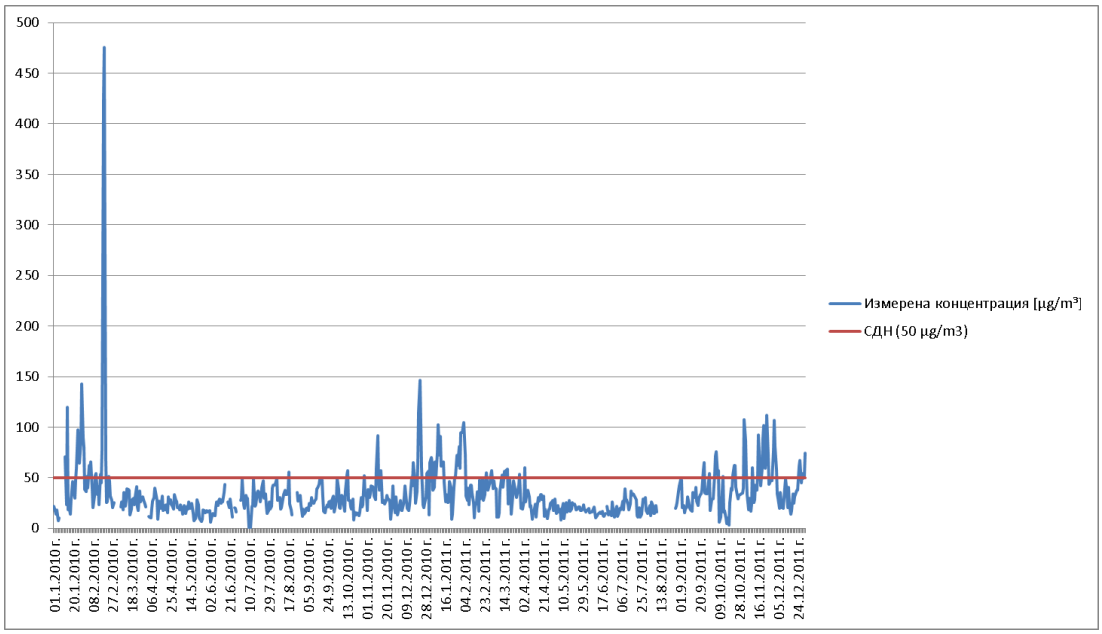

Фигура 1.8.1.2.9 Дневни нива на ФПЧ$_{10}$, измерени в пункт „Лесилмаш” в периода 01.01.2010-31.12.2012 г.

(по данни от РИОСВ Русе - Месечни справки за нивата на ФПЧ$_{10}$)

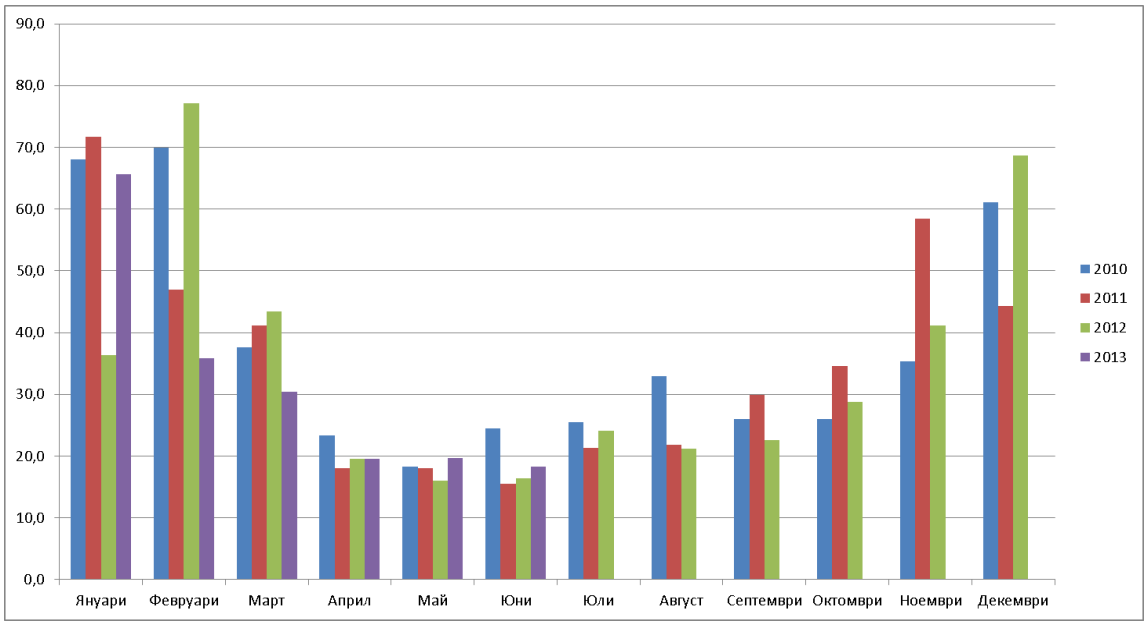

Фигура 1.8.1.2.10 Пункт „Профсъюзи” - ход на средно-месечните концентрации на ФПЧ10 в периода 1.01.2010-30.06.2013г.

(по данни от РИОСВ Русе - Месечни справки за нивата на ФПЧ$_{10}$)

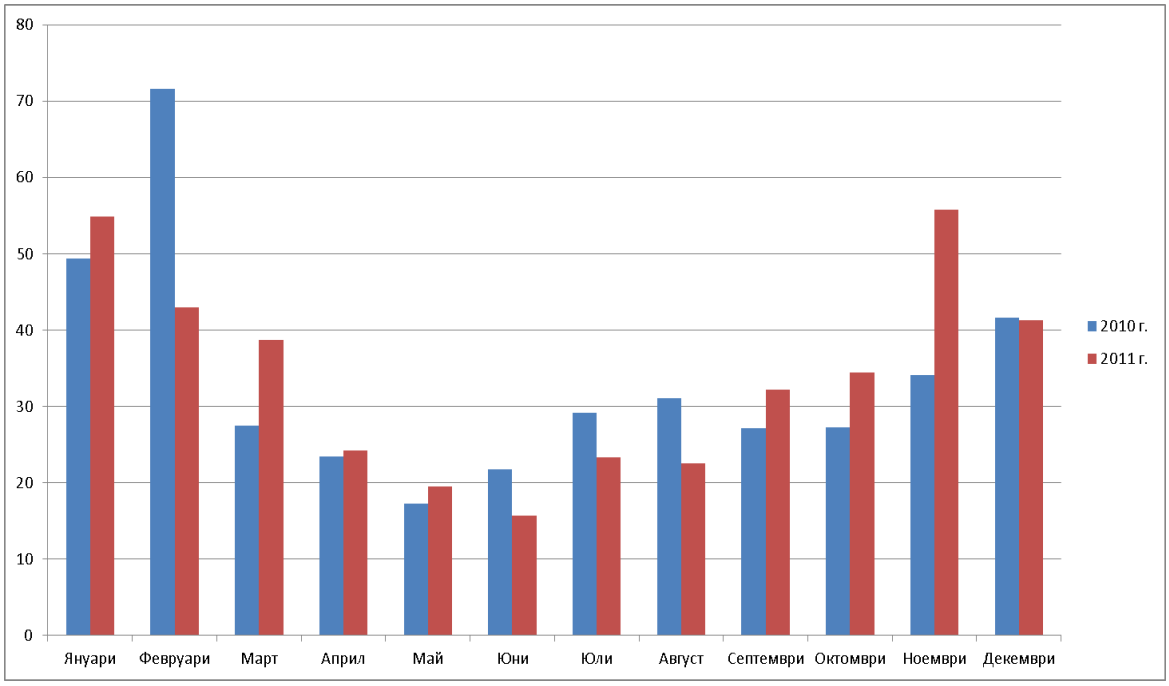

Фигура 1.8.1.2.11 Пункт „Леслимаш" - ход на средно-месечните концентрации на ФПЧ10 в периода 1.01.2010-31.12.2011г.

(по данни от РИОСВ Русе - Месечни справки за нивата на ФПЧ$_{10}$)

На база на резултатите от мониторинга, както и въз основа на резултатите моделните изчисления на приземните концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух в Актуализирана програма за КАВ (вж. фиг. 1.8.1.2.12) се налага изводът, че замърсяването се дължи основно на масовото използване на твърди горива за отопление през зимните месеци, автотранспорта и строителството. Промишлената дейност е силно ограничена и не води до значително замърсяване на атмосферния въздух.

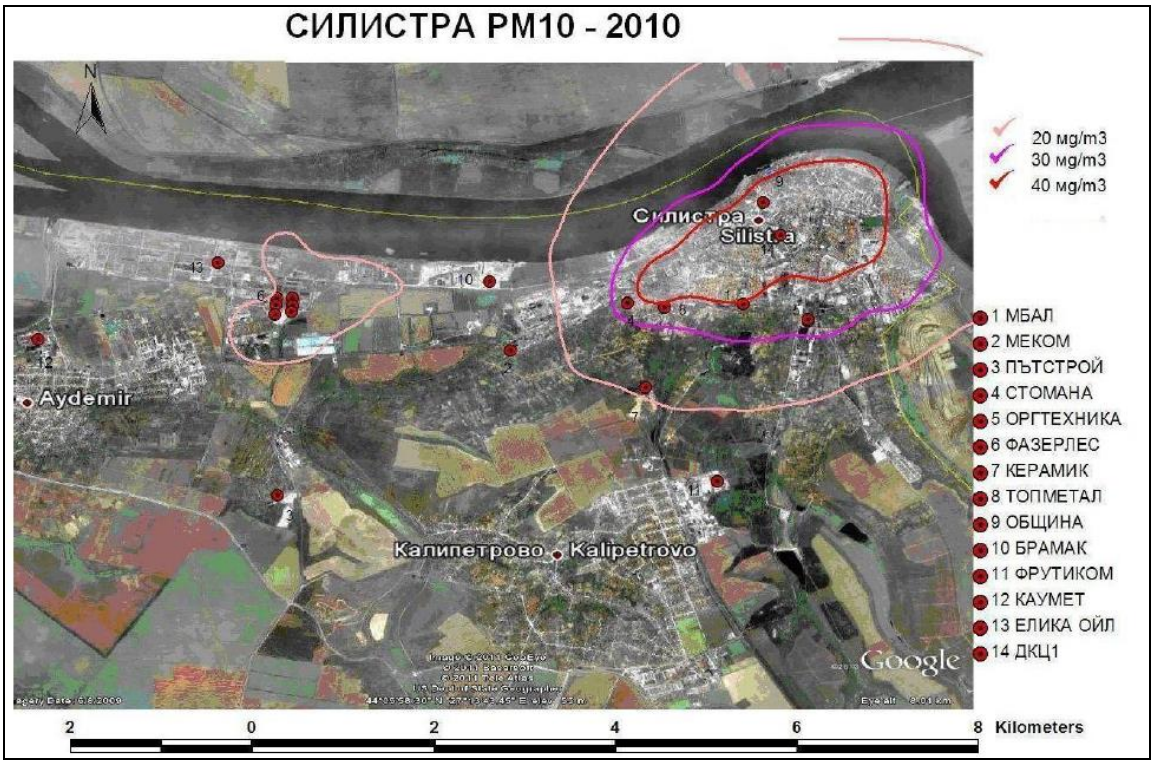

Фигура 1.8.1.2.12 Резултати от моделиране на приземните концентрации на ФПЧ10 в атмосферния въздух на Силистра на база данни за 2010 г.

(*Източник: Актуализирана Програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества в атмосферния въздух в Силистра, юли 2011)*

1.8.1.3. ВОДИ И ВОДНИ ОБЕКТИ

Хидроложки условия

В хидроложко отношение територията на общината попада в зона с Европейско – континентално влияние върху оттока с дъждовно-снежно подхранване на водотоците, с неустойчиво фазово разпределение на оттока и с пресъхващи водотоци.

Територията на общината се отводнява от р. Дунав, а равнинният характер и пропускливостта на льосовата покривка не дават възможност да се образува гъста речна мрежа в останалата част от територията. Хидрографската мрежа там е представена от суходолия и оврази с широки легла и слаб наклон. В суходолията се оттича вода само по време на интензивни валежи и снеготопенето. Слабият наклон на дъната на суходолията и водопропускливостта на льоса определят и ниския модул на оттока. При слаби и равномерни валежи водата се филтрира. Средният коефициент на филтрация се колебае от 0,5 до 1,0 л/сек/км^2. Фактически това е най-малкият модул не

само в Дунавската равнина, но и в цялата страна. Ниският модул на оттока се определя не само от водопропускливата карбонатна и льосова основа и слаб наклон, но и от оскъдните валежи и голямото изпарение.

Формираните в карбонатния субстракт карстови каверни в значителна степен улесняват инфилтрацията на атмосферните води и тяхната по-нататъшна гравитачна динамика в карбонатната основа. Това в голяма степен допринася за значителните запаси на дълбоките подземни карстови води. На много места се срещат карстови извори с дебит 1-2 л/сек. Карстови води подхранват и езерото Сребърна.

Освен р. Дунав, на територията на общината отсъстват постоянни водни течения, освен малка река, с местонахождение между гр. Силистра и с.Айдемир, наречена Бешевица. В нея не са констатирани замърсители над ПДК. Като причина за липсата на постоянни и значителни като количество водни течения са карстовата основа на района, равнинния терен, липсата на постоянен повърхностен воден оток. Временно повърхностен оток се наблюдава и в суходолията през пролетта.

На територията на общината липсват големи естествени водоеми. Изкуствено създадени са 12 водоема- язовири с полезен обем 1 808 000 куб.м. Най-големия язовир се намира в землището на с. Срацимир, местността „Кумфарата" с полезен обем 300 000 куб.м. Общо водните площи в общината възлизат на 11 811 дка, включително и водната площ на резервата „Сребърна". Водосборният басейн на езерото Сребърна (402 km^2) се отводнява от реките Сребренска и Кълнежа, които имат силно променлив воден режим и също пресъхват през лятно есенния период. По своите хидролого-морфометрични показатели езерото може да бъде отнесено към най-малките по площ водоеми до 10 km^2 площ.

Общият недостиг на повърхностни води в общината се компенсира с обилните водни маси на р. Дунав. Водосборният басейн на реката е развит в Алпите, Карпатите, Татрите, Динарските планини, ниските масиви на средноевропейските Херцински планини и множество низини, като Панонската и др. Средното водно количество за средно влажна година при гр. Силистра е около 6 200 м /сек. Най-големите водни маси на реката са през месеците април и май (около 1 750 $м^3$ /сек), а най-маловодна – през месеците септември и октомври (около 1 600 $м^3$/сек).

Повърхностни води

Територията на общината е част от Дунавския район за басейново управление, който обхваща всички Дунавски притоци, образували своите речни мрежи и течения на територията на България и изливащи води в р. Дунав на българска територия. Според класификацията на Плана за управление на речните басейни (ПУРБ), територията на общината включва участък от поречието на р. Дунав и част от поречие „Дунавски Добруджански реки".

Повърхностните водни тела (съгласно класификацията на ПУРБ), чиито водосбори частично попадат на територията на общината са две: BG1DU000R001- р. Дунав и малка част от водосбора на BG1DJ100R008 – р. Хърсовска. Към водосбора на р. Хърсовска в ПУРБ е включена само най-източната част от територията на общината (в района на селата Българка, Попкралево и Главан). Самия воден обект – р. Хърсовска е разположена на значително разстояние от този район (на над 35 км южно от него).

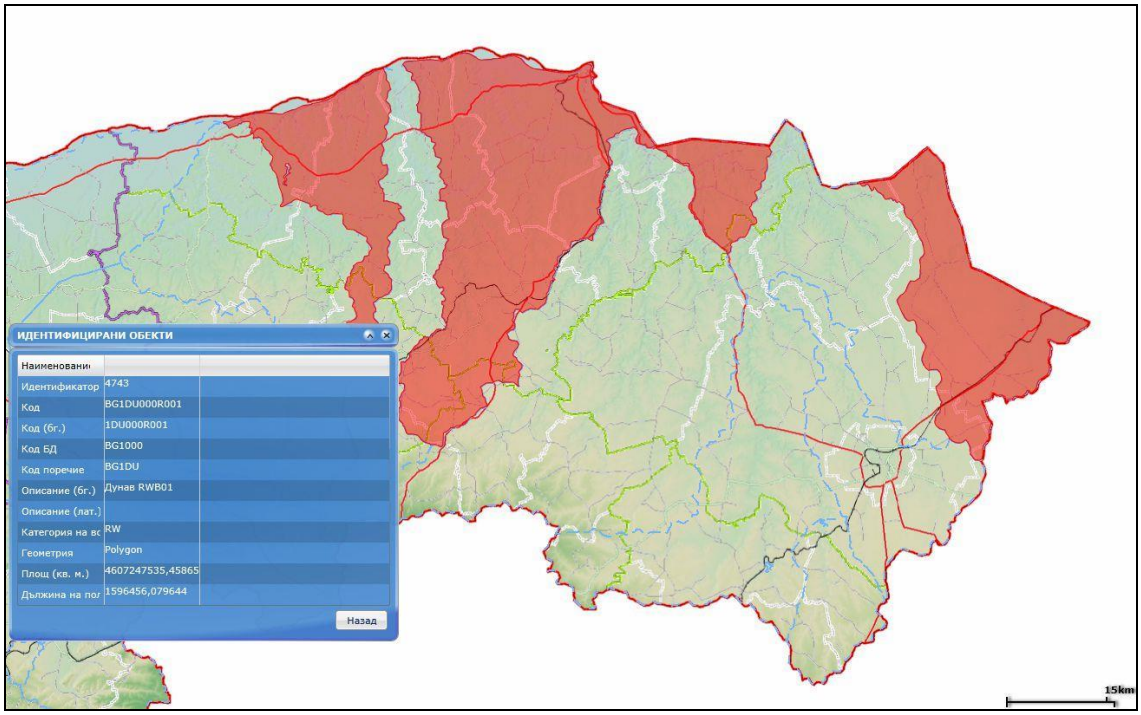

Фигура 1.8.1.3.1. Повърхностно водно тяло BG1DU000R001 (р. Дунав) – граници на водосбора в района на Силистра

(източник ИАОС/ БДУВДР, интерактивна карта: http://eea.government.bg/wp/purn/drbd/)

Освен р. Дунав (като гранична река), останалите водни обекти в района са в

категорията на Добруджанските реки, които съществуват на определено разстояние след изворите си, след което се загубват в льосовите образувания на Добруджа и следващите ги суходолия, като не формират повърхностен приток към р. Дунав.

Категоризацията на повърхностните водни обекти на територията на област Силистра е:

- р. Дунав: III-та категория;
- Суходолия от поречие Добруджански реки: II-ра категория.

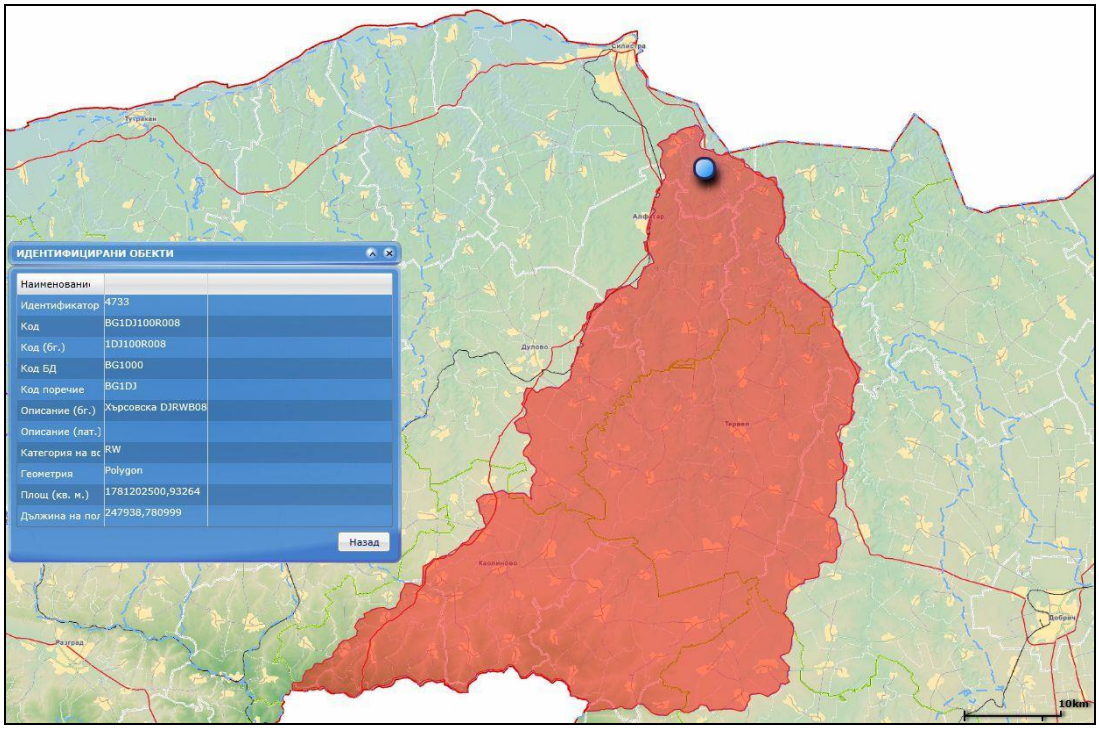

Фигура 1.8.1.3.2 Повърхностно водно тяло BG1DJ100R008 (р. Хърсовска)

граници на водосбора

(източник ИАОС/ БДУВДР, интерактивна карта:

http://eea.government.bg/wp/purn/drbd/)

Количественият състав на водите на р. Дунав се следи чрез ежемесечен мониторинг на пункт от Националната система за екологичен мониторинг (НАСЕМ) "Река Дунав при гр. Силистра на пристанището". Анализират се 31 броя показатели, определени от ИАОС по т.н. референтна схема. Показателите включват наблюдение на основните видове замърсители за повърхностни води, съобразени и с производствената

дейност на областта.

Река Дунав при гр. Силистра е включена и в международен мониторинг по Дунавската програма с три наблюдавани пункта – български бряг, среда на реката и румънски бряг. Пробите се вземат ежемесечно и се анализират по 45 броя показатели – 38 броя общи и специфични показатели (феноли, детергенти, нефтопродукти, хлорофил, общ азот и общ фосфор, тежки метали) и газхроматографски анализ за съдържание на пестициди летлива органика. Проби за биологичен анализ се изпращат в ИАОС – София.

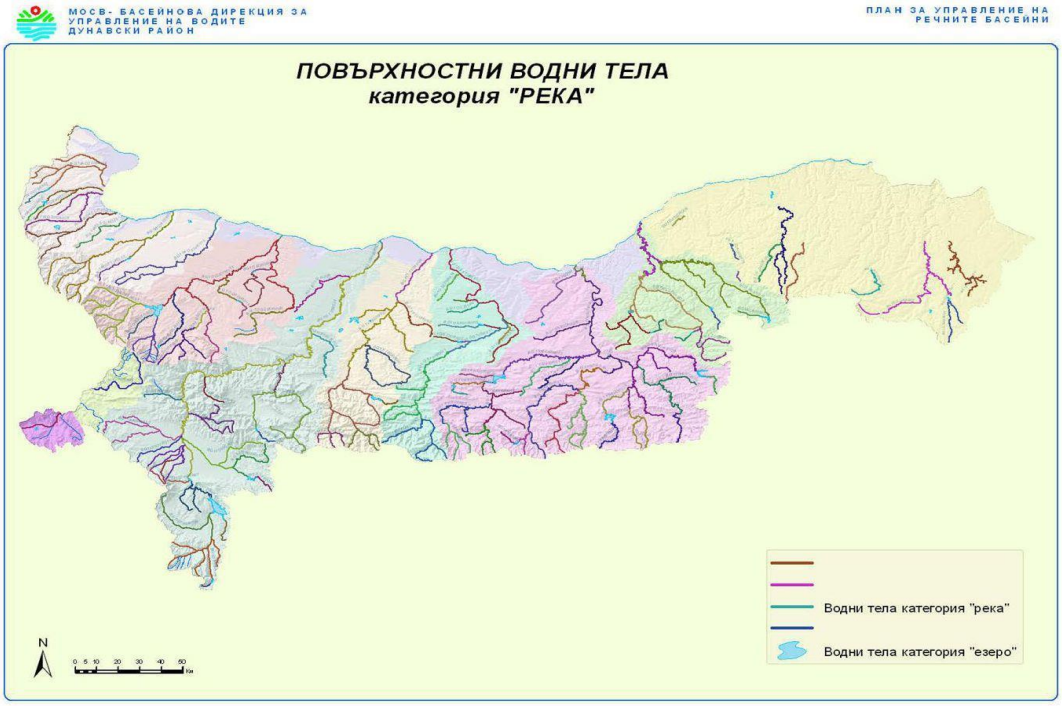

Фигура 1.8.1.3.3 Разположение на водните обекти, категория „река” на територията на БДУВДР-Плевен

(източник: БДУВДР, План за управление на речните басейни в Дунавски район, 2010-2015 г.)

По данни от Регионалните доклади за качеството на околната среда на РИОСВ Русе (РИОСВ Русе 2008, 2009, 2010 и 2011) водите отговарят на нормите за III-та категория водоприемник (вж. графиките във фигура 1.8.1.3.4). Регистрирани са само единични, незначителни отклонения по показател „нефтопродукти”, дължащи се на локални (инцидентни) брегови замърсявания, с краткотрайно действие.

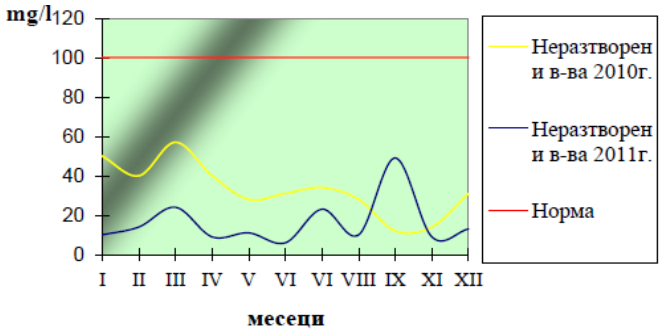

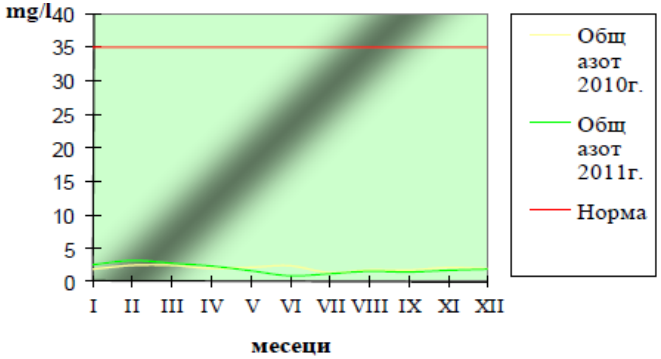

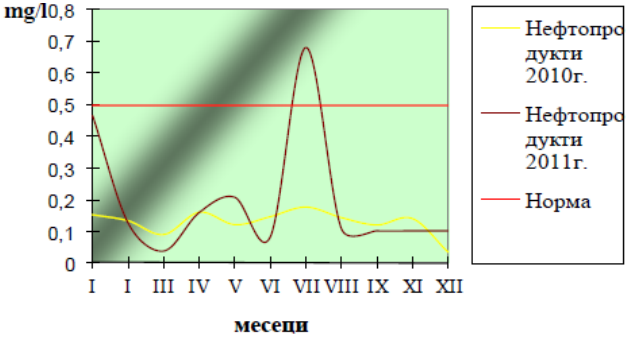

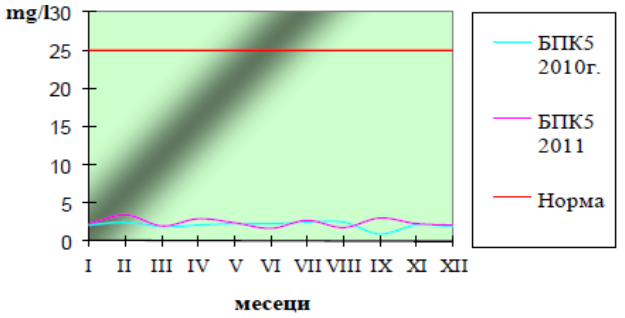

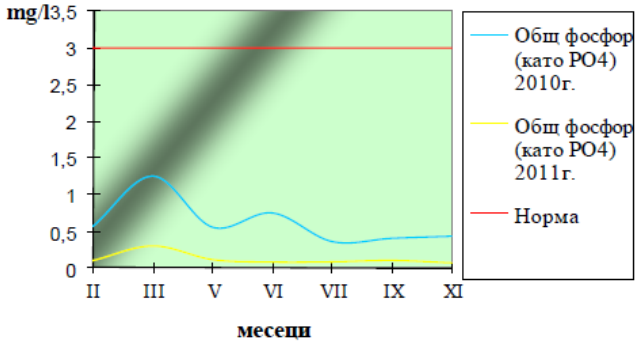

Фигура 1.8.1.3.4 Резултати от мониторинга на водите на р. Дунав в пункта при пристанище Силистра-2010-2011 г.

(РИОСВ Русе, Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2011 г.)

Основният проблем за замърсяването на водните поречия е заустването на непречистени или недостатъчно пречистени отпадъчни води. Това се дължи на липсата на пречиствателни станции за отпадъчните води от населените места или в нарушения в технологичния режим на работа на пречиствателните съоръжения, т.е. на неправилна експлоатация, несвоевременно изваждане и депониране на утайките, нарушения в производствения процес на предприятията, повреди и аварии на отделните елементи от пречиствателните съоръжения. Според Плана за управление на речните басейни в Дунавски район, екологичното състояние на р. Дунав, ВТ BG DU000R001 от границата при Ново село до границата при град Силистра е оценено като умерено, а химичното състояние на водите като лошо. Състоянието на ВТ BG DU000R001 – р.Дунав е в екологичен риск, в риск от замърсяване с органични замърсители и нутриенти, като основна причина за това състояние на водите е липсата на ГПСОВ –Силистра.

Пречиствателни съоръжения за производствени отпадни води са изградени във „Фазерлес" АД, „Меком" АД. В „Силома" АД има изградено съоръжение за пречистване на химически замърсена вода и друго за битови води. Заустени са в река Дунав. „Стомана" АД има локално пречиствателно съоръжение (ЛПС) – към душ кабина за паропочистване и вани за обезмасляване и измиване. След неутрализация водите се заустват в градска канализационна мрежа.

Проблем е инцидентното замърсяване на водите на река Дунав с петролни продукти, най-често мазут. Въпреки, че това замърсяване се наблюдава рядко, то се отразява негативно върху риболова и туризма. Трябва да се отбележи и възможността за трансгранично замърсяване на река Дунав и хидроложки свързаните с нея повърхностни и подземни водни тела от източници, изпускащи замърсяване нагоре по течението и корабоплаването по реката. Според данни на РИОСВ Русе, често наблюдавано замърсяване от този тип е от разливи на нефтопродукти, транспортирани по течението на реката.

Основни точкови източници в на замърсяване водите на река Дунав при град Силистра се явяват градската канализация на Силистра – потоци 1,2, 3 и 4. Голяма част от водопроводната мрежа на общината е изградена от азбестоциментови тръби, които са стари и износени. Канализационна система няма изградена във всички население места на Общината, с изключение на селата Айдемир и Калипетрово и град Силистра. Недоизградената канализация, многото попивни ями и отсъствието на ГПСОВ, причиняват замърсявания както на р. Дунав, така и на подпочвените води.

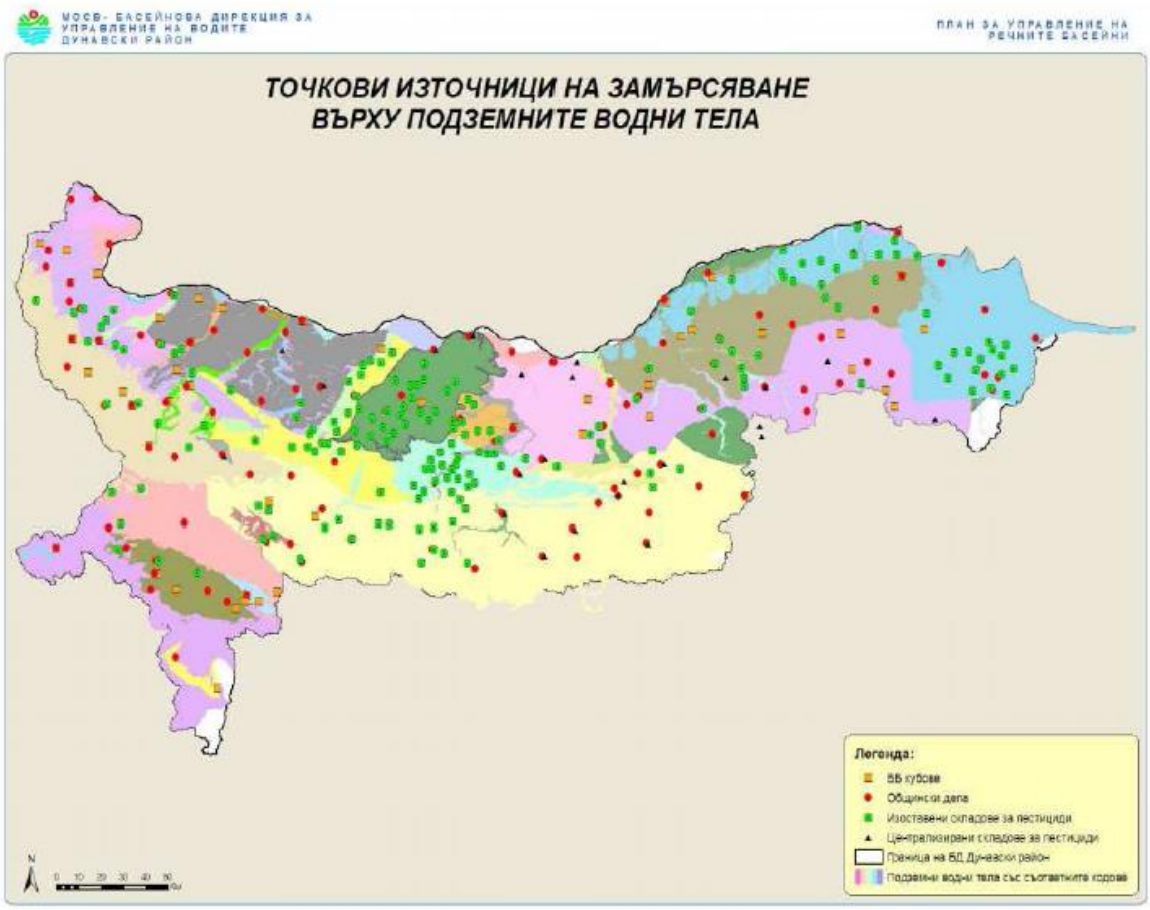

Фигура 1.8.1.3.5 Точкови източници на замърсяване на подземите води на територията на БДУВДР-Плевен

(източник: БДУВДР, План за управление на речните басейни в Дунавски район, 2010-2015 г.)

Поречието на река Дунав, заедно с всичките му притоци са обявени за чувствителни зони, съгласно Заповед № РД -970/28.03.2003г. на Министъра на околната среда и водите. Понятието "чувствителни зони" е термин от Директива 91/271/ЕЕС и характеризира водоприемник, който се намира или има риск да достигне състояние на еутрофикация - обогатяване с биогенните елементи азот и фосфор. Това състояние е свързано с ускорен растеж на водорасли и по-висши растителни видове, в резултат на което настъпва нежелано нарушаване в баланса на присъстващите във водите организми и влошаване на качеството на водите. Предвид това Директива 91/271/ЕИО за пречистването на градските отпадъчни води (UWWTD), изисква задължително третичното пречистване към станциите за пречистване на отпадъчните води, обслужващи агломерации с над 10,000 еквивалентни единици за брой население и

които се оттичат в райони, податливи на еутрофикация. В случая, битовите отпадни води от на гр.Силистра се вливат директно във водното тяло, без пречистване.

От направено изложение е ясно, че реализацията на пречиствателни съоръжения (вкл. и третично пречистване) в населените места, реконструкцията на водопроводната мрежа на града и селата Айдемир и Калипетрово е от изключително значимост. Необходимо е изграждане на канализационни мрежи и пречистване на отпадните води по всички населени места на общината.

Подземни води

Територията на община Силистра се отнася към Мизийския хидрогеоложки район - Айдемирска низина - води в алувиалните отложения на р. Дунав. Айдемирската низина заема най-източната част от Дунавското крайбрежие между с. Ветрен и гр. Силистра. Тези води се отнасят към кватернерния водоносен хоризонт, който е основен водоизточник за промишлено и питейно-битово водоснабдяване на района.

Водите са акумулирани в алувиалните отложения на р. Дунав, които са представени от два пласта. Долният пласт е изграден от средно- и едрозърнести чакъли и разнозърнести пясъци. Той е с мощност от 3 до 15 m (средно 8,5 m). Водопроводимостта му е от 250 до 1250 m^2/d, а водоотдаването - 23 %. Горният пласт е изграден от глинесто-песъчливи седименти и има мощност средно 13 m. Тези седименти създават условия за локален напор в района покрай брега на река Дунав. Подложката на алувиалните отложения е изградена от окарстени аптски варовици в източната част на низината и от албски мергели и плиоценски пясъци и глини в западната й част. Тя се разполага на дълбочина 10 - 15 m. Подземната вода се е акумулирала основно в долния чакълесто-песъчлив пласт, който се разкрива и в коритото на р. Дунав, което създава хидравлична връзка на подземната вода с водата на р. Дунав. Нивото на подземната вода се намира в горния покривен пласт и е от 0 до 10 m под повърхността (дълбочината му нараства към южната периферия на низината). Нивото се намира под влияние на водните стоежи на р. Дунав.

Подхранването на подземния поток е от инфилтриране на повърхностни води, от изливане на вода от варовиците на апта и от р. Дунав при пълноводие. Дренирането се осъществява от р. Дунав при средни и ниски стоежи. Общият приток на води откъм ската по изчисления правени през 1968 г. е около 78 l/s за фронт на подхранване 3,5 km.

Водоземните съоръжения от кватернерни хоризонти са кладенци тип “Раней”.

По данни от проучвателен сондаж Р.С. 166 в близост до брега на територията на лесокомбината мощността на водоупора (глини прахови, плътни) е 6 m, което не предполага воден прорив, ако се наруши изолацията. Нивото на кватернерния хоризонт в тази част е на 4,40 m от повърхността (кота на повърхността +12,57). Коефициентът на филтрация на праховите глини, обобщен за изследвания участък през 1964 г., е 4,52.10-9 m/s.

Водите в алувия са бистри, прозрачни, без вкус, мирис и цвят. Според йонния си състав те се характеризират като хидро-карбонатно-калциеви до хидрокарбонатно-магнезиеви. Общата им твърдост е 20 - 25 0Н. Не са агресивни към бетона и към подземни метални съоръжения.

Химическият състав на водите в цитирания по-горе сондаж е: pH =7,4, CO2 свободен - 13 mg/l, обща твърдост - 14,2 0Н, М - 0,99 g/l, Na - 14 mg/l, Ca - 58 mg/l, Mg - 50 mg/l, Cl - 28 mg/l, HCO3 - 444 mg/l.

Освен кватернерният водоносен хоризонт в района на обекта има и други подземни води. Ядката на Тутраканското понижение е изградена от мощен триаски карбонатен разрез. В него е формиран локален водоносен комплекс (разкрит в Р-1 Дулово), който е с висока минерализация, ниски филтрационни свойства и без практическо значение.

Над него от 1000 до 200 - 300 m заляга малм-валанжинският карбонатен комплекс, който в района не е добре проучен поради наличието на икономически по-целесъобразни алтернативни водоносни хоризонти. По най-общи данни от дълбоките проучвателни изработки същият се характеризира с ниски филтрационни свойства.

Интерес за питейно-битовото водоснабдяване представлява водоносният хоризонт на апта, изграден от напукани и окарстени варовици на дълбочина до 300 m. Водите му се използват в южните по-високи части от равнината, където няма друг водоносен хоризонт. Поради съществената си водозаборна площ и добра окарстеност той притежава добри колекторски свойства и значителни водни запаси. Една част от тях се изливат в източната част и причиняват заблатявания, а в проучвания район те се стичат по делувиалния склон и във вид на скатови води съществено подхранват алувиалния водоносен хоризонт. Водопроводимостта на пласта е по-голяма в придунавската ивица, където достига до 2000 m^2/d. В района на с. Сребърна от изливането на големи количества подземна вода (200 - 300 l/s) се е оформило езерото Сребърна. Динамичните запаси, изчислени по модула на подземния отток са 20-22l/s.

Карстовата вода е хидрокарбонатно-калциева, прясна, с обща минерализация от 0,436 до 0,997 g/l. Тя е твърда и много твърда. Водоносният хоризонт не е много добре защитен от замърсители.

Подземни води са се формирали и в плиоценските пясъци и варовици, разпространени в една ясна ивица между Русе и Силистра. за долен водоупор на тези води служат отложенията на понта - глини и песъчливи глини с дебелина 0,5 - 3,0 m. Водоносни са кварцовите пясъци на дака и варовиковият хоризонт на леванта. Те представляват общ водоносен ненапорен хоризонт. Нивото на тези води е на 20 - 40 m от повърхността. подхранват се изключително от инфилтрация на валежна вода, която като премине льоса, се акумулира в пясъците и варовиците на плиоцена. Водите се дренират главно от р. Дунав и от редица долове, по чиито склонове има голям брой извори с малък дебит (от 5 - 6 до 14 l/s). Такива извори има северно от с. Ветрен. Модулът на подземния отток на плиоценските води е около 1,3 l/s.km^2. Те са предимно хидрокарбонатно-магнезиево-калциеви с повишено съдържание на натрий. Общата минерализация е около 0,7 g/l. Водата е твърда и много твърда.

Състоянието на подземните води за община Силистра се следи в 2 пункта от НАСЕМ на подземни води – кладенец тип “Раней” помпена станция гр. Силистра и кладенец с. Сребърна – 2 пъти годишно. Пробонабирането се извършва веднъж на тримесечие, а за с. Сребърна – 2 пъти годишно.

Съгласно ПУРБ на Дунавски регион, точкови източници на замърсяване на подземните водни тела са общинските депа и изоставените складове за пестициди, както и частично неизградената канализационна система.

1.8.1.4. ЗЕМИ И ПОЧВИ

Обща характеристика на почвените ресурси

Територията на Община Силистра попада във физикогеографската подобласт на Приморска Дунавска равнина. Тук се срещат излужени черноземи, ливадни черноземи, рендзини, а по поречието на река Дунав - ливадно-блатни почви, делувиално-алувиални почви и баластра. Характерни особености на почвите в района са средния до по-тежък глиномеханичен състав (средно песъкливоглинест, тежко песъкливоглинест и леко глинест), по-мощен хумусен хоризонт (60-80 см), добра хумусираност, т.е. сравнително високо съдържание на органично вещество (2.0-3.2% хумус), неутрална до слабо алкална почвена реакция (6.5-7.5 pH). Всичко това обезпечава добро естествено

плодородие на почвените условия.

Релефът на територията в северната част на общината е вълнообразно равнинен с редуване на дълбоки долове и плоски междудолни пространства. В южната част релефът е хълмист. Склоновете са в значителна степен разорани, създавайки предпоставака за протичане на ерозионни процеси.

Основните почвообразуващи материали са кватернерни льосови отложения и плиоценски глини, мергели и варовити пясъчници. Ридовете по протежение на р. Дунав са от миоценски отложения - глинести мергели и варовити пясъчници. Почвообразуващите материали в алувиалните равнини са речни наслаги и льосовидни образувания, а в суходолията делувиални и алувиално-делувиални наслаги.

Според почвената класификация на Р.България, почвите в района са представени от следните почвени типове: “черноземи” /Chernozems/, “рендзини” /Rendzic leptosols/, “наносни почви” (Fluvisols) и “антропогенни почви” (Antrosols). Почвените разновидности са указани в табличен вид по-долу:

Таблица 1.8.1.4.1.

Почвени разновидности

Почвен тип	Почвен вид	Почвен разред	Почвена разновидност
Черноземи /Chernozems-FAO-UNESCO	Излужени черноземи *Haplic Chernozems-Fao-UNESCO /*	Излужен чернозем образуван върху типичен льос	Излужен чернозем образуван върху типичен льос – средно песъчливо-глинест
			Излужен чернозем образуван върху типичен льос – тежко песъчливо-глинест
		Излужен чернозем образуван върху льосоподобен изветрял материал от варовити мергели	Излужен чернозем образуван върху льосоподобен изветрял материал от варовити мергели, леко песъчливо-глинест

Почвен тип	Почвен вид	Почвен разред	Почвена разновидност
	Деградирани черноземи–лесивирани *Lluwic Chernozems-FAO-UNESCO/.*	Деградирани черноземи–лесивирани, образувани върху върху глини, мергели и варовити пясъчници	Деградирани черноземи–лесивирани, образувани върху върху глини, мергели и варовити пясъчници, средно песъчливо глинести
		Деградирани черноземи–лесивирани, образувани върху върху льос	Деградирани черноземи–лесивирани, образувани върху върху льос, тежко песъчливо-глинести
	Тежки черноземи временно повърхностно преовлажняващи се */Vertic chernozems, temporary surfase waterloggin -FAO-UNESCO/.*	Тежки черноземи временно повърхностно преовлажняващи се, образувани върху делувиални глини.	Временно, средно повъврхностно преовлажняващи се, с ниво на подпочвените води 3-10м и наклон на терена под 10%
Черноземи /Chernozems-FAO-UNESCO	Ливадни черноземи*/Calcari-gleyc Chernozems-FAO-UNESCO/.*	Ливадни черноземи образувани върху глинести мергели и варовити пясъчници	Ливадни черноземи образувани върху глинести мергели и варовити пясъчници, средно песъчливо-глинести.
Наносни почви	Делувиални почви */Deluviumsols -FAO-UNESCO*	Делувиални почви, образувани върху льосовидни глини	Делувиални почви, образувани върху льосовидни глини,тежко-песъчливоглинести.

Почвен тип	Почвен вид	Почвен разред	Почвена разновидност
	Алувиални и алувиално ливадни почви / *Fluvisols - FAO-UNESCO/*	Алувиални почви – безкарбонатни Eutric Fluvisols -FAO-UNESCO	Алувиални почви – централен алувий, наситени, с настанен процес на черноземен тип почвообразуване.
		Алувиално-ливадни – карбонатни Calcari-molic Fluvisols -FAO-UNESCO	Алувиално-ливадни – карбонатни средно песъчливо-глинести
	Ливадно блатни	Ливадно-блатни глееви	
Рендзини */Rendzic leptosols-FAO-UNESCO/,*	Рендзини тъмни */Rendzic hyper-calcaris leptosols-FAO-UNESCO/*	Рендзини тъмни, върху карбонатни материали	Рендзини тъмни, върху карбонатни материали, леко песъчливо-глинести
	Пararендзини	Пararендзини върху льос и льосоподобни материали	Пararендзини върху льос и льосоподобни материали, леко песъчливо-глинести
Сиво - кафяви горски почви– лесивирани /Luvisols Lessive–FAO - UNESCO/	Тъмносиви горски почви /Luvic Phaeozems–FAO - UNESCO/ /	Тъмносиви горски почви, образувани върху глинесто-песъкливи материали или мергели	Тъмносиви горски почви образувани върху глинесто песъкливи материали или мергели

(източник: Доклад за ЕО на ОУП Силистра)

Бонитетна оценка (класификация) на земеделските земи

Според пригодността им за земеделско производство, земеделските земи се

разпределят в пет групи: *в първа група* (с много добри условия за земеделско производство) се включват земи от I и II категория с бал над 81; *във втора група* (с добри условия) – земи от III и IV категория с бал от 61 до 80; *в трета група* (със средни условия) – земи от V и VI категория с бал от 41 до 60; *в четвърта група* (с лоши условия) – от VII и VIII категория с бал от 21 до 40, и *в пета група* са непригодни за земеделско ползване земи от IX и X категория с бал до 20. В таблица 1.8.1.4.2. по-долу е дадено разпределението на земеделската земя в землищата по категории.

Около 57,3 % от земеделските земи на общината са с много добри и добри условия за земеделско производство, 40,7 % са със средни условия. С лоши условия са 1,4 % от земите, а непригодни за земеделско производство са само 0,6 % (най-голям е делът им в землището на с. Главан – 6,3% от земеделската земя). Висок е относителният дял на най-качествени земеделски земи (от III и IV категория) в землищата на селата Калипетрово, Сребърна, Професор Иширково, Българка, Ветрен, Брадвари и т.н.

Общите продуктивни възможности на земеделските земи в общината се характеризират със среднопретегления (агрономически) бонитетен бал - 63 бала, което ги причислява към бонитетната група "добри земи", или IV категория. С бонитетен бал от 61 до 70 (IV категория) са земеделските земи в землищата на 13 населени места. В останалите 6 землища земите са с бал от 51 до 60 (V категория). С най-висок среднопретеглен бал са земите в землището на с. Сребърна – 69 (IV категория), а с най-нисък – в землището на с.Главан – 53 бала, или V категория.

Замърсяване на почвите

Замърсяване на почвите с тежки метали и металоиди

На територията на община Силистра са определени 3 пункта за почвен мониторинг: пункт с. Брадвари, пункт Полковник Ламбриново и пункт Богорово. Почвеното пробонабиране и анализите се извършват от Регионална лаборатория–Русе в две дълбочини: 0-20 см, и 20-40 см и в три повторения, проследявайки динамиката на наблюдаваните индикатори мед, цинк, олово, кадмий, никел, хром, арсен и живак са в границите на нормите, съгласно Наредба № 3 за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата (ДВ. бр. 71/2008 г.)

По данни от Регионалните доклади за състояние на околната среда (*РИОСВ Русе, 2011*) при извършените анализи до момента не са регистрирани наличия на тежки

метали над ПДК, нито засоляване и вкисляване на почвите. Това се дължи на воденето от земеделските кооперации и арендатори на добри земеделски практики, правилна употреба на пестициди и торове и сеитбооборот. Не е констатирано и наднормено съдържание на тежки метали от автотранспорт, което е показател за ползването на безоловен бензин.

Замърсяване с продукти за растителна защита (пестициди)

През последните години на територията на област Силистра се забелязва намаляване на замърсяването на земите и почвите. Обръща се поголямо внимание на ограниченото използване на пестициди и торове в земеделието. Разработват се програми за екологично земеделие и животновъдство, спазват се правилата за добри земеделски практики.

По данни от Регионалните доклади за състояние на околната среда (*РИОСВ Русе, 2011*) при извършваните контролни проверки не са констатирани замърсявания с продукти от растителна защита. Земеделските производители не съхраняват на производствените си площадки препарати за растителна защита. Ползват дози, които са им необходими за третиране. През 2011 г. няма констатирани наднормени концентрации по заложените показатели за анализ на почвите.

Въпреки това остава неразрешен проблемът със залежалите пестициди в община Силистра. Залежалите фитофармацевтични препарати се съхраняват в складове, неотговарящи на изискванията на *Постановление № 53 за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци*.

Складовете са безстопанствени с нарушена покривна конструкция без врати и прозорци, без охрана, с което се създава предпоставка за замърсяване на околната среда и застрашаване живота и здравето на хората. Намират се в селата Ветрен, Бабук, Сребърна, Брадвари, Смилец, Богорово и Калипетрово.

По отношение на собствеността на складовете и количествата негодни пестициди, ситуацията е следната :

- с.Ветрен - собственост на мястото, където се намират - частна, в зазидан склад; количество около 1000кг
- с.Бабук - собственост на мястото където се намират - кооператривна, в склад; количество около 1600кг;
- с.Сребърна - собственост на мястото където се намират - на бивша кооперация, количество около 200кг;

- с.Брадвари - собственост на мястото където се намират - неизяснена, зазидани в стая на малък склад; около 2000кг;
- с.Смилец - собственост на мястото където се намират - неизяснена, заключени в склад; около 1000кг;
- с.Богорово - собственост и произход на мястото където се намират - частна от бившето ТКЗС; състояние на склада - заключение в помещение, количество - общо около 200кг.;
- с. Калипетрово - собствеността на терена, в който се намират е частна, от бившето предприятие ПАХО; състояние на склада - под навес, варелите са корозирали има разпилени ПРЗ , количество - общо около 50т., (представлява около 99% от общото количество пестициди в общината).

Таблица 1.8.1.4.2.

Разпределение на земеделската земя по категории

N	Населено място (землище)	Имоти бр.	По категории земя (% от площта на земеделските земи)										Средно претеглен бал на землището (категория)
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
1.	с. Айдемир	7265			24,8	23,9	44,6		6,7				61 (IV)
2.	с. Бабук	3386			50,0	15,1	29,5	5,4					66 (IV)
3.	с. Богорово	482			18,8		73,3	7,9					58 (V)
4.	с. Брадвари	1667			57,4	10,4	22,0	8,3			1,7		66 (IV)
5.	с. Българка	1823			30,0	47,8	6,4	3,6	9,6			2,6	62 (IV)
6.	с. Ветрен	2061		3,5	40,5	27,1	25,0	3,9					66 (IV)
7.	с. Главан	1578			13,2	5,0	51,9	23,6			6,3		52 (V)
8.	с. Йорданово	1655			34,3	20,6	34,7	9,6			0,8		63 (IV)
9.	с. Казимир	988			18,3	33,8	23,3	24,6					60 (V)
10.	с. Калипетрово	7681			62,6	17,0	0,9	19,5					67 (IV)
11.	с. Полковник Ламбриново	645			28,7	34,4	31,8		5,1				63 (IV)
12.	с. Попкралево	1275			1,7	15,3	60,5	20,0			2,5		54 (V)
13.	с. Професор Иширково	3373			60,5	0,5	20,8	17,6			0,6		65 (IV)

14.	гр. Силистра	916			56,1	0,1	10,2	33,6					63 (IV)
15.	с. Смилец	2305			30,6	9,0	31,9	28,5					59 (V)
16.	с. Срацимир	2496			41,7	14,4	37,0	6,9					64 (IV)
17.	с. Сребърна	3110			61,4	21,1	12,1	5,4					69 (IV)
18.	с. Сърпово	547			24,8	8,6	53,4	12,7			0,5		59 (V)
19.	с. Ценович	684			55,7	3,7	39,6	1,0					66 (IV)
За общината:		**43937**		**0,2**	**40,2**	**16,9**	**29,2**	**11,5**	**1,4**		**0,5**	**0,1**	**63 (IV)**

(източник: Обяснителна записка към ОУП Силистра)

Общината е кандидатствала за средства за събиране на наличните остатъчни количества и обезвреждането им с проект пред ПУДООС при МОСВ през 2009 г. В първото тримесечие на 2012 г, по Българо-швейцарската програма за сътрудничество.е одобрен за изпълнение проект за екологосъобразно обезвреждане на негодни за употреба пестициди и други препарати за растителна защита. Проектът е на обща стойност 23 411 765 швейцарски франка, или около 38 милиона лева, от които 85% е безвъзмездната финансова помощ от Швейцария и 15% е националното съфинансиране. Дейностите по обезвреждането трябва да приключат до края на юли 2019 г. Количествата, съхранявани в кооперативни и частни складове, както и в складове с неясна собственост, няма да бъдат включени в проекта.

Замърсяване с устойчиви органични замърсители

По данни от Регионалния доклад за състояние на околната среда (*РИОСВ Русе, 2011*) при извършения анализ на определените пунктове за контролиране на показателите не са установени наднормени концентрации на устойчиво органични замърсители.

Засоляване и вкисляване на почвите

По данни от Регионалния доклад за състояние на околната среда (*РИОСВ Русе, 2011*) на в района няма засолени и вкислени почви.

Ерозия на почвите

Ерозионните процеси в Дунавската равнина непрекъснато увеличават своя интензитет, като причиняват значителни вреди на инженерни съоръжения и селското стопанство. Най-силно засегнат от ровинна ерозия е Дунавският бряг. Тя застрашава функционирането на изградени водовземни съоръжения в терасата на р. Дунав. Ровинната ерозия на суходолията при водообилни сезони е оформила стръмни до каньоновидни долинни системи. Приема се, че рискът от ерозия е слаб, при средно годишна интензивност 0,5-1,0 t/ha/y, а за община Силистра, този коефициент е значително по-висок - 4,5.

Таблица 1.8.1.4.3.

Степен на риска от водоплощна ерозия в района на община Силистра

Степен на ерозионен риск	Площ (ha)	Загуба почва (t)
Слаб (< 1 t/ha/y)	13211	0
Слаб до умерен (1.01 - 5 t/ha/y)	23166	49166
Умерен (5.01 - 10 t/ha/y)	6885	51823
Умерен до висок (10.01 - 20 t/ha/y)	5261	72142
Висок (20.01 - 40 t/ha/y)	1764	42958
Много висок (> 40.01 t/ha/y)	256	13714
Количество ерозирана почва (t/ha/y)	229803	
Средно годишна интензивност на водоплощната ерозия (t/ha/yr)		**4.5**

(по данни от РИОСВ Русе, Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2011)

Проявления има и ветровата ерозия, поради равниния и открит релеф и периодично силните ветрове. Създадени са полезащитни горски пояси с цел предотвратяване на ветровата ерозия и равномерно разпределение на снежната покривка в междуклетъчните пространства. По този начин те изпълняват и влагозадържащи функции.

Таблица 1.8.1.4.4.

Степен на риска от ветрова ерозия в района на община Силистра

Степен на ерозионен риск	Площ (ha)
Слаб (0.5 - 1.0 t/ha/y)	5395
Слаб до умерен (1.01 - 2.0 t/ha/y)	8721
Умерен (2.01 - 10.0 t/ha/y)	16572
Умерен до висок (10.01 - 20.0 t/ha/y)	0
Висок (20.01 - 50.0 t/ha/y)	0
Много висок (> 50.01 t/ha/y)	0
Площи (ha)	**30715**

% от обработваемата земя (ha)	**61**
Почвени загуби (t)	**59901**
Средно годишна интензивност на водоплощната ерозия (t/ha/yr)	**2**

(по данни от РИОСВ Русе, Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2011)

Нарушени терени

Като терени с антропогенно нарушен почвен профил могат да се разгледат кариерите за добив на подземни богатства в района, чиято експлоатация се извършва чрез открити способи. На територията на община Силистра такива са:

- Кариера „Керамик"- „Керамик" ООД гр.Силистра, с нарушена площ 60 дка,
- Кариера „Поп Кралево" с нарушена площ 101,9 дка,
- Кариера „Богорово" с нарушена площ 73 дка.

Всички от посочените обекти подлежат на рекултивация (механична и биологична) след приключване на добивните работи.

1.8.1.5. ГЕОЛОЖКА ОСНОВА И ПОДЗЕМНИ БОГАТСТВА

Геоморфоложка характеристика

Територията на община Силистра заема части от Източно-Лудогорско-Добруджанската платовидна подобласт на източната част на Дунавската хълмиста равнина. Геоморфоложката структура се характеризира с равнинно-хълмист релеф, с надморска височина до 200 м. Хоризонталното разчленение се движи от 0,5 до 1,5 км/км2. Вертикалното разчленение, заето от суходолия, надхвърля 50 м. Именно тези суходолия, ориентирани към р.Дунав, придават хълмистия характер на равнината.

Съвременният облик на района е отражение на взаимодействието между плосконаслоените нееднакво устойчиви геоложки формации, колебателния характер на неотектонските движения и екзогенната структурна дейност на морфогенетичните процеси.

През плеистоцена се е проявил льосообразувателният процес, който е формирал льосовия и льосовиден воал на Дунавската равнина, който има релефообразуващо значение. Льосовата покривка е придала съвременния по-достъпен, плоско-заоблен характер на релефа. Вертикалната цепителност и порьозност на льоса обуславят на места откоси, дълбоки фуниевидни врязвания и локални слягания. Трябва да се има предвид и голямата почвообразуваща роля на льоса за формиране на едни от най-

плодородните почви у нас – черноземните.Успоредно на дунавския бряг се среща типичната льосова гърбица. В резултат на отдалечаването на дунавския бряг от високия откос на междудолинните ридове, се е образувала и плодородната крайдунавска Айдемирска низина с н.в. 20 м.

Обща характеристика на геоложкия строеж

В структурно геоложко отношение площта на област Силистра се намира в обсега на Мизийската платформа. По-голямата част от нея е покрита от разнообразни по генезис кватернерни образувания, под които в близост да р. Дунав са установени неогенски варовици, пясъци и глини. В дълбоко врязаните долини и долове се разкриват варовици с долнокредна възраст. Основните геоложки системи, представени в района включват:

- *Юрско- кредна система,* представена от Каспичанскат свита (kpJ^{t3}-K^{v}_{1});

- *Кредна система,* представена от Разградско-Русенска свита (r-rsKh1) и Русенска свита ($rsK^{h-в}_{1}$)

- *Неогенска система* (неогенските седименти)

- *Седименти от Южнодобруджанския пролив,* представени от Франгенската свита (frN^{s}_{1}) и Одърската свита (odNs1)

- *Седименти от Предкарпатския басейн,* представени от Сърповската свита (spN^{p}_{1}), Айдемирската свита (aN^{d}_{1}) и Сребърнишката свита (srN^{r}_{2})

- *Кватернерна система,* представена от Еоплейстоценска серия (a-pr Qeop), Плейстоценска серия (еолични, алувиални, делувиални, пролувиални и колувиални седименти и образувания)

Тектоника и сеизмология

Разглежданата територия е разположена изцяло в Мизийската платформа и се характеризира с нисък тектонски стил. В предела на областта влизат части от Тутраканското понижение и части от южния склон на Добруджанския масив. Те са оформени още през палеозойския, но особено по време на триаския и горноюрско-долнокредния структурен етап. Триаският структурен етап се характеризира с платформен режим на развитие. Тогава се изразяват редица основни разломни нарушения, които ограничават различни по големина и денивелация блокове. На север се установява Силистренско-Белгунският разлом, който разграничава Тутраканското

понижение от южния склон на Добруджанския масив.

Съгласно сеизмичното райониране на България за период от 1000 г. и "Норми за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони", проучваната територия попада в район, характеризиращ се с интензивност на земетресенията като следва:

- северно от линията Силистра-Правда-Завет – с интензивност на земетресенията от VIII степен и сеизмичен коефициент Кс = 0,15.
- южно от линията Силистра-Правда-Завет – с интензивност на земетресенията от VII степен и сеизмичен коефициент Кс = 0,10.

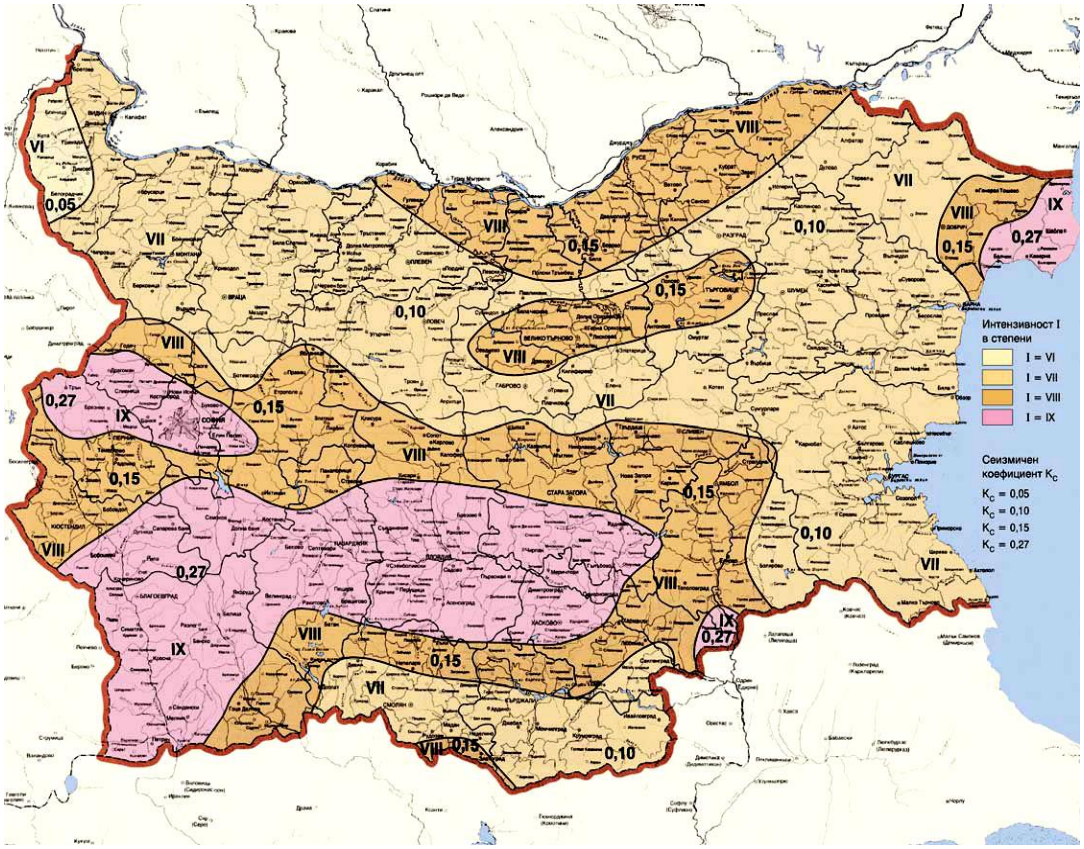

Фигура 1.8.1.5.1 Карта за сеизмично райониране на Република България за период 1000 години (ДВ бр. 13, 2012 г.)

Полезни изкопаеми

На разглежданата територия са установени само кариерни материали, представени от варовици, пясъци, чакъли и льос.

Варовици. За местни нужди се експлоатират кредните варовици на Русенската свита и сарматските варовици на Одърската свита. Добивът се извършва в околностите на селата Малък Преславец, Гарван, Коларово и др.

Пясъци и чакъл. На сушата се експлоатират основно пясъците на Айдемирската свита и еоплейстоценските чакъли между селата Сребърна и Ситово. В пясъците на Айдемирската свита, кариери са разработени около селата Сребърна и Айдемир, Малък Преславец, Гарван, Дунавци, Долно Ряхово и Нова Попина.

Льос. Льосът се използва при производството на тухли и груба керамика. По-големи кариери в него са разкрити край гр. Силистра, където в миналото е построен и тухларен завод.

1.8.1.6. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

1.8.1.6.1. РАСТИТЕЛЕН СВЯТ

Фито-географското райониране на страната поставя община Силистра в Дунавския хълмисто-равнинен окръг от Илирийската балканска провинция на Европейската широколистна горска област.

Районът на общината, макар и неголям в различните му части, показва разнообразие по отношение надморската височина, степента на овлажняване на почвения субстракт, което обуславя и разпространението на различните растителни видове. В обсега й независимо от широкия обхват на обработваемите земи и по-голямото стесняване на естествената растителност в сравнение с останалите две области на Дунавската равнина, се наблюдават площи с добре запазена естествена горска и тревиста растителност. На юг тя е представена предимно от горска дъбова растителност, а на север – във връзка с по-осезаемата сухота на климата – горската растителност преминава в лесостепна и степна. Покрай р.Дунав и най-вече езерото “Сребърна”, дунавските острови и Айдемирската низина, богатите на влага алувиални почви обуславят разпространението на влаголюбиви тревни и горски видове.

Върху вододелните граници на Лудогорието сравнително сухолюбивата широколистна растителност е представена от разновидностите на дъба (летен и зимен, благун, цер). Тук постоянни техни спътници от горските растителни видове са: липа, ясен, киселица, шестил, дива круша, габър, акация. В съседство с тези растителни

видове или заедно с тях се срещат и храстите на смрадликата, чашкодряна, дивото грозде, драката, глога, леската, бъза и др.

В посока от юг на север горската растителност постепенно преминава в лесостепна и степна. Значителното нарастване на степните тревни видове се потвърждава от овчата власатка, кьолерията, черната и бялата садина, ливадината и др.

По крайбрежната част на малки участъци след унищожаването на естествената (коренна) растителност, са възникнали вторично храстови съобщества с бяла и черна топола.

По-голяма част от територията е превърната в обработваема земя, заета от зърнени и технически култури, трайни насаждения, овошки и зеленчуци.

1.8.1.6.2. ЖИВОТИНСКИ СВЯТ

Фауната показва голямо разнообразие както по отношение на бозайниците, така и по отношение на птиците. В миналото добре развитата тук горска, лесостепна и степна растителност е била обитавана от сравнително по-богат и разнообразен животински свят. По-късно, с разширяване обсега на обработваемите земи и стесняването на естествената флора, някои от животинските видове са изчезнали (като дивия кон и дивото говедо), а други значително са ограничили разпространението си.

Едра бозайна фауна. Характеризира се с присъствието на специфични степни елементи – редки за нашата фауна. Най-многобройна група едри бозайници са хищниците – 11 вида. По гористите места се срещат диви свине и сърни. Същевременно това са и видовете, подложени на най-интензивно антропогенно въздействие. По отношение на копитния дивеч се забелязва намаляване на числеността, вследствие на увеличеното стихийно бракониерство.

Херпетофауна. Характеризира се със силно обеднена фауна в обработваемите земи и равните вододелни била. Представена е предимно от степни елементи (зелена кръстава жаба, кримски гущер, смок-стрелец). Тези площи са пълна “херпетологична” пустиня. По-ниските форми на релефа (суходолия, речни легла, скалите покрай тях, микроязовирите) и запазените стари гори, съхраняват освен изброените често срещани видове със степен произход и последните находища на изчезващите видове, претърпели последствията на човешката намеса.

Птици. През последните 40 години орнитофауната на региона на Южна Добруджа се е обогатил с 19 нови вида. Тук са се настанили белоопашатият мишелов,

черноглавата овесарка и др. Увеличили са числеността си посевната врана, пряко свързана с развитието на селското стопанство. В района на "Сребърна" зимува голяма белочела гъска и червеногуша гъска. Тук гнездят още ибиси, корморани и други защитени видове. Голяма част от видовете, обитаващи или мигриращи през Добруджа, са включени в Червената книга на страната. Тук гнездят къдроглавият пеликан и белооката потаница – световно застрашени видове. Изработеният план за управление на резервата "Сребърна", с предвидените мероприятия в него, ще подобри общо условията за всички зимуващи и гнездещи видове.

Дребна бозайна фауна. Добруджа е единственият район в България, където са добре представени степните местообитания на дребната бозайна фауна. Най-многочислени видове са: обикновената полевка, горските и домашните мишки и лалугерът. Сред видовете със стопанско значение са: сляпото куче, лалугерът и обикновената полевка. С ловностопанско значение от дребната бозайна фауна е заекът, който има добра плътност на популациите.

Унищожаването на местообитанията, влошаването на хранителната база, преследването от човека на някои бозайници като вредители или ловно-стопански видове и бракониерството, водят до намаляване на популациите им. Наложителни са редица мерки за опазване на тези видове, включващи както пряка охрана на видовете, така и опазване на местообитанията им и търсене на минимални конфликтни точки с икономическите интереси на стопаните. Това особено важи за резервата "Сребърна".

1.8.1.6.3.ХИДРОБИОЛОГИЧНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА АКВАТОРИЯТА

Епизодичните изследвания и наблюденията върху биологичното разнообразие в крайбрежната част, малки лимани на акваторията показват количествено преобладаване на дънната фауна – представители на малотинести червеи /Oligochaeta/ като *Tubifex tubifex, Limnodrilus hoffmeisteri, L.udekemianus* и др. Доколкото тези видове са биоиндикатори за а-мезо и полисапробия /трета категория и извън нея/, може да се прогнозира по-ниско ниво на видовото разнообразие и по висока степен на доминиране на пластичните безгръбначни.

Потопените във вода части на съоръжения – бетони, мостици са богати на перифтон, доминиран от мида *Dreissens polymorpha* - типичен обитател, както и нишковидните синьо-зелени водорасли, доминирани от Noctosssp. Както и на места от нишковидната бактерия Shaerotilus.

Дънните съобщества, както и наличните обраствания, се явяват трофичен ресурс на растителноядни, бентофогни и хищни видове риби естествено мигриращи по р.Дунав.

От ихтиофауната в р. Дунав се срещат шаран, платика, чил-косат, каракуда, сколар, моруна, бабушка, червеноперка, карагьоз, бяла риба, распер, костур, виюн и др.

1.8.1.6.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

На територията на община Силистра, частично или изцяло попадат общо 5 обекта, обявени за защитени по силата на Закона за защитените територии. От тях една е със статут на поддържан резерват (ПР „Сребърна”), а останалите са със статут на защитени местности (вж. таблица 1.8.1.6.4.1. и фигура 1.8.1.6.4.1)

Таблица 1.8.1.6.4.1.

Защитени територии в община Силистра

№	Наименование	Категория	Собственост и стопанисване	Територия /хектари/	Попада в териториалния обхват на следните общини	Приет план за управление
1.	„Сребърна”	Поддържан резерват	изкл.държавна собственост	892.05	Силистра	Да
2.	„Пеликаните”	Защитена местност	държавна, частна и общинска	542.8	Силистра	Не
3.	„Малък Канагьол”	Защитена местност	ДГССилистра	369.96	Силистра, Кайнарджа, Алфатар	Не
4.	„Паметника”	Защитена местност	ДГССилистра	33.8	Силистра	Не
5.	„Меджиди табия”	Защитена местност	ДГССилистра и общ. Силистра	17.2	Силистра	Не

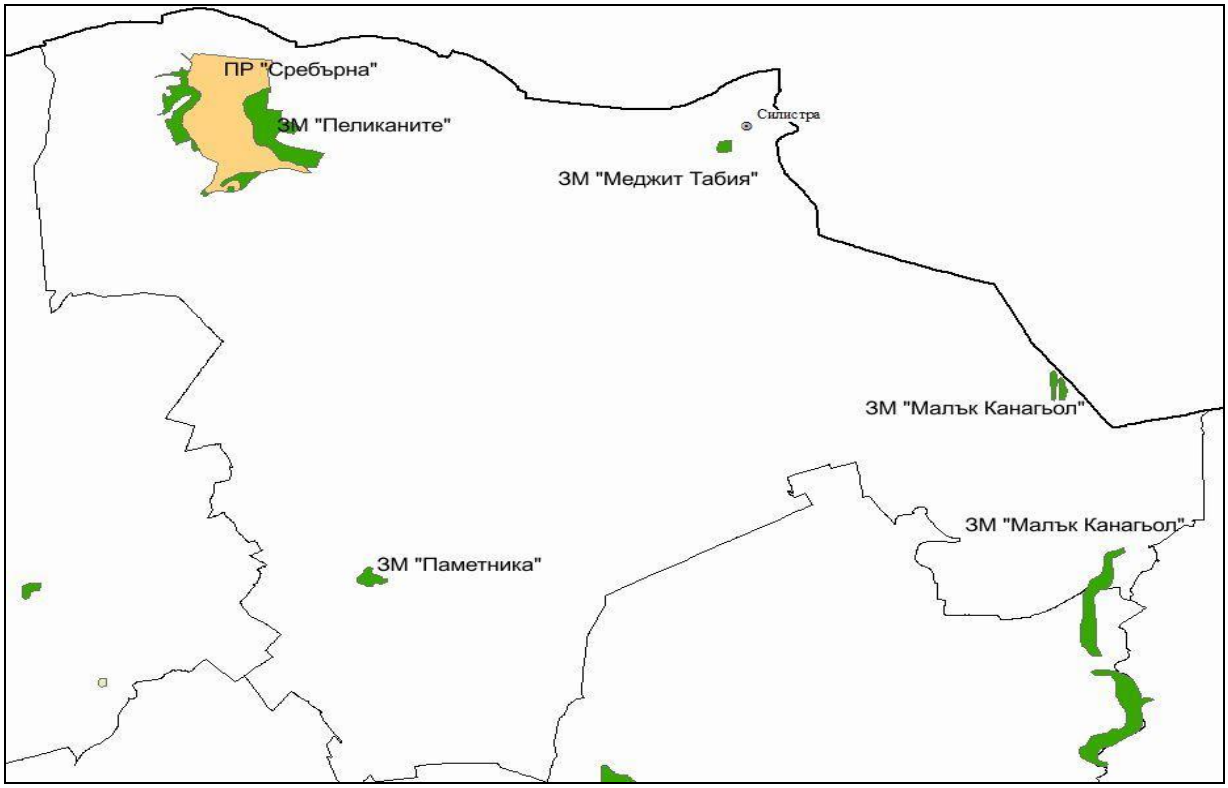

Фигура 1.8.1.6.4.1 Карта на защитените територии в района на община Силистра

(ИАОС, ГИС приложение към Регистъра на защитените територии)

Поддържан резерват „Сребърна” е една от най-важните и ценни защитени територии с голямо значение за опазване на биологичното разнообразие не само в страната ни, но и в световен аспект. Резерватът е обявен през 1948 г. с Постановление на министерството на земеделието и държавните имоти и от тогава последователно е включван в списъците на различни национални нормативни актове и международни конвенции и организации. През 1965 г. е отнесен към категория „А” на проекта МАР - списък на най-значимите влажни зони в Европа, а през 1975 г. е обявен за влажна зона с международно значение по Рамсарската конвенция.

През 1977 г. получава статут на биосферен резерват по програма МАВ на ЮНЕСКО – „Човекът и биосферата”. През 1983 г. около резервата е обявена буферна зона и резерватът получава най-голямото си признание - включен е в Списъка на Световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО.

Освен поддържан резерват съгласно Закона за защитените територии „Сребърна” е орнитологично важно място в България, попада в две защитени зони

Натура 2000: „Сребърна” с идентификационен код BG 0000241 по Директивата за съхранението на дивите птици с площ 1448,20 ха и в „Лудогорие-Сребърна” с код BG 0000169 с площ 5223.80 ха по Директивата за запазване на природните местообитания и на двата флора и фауна.

Резерватът е един от първите на територията на България, които имат утвърден и влязъл в сила План за управление.

Общо в резервата и неговите околности досега са установени 230 вида птици, или 57,5% от българската орнитофауна (която се състои от около 400 вида). 132 от тях са гнездящи и 98 са зимуващи. Петдесет и осем вида фигурират в „Червена книга на НР България” (1985).

Девет вида са световно застрашени като три от тях са представени в Сребърна със стабилни и уникални популации-малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*) и белоока потапница (*Aythya nyroca*). Къдроглавият пеликан и голямата бяла чапла - гнездят само в Сребърна. Най-голямото богатство на резервата е гнездовата колонията на къдроглавия пеликан. Европейската популация наброява около 1200-15000 индивида. В България гнездят средно около 60-65 двойки единствено в Поддържан резерват „Сребърна”.

Езерото Сребърна е и най-важното място по българската част на река Дунав за опазването на сладководната флора и растителност. Това е най-голямото оцеляло блато по река Дунав в България. Има голямо разнообразие от местообитания и растителни и животински видове. Езерото Сребърна е включено в списъка на Юнеско за природен феномен от международно значение.Има много редки и застаршени видове, някои от които са единствени за страната.

Вредно въздействие върху рибната фауна оказват: нелегалния риболов, недостигът на хранителни ресурси, намаляване на площите подходящи за хвърляне на хайвера, непостоянната връзка между езерото и река Дунав. Езерото е отделено от река Дунав с дига. Естественият режим на водата е нарушен преди много години. Връзката с Дунав е възстановена, но естествената сукцесия е много напреднала. Много редки видове са изчезнали или са на път към изчезване. Основното замърсяване на водите на езерото Сребърна е следствие от химизацията в селското стопанство и битово-фекалните води на едноименното село.

През 2007 г., със Заповед No.527 от 12.07.2007 г. МОСВ прекатегоризира буферната зона на ПР „Сребърна” в самостоятелна **защитена местност – ЗМ**

„Пеликаните”. Тя включва 542.8 ха земи от горския и селскостопанския фонд, а ограниченията на дейностите в нея включват забрана за строителство (с изключение на пречиствателни съоръжения), забрана за ловуване в определени периоди, забрана за залесяване с неместни видове и др.

Защитена местност „Малък Канагьол” е каньоновидно суходолие на територията на общините Силистра, Кайнарджа и Алфатар. Площта на ЗМ е 3699,641 дка и попада в горски фонд. Защитената местност, в по-голямата си част се припокрива в защитени зони „Хърсовска река” по Директивата за птиците (BG 0002039) и Директивата за хабитатите (BG 0000106).

Местността представлява суха речна долина, където водите се губят в карстовия терен. По време на ледниковите и междуледниковите периоди коритата им окончателно се оформят и разнообразяват с десетки пещери и скални образувания. Отвесните скали и склонове са пронизани от пещери, които са местообитания на редки птици като голямата дропла (*Otis tarda*), яребица (*Perdix perdix)*, керкенез (*Falco tinnunculus*), дебелоклюна чучулига (*Mlanocorypha calandra*), степен орел (*Aquila rapax*) и др. Растителността е със силно степно влияние. В горските формации се наблюдават цер, габър, липа, благун, клен и горун.

Защитена местност „Меджиди (Меджит) табия”, с находящата се там стара турска крепост е първоначално обявена за историческо място със Заповед No.2194 от 12.12.1968 г. на тогавашното Министерство на горите и горската промишленост. През 2003 г. е прекатегоризирана в защитена местност със Заповед No.РД-1207 от 24.09.2003 г. на МОСВ с цел: опазване на територия с характерни за района екосистеми и ландшафти.

Тук се намира паметник на историческото наследство – крепост, а цялата местност представлява лесопаркова площ с култури от чер бор, смърч, липа, бреза, червен дъб, акация, орех, както и запазени естествени съобщества от обикновен ясен, планински ясен, габър и цер.

В границите на местността се забранява провеждането на сечи, освен санитарни и ландшафтни; паша на добитък; разкриване на кариери; изхвърляне на отпадъци.

Защитена местност „Паметника”. Обявена е като Историческо място през 1973 г. (Заповед No.3962 от 20.12.1973 г. на тогавашното Министерство на горите и природната среда). Изграден е паметник на загинали съветски летци-1942 г. След премахването на категорията исторически места от Закона за защитените територии, е

едно от малкото такива, прекатегоризирани в защитени местности. Това става със заповед № РД-1209 от 24.09.2003 г. на Министъра на околната среда и водите. В границите на местността се забранява провеждането на сечи, освен санитарни и ландшафтни; паша на добитък; разкриване на кариери; изхвърляне на сгурия и промишлени отпадъци.

1.8.1.6.5. ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

На територията на общината изцяло или частично попадат общо пет защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000 (вж. фигура 1.8.1.6.5.1):

- Защитена зона „Сребърна" – зона тип „С" *(защитена по смисъла на двете директиви: Директива 79/409/ЕЕС птиците и Директива 92/43/ЕЕС местообитанията)*
- Защитена зона „Лудогорие" – зона тип J (*защитена зона по Директива за птиците, която припокрива защитена зона по Директива за местообитанията*)
- Защитена зона „Лудогорие-Сребърна"- тип „К" (*зона по Директива за местообитанията, която припокрива зона по Дир. за птиците*)
- Защитена зона „Хърсовска река"- тип J (*зона по Директива за птиците, която припокрива зона по Дир. за местообитанията*)
- Защитена зона „Остров Чайка" – зона тип „В" (*по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна)*

Защитена зона „Сребърна". Езеро Сребърна е сладководен еутрофичен басейн, разпаложен до река Дунав. Дълбочината му варира в зависимост от водния приток. Дъното му е покрито с тиня. Голяма част от езерото е обрасла с по-висока водна растителност.От представените 20 вида риба, 6 от тях са защитени от Бернската конвенция, а 3 вида са регистрирани в Червената книга на България като застрашени. Езерото Сребърна е най-важното място по българската част на река Дунав за опазването на сладководната флора и растителност. Това е най-голямото оцеляло блато по река Дунав в България. Има голямо разнообразие от местообитания и растителни и животински видове. Езерото Сребърна е включено в списъка на Юнеско за природен феномен от международно значение. Има много редки и застрашени видове, някои от които са единствени за страната.

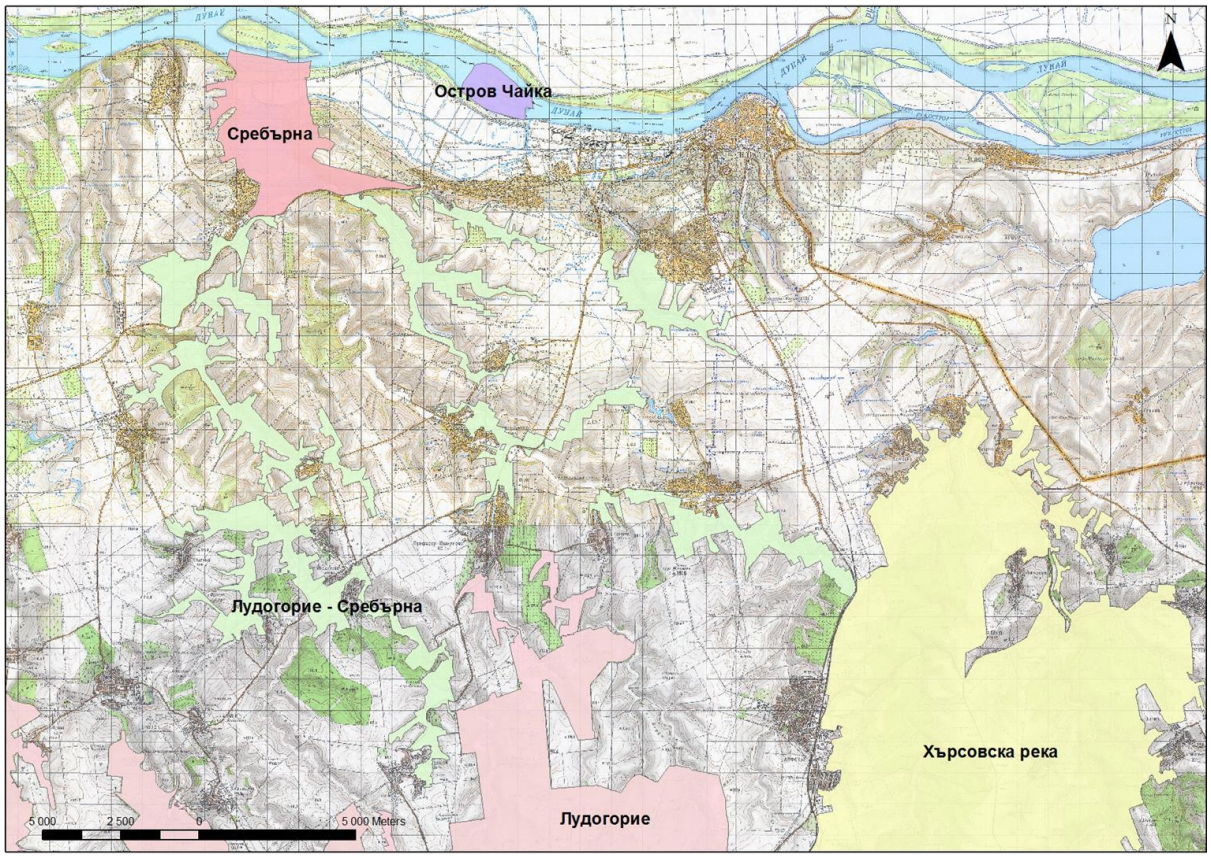

Фигура 1.8.1.6.5.1 Карта на защитените зони в района на община Силистра

(по данни от Регистъра на защитените зони, ИАОС)

Предмет на опазване в защитената зона са 11 вида природни местообитания (4 от които са приоритетни за опазване, съгласно Директива 92/43/ЕЕС), 104 вида птици (63, от които са включени в Приложение I на Директива 79/409/ЕЕС), 5 вида бозайници, 6 вида от групата на земноводните и влечугите, 13 вида риби, 8 вида безгръбначни и един растителен вид.

В частта за опазване на дивите птици, защитената зона е обявена със Заповед No.РД-564 от 05.09.2008 г. на МОСВ. В частта и за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна заповед за обявяване все още предстои да бъде издадена. Природен резерват „Сребърна" попада изцяло в границите на едноименната защитена зона.

Защитена зона „Лудогорие". В зоната са установени са 115 вида гнездящи птици, от които 22 са включени в Червената книга на България (1985). От срещащите се видове 51 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (*BirdLife International, 2004*). Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 2 вида (царски орел

/*Aquila heliaca*/ и ливаден дърдавец /*Crex crex*/), а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 18 вида, в SPEC3 - 32 вида. Лудогорието е едно от най-важните места в България от значение за Европейския съюз за опазването на 9 гнездящи тук видове – малък креслив орел /*Aquila pomarina*/, черна каня /*Milvus migrans*/, белоопашат мишелов /*Buteo rufinus*/, червен ангъч /*Tadorna ferruginea*/, горска чучулига /*Lullula arborea*/, градинска овесарка /Emberiza hortulana/, козодой /Caprimulgus europaeus/, синявица /Coracias garrulus/ и черночела сврачка /Lanius minor/. Повечето от тези видове предпочитат екотона между гората и откритите пространства, както и мозаечни местообитания. Много други грабливи птици гнездят в Лудогрието в значителни количества, като използват горите и скалните венци по суходолията за гнездене, а откритите пространства наоколо – за намиране на храна.

Защитената зона е обявена със Заповед No.РД-837 от 17.11.2008 г. на МОСВ, а със Заповед No.РД-79 от 28.01.2013 г. на МОСВ е актуализиран режимът на допустимите дейности в нея.

Предмет на опазване в защитената зона са 41 вида птици, 29 от които са включени в Приложение I на Директива 79/409/ЕЕС.

Защитена зона „Лудогорие-Сребърна”. Зоната включва пасища (главно в карстови райони) с разпръсната храстовидна и тревна растителност в преобладаващи надлъжно ориентирани дерета и сухи долини. Предмет на опазване са 8 типа природни местообитания, 6 от които са приоритетни съгласно Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС. Включена е в Списъка на защитените зони за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна с Решение 122/02.03.2007 г. на МС. Заповед за обявяване все още предстои да бъде издадена.

Защитена зона „Хърсовска река”. В района на Хърсковска река досега са установени 109 вида птици, от които 23 са вписани в Червената книга на България (1985). От срещащите се видове 47 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно застрашени в категория SPEC1 е включен 1 вид, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 15 вида, в SPEC3 - 45 вида. Мястото осигурява подходящи местообитания за 31 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 30 са вписани също в приложение I на Директива 79/409 на ЕС. Суходолието на Хърсовска река е едно от най-значимите места в страната за червения ангъч /*Tadorna ferruginea*/, късопръстия ястреб /*Accipiter brevipes*/, черната каня /*Milvus*

migrans/, малкия креслив орел /*Aquila pomarina*/ и белоопашатия мишелов /*Buteo rufinus*/, където тези видове гнездят в значителни количества.

Защитената зона е обявена със Заповед No.РД-767 от 28.10.2008 г.на МОСВ, а със Заповед No.РД-74 от 28.01.2013 г. (също на МОСВ) е актуализиран режимът на допустимите дейности в нея.

Предмет на опазване в защитената зона са 33 вида птици, 28 от които са включени в Приложение I на Директива 79/409/ЕЕС.

Защитена зона „Остров Чайка". Зоната включва островите Западна Чайка, Източна Чайка и Средна Чайка. Основните хабитатни класове са Тресавища, блата, растителност по крайбрежието на водоемите, мочурища (1%) и Широколистни листопадни гори (99%).

Други характеристики са заливните широколистни гори от *Salix alba L., S. Triandra L., с Populus nigra L., P. alba L., P. canescens Sm., P. euroamericana, Ulmus laevis Pall., Morus alba L., Fraxinus americana L., Acer negundo L.* Вероятно заради малката площ и ненаселената междудържавна територия, трите острова не са повлияни от човешка дейност.

Предмет на опазване са два типа природни местообитания (*Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior* и *Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от Littorelletea uniflorae*), един вид от бозайниците (видра), три вида от групата на земноводните и влечугите, 12 вида риби и два вида безгръбначни.

Включена е в Списъка на защитените зони за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна с Решение 122/02.03.2007 г. на МС. Заповед за обявяване все още предстои да бъде издадена.

1.8.1.6.6. ВЕКОВНИ ДЪРВЕТА

В Регистър на вековните дървета в България, поддържан от ИАОС (по чл. 109, ал. 1 и чл. 110 на ЗБР), за територията на община Силистра са вписани две вековни дървета с действащ природозащитен режим:

- Летен дъб в района на пътя Силистра-Дулово (км. 32+900), определен за защитен със Заповед № 279/10.4.1981 г. (ДВ 35/1981)
- Летен дъб в имот 66425.500.7020 в землището на гр. Силистра определен за защитен със Заповед № 26/15.1.2013 г. (ДВ 10/2013 г.).

1.8.1.1. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА

Екологичният аспект от добре позиционирана и функционираща залена система е свързан с повишаване на биологичната активност на града чрез възможностите на зелената маса на растителността; подобряване на екологичните характеристики на средата – изолиране и филтриране на вредностите от транспорта и стопанските обекти; намаляване на шума, праха, серните и азотни оксиди в атмосферния въздух; осигуряване на екологичен комфорт в зоните за живеене и отдих.

Към настоящият момент, зелената система на град Силистра е неравномерно разпределена, разпокъсана. В повечето случай между отделните площи не съществува връзка.

В близост до централната градска част, най-съществен елемент на зелената система е Дунавския парк, следван от добре оформените по-малки градини и добро озеленяване край големите булеварди.

По данни от ИПГВР на гр. Силистра, зелените площи за широко обществено ползване в община Силистра е трябвало да нараснат до 26 кв.м./ жител, а в общинския център до 30 кв.м/жител. Към настоящият момент, за град Силистра те са 17,23 кв.м./жител. Зелената система на града е разделена на четири района (вж. фигура 1.8.1.7.1):

- I район се ограничава от улиците : Симеон Велики, Добрич, Дунавски парк- 156,793 дка зелени площи, включващ част от зона Център ;
- II район - ул. В Търново, Петър Бояджиев, Симеон Велики, Тутракан- 133,923 дка зелени площи, включващ зона Юг 1 и част от зона Център
- III район - ул. Добрич, Капитан Кръстев, 7-ми септември - 160,986 дка зелени площи, включващ зони Север и Юг;

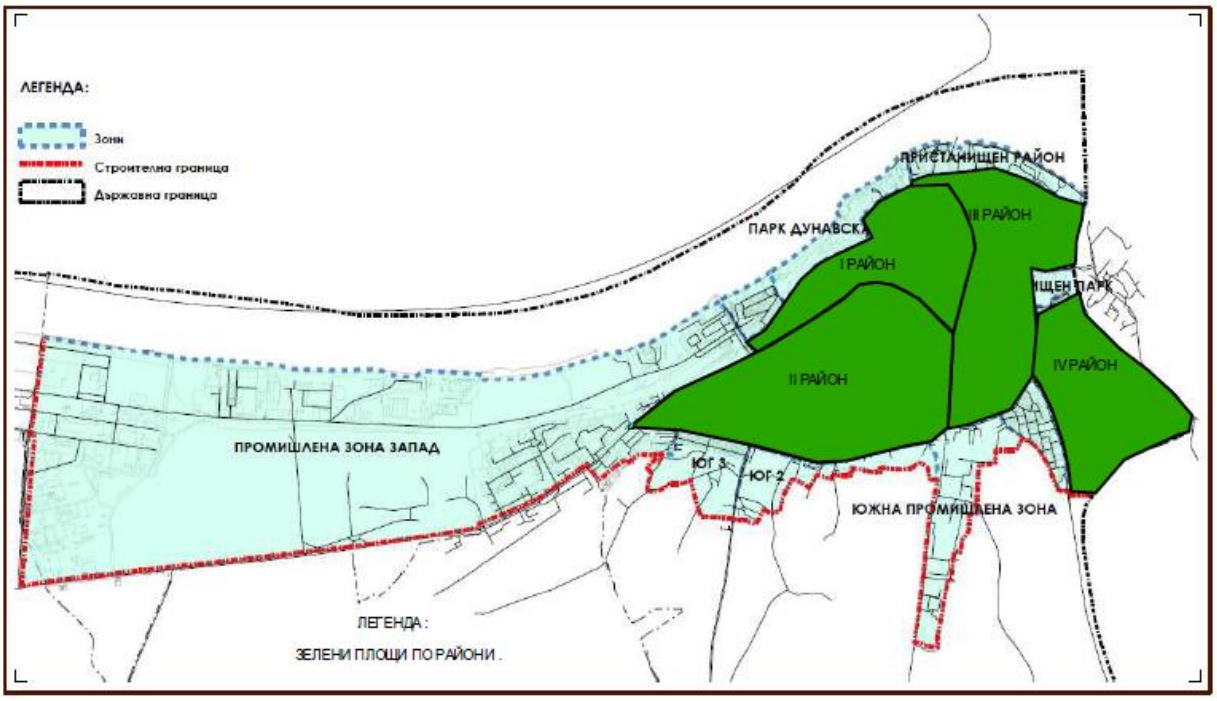

Фигура 1.8.1.7.1 Райониране на зелените площи на територията на гр. Силистра

Източник: ИПГВР на гр. Силистра

Анализът на зелените площи, отнесени към територията на съответните райони показва, че с най-голям коефициент на представителност - 0,23 е зелената система в I район, следван от IV район – зона Изток-0,22 и III район-0,20 . Най-слабо озеленена е територията на II район -0,095.

1.8.1.8. ЛАНДШАФТ

Съгласно ланшафтно райониране на Българското Черноморско крайбрежие на М. Данева и К. Мишев, община Силистра попада в:

клас: “Източна Дунавска равнина”

подкласове: “Крайречен комплекс” “Долинен” “ Хълмисто-долинен”

типове: ”Аквален комплекс”, ”Аграрен ландшафт”, “Горски ландшафт” “Крайречен ландшафт” ”Антропогенен”

Най-широко разпространени са аграрният и горския ланшафт.

Крайбрежният ландшафт е представен от: влажни зони с езеро Сребърна и рибарници, обрастнали с тръстика и влаголюбива растителност; частично абродирал бряг; анропогенизиран бряг с хидротехнически съоръжения и развити производствени

и пристанищни дейности.

Хидротехническите съоръжения са изпълнени от насипни конструкции, сглобяеми бетонови елементи и бронировки от едри скални блокове. Бреговете на реката са канала са на места укрепени, оформени с скални натрупвания и изпълнено на места линейно брегово благоустрояване и озеленяване. В западните части на гр. Силистра, на места бреговият ландшафт се слива с промишления и пристанищния.

В промишлената зона преобладава сравнително ниско и средно етажно промишленото строителство - едри доминиращи корпуси на сгради с високи комини, надземни тръбопроводи и друга линейна инфраструктура. Разстоянията между корпусите, отделните промишлени и пристанищни обекти са сравнително големи, разделени от пустеещи земи и мощни изолационни пояси от топола. Районите са слабо благоустроени с частично проведена вертикална планировка с проведена пътна и ЖП инфраструктура.

Висока оценка получават ландшафттите на обрастналите с тръстикови масиви брегове, с тополови култури и естествени обраствания от върба, с развити биотопи с множество защитени представители на флората и фауната.

Аграрният ландшафт е представен от обработваеми площи средноголеми до големи по размери и пасища. Различаваме "аграрен ландшафт - ниви за зърнопроизводство", разположени предимно в централната част на общината, "ландшафт на лозовите масиви", в източната част и по склоновете в южната част, "ланшафт на зеленчукопроизводството", с разположени малки по площ градини по ниските части около р. Дунав.

Горският ландшафт е представен от няколко разновидности:

- Горски закрит ландшафт, най-изявен в източната и южна част. Характерен е със силно склопени вегетативни обеми, малки открити пространства. Преобладаващи са церово-габърови гори в отделни участъци в чист и смесен вид. Масивите са с пълнота от 0,6 до 1. Дърветата са частично до пълно склопени в добро и средно състояние предимно нискостеблени. Склопени гори има и в северната част на общината представени от чисти и смесени култури от топола, акация, червен дъб, орех, ясен, чер бор и др. Масивите от чер бор страдат от съхнене, снеголом, с епидозични нападения от болести и вредители.

- Горски полузакрит ландшафт с частична антропогенна намеса. Това е ландшафтът с внесени монокултури укрепващи скатовете, деретата и овразите, както и

ветрозащитните пояси между площните земеделски земи. На места естествената и саморасла растителност е смесвана с плодни, с акация, орех и др. Масивите са нискостеблени в добро състояние с на места с намален прираст в следствие на ерозията.

1.8.2. СЪСТОЯНИЕ НА ФАКТОРИТЕ, ВЪЗДЕЙСТВАЩИ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

1.8.2.1. УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

От 2009 г. насам, всички населени места в Община Силистра са обхванати в система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване. Ползваните съдове за сметосъбиране включват::

- *гр. Силистра:*
- несменяеми съдове тип "Бобър" с обем 1,1 м^3
- сменяеми съдове с обем 4 м^3
- *с. Айдемир и с. Калипетрово*
- несменяеми съдове тип ‘‘Бобър” с обем 1,1 м^3
- сменяеми съдове с обем 4 м^3
- индивидуални съдове с обем 110 л
- *16 села от общината*
- несменяеми съдове тип "Бобър" с обем 1, 1м^3

В гр. Силистра отпадъците се събират и извозват от 2 фирми :

- "Синева" ЕООД обслужваща три от четирите района на града и близките две села - Айдемир и Калипетрово.
- "Ербауер" ЕООД ─ обслужваща един от четирите района на гр. Силистра

Останалите 16 населени места от общината се обслужват от горепосочените фирми съответно:

- “Синева” ЕООД обслужва селата: Ветрен, Сребърна, Полк. Ламбриново, Смилец, Проф. Иширково, Брадвари, Йорданово, Сърпово
- "Ербауер" ЕООД обслужва селата: Главан, Поп Кралево, Богорово, Срацимир, Българка, Бабук, Майор Ценович, Казимир

Извозването се извършва със специализирани сметосъбиращи автомобили с пресоващо устройство, които в голяма степен са амортизирани. Надстройките за отпадъци са от 10,16 и 18 куб.м.

Основният метод за третиране на отпадъците в Община Силистра е чрез депониране. На територията на общината от 2006 г. се експлоатира регионално съоръжение за обезвреждане на смесени неопасни отпадъци, чрез депониране. То се управлява от ОбП "Регионално депо за ТБО"-Силистра. Регионално депо-Силистра е разположено в местността „Осми пост" на гр. Силистра и обслужва общините: Силистра, Кайнарджа, Ситово, Дулово, Алфатар и Главиница.

Депото приема битови, строителни и производствени отпадъци. Въведено е в експлоатация през 2006 г., а общият му капацитет е предвиден да възлиза на 1 011 416 т. По данни от Община Силистра, годишният капацитет на депото по комплексно разрешително е 40 500 т.

По отношение на старите селски сметища са изготвени проекти за тяхната рекултивация, но все още не всички са реализирани.

Община Силистра има сключен договор за "Изграждане на инсталация за предварително третиране на ТБО в т.ч компостиране на зелени отпадъци", но понастоящем те още не са реализирани. Строителните отпадъци се третират основно чрез депониране. Реализацията на център за рециклирането им също би намалила съществено използвания от тях обем на регионалното депо, но за момента такъв няма реализиран.

Във връзка с намаляване на постъпващите в депото отпадъци и осигуряването на висок процент на отпадъците подлежащи на повторна употреба и рециклиране на територията е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Системата за разделно сметосъбиране е въведена в община Силистра през 2008 година.

Все още цялостно не е решен проблема с управлението на специфичните отпадъчни потоци - липсва система за разделно събиране на опасни отпадъци от бита, липсва система за управление на отпадъците от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕУ), гуми, масла и нефтопродукти и др. специфични и масово разпространени отпадъци.

Условията и регламентите, при които ще се осъществяват тези дейности са разписани в новия проект на "*Наредба за условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, и поддържане и опазване на чистотата на територията на община*

Силистра". Тя е изцяло нова и е резултат от промените в националното законодателство.

На територията на община Силистра на седем места има стари препарати за растителна защита негодни за употреба, които по своето същество представляват наследство на настоящите си собственици (кооперации, физически лица) от бившето държавно предприятие ПАХО и бившите ТКЗС-та. Най-голямото количество от тях се намира бившето селскостопанско летище до с. Калипетрово.

В по-голямата си част помещенията, в които се съхраняват са в задоволително състояние – зазидани са, съхраняват се на закрито, достъпът до тях е ограничен. Населените места където има такива растителни препарати негодни за употреба са съответно: *с. Калипетрово – 50 т, Ветрен – 1 т, Бабук -1,6 т, Брадвари - 2,5 т, Смилец - 1,9, Бопорово -90 кг, Сребърна -0,3*. За решаване на проблема с тях. Обшина Силистра се е обърнала за съдействие към ПУДООС при МОСВ и Междуведомствена експертна комисия по старите пестициди към Министерство на земеделието. Към момента средствата не са осигурени.

Проблем за общината остават незакритите, нерегламенитрани сметища в общо 18 населени места: с. Айдемир,с. Калипетрово,с. Бабук, с. Казимир, с. Проф. Иширково, с. Брадавари, с. Йорданово, с. Сърпово, с. Полк. Ламбриново, с. Срацимир, с. Българка, с. Богорово, с. Поп Кралево, с. Главан, с. Ветрен,с.Сребърна и с.Майор Ценович.

С оглед постигане на целите, заложени в Закона за управление на отпадъците (в сила от 13.07.2012 г, Обн.ДВ бр.53/13.07.2012 г.) , в срок до 14.07.2014 г. Община Силистра следва да изгради площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, едрогабаритни отпадъци, ОЧЦМ, опасни отпадъци.

Биоразградимите отпадъци от паркове и градини от територията на гр. Силистра от началото на 2013 година е било предвидено да се събират разделно и се третират чрез компостиране или анаеробно разграждане. Нужно е въвеждане на система за компостиране и избор на подходящ автомобилен парк за събиране на отпадъците. В предградията на града и в отдалечените квартали, това може да се постигне чрез домашно компостиране, а в ЦГЧ може да бъде организирано чрез предоставяне на контейнери за разделно събиране на хранителни отпадъци от ресторантите и магазините за хранителни стоки. Опитът показва, че при събиране на био-отпадъци във централната част на градовете, степента на оползотворяване на био-отпадъците е около 30%.

Проблемите, които община Силистра следва да реши, вменени с новия Закон за управление на отпадъците се свеждат основно до поетапно намаляване количествата на депонираните отпадъци. До момента генерираните строителни отпадъци се депонират на ДНО гр.Силистра. Необходимо е стартиране на процедури по проучване възможността, отреждане на терен и проектиране на Съоръжение за третиране на строителни отпадъци (инсталация за раздробяване и сепариране на строителните отпадъци по фракции или др.).

Друг проблем е ниската екологична култура на населението. Нерегламентирано се изхвърлят битови отпадъци, замърсяват се тревните площи, тротоари, улици, и квартални пространства.

1.8.2.2. АКУСТИЧНА ОБСТАНОВКА

Шумът е един от основните фактори с неблагоприятно въздействие върху населението в града. Той действа като стресов фактор и атакува почти всички органи и системи на човешкия организъм. Въздействието на шума се увеличава когато влезе във взаимодействие с други стресови фактори на околната среда. Това особено важи за градските зони, където повечето от тези стресови фактори действат едновременно.

Град Силистра е включен в Националната система за мониторинг на шума в околната среда. Всяка година са изработвани шумови характеристики на пунктове за мониторинг, а резултатите се предоставят на МЗ, НЦООЗ и Общинска администрация Силистра.

Съгласно Програмата на РЗИ за мониторинг на шума в околната среда в град Силистра, са определени 15 контролни пункта за мониторинг на шума, които са разпределени в 3 групи:

Първа група — райони, прилежащи към пътни, ж.п. и въздушни трасета /интензивен автомобилен трафик/

- Стоматологична поликлиника, бул. „Македония"
- Фурна Аполон, бул. „Македония"
- Магазин Ина, ул. „Симеон Велики"
- Хлебозавод, ул. „Седми септември"
- Енергоснабдяване, бул. „Велико Търново"
- ПГМТЕ, ул. „Седми септември"

Втора група — райони с промишлени източници на шум

- Фирма Мебел, ул. „Тутракан”
- Завод Север, ул. „Никола Вапцаров”
- Завод Метал, бул. „Велико Търново"
- Зърнени храни, ул. Капитан Кръстев"

Трета група — райони, подлежащи на усилена шумозащита

- ОУ Иван Вазов, ул. „Добрич”
- ОУ Отец Паисий, ул. „Добрич"
- МБАЛ, ул. „Петър Мутафчиев”
- Супермаркет Янко Тодоров, ул. „Янко Тодоров" - жилищна зона
- Бл. Дунав 5, ул. „Добрич” - жилищна зона

Резултатите от измерванията за 2008-2011 г. са показани в таблица 1.8.2.2.1.

Таблица 1.8.2.2.1.

Нива на шум в пунктовете на РЗИ Силистра в периода 2008-2011 г.

Пункт	**Ср.еквивалентно дневно ниво на шума dB(A)**				**Гранична стойност на дневното ниво на шума dB(A)**
	2008 г.	**2009 г.**	**2010 г.**	**2011 г.**	
Стоматологична поликлиника	**67**	**66**	**65**	**65**	60
Фурна Аполон	**67**	**67**	**65**	**65**	60
Магазин Ина	**62**	**63**	**64**	**63**	60
Хлебозавод	**64**	**63**	**63**	**64**	60
Енергоснабдяване	**66**	**65**	**65**	**64**	60
ПГМТЕ	**65**	**63**	**64**	**65**	60
Фирма Мебел	69	67	67	68	70
Завод Север	66	67	65	66	70
Завод Метал	67	66	67	65	70
Зърнени храни	57	58	58	57	70
ОУ Иван Вазов	**62**	**61**	**62**	**64**	45
ОУ Отец Паисий	**60**	**59**	**59**	**61**	45

МБАЛ	**60**	**62**	**59**	**61**	45
Супермаркет Янко Тодоров	**60**	**60**	**59**	**59**	55
Бл. Дунав 5	**62**	**63**	**61**	**59**	55

Видно от данните в горната таблица измерените нива във всички пунктове в Първа и във Трета група (райони с интензивен трафик и района подлежащи на усилена шумозащита) надвишават пределно допустимите стойности по Наредба № 6 за показателите за шум в околната среда (ДВ бр. 58 от 2006 г.).

В пунктовете с най-голяма интензивност на потока МПС, се наблюдават и най-високи стойности на нивата иа измерения шум - Стоматологична поликлиника, Фурна Аполон, Енергоснабдяване, Фирма Мебел, Завод Север.

Анализът потвърждава трайното задържане нивата на шумовото замърсяване в диапазона 63-67 dB(A), приет за не прекомерно висок шум, но носещ сериозен здравен риск.

Броят на пунктовете, в които измерените нива на шума са над граничните стойности е значителен и затова факторът шум продължава да бъде проблем за здравето и качеството на живот на хората в града.

Акустичната обстановка в град Силистра може да бъде оценена като дължаща се на комбинация на следните основни фактори:

- незадоволително състояние на пътните настилки,
- застрояване на терени около шумни улици и булеварди,
- липса на бариери и активни противошумови мерки за зоните с предполагаема приоритетна шумова защита (тихи зони, учебни и лечебни заведения),
- недостатъчна пропускателна способност на градската транспортна мрежа,
- непозволено използване на звукова сигнализация от водачи на МПС,
- превишаване на допустимата за населеното място скорост на движение на МПС,
- допускане като участници в движението на неизправни МПС и др.

На база на това, в доклад за състоянието на акустичната среда РЗИ Силистра (*РЗИ Силистра, 2011 г.*) препоръчва разработването на Програма за намаляване на уличния шум в града с набелязани конкретни мерки и включването им за финансово обезпечаване и изпълнение по различни програми и проекти. В програмата следва да се

работи в посока подобряване състоянието на пътната настилка, подмяна на остарелия автомобилен парк, оптимизиране организацията на движението на МПС, подкрепа на проекти, свързани с използването на възможности за активни противошумови мерки в зоните с предполагаема приоритетна шумова защита и др.

1.8.2.3. РАДИАЦИОНЕН ФОН И РАДИАЦИОННО ЗАМЪРСЯВАНЕ

Естественият радиационен гама-фон е физична характеристика на околната среда и представлява полето на гама-лъчите, в което се намират всички живи организми на Земята. Източник на това йонизиращо лъчение са вторичното космично лъчение и естествените радионуклиди, намиращи се в атмосферния въздух, почвите, водите, храните и човешкото тяло. Измерваната величина е мощност на дозата на гама-фона и е специфична за всеки пункт, област, регион. Данните за мощността на дозата гама-лъчение за страната се получават в реално време от 27 постоянни мониторингови станции на Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон (НАСНКРГФ), като такава мониторингова станция има разположена и в района на гр. Силистра. По данни на ИАОС (*Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в Република България през 2011 г., издаден през 2013 г.*), на територията на страната не са наблюдавани стойности, различни от естествените, характерни за съответния пункт. Средногодишната стойност на мощността на дозата, определена в Локалната мониторингова станция Силистра за 2011 г. е от най-ниските на територията на цялата страна - 66 nGy/h. Най-високата стойност е отчетена на връх Ореляк - 144 nGy/h. За сравнение, на фигура 1.8.2.3.1 са представени средногодишните стойности на радиационния гама-фон за периода 2009-2011 г. във всичките 27 постоянни мониторингови станции в страната.

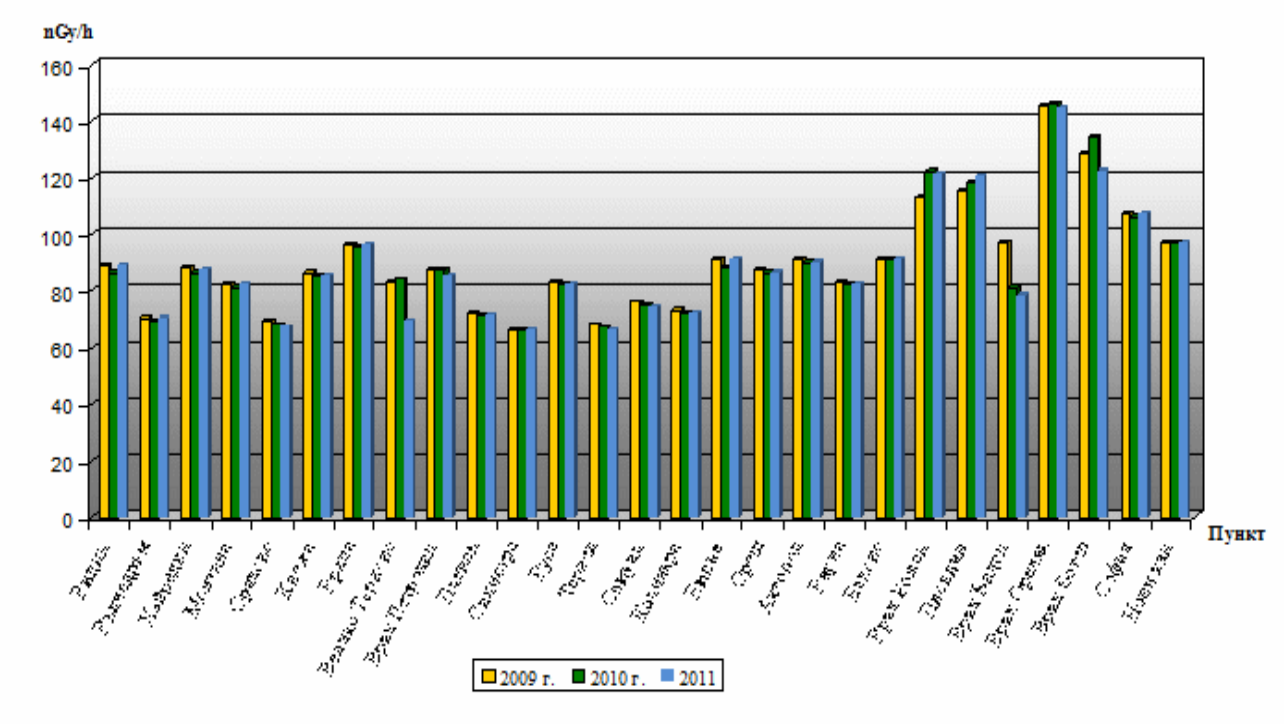

Фигура 1.8.2.3.1 Средногодишни стойности на радиационния гама фон в България, 2009-2011г., nGy/h

(Източник: ИАОС, 2013, Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в Република България през 2011 г.).

1.8.3. ПРИРОДНИ РИСКОВЕ И ПРЕВЕНЦИЯ

1.8.3.1. РИСКОВИ ГЕОЛОЖКИ ПРОЦЕСИ

От опасните геоложки процеси, застрашаващи територията на област Силистра, най-изявени са:

- ***Странична речна ерозия*** на р. Дунав. Засяга основно крайдунавските територии на областта. Поради засилена ерозия се застрашава функционирането на изградени вече водовземни съоръжения в терасата на р. Дунав. В района на с. Попина, където има изградени такива съоръжения, в момента се предвижда изграждане на допълнителни брегозащитни съоръжения.
- ***Дълбочинна и странична ерозия*** на суходолията при водообилни сезони. Тази ерозия е оформила стръмни до каньоновидни долинни системи. Големият наклон

на долинните склонове предизвиква локални, местни свлачища, често засягащи части от инфраструктурната мрежа. Така развитата долинна система предизвиква необходимостта от строеж на високи и дълги мостови съоръжения при по-нататъшно развитие на пътната и железопътната инфраструктура.

- ***Свлачища.*** Регистрирани свлачища на територията на областта, по данни от ОУП Силистра са както следва:
  - Брой на свлачищата - 13 бр.
  - Проценти от общия брой на свлачищата в страната - 1,4 %
  - Последствия от свлачищата:
  - Засегнат и застрашен сграден фонд - 14 бр. сгради;
  - Засегната и застрашена инфраструктура (пътища) - няма количествени данни;
  - Засегнати земеделски земи и горски фондове - няма количествени данни.

Свлачищните процеси са развити основно в района на гр. Тутракан, както и на вилната зона на гр. Силистра. Трябва да отбележим, че регистрираните свлачища обхващат само населените места, курортните комплекси и вилните зони. На настоящия етап, липсват обобщени данни за свлачищата по пътната и жп мрежа, земеделските земи и горските фондове.

- ***Пропадане в льосовия комплекс.*** В разглеждания район пропадането на льоса е един от най-важните процеси на геоложката опасност. От него са засегнати стотици сгради и съоръжения в Северна България, включително в гр. Тутракан, гр. Силистра и други по-малки населени места. На този процес е обърнато голямо внимание при проектирането и фундирането на редица съоръжения в разглеждания район, като са взети мерки за ограничаване на вредните му последствия.

- ***Суфозионно подземно изнасяне.*** Наблюдавано е при колебание на нивото на подземните води в най-ниската тераса на р. Дунав Подземна суфозия е установявана и при изградени напоителни канали в льос. Освен суфозионните явления при изтичане на водни количества от напоителните канали, могат да възникнат пропадания в льосовия комплекс, както и възникване на свлачищни процеси, ако каналите преминават в близост до наклонени терени.

- ***Голям водоприток в строителни изкопи.*** Такава опасност съществува при изкопи под нивото на подземните води в заливната и първата незаливна тераса на реките и Дунав. За да се избегне голям водоприток в дълбоките изкопи при

строителството на отговорни обекти, е необходимо да се предвиди изграждането на постоянно действаща водопонизителна система.

- ***Карст.*** Развит е основно в дълбоките суходолия. Като карстови форми могат да се посочат наличието на плитки карстови пещери, понори и вртопи. В част от тези карстови форми са оформени локални извори с местно значение. Наличието на такива карстови форми в районите на суходолията е необходимо да се има предвид при проектиране и развитие на инфраструктурната мрежа на областта.

1.8.3.2. РИСКОВЕ, СВЪРЗАНИ С ПРОМЕНИТЕ В КЛИМАТА: НАВОДНЕНИЯ, ЗАСУШАВАНИЯ, НЕДОСТИГ НА ВОДА, ГОРСКИ И ПОЛСКИ ПОЖАРИ

Според анализите на климатичните промени, публикувани в Бялата книга на ЕК 2009, България попада в една зона промени със страни като Гърция, Италия, Испания, Франция. Въздействията на климатичните промени в района ще доведат до повишаване на температурите, засушавания, намаляване на годишното количество валежи и земите, подходящи за земеделие.В същото време ще се засилят и екстремални събития, със заселена честота като бури, щормове, проливни дъждове.

Според експерти в областта на метеорологията и хидрологията, метеорологичните характеристики за изминалите 22 години от обследвания метеорологичен период (1990 г. - 2020 г.) отбелязват тенденции към:

- Повишаване на температурата с 1.5 градуса;
- Зачестяване на климатични контрасти - резки смени на високи и ниски температури;
- Оформяне на цикличност: много сухи и много проливни периоди;
- Видоизменение на характеристиките на климата и придобиване на параметри, характеризиращи тропически климат;
- Промяна в честотата на вълните: 100-годишната вълна става 50-годишна; 50-годишната вълна става 30-годишна; 30-годишната вълна става 10-15-годишна;
- Наводненията, ставащи в миналото на период от 5-6 години зачестяват и започват да се случват ежегодно, дори и по два пъти на година.

За страната като главна причина за възникване на кризисни събития в транспорта, селското и горско стопанство, инфраструктурата и другите сектори на

икономиката, са посочени проливните дъждове и следващите ги наводнения.

В изпълнение на изискванията на *Директива 2007/60/ЕС през 2012 г. относно оценката и управлението на риска от наводнения* (транспонирана в *Закона за водите*), за територията на Дунавски район за басейново управление (в който попада община Силистра) е изготвена Предварителна оценка на риска.

За периода на проучване, в района на общината са отчетени само две минали наводнения: Дере в района на с. Професор Иширково – м. юни 2005 г.; и Дере в района на с. Българка – м. юли 2007 г. От тях, на база утвърдените от МОСВ критерии като значимо е определено само това в с. Професор Иширково.

Въпреки това, на база на анализите в доклада за Предварителна оценка на риска, на територията на Община Силистра, като *Район със значителен потенциален риск от наводнения* е определен само участъкът на р. Дунав (като рисков е определен целият район на р. Дунав от Ново село до гр. Силистра). Останалата част от територията на общината е определена като такава без риск от значими бъдещи наводнения.

Наводненията по река Дунав крият сериозни опасности за крайбрежните селища, както и природните и селскостопански територии, попадащи в заливните райони на реката. Последното голямо наводнение в зоната ОстровСилистра от 2006 г. е засегнало значително незащитените от диги части на българската брегова зона, като е довело до евакуация на 45 жилища и 126 домакинства, и наводняване и замърсяване на сондажни кладенци от системата за водоснабдяване на областта.

Фигура 1.8.3.1.1 Райони със значителен потенциален риск от наводнения на територията на БДУВДР-Плевен

(източник: БДУВДР, Предварителна оценка на риска от наводнения в Дунавски район, юли 2012 г.)

Рискът от наводнения в зоните около р. Дунав са основно при периоди на интензивно снеготопене на снеговете в Алпите през м. май, а през февруари и март в резултат на ледоходи. Застрашени са Пристанищен район, Парк Дунавска градина, Промишлена зона Запад.

Въпреки това е необходимо да се извърши цялостна оценка на риска от възникване на наводнения и в други части на общината, тъй като рисковете от негативни последствия и върху материалните активи и върху околната среда са комплексни и често пораждат вторични въздействия.

Едно от най-разрушителните вторични въздействия на малките и средно-мащабните наводнения е активизирането на стабилизираните свлачища и срутища, вследствие преовлажняване на хлъзгателните повърхнини на земните пластове. В зависимост от обхванатата от дадено свлачище площ, икономическите щети понякога

могат да бъдат изключително големи.

До момента на територията на страната промените на климата се проявяват главно чрез дъждовната компонента на климатичните контрасти и по-слабо чрез засушаванията. Последните не са били нито толкова продължителни, нито толкова тежки, че да доведат до мащабни горски или полски пожари, но често предизвикват затруднения във водния транспорт. Засушавания през последните години, обаче, е имало и рискът от пожари е налице.

В следствие засушаванията, съществува също така и риск от проблеми с питейното водоснабдяване. През предходните години са наблюдавани такива засушавания и те са водили до прилагането на т.нар. водни режими. Режимите за снабдяване с питейна вода, при които се налага последователно включване и изключване на водоподаването към отделни урбанизирани терени, поради недостиг на питейна вода, са нещо крайно неприятно от социална гледна точка, а освен това, то води и до редица технологични проблеми, в т.ч. и до предизвикване на аварии.

Промените на климата оказват пряко въздействие върху условията за развитие на биоразнообразието, като най-силно е влиянието им върху влажните зони. Влажните зони страдат, както от поройните дъждове, които буквално отмиват хранителните запаси на птиците, които се хранят и гнездят там, така и от повишените температури и засушавания, които унищожават (пресушават) част от зоните и също ограничават хранителната среда на техните обитатели. В Община Силистра се намира една от най-важните в природозащитно отношение влажни зони в страната – резерватът „Сребърна”. Резерватът е обитаван от редица застрашени видове птици, които зависят в огромна степен от наличието на подходяща хранителна и хабитатна среда, затова евентуалното възникване на такива екстремални явления би могло да окаже катастрофално въздействие върху техните популации.

Всичко това изисква своевременни мерки за превенция на риска, които да бъдат определени с разработването на Териториална стратегия на Община Силистра за адаптиране към измененията на климата и План за действие към нея. Основните проблеми, които следва да бъдат адресирани с разработването и включват:

- Идентифициране и картиране на зоните на територията на Общината с повишен риск от възникване на наводнения,
- Идентифициране и картиране на зоните на територията на Общината с повишен риск от възникване на свлачища и срутища;

- Идентифициране и картиране на зоните на територията на Общината с повишен риск от възникване на горски и полски пожари,
- Определяне на мерки и проекти, насочени към превенция на риска от екстремални природни явления, изследване на тяхната икономическа ефективност и изготвяне на план за тяхната поетапна реализация.

1.8.4. ИЗВОДИ ЗА ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ И ЕКОЛОГИЧНИТЕ РИСКОВЕ

От анализа на състоянието на средата могат да се систематизират следните основни проблеми, касаещи околната среда:

Атмосферен въздух: Състоянието на атмосферния въздух на територията на общината като цяло е добро, но се очертава трайна тенденция за замърсяване на атмосферния басейн на гр. Силистра прахови частици. Основни източници са горивните процеси (в бита, в обществените сгради и в промишлеността) и автомобилния транспорт. От приоритетно значение за подобряване на КАВ в гр. Силистра са мерките, свързани с:

- Газификация на обществено-административни, жилищни и промишлени сгради
- Саниране и повишаване на енергийната ефективност на обществени и жилищни сгради
- Ограничаване на емисиите от автомобилния транспорт, чрез:
  - изграждане на нови улични връзки (където е необходимо) и реконструкция и рехабилитация на съществуващите такива
  - оптимизиране на транспортната схема в централната градска част (включително и дейности по подобряване на условията за паркиране в централната зона)
  - реализация на инициативи насочени към насърчаване на ползването на обществения транспорт
  - реализация на инициативи и стимули за обновяване на автомобилния парк на превозните средства от масовия обществен транспорт
  - реализация на инициативи, насочени към създаване на условия и насърчаване на колоезденето

- Ограничаване на емисиите от регионалното депо, чрез стриктно спазване на условията заложени в Комплексното му разрешително;
- Реализация на инициативи, насочени към насърчаване на употребата на ниско емисионни горива в неподвижните и подвижните източници ;
- Насърчаване използването на ВЕИ и др.

*Води и водни обекти: К*ато основен проблем, влияещ негативно върху качеството на водите и водните обекти се очертава липсата на канализационна система и пречистване на отпадъчните води от повечето от населените места на територията на общината. Предвид това от приоритетно значение са мерките, свързани с реализацията на пречиствателни съоръжения (вкл. и третично пречистване) в населените места. Необходимо е също и изграждане на канализационни мрежи и пречистване на отпадните води по всички населени места на общината.

Земи и почви: Общината разполага с добър почвен ресурс, създаващ предпоставки за качествена земеделска продукция. На територията й са разпространени едни от най-плодородните почви – черноземните. Подходящи са за отглеждане на зърнени, технически и фуражни култури, зеленчуци, развитие на овощарство и лозарство. Съществуват предпоставки за производство на екологично чисти земеделски продукти за вътрешно потребление и износ. Като основни рискове, които могат да окажат неблагоприятно въздействие върху състоянието им се очертават: почвената ерозия, наличието на нарушени и увредени терени, подлежащи на рекултивация (включително нерегламентираните и незакритите сметища в селата) и нерешеният проблем с обезвреждането на излезлите от употреба препарати за растителна защита.

Биоразнообразие: На територията на община Силистра са разположени природни обекти с изключително висока значимост за опазване на биологичното разнообразие, които при подходящо управление могат да се разглеждат и като съществен туристически ресурс. Едновременно с това, тези територии са чувствителни към антропогенна намеса, поради което реализацията на каквито и да било проекти, свързани с туристическото им ползване следва да бъдат много внимателно балансирани. В тази насока е необходимо да продължи разработването на проекти, насочени към защита на природата – проектни предложения в сектор

„Биоразнообразие" по Оперативна програма „Околна среда", поощряване на граждански инициативи за опазване на природата, изпълнението на заложените в плана за управление на Поддържан резерват „Сребърна" проекти.

Управление на отпадъците: Независимо, че цялата територия на общината е обхваната от системата на организирано сметосъбиране и сметоизвозване, задачите, които Община Силистра предстои да реши в краткросрочен план, в тази насока са действително належащи. В предвид генерираните големи количества строителни и органични отпадъци и задълженията на общините за поетапно намаляване на депонираните оттпадъци е необходимо стартиране на процедури по проучване възможността, отреждане на терен и проектиране на Депо за строителни отпадъци или монтиране на инсталация за раздробяване и сепариране на строителните отпадъци по фракции. Биоразградимите отпадъци от паркове и градини от територията на гр. Силистра следва да се събират разделно и се третират чрез компостиране или анаеробно разграждане. Необходимо е въвеждане на система за компостиране и избор на подходящ автомобилен парк за събиране на отпадъците. В предградията на града и в отдалечените квартали, това може да се постигне чрез домашно компостиране, а в ЦГЧ може да бъде организирано чрез предоставяне на контейнери за разделно събиране на хранителни отпадъци от ресторантите и магазините за хранителни стоки.

С оглед постигане на целите, заложени в новия Закон за управление на отпадъците (в сила от 13.07.2012 г.) , в срок до 14.07.2014 г. Община Силистра следва да изгради площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, едрогабаритни отпадъци, ОЧЦМ, опасни отпадъци.

Сериозен проблем за общината е и ниската екологична култура, увреждането на съдове за отпадъци, нерегламенитраното изхвърляне на отпадъци по парковете, междублоковите пространства, зоните за отдих.

Акустична среда: Интензивния автомобилен транспорт, преминаващ през централните градски части, имащ почти непрекъснат линеен поток, създава шумови нива с почти постоянна характеристика върху по-голямата част от градската територия. Съгласно препоръките на РЗИ Силистра е необходимо общината да разработи *Програма за намаляване на уличния шум* в града с набелязани конкретни мерки и включването им за финансово обезпечаване и изпълнение по различни програми и проекти. В програмата следва да се работи в посока подобряване състоянието на

пътната настилка, подмяна на остарелия автомобилен парк, оптимизиране организацията на движението на МПС, подкрепа на проекти, свързани с използването на възможности за активни противошумови мерки в зоните с предполагаема приоритетна шумова защита и др.

Предвид характера на територията, най-значимите рискове от негативни въздействия, породени от природно-обусловени процеси са свързани с наводненията, активизирането на свлачища и евентуални засушавания, които могат да доведат до недостиг на вода или до горски или полски пожари в някои части от територията на общината. Това изисква своевременни мерки за превенция на риска, които да бъдат определени с разработването на Териториална стратегия на Община Силистра за адаптиране към измененията на климата и План за действие към нея. Необходимо е на базата на целенасочени проучвания да се идентифицират и картират зоните на територията на Общината с повишен риск от възникване на наводнения, свлачища и срутища, горски и полски пожари и да се определят мерки и проекти, насочени към превенция на риска от екстремални природни явления.

При преодоляване на посочените по-горе проблеми, състоянието на околната среда в община Силистра може да бъде характеризирано като запазено до голяма степен, и осигуряващо потенциал за развитие на биоземеделие, на алтернативни форми на туризъм – селски туризъм, екотуризъм и производството на екокултури и др.

1.9. АНАЛИЗ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ СИЛИСТРА

Анализът на административния капацитет на общинската администрация Силистра има за цел да оцени нейните вътрешни ресурси и възможности да изпълнява функциите, които са й вменени от нормативните документи, в т.ч. да реализира планове и да управлява успешното развитие на общината като цяло. Той е извършен при използването на рамка с описание на различните състояния на отделните административни ресурси, разделени на основни аспекти и съставляващи ги компоненти. Възможните състояния на всеки аспект и компонент са сведени до четири – нестабилност, развитие, усъвършенстване и устойчивост, които могат да бъдат квантифицирани с оценки от 1 до 4. (*Виж Приложение 3).*

Анкетирани са 20 респонденти, 19 от които са ръководители и служители на администрацията, както и един външен експерт, познаващ практиката на общинската администрация. При средна оценка 2,5, оценката която те дават на административния капацитет на общинската администрация е 2,19, т.е. под средната. По-важен е анализа на оценките по аспекти и компоненти на вътрешните ресурси на администрацията, който очертава проблемните области, в които трябва да се предприемат действия за подобряване. Преобладава мнението, че общинската администрация не е достатъчно самостоятелна и в голяма степен е зависима от централната власт. Тази зависимост е регламентирана в действащото законодателство, но се осъществява и по неформален път – чрез политическа намеса. Под средната е и оценката на работата в екип в администрацията. Планирането на дейността на администрацията се оценява с оценка 3, т.е. над средната, но делегирането на правомощия на служителите е ниско, от където може да се направи извода, че те оценяват, че не се използва достатъчно личния им капацитет, поради недоверие във възможностите им. С 2 е оценена и практиката по вземане на решения, която не е достатъчно прозрачна, осъществява се без активното участие на служителите и добра комуникация помежду им.

При оценка на системата за управление, разбирана като управление на персонала, документооборота и наличието на писани и утвърдени административни процедури, оценките са близки до средните. Нико обаче, е участието при вземане на решения на целевите групи за които общинската администрация работи – граждани,

НПО, бизнес структури, а това е един израз на пряката демокрация – заинтересованите лица да могат да вземат участие при вземането на решения, които ги засягат. Показателно е (като се има предвид, че оценките са давани от вътрешни служители на общинската администрация) ниската оценка, която се дава на развитието на кадрите, системата за тяхното обучение и професионално израстване. Съществува впечатлението, че те не са достатъчни, както и професионалната подкрепа, която те получават в рамките на администрацията, което предопределя и ниската им мотивираност за работа.

Финансовото управление също е оценено под средното, с изключение на системата за вътрешен одит, която е институционализирана в самостоятелно звено, съгласно Закона за вътрешния одит в организациите от публичния сектор. Администрацията не е достатъчно финансово независима, което определя и ниската оценка на нейното финансово здраве.

С оценка равна на средната е оценена работата по връзките с обществеността. Общинската администрация обаче, трябва да положи повече усилия за работа с целевите групи, чиито интереси представлява, както и с централните власти и други организации.

На следващата таблица са представени оценките на административния капацитет по отделни аспекти и компоненти, които са визуализирани на двете фигури след нея:

Таблица 1.9.1

Оценки на административния капацитет на Общинска администрация Силистра.

Ресурси		***Оценки на експертите***				***Брой респон-денти***	***Средна за оценява-ния аспект***
		1	**2**	**3**	**4**		
Самостоятелност		7	7	4	2	20	2.05
Стил на ръководство	Управителни органи	3	8	8	1	20	2.35
	Персонал – работа в екип	2	10	6	2	20	2.40
Планиране	Мисия/ Планове	2	13	3	2	20	2.25
	Участие	2	6	10	2	20	2.60
	Ресурсно обезпечаване	3	7	8	2	20	2.45
	Работният план като инструмент		6	10	4	20	2.90
Участие на	Делегиране		15	2	3	20	2.40

служителите в управлението	Прозрачност при вземането на решения		15	3	2	20	2.35
	Участие на персонала	1	16	3		20	2.10
	Комуникация		15	4	1	20	2.30
Системи на управление	Системи за управление на персонала		8	10	2	20	2.70
	Документация		11	7	2	20	2.55
	Административни процедури	1	9	7	3	20	2.60
Предоставяне на услуги			15	3	2	20	2.35
Участие на целевите групи, за които администрацията работи		15	2	2	1	20	1.45
Мониторинг и оценка	Включване в процеса на вземане на решения	1	15	2	2	20	2.25
	Обратна връзка от целевите групи/членовете	1	8	10	1	20	2.55
Умения на персонала		10	6	3	1	20	1.75
Стратегия		11	7	1	1	20	1.60
Обучение		8	9	3		20	1.75
Професионална подкрепа в рамките на администрацията		12	5	2	1	20	1.60
Мотивация		8	10	1	1	20	1.75
Финансово управление	Планиране	10	6	1	3	20	1.85
	Контрол	2	14	2	2	20	2.20
	Отчетност	9	7	3	1	20	1.80
	Одит			18	2	20	3.10
Финансова независимост	Разнообразие на източниците на финансиране	3	12	3	2	20	2.20
	Мобилизация на собствени ресурси	3	16	1		20	1.90
Финансово здраве		11	7	2		20	1.55
Връзки с обществеността	Обществено признание	1	8	11		20	2.50
	Медийна стратегия	1	11	7	1	20	2.40
Ориентация към целевите групи, чиито интереси представлява		6	9	2	1	18	1.70
Способност да работи с централни власти и техните регионални структури		6	7	5	2	20	2.15
Способност да работи с други организации		3	11	4	2	20	2.25
СРЕДНА ОЦЕНКА							**2.19**

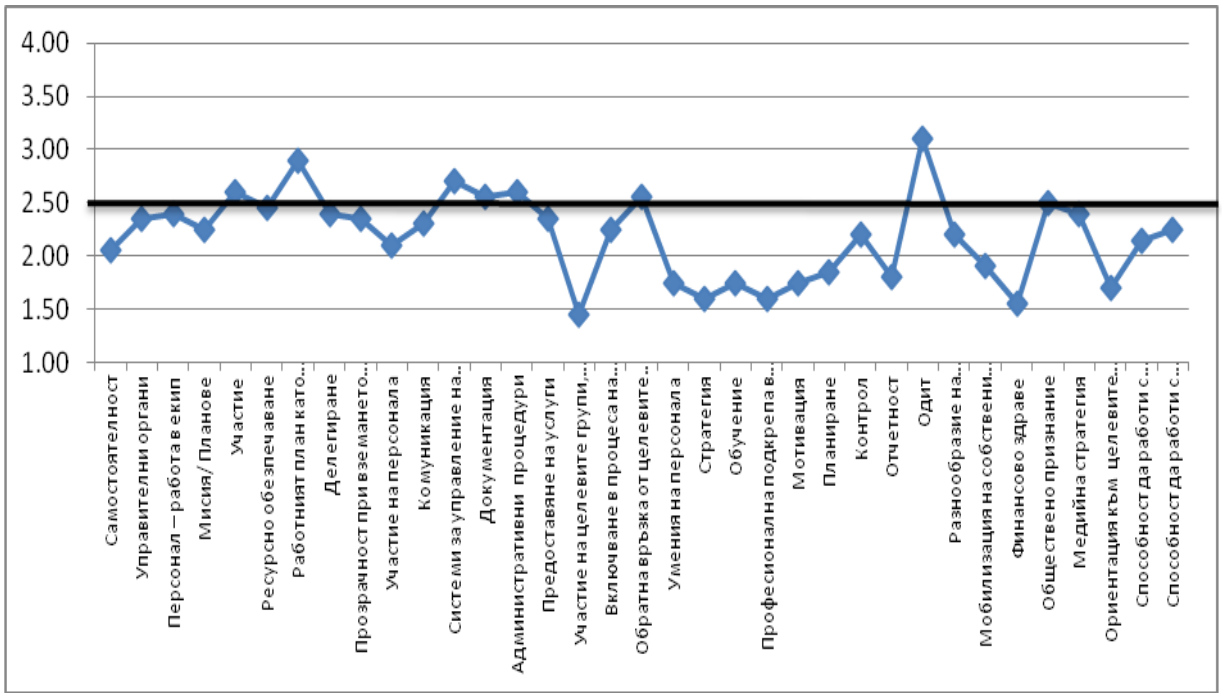

Фигура 1.9.1. Оценка на административния капацитет на Община Силистра по отделни компоненти

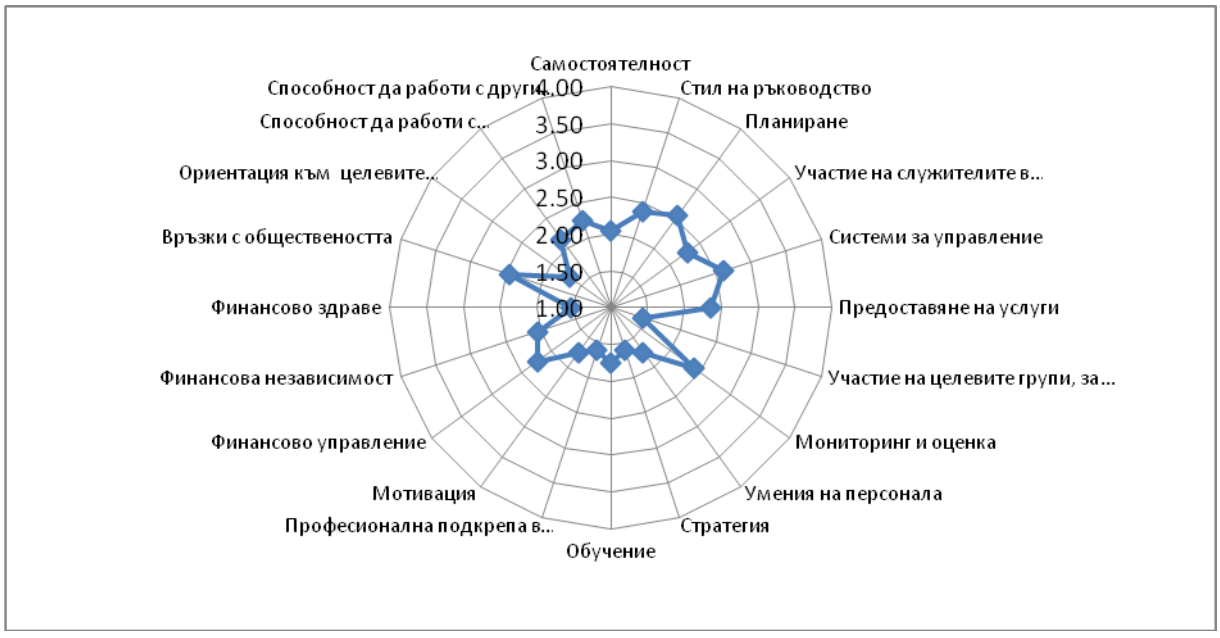

Фигура 1.9.2. Оценка на административния капацитет на Община Силистра в отделните аспекти на административните ресурси

1.10. ФИНАНСОВ АНАЛИЗ НА ОБЩИНА СИЛИСТРА ЗА ПЕРИОДА 2010 – 2012

За извършване на финансовия анализ на Община Силистра са използвани официални данни от отчетите за бюджета за 2010, 2011 и 2012 г., както и други официални справки и доклади, имащи отношение към финансовото управление на общината. Данните са представени в следващите три таблици:

Таблица 1.10.1.

Бюджет на Община Силистра за периода за периода 2010-2012 г. в хил. лв.

Показател	2010	2011	2012
Съвкупни приходи	27995	35833	34026
Съвкупни разходи	27995	35833	34026

Таблица 1.10.2.

Оперативен бюджет на Община Силистра за периода 2010-2012 г. в хил. лв.

Показател	2010	2011	2012
Общо текущи приходи	24064	28578	28369
Общо текущи разходи	23592	25072	26402
Оперативен бюджетен баланс	***472***	***3506***	***1967***

Таблица 1.10.3.

Капиталов бюджет на Община Силистра за периода за периода 2010-2012 г. в хил. лв.

Показател	2010	2011	2012
Оперативен бюджетен баланс	472	3506	1967
Налични средства	2214	4049	2267
Средства за обслужване на дълга	1214	648	916
Капиталови приходи	3243	7162	5585
Налични средства за капиталови разходи	4243	10563	6936

Капиталови разходи	4404	10470	8173
Годишен нетен паричен	3272	8065	5676
Кумулиран паричен поток	4404	10470	8173
Размер на непогасения дълг	2395	713	1458
Собствени приходи	7060	8392	8609

На базата на горните данни могат да се изградят финансови съотношения между отделните показатели, чиито стойности говорят за финансовото здраве на общината. Тези съотношения са представени в следващата таблица:

Таблица 1.10.4.

Анализ на финансовите коефициенти на Община Силистра за периода 2010-2012 г.

Финансов коефициент	2010	2011	2012
Бюджет			
Собствени приходи/Общо приходи	25%	23%	25%
Налични средства/Общо приходи	8%	11%	7%
Оперативни приходи/Общо приходи	86%	80%	83%
Оперативни разходи/Общо разходи	84%	70%	78%
Налични средства/Капиталови разходи	50%	39%	28%
Капиталови разходи/Общо бюджетни приходи	16%	29%	24%
Капиталови разходи/Собствени приходи	62%	125%	95%
Дълг			
Непогасен дълг/Общо приходи	25%	2%	4%
Обслужване на дълга/Общо разходи	4%	2%	3%
Налични средства/Обслужване на дълга	182%	625%	247%
Нормативно ограничение за обслужване на дълга	17%	8%	11%

Собствените приходи на общината, отнесени към общите приходи са под средните за страната, които за 2010 г. са 35%, а за 2011 и 2012 г. – 40%. Това означава,

че икономическият потенциал на Община Силистра да генерира собствени приходи е сравнително нисък. Наличните средства, които дават представа за това, колко средства могат да се заделят за капиталови разходи след покриване на оперативните разходи, също са под нормалните стойности, за които е препоръчително да са над 15% или поне над 12% при финансово здрави общини.

Оперативните (текущите) приходи нямат целеви характер, но когато те превишават оперативните разходи осигуряват средства, които могат да бъдат насочвани за реализирането на капиталови проекти. Оперативните (текущите) разходи са насочени към издръжка на администрацията и за работни заплати, но те не осигуряват развитие. Затова техният дял в общите разходи трябва да намалява за сметка на капиталовите. За Община Силистра това съотношение е между 70% и 84% и се променя главно поради усвояване на кредитни средства за финансиране на капиталовата програма на общината.

Коефициентът „налични средства – капиталови разходи“ спада от 50%, което, според финансовите анализатори е добро, до 39% и 28% през 2011 и 2012 г., което е незадоволително. Най-добре е стойностите на този показател да са над 70%, което би означава, че общината осигурява по-голямата част от капиталовите си разходи от собствени средства, а не от кредити.

Отношението на капиталовите разходи към общия размер на показва дали чрез бюджета се осигурява устойчиво развитие на общината. Фактът, че то нараства за 2011 спрямо 2010 е положителен, но сред това спада на 24% през 2012 г. Този процент също е добър, стига тези разходи да не се осигуряват само с кредити и да не водят до увеличаване задлъжнялостта на общината. А за това говори фактът, че отношението на същите разходи към собствените приходи не е в здравословни граници, тъй като не е добре както капиталовите разходи да превишават собствените приходи, така и да са твърде ниски.

Анализът на показателите за задлъжнялостта на общината също дава възможност за важни изводи. Размерът на непогасения дълг е в нормалните граници под 30%, но тук не са отнесени задълженията на общината към външни контрагенти, които са нараствали през последните години.

Отношението на наличните средства към средствата за обслужване на дълга, трябва да е над 250% за да бъде общината сигурна, че може да погасява задълженията си, което е факт само за 2011 г. Нормативното ограничение за максималния размер на средствата за обслужване на дълга, което е 15% от собствените приходи е нарушено само през 2010 г. Тук отново трябва да се направи уговорката, че освен кредити, общината има и задължения по неизплатени договорни задължения с външни контрагенти, което влошава финансовото й състояние. Този проблем може да се реши само чрез стриктно спазване на процедурите за поемане на финансови задължения и извършването на финансови разходи, предвидени в Системата за финансово управление и контрол на Община Силистра.

1.11. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ В РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНА СИЛИСТРА /SWOT АНАЛИЗ/

Прилагането на този аналитичен инструмент позволява:

- пределно синтезирано представяне на една комплексна картина на общината;
- изграждане на предварителна представа за решимостта на разкритите проблеми;
- насочване към приоритетните сфери на развитие;
- насочване към приоритетните проблеми за решаване;
- избор на подходящи инициативи за реализиране на стратегическите цели и приоритети на ОПР.

В резултат на извършеният комплексен социално-икономически анализ и проучване на документи на макро ниво за планираното и възможно развитие на община Силистра се дефинират следните ключови вътрешни и външни фактори.

Таблица 1.11.1.

SWOT анализ

ОБЛАСТ	СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Природни ресурси, териториална структура и културно-историческо наследство	▪ Ключова географска локация с национално и наднационално значение. ▪ Обширни територии с плодородни почви. ▪ Развита селищна мрежа със силно изявен център и осигурена достъпност до общинския център. ▪ Богато културно и историческо наследство, уникални културни артефакти. ▪ Наличие културна инфраструктура и богат културен календар. ▪ Богато природно наследство – биосферен резерват “Сребърна”, природни забележителности по поречието на река Дунав. ▪ Добри показатели по отношение състоянието на околната среда. ▪ Достъпна централна административно-обслужваща част в	▪ Отчетливо демаркирана териториална периферност /София-Силистра/. ▪ Пространственото обвързване на селищните структури от двете страни на границата между България и Румъния остава силно ограничено. ▪ Неоползотворен потенциал по отношение на трансграничните възможности за трансфер на стоки, технологии и хора. ▪ Несъществени залежи на полезни изкопаеми. ▪ Ограничени горски ресурси. ▪ Нисък индекс за климатична сигурност - оскъдни валежи, остри засушавания. ▪ Неоползотворени дадености на общината за развитие на икономиката (аграрен сектор, туризъм, логистика). ▪ Активни ерозионни процеси, свлачищни процеси и наличие на

	общинския център.	нестабилни льосови основи, затрудняващи изграждането и поддържането на инфраструктура. ▪ Невалоризирано културно и природно наследство. Действащите моделите на опазване и управление на културното наследство са неефективни. ▪ Ограничени финансови ресурси за поддържане и обновяване на културната инфраструктура.
Човешки ресурси, образование, здравеопазване, спорт и социални дейности	▪ Достъпна мрежа от образователни, здравни и социални услуги, културни институти и спортни съоръжения (най-вече в общинския център). ▪ Образователната мрежа, обхваща всички нива на законодателно установената система. ▪ Добра обезпеченост с детски градини. ▪ Добра структура на средното образование – общо и професионално; ▪ Модернизирана с ИКТ образователна инфраструктура.	▪ Силно негативни демографски тенденции в общината - прогресивно влошаваща се възрастова структура на населението вследствие на отрицателния естествен прираст и миграционните процеси. ▪ Недостатъчно добро състояние на материално-техническата база в училищата. ▪ Недостатъчно добре развит ученически и масов спорт, достъпни спортни обекти на територията на града. ▪ Затредунен достъп до спорти съоражения.

	▪ Наличие на политика в областта на развитие на спорта на ниво община и специализирано спортно училище. ▪ Богата и разнообразна превантивна дейност в борбата срещу зависимостите и противообществените прояви на малолетни и непълнолетни лица. ▪ Осигуреност с болнични легла в сравнение със средното за страната. ▪ Наличие на качествен и подготвен медицински персонал. ▪ Действащ стратегически планов документ със социална насоченост. ▪ Разнообразие на предлаганите социални услуги в града. ▪ Наличие на квалифициран човешки ресурс в областта на селското стопанство (фермерство, агроикономика, овощарство, аграрен маркетинг) и в машиностроенето, електрониката, химията.	▪ Лошо материално-техническо състояние на спортните съоражения. ▪ Застрашени културни и образователни традиции. ▪ Високи нива на безработица, голям брой икономически неактивни лица. ▪ Ниски нива доходи на населението. ▪ Висок риск от бедност сред групите в неравностойно положение и ниско образованите и неграмотни групи на пазара на труда. ▪ Младежка и женска безработица. ▪ Ниска икономическа активност и ниски нива на заетост, с тенденция към снижаване. ▪ Неблагоприятна образователна структура на населението. ▪ Трудности при социалната и трудова интеграция на групи от малцинствата и групи в неравностойно положение. ▪ Високи стойности на сезонната заетост (особено в

	▪ Липса на етническо напрежение – функциониращ модел за етническа толерантност. ▪ Наличие на много НПО в общината.	селското стопанство и хранителната индустрия) ▪ Ограничени собствени финансови ресурси за поддържане и обновяване на съществуващата инфраструктура (на здравеопазване, образование, социална сфера). ▪ Отдалеченост между предоставяното знание и потребностите на пазара на труда. ▪ Недоразвита периферна мрежа на до-болничната помощ. ▪ Ограничен достъп до социални услуги в селата. ▪ Небалансирана териториална локализация на здравни, образователни и социални заведения в общината. ▪ Недостатъчен брой медицински специалисти за обслужване на населението. ▪ Спорадично взаимодействие между институциите и структурите на гражданското общество. ▪ Ограничена архитектурна

		достъпност на здравните, социални и образователни сгради. ▪ Пасивност и ниска активност на НПО сектора като цяло.
Икономика	▪ Диверсифицирана местна икономика, с преобладаващи МСП. ▪ Хетерогенна структура на заетостта по отношение на класовете икономически дейности на заетите. ▪ Добре развит сектор на услугите (в общинския център). ▪ Чиста околна среда, подходяща за развитие на биологично земеделие и алтернативен туризъм; ▪ Наличие на качествен поземлен ресурс. ▪ Традиции в областта на селското стопанство и индустрията. ▪ Наличие на сертифицирани производства.	▪ Липса на ефективна и целенасочена политика за привличане на инвеститори в общината. ▪ Преобладаващо неконкуретноспособни стопански субекти, липса на устойчивост в икономиката. ▪ Ниска степен на иновативност в икономиката. ▪ Липса на стратегически инвеститори поради неразработения потенциал. ▪ Липса на регионален маркетинг. ▪ Малък дял на чуждестранните инвестиции. ▪ Недостатъчна предприемаческа активност. ▪ Ограничен капацитет за усвояване на средства по ЕФ от бизнеса. ▪ Липса на фирми-икономически лидери, които

		да дадат тласък за развитие на общинската икономика. ▪ Ограничени средства за иновации и НИРД. ▪ Липса на предприемаческа култура и бизнес умения. ▪ Неразвита пазарна инфраструктура. ▪ Несъответствие между търсената и предлаганата квалификация на работната сила. ▪ Липса на инициативи за поддържане на традиционни отрасли и тяхното модернизиране. ▪ Икономическо обезлюдяване на селата. ▪ Редица ограничения пред развитието на икономическите сектори, вкл. и туризма – инфраструктура, липса на квалифициран персонал и маркетинг, ниска култура, вкл. и мениджърска, липса на цялостен туристически продукт в завършен вид и т.н. ▪ Нестабилни стопански структури в аграрния сектор.

		▪ Ниско ниво на научно обслужване. ▪ Липса на условия за развитие на фермерство от европейски тип.
Инфраструктура и екология	▪ Част от трансевропейски пътен коридор № 7 (р. Дунав); ▪ Стратегическо местоположение на транспортна инфраструктура - най-близкото българско пристанище до най-големия транспортен и логистичен хъб на Черно море при Констанца; ▪ Наличие на мрежа от три основни вида транспорт – автомобилен, железопътен и речен с възможности за интермодалност. ▪ Съществуващата ж.п. инфраструктура е достатъчна и в добро състояние ▪ Добре развити мрежи на инженерната инфраструктура, оразмерена така, че да поеме бъдещо развитие на общината. ▪ Наличие на богато	▪ Отсъствие на презгранична инфраструктура с международен капацитет. ▪ Лошо състояние на хидромелиоративната инфраструктура - липса на поливни площи, разрушени напоителни системи. ▪ Постоянни превишения на нормите на общ прах и фини прахови частици и акустични лентови замърсявания по основните пътни артерии (за части от територията на града). ▪ Влошаване на атмосферния въздух през зимата поради използването на твърдо гориво за отопление. ▪ Високи загуби на вода и енергия. ▪ Недостатъчна и неефективно управлявана екологична инфраструктура. ▪ Ограничено ползване на алтернативните източници на енергия в

	биоразнообразие и добре развита мрежа от защитени територии и зони. ▪ Съхранена чистота на въздуха и почвите. ▪ В общината няма „горещи" екологични точки и агресивни замърсители и изразена тенденция за намаляване на замърсяването със серни и азотни оксиди ▪ Богат ресурс на чисти води за питейни нужди и поливно земеделие. ▪ Изградена водопреносна мрежа, липса на воден режим. ▪ Наличният жилищен фонд може да задоволява потребностите на перспективното население в рамките на сегашните регулационни граници. ▪ Показателите за плътност на обитаване и жилищен стандарт очертават излишък на жилищни терени спрямо потребността на съществуващото население. ▪ Наличната пътна инфраструктура в община	промишлеността и бита. ▪ Лошо състояние на техническата инфраструктура. ▪ Липса на обслужващи населението на общината пречиствателни съоражения и недостатъчна изграденост на канализационната мрежа. ▪ Амортизирана ВиК инфраструктура. ▪ Висок дял на необитаемите сгради. ▪ Ниска енергийна ефективност на бита и предприятията. ▪ Пътната настилка е със силно износен повърхностен слой и участъци с концентрация на дупки и мрежовидни пукнатини. Голяма част от пътищата от I, II и III-то класната пътна мрежа се нуждаят от основен ремонт. ▪ Липса на автомагистрали и скоростни пътища. ▪ Лошо експлоатационно състояние на пътищата. ▪ Недостигна обществени паркинги и гаражи. ▪ Липсва велоалейна мрежа.

	Силистра като гъстота и капацитет е развита и достатъчна и може да поеме по-големи натоварвания. ▪ Добре изградена електроенергийна мрежа с възможности за допълнително натоварване. ▪ Наличие на ОУП, включващ нов ферибот и мост над р.Дунав.	▪ Неефективно използване на съществуващата транспортна инфраструктура. ▪ Остарели и амортизирани инженерно-технически съоръжения; ▪ Недостиг на финансов ресурс за поддържане на съществуващата и за изграждане на нова техническа инфраструктура, както и за благоустрояване на населените места.
Административен капацитет	▪ Утвърдени и устойчиви международни и трансгранични контакти - 11 побратимени градове. ▪ Наличие на Интегриран план за градско възстановяване и развитие на град Силистра. ▪ Наличие много секторни стратегии на територията на общината. ▪ Добри практики за финансово управление и контрол в администрацията. ▪ Поддържане на активни комуникационна политика за връзка с обществеността.	▪ Лошо финансово здраве на общината. ▪ Ограничени финансови средства за поддържане и надграждане на капацитета на администрацията. ▪ Ограничена материално-техническа база. ▪ Претовареност на служителите и дублиране на функции. ▪ Слабо изпълнение на планови документи. ▪ Ниска мотивация на персонала. ▪ Слабо установени практики за сътрудничество със заинтересованите страни

		при формиране на местната политика. ▪ Неизползван потенциал на създадените международни контакти с други администрации и градове.

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
▪ Подкрепа на държавата с финансови инструменти за БФП (С и КФ) за развитие на всички изоставащи спрямо други страни членки сфери - подобряване качествата на публичните услуги; човешките ресурси, техническата инфраструктура, туризма и селското стопанство, благоустрояване, повишаване на предприемачеството и иновациите. ▪ Потенциал за привличане на инвестиции – Дунав мост, ферибот, Силистра-Кълараш; газификация, балкански културен коридор и т.н. ▪ Реализация на проекти с национално и наднационално значение – изграждане на мост над р.Дунав Силистра – Кълараш, развитие Източен Балкански културен коридор, Дунавски панорамен път и велоалея, газификация. ▪ Локация по поречието на река Дунав -	▪ Задълбочаващи се национални проблеми – културни, политически, демографски, социални и икономически. ▪ Обезлюдяване на територията. ▪ Продължаваща икономическа стагнация с неблагоприятно влияние върху икономическата активност на населението. ▪ Слабо участие с проекти в оперативните програми. ▪ Ограничени възможности на държавата и общините за финансиране на публични проекти и за съфинансиране на проекти. ▪ Липса на целенасочена държавна финансова подкрепа за подпомагане развитието на изоставащи райони на страната. ▪ Продължаващо проявление на процесите, формиращи междурегионалните контрасти. ▪ Негативното влияние на климатичните промени, енергийната зависимост. ▪ Ограничени възможности за трансгранично сътрудничество и продължаваща изолация от двете страни на границата – р. Дунав между България и Румъния.

транспортен, икономически, енергиен и туристически потенциал, както и воден ресурс. ▪ Развитие на Източен Балкански транспортен коридор Турция-България-Румъния, Украйна, Русия и град Силистра в основен негов възел. ▪ Висок потенциал за създаване на продукти на алтернативен туризъм, базиран на влажни зони – птици, КИН, речен. ▪ Реализиране на транспортно-географското местоположение на общината и интегриране в европейските транспортни коридори при ново качество на транспортната инфраструктура на основата на съвременен комбиниран транспорт. ▪ Активно трансгранично сътрудничество. ▪ Активен регионален маркетинг. ▪ Развитие на публично-частно партньорство. ▪ Намаляване на административната тежест и регулаторните режими за бизнеса. ▪ Сътрудничество с румънската страна за намаляване на рисковете и замърсяванията по подобие на реализирания двустранния проект „Остров-Силистра” ▪ Участие на района в създаването на	▪ Продължаваща слаба адаптивност на работната сила и недостатъчно ефективни мерки на пазара на труда. ▪ Силен конкурентен натиск върху бизнеса (особено върху МСП). ▪ Силен конкурентен натиск от страна на съседни общини за привличане на инвестиции –публични и частни. ▪ Технологично и иновационно изоставане в различни сектори на стопанството, неефективна икономика. ▪ Ниска предприемаческа активност и инвестиционен интерес. ▪ Ниска степен на координация между социалните, вкл. образователни политики и политиките в другите сфери. ▪ Липса на подходящи политики за преодоляване на екологичните рискове. ▪ Природни и технологични рискове. ▪ Изменение на климата. ▪ Продължаваща глобална икономическа и финансова криза. ▪ Свиване и слабост на пазара на труда в глобален мащаб. ▪ Негативно променящи се климатични условия, създаващи заплахи за земеделската дейност.

туристически продукт за Дунавски макрорегион. ▪ Наличие на дадености – природни, културни, исторически, географски за развитие на почти всички видове туризъм. ▪ Достъп до пазари извън ЕС.	

Сравнителният анализ между SWOT анализа изготвен за нуждите на ОПР Силистра за периода 2014-2020 и SWOT анализа на ОПР Силистра за програмния период 2007 -2013 показва, че няма съществени разлики във факторите, определящи развитието на територията.

Това дава основание да се препоръча следване на устойчиво планова развитие, базирано на разписаните стратегически цели, приоритети и специфични цели, които дават възможност на общината да се възползва от своя потенция (силни страни) и благоприятстващи външни фактори (възможности) и инициирайки адекватни мерки на тази основа да преодолее вътрешните си слабости (слаби страни) и да намали негативното въздействие на застрашаващите външни фактори (заплахи).

Инициативите на местната власт и планираното развитие на общината в национални планови документи ще осигурят желаното развитие на общината и ще превърнат община Силистра в опорен център в националната пространствена схема.

Видно от представените фактори (Виж таблица 1.11.1.), определящи развитието на община Силистра е, че тя е изправена пред сериозни предизвикателства както в негативен, така и в позитивен план. Въпреки, множеството отрицателно действащи заплахи и вътрешните слабости, перспективите пред общината са значителни.

Ключовата локация и културно историческото наследство и природни дадености са основните предпоставки, които ще осигурят тласък в развитието на общината. За да се възползва от тях, обаче, е необходимо провеждането на национално отговорна политика, свързана с изграждането на стратегическа транспортна инфраструктура, подкрепа за съществуващата и маркетинг. Местната власт и социално-икономическите партньори със своите проектни инициативи ще осигурят не само ефективната експлоатация на инфраструктурата, но ще създадат условия за изграждане на

съпътстваща и обслужваща основната инфраструктура – икономическа, образователна, здравна, културна, социална, техническа.

Комплексното развитие на общината е възможно чрез реализацията на стратегическите проекти на национално и местно ниво. В тази светлина е и структурирана стратегическата част на ОПР Силистра и съдържанието на визията, стратегическите цели, приоритетите и специфичните цели. Същите намират детайлизация в конкретни проекти и обекти в Програмата за реализация на ОПР.

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

ОБЩИНА СИЛИСТРА

2014-2020

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

"Анкетна карта за нуждите на процеса по разработване на общински план за развитие на Община Силистра за периода 2014 -2020"

Приложение 2 „Анкетна карта за нуждите на процеса по разработване на общински план за развитие на Община Силистра за периода 2014 -2020“

АНКЕТНА КАРТА ЗА НУЖДИТЕ НА ПРОЦЕСА ПО

РАЗРАБОТВАНЕ НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА СИЛИСТРА

ЗА ПЕРИОДА 2014 -2020

МОЛЯ, ОТГОВОРЕТЕ НА ПОМЕСТЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЪПРОСИ:

1. Кой според Вас е най-големият ресурс на общината? Кои са забележителните местности, обекти и селища?

.....

.....

2. Кои са основните работодатели/икономически отрасли за общината? Кой сектор е водещ в развитието на общината според вас!

.....

.....

.....

3. Как трябва да изглежда община Силистра през 2020 г.според Вас? Как бихте формулирали визията на община Силистра с едно изречение?

.....

.....

.....

4. Кои са според Вас основните проблеми (ограничители), които пречат за успешното развитие на Вашата община в момента? *(Моля, посочете не повече от 3 отговора)*

☐ Местна данъчна политика

☐ Липса на добро управление в общината

☐ Слабо взаимодействие м/у местна власт, бизнес, неправителствен сектор, граждани

☐ Слабо развити неправителствен сектор и граждански инициативи

☐ Конфликти в общността (етнически, на социална основа и др.)

☐ Слаба инвестиционна активност

☐ Липсата на външни инвестиции

☐ Липса на стимули за създаването на нови малки и средни предприятия

☐ Не добре развита социална сфера и сектор на социалните услуги

☐ Недостатъчно предлагане на социални услуги

☐ Липса на предлагане на професионално образование

☐ Не добро състояние на околната и урбанизираната среда

☐ Не добро състояние на инфраструктурата, вкл. ВИК

☐ Лоша транспортна достъпност

☐ Безработица

☐ Лоша демографска ситуация и липса на политика за развитие на човешките ресурси

☐ Слаба интеграция на малцинствата

☐ Ниско качество на медицинското обслужване

☐ Ниското образователно равнище на населението

☐ Слабо развитие на културната инфраструктура

☐ Слаб туристически маркетинг

☐ Недостатъчна изграденост на туристическата инфраструктура и ниско качество на предлаганите съпътстващи услуги

☐ Друго.....

5. Моля посочете областите на интервенции, които според Вас следва да са приоритетни за Вашата община: *(Моля, посочете не повече от 4 отговора)*

☐ Подкрепа и стимулиране на малкия и среден бизнес

☐ Повишаване на инвестиционната активност в общината

☐ Подобряване на качеството на човешкия ресурс и производителността на труда

☐ Борба с безработицата и подобряване на пазара на труда

☐ Борба с дискриминацията, социално включване и създаване на равни възможности

☐ Подобряване на качеството на предлаганите здравни и медицински услуги

☐ Намаляване нивата на замърсяване

☐ Създаване на нови озеленени зони за отдих и спорт

☐ Подобряване на енергийната ефективност на сградите и производствата

☐ Подобряване на техническата инфраструктура

☐ Реконструкция на проблемни територии

☐ Подобряване на жилищния сектор

☐ По-добра «свързаност» на селищата и туристическите забележителности

☐ Подобряване на управлението на общината

☐ Подобряване на административните услуги за населението и бизнеса

☐ Засилване ролята на НПО и стимулиране на гражданското участие в управлението

☐ Подкрепа за развитие на научна и развойна дейност

☐ Подпомагане на местните заинтересовани страни при изпълнение на проекти

☐ Инвестиции в туристически маркетинг на общината

☐ Развитие на селското стопанство

☐ Друго: .....

6. Според Вас, кои видове туризъм трябва да се развиват приоритетно във Вашата община: *(Моля, посочете не повече от 2 отговора)*

☐ Културно-исторически туризъм

☐ Селски туризъм

☐ Ловен туризъм

☐ Деловия туризъм

☐ Балнеоложки туризъм

☐ Друго:.....

7. Кои са проблеми в развитието на туризма във Вашия район: *(Моля, посочете не повече от 3 отговора)*

☐ Лошото състояние и ограничения достъп до туристическите обекти

☐ Лошата транспортна достъпност до местата за туризъм

☐ Неразвитата мрежа от фирми, свързани с логистиката на туристическия сектор

☐ Недостатъчно квалифицирания персонал в сферата на туристическите услуги

☐ Недобре развития туристически продукт като цяло

☐ Липсата на достатъчно добри условия в средствата за подслон и местата за настаняване

☐ Друго:.....

8. Смятате ли, че общинската администрация и партньорските организации могат да изградят и поддържат необходимия капацитет за ефективно и ефикасно управление на програми и проекти за устойчиво интегрирано развитие на община Силистра?

Да, капацитетът им е висок	1
Да, но частично	2
По-скоро не могат	3
Не, капацитетът им е нисък	4
Не мога да преценя	5

Моля, опишете накратко Вашия отговор или дайте пояснения:

9. Моля, посочете в кои области на развитие е постигнат напредък в развитието на община Силистра през последните 10 години? /Моля, заградете цифрата в колонка „да" или „не" в съответствие с Вашия избор./

№	Област	Да	Не	№	Област	Да	Не
1.1	Създадени са необходимите условия за развитие на местния бизнес			1.4	Подобрена пътната, транспортна, ВиК, газоснабдителна, комуникационна, осветителна и енергийна инфраструктура		
1.2	Създадени възможности за развитие на туризма и условия за опазване и обогатяване на културното и природното наследство в района			1.5	Създадени условия за опазване на околната среда и намаляване на вредните влияния на шума, замърсяване от отпадни води		
1.3	Подобряване на градската среда и изграждане на зелени площи, паркови места, спортни и детски площадки			1.6	Подобряване качеството и развитие на социалните услуги		

10. Моля посочете обекти и конкретни идеи за реализиране, които да бъдат включени в Общински план за развитие на община Силистра за периода 2014-2020 г.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

ОБЩИНА СИЛИСТРА

2014-2020

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

"Рамка за оценка на административния капацитет на Общинска администрация Силистра "

Приложение 3 „Рамка за оценка на административния капацитет на Общинска администрация Силистра“

РЕСУРСИ		*КРИТЕРИИ ЗА ВСЕКИ ЕТАП НА РАЗВИТИЕ*			
		Нестабилност	**Развитие**	**Усъвършенстване**	**Устойчивост**
Аспект	***Компонент***	**УПРАВЛЕНСКИ РЕСУРСИ**			
Самостоятелност		Администрацията в голяма степен е зависима от централната власт.	Администрацията работи за постигане на целите си само в партньорство с други териториални звена.	Администрацията е в състояние да мобилизира разнообразни ресурси за изпълнение на собствените си цели	В допълнение към управленската и финансова самостоятелност, администрацията има възможности да издава самостоятелни нормативни актове в защита на интересите на целевите групи.
Стил на ръководство	Управителни органи	Ръководството на администрацията се осъществява изцяло от нейния ръководител.	При вземане на важни решения ръководителят се съветва с отделни членове на ръководния екип.	Съществува някаква форма на колегиум, но тя не е институционализирана.	Налице е институционализиран общ управителен орган, който работи по свой правилник и който взема стратегическите решения..
	Персонал – работа в екип	Персоналът е главно технически изпълнител. Решенията се вземат от ръководителя на административното звено. Все още не се работи в екип.	Ръководителят на административното звено и няколко подбрани от него служители са “движещата сила” на администрацията.	Повечетето от членовете на администрацията работят за развитието й като екип.	Администрацията може да работи ефективно и в отсъствие на нейния ръководител..
Планиране	Мисия/ Планове	Планиране няма или е ad hoc.	Разработват се и текущо се актуализират годишни планове, но те не са част от дългосрочен стратегически план на администрацията.	Планирането е разгърнато и по-дългосрочно. Плановете имат дългосрочен стратегически характер и са структурирани съобразно мисията на администрацията.	На основата на мисията се разработва стратегически план. Годишните планове се изготвят като оперативни инструменти на стратегическото планиране, които редовно се разглеждат в светлината на дългосрочните цели на администрацията.
	Участие	Планът се разработва формално от един или двама души /предимно от ръководителя на администрацията или от посочен от него служител.	Управителните органи участват в разработването на плана като вземат под внимание някои от идеите на служителите.	Планирането се осъществява от специално формиран екип на основата на частично проучване на потребностите на целевите групи/членовете, с които работи администрацията. Целевите групи не са включени в процеса на вземане на решения.	Представители на целевите групи и служителите участват при вземането на решения, свързани с плановете на администрацията заедно с нейния ръководител и управляващ орган.

РЕСУРСИ		*КРИТЕРИИ ЗА ВСЕКИ ЕТАП НА РАЗВИТИЕ*			
		Нестабилност	**Развитие**	**Усъвършенстване**	**Устойчивост**
Аспект	***Компонент***	**УПРАВЛЕНСКИ РЕСУРСИ**			
Планиране	Ресурсно обезпечаване	Целите не са съобразени с ресурсите и влиянието на външните фактори.	Постигането на целите е съобразено с ресурсите, но без задълбочен анализ на външните фактори.	Планирането се основава на анализа на ресурсите и отчитане на влиянието на външните фактори, но плановете не се актуализират в процеса на изпълнението им.	Годишните и стратегическите планове са изчерпателни и съобразени с ресурсите и външните фактори и тяхната динамика (актуализират се в хода на изпълнение).
	Работният план като инструмент	Администрацията не разработва оперативни планове.	Изготвят се оперативни планове, но те рядко се използват от ръководителите и техническия персонал.	Оперативните планове се използват, но не се възприемат като динамични инструменти, които да се актуализират при необходимост.	Оперативните планове се използват и възприемат като полезни инструменти и се актуализират при необходимост.
Участие на служителите в управлението	Делегиране	Решенията се спускат “отгоре” – от ръководителя. Обратната връзка е слаба или липсва.	Голяма част от управленските решения се вземат от управителния орган и ръководителя на администрацията. Делегират се права се само на избрани хора.	Все по-често управленските решения се делегират на ръководителите на отделните служби, проекти и екипи.	Управленските решения се делегират на подходящото ниво на администрацията. Има ясно разписани матрици на правата и отговорностите на служителите и актуални длъжностни характеристики..
	Прозрачност при вземането на решения	Решенията се спускат “отгоре” – от ръководителя, без яснота за критериите и без обратна връзка.	Критериите за вземане на решения се обсъждат от колективен орган, но не се комуникират с оперативното управление.	Процесът на вземане на решения е по-прозрачен за екипа; членовете на екипа участват при вземането на решения на съответното ниво.	Прозрачен процес на вземане на решения; всеки от екипа участва при вземането на съответните решения.
	Участие на персонала	Ролите и отговорностите на персонала са неясни и често променящи се.	Ролите на отделните членове на персонала са по-ясни, но липсва координация.	Персоналът разбира по-ясно ролята си в администрацията и как да участва в управлението.	Членовете на персонала все повече са в състояние да определят начина, по който участват в управлението на администрацията.
	Комуникация	Преобладава неформалният тип вътрешна комуникация.	Поява на формални канали за диалог и вземане на решения (напр. заседания на екипа).	Отворена хоризонтална и вертикална комуникация. Използват се формални и неформални канали за обмяна на информация.	Административната единица има политика за систематично поддържане на отворена комуникация на всички нива.

РЕСУРСИ		*КРИТЕРИИ ЗА ВСЕКИ ЕТАП НА РАЗВИТИЕ*			
		Нестабилност	**Развитие**	**Усъвършенстване**	**Устойчивост**
Аспект	***Компонент***	**УПРАВЛЕНСКИ РЕСУРСИ**			
Системи на управление	Системи за управление на персонала	Не съществуват формални кадрови системи (длъжностни характеристики, процедури за подбор и освобождаване на персонала).	Съществуват системи за управление на персонала, но не всички необходими. Продължават неформалните практики за подбор на персонала.	На практика всички необходими системи за управление на персонала са институционализирани. Понякога се използват и неформални механизми.	Системите за управление на персонала са институционализирани, разбират се от персонала и могат да се използват при трудови спорове.
	Документация	Администрацията няма формално организирана документация.	Документацията се съхранява, но не е разбираема или систематизирана.	Документацията е систематизирана и леснодостъпна, но все още има празноти.	Документацията е разбираема, систематизирана и лесно достъпна.
	Административни процедури	Малък брой административни процедури са формализирани и се следват.	Все по-голяма част от административните процедури се формализират, но липсва правилник за работа.	Въведен е вътрешен правилник, но само като документ в папка, а не като работен инструмент.	Вътрешният правилник е работен инструмент, който непрекъснато се актуализира. Служителите се позовават на него при обсъждане на процедурите.
Предоставяне на услуги		Предоставянето на услуги на гражданите и другите потребителите на услуги се определя единствено от приоритетите на администрацията; често само в отговор на конкретните изисквания на вишестоящия орган или по усмотрение на ръководителя.	Видът и качеството на предоставяните на потребителите услуги е резултат от писани нормативни актове. Няма системно наблюдение на качеството на услугите. При разработването на пакета от услуги потребностите и изискванията на потребителите на услуги се взимат предвид инцидентно или въобще не се отчитат.	Администрацията системно проучва потребностите на гражданите и потребителите на услуги при определянето на подходящия тип, количеството и качеството на предоставяните услуги. Мненията и очакванията им се проучват, най-малко веднъж в годината, с оглед получаване на обратна връзка за усъвършенстване на предлаганите услуги.	Администрацията е ангажирана с процес на непрекъснато усъвършенстване на качеството на предоставяните услуги. Те се разработват и предоставят в съответствие с нормативните актове, но и с конкретните предпочитания на потребителите като качеството им се наблюдава непрекъснато чрез система за обратна връзка. На основата на тази информация се внасят подобрения в услугите и/или се предлагат нови.

РЕСУРСИ		*КРИТЕРИИ ЗА ВСЕКИ ЕТАП НА РАЗВИТИЕ*			
		Нестабилност	**Развитие**	**Усъвършенстване**	**Устойчивост**
Аспект	***Компонент***	**УПРАВЛЕНСКИ РЕСУРСИ**			
Участие на целевите групи, за които администрацията работи		Целевите групи не участват в работата на администрацията, освен като потребители на услуги.	Администрацията разчита на лидерите на целевите групи, с които работи, за мобилизиране на енергия и ресурси.	Администрацията разчита на лидерите на целевите групи, с които работи при планирането, осъществяването и оценката на дейността си.	Целевите групи/, с които работи администрацията участват активно при планирането, осъществяването и оценката на дейностите й и я подкрепят за постигането на устойчиви резултати.
Мониторинги оценка	Включване в процеса на вземане на решения	Не съществуват формални механизми за мониторинг и оценка. Разчита се на усет и интуиция.	Оценките се извършват рядко – по искане на висшестояща организация или от външен оценител.	Оценките се инициират от екипа; екипът взима все по-голямо участие в тяхното осъществяване; някои управленски решения се взимат на базата на данни от оценката, но това все още е изолиран процес.	Системата за систематичен мониторинг оценка и анализа на данните от нея са част от процеса на вземане на управленски решения.
	Обратна връзка от целевите групи/членове-те	Няма обратна връзка от целевите групи/членовете, с които работи администрацията.	Съществуват неформални канали за обратна връзка от целевите групи/членовете.	Съществуват формални, но не постоянни механизми за получаване на обратна връзка от целевите групи/членовете, посредством проучвания и оценки.	Съществуват постоянни формални механизми за получаване на обратна връзка и предложения от целевите групи/членовете, с които работи администрацията.

РЕСУРСИ		*КРИТЕРИИ ЗА ВСЕКИ ЕТАП НА РАЗВИТИЕ*			
		Нестабилност	**Развитие**	**Усъвършенстване**	**Устойчивост**
Аспект	***Компонент***	**ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ**			
Умения на персонала		Малко служители на администрацията запълват широк обхват от професионални умения.	Привлечени (наети) са външни експерти за подпомагане дейността на администрацията в определени области, но за много дейности липсват специалисти.	Всички основни области са подсигурени с квалифицирани хора от екипа и външни експерти.	Всички основни области са подсигурени, като членовете на екипа и външните експерти на администрацията са признати специалисти, предоставящи опита и помощта си на други организации.
Стратегия		Развитието на човешките ресурси е на основата на *ad hoc* решения и използване на възникващи възможности.	Има общи насоки за развитието на персонала, но са краткосрочни и на проектна основа.	Развитието на персонала се планира на основата на проучване на потребностите. Планът е съгласуван с мисията на администрацията.	Професионалното развитие на екипа се разглежда като част от организационното развитие. То се съпътства с лични планове за професионално израстване.
Обучение		Липсва или се осигурява малко обучение.	Осигурява се обучение, но на *ad hoc* основа.	Обучението като цяло е съгласувано с плана за развитието на персонала, но все още не е напълно систематизирано или достатъчно.	Осъществяваното обучение съответства или надминава изискванията на личните планове за професионално израстване.
Професионална подкрепа в рамките на администрацията		Липсва или се осигурява малко подкрепа за професионалното развитие на сътрудниците.	Осигурява се известна подкрепа за професионалното развитие.	Членовете на екипа получават подходяща подкрепа, напътствия и консултации, но съвместното екипно развитие не е станало обща практика в администрацията.	Взаимната професионална подкрепа е важна част от работата на всеки от членовете на екипа.
Мотивация		Липсва или има малко признание за труда. “Прегарянето” в работата е често срещано.	Неформално признание за труда, но не съществува формален начин за поощряване.	Налице са формални системи за оценка и признание за свършената работа.	Сътрудниците участват в поставянето на целите за професионално израстване и знаят какво се очаква от тях.

РЕСУРСИ		*КРИТЕРИИ ЗА ВСЕКИ ЕТАП НА РАЗВИТИЕ*			
		Нестабилност	**Развитие**	**Усъвършенстване**	**Устойчивост**
Аспект	***Компонент***	**ФИНАНСОВИ РЕСУРСИ**			
Финансово управление	Планиране	Бюджетите са изготвени нереалистично. Бюджети се разработват с единствената цел да се обвържат разходите с приходи, но те не са изпълними и обикновенно финансовата година приключва със задължения.	Изготвят се реалистични бюджети, но те не се използват като инструмент за вземане на организационни решения. Изгражда се известна представа за общото финансово състояние на администрацията.	Администрацията има дългосрочен обобщен организационен бюджет, но той не е обвързан със стратегическите цели на развитието.	Финансовото планиране се основава на обобщения бюджет на администрацията, като се отчита общото финансово състояние при дългосрочното организационно планиране и управление. Бюджетът е ориентиран към изпълнение на стратегическите и оперативни цели.
	Контрол	Финансовите средства се контролират предимно от ръководителя. Вътрешният контрол е слаб.	Установени са контролни финансови процедури, но те не са напълно систематизирани.	Контролните процедури са систематизирани и установени в подкрепа на управлението на администрацията. Документираните процедури подпомагат непрекъснатия контрол.	Контролът е вътрешна управленска функция. Администрацията не го възприема като прекалено “свръхконтролиране”.
	Отчетност	Финансовите отчети са непълни и трудно разбираеми. Служат единствено за изпълнение на изискванията на висшето ръководство.	Финансовите отчети са по-ясни и разбираеми за гражданите, но все още непълни. Няма формализирана процедура за отчет пред обществеността.	Финансовите отчети са ясни, пълни и разбираеми за обществеността. Формалните отчети се използват редовно при управлението на дейностите.	Отчетите и системата за финансова информация могат бързо да осигурят картина за общото финансово състояние на администрацията. Отчетите винаги са готови навреме, приемат се с доверие и са прозрачни.
	Одит	Не се извършват финансови одити.	Извършват се външни одити, но рядко. Няма звено за вътрешен одит.	Външните одити са чести, но не регулярни. Има създадено звено за вътрешен одит.	Външните одити се извършват редовно от компетентно звено за вътрешен одит.

РЕСУРСИ		*КРИТЕРИИ ЗА ВСЕКИ ЕТАП НА РАЗВИТИЕ*			
		Нестабилност	**Развитие**	**Усъвършенстване**	**Устойчивост**
Аспект	***Компонент***	**ФИНАНСОВИ РЕСУРСИ**			
Финансова независи-мост	Разнообразие на източниците на финансиране	Финансирането идва от обичайните бюджетни приходоизточници. Преобладаващата част е от централния бюджет.	Финансирането идва от обичайните бюджетни приходоизточници, като централните и местните приходи са почти равни.	Голямата част от финансирането е от обичайните бюджетни приходоизточници. Полагат се усилия за търсене на алтернативни приходи.	Финансирането е от разнообразни приходоизточници. Администрацията използва нови, модерни алтернативни източници за увеличаване на бюджета си.
	Мобилизация на собствени ресурси	Мобилизирането на собствени ресурси за финансиране на дейността е неизползвано или е неуспешно.	Опити за мобилизиране на собствени ресурси се предприемат *ad hoc*.	Има действаща стратегия за мобилизацията на собствени ресурси.	Има действаща стратегия за мобилизацията на собствени ресурси. Нараства дела на разходите, покривани със собствен финансов ресурс.
Финансово здраве		Финансовите средства за осъществяване на дейността недостигат.	Налице са достатъчно финансови средства за изпълнение на основните задължения.	Налице са достатъчно финансови средства за изпълнение на задълженията и за осигуряване на развитие.	Всички дейности и проекти, съответстващи на мисията имат дългосрочни планове за финансиране и наличните средства са адекватни на изискванията на плана за управление.

РЕСУРСИ		*КРИТЕРИИ ЗА ВСЕКИ ЕТАП НА РАЗВИТИЕ*			
		Нестабилност	**Развитие**	**Усъвършенстване**	**Устойчивост**
Аспект	***Компонент***	**ВЪНШНИ РЕСУРСИ**			
Връзки с обществе-ността	Обществено признание	Администрацията (административната структура) е малко позната извън кръга на преките ползватели на услуги.	Администрацията е позната на целевата група, с която работи, но прави малко за представянето на дейностите си пред широката общественост и взимащите важни решения.	Администрацията има контакт с взимащите важни решения и е изградила някои канали за комуникация с обществеността.	Администрацията и нейната работа са добре познати на обществеността и формиращите обществената политика. Тя е способна да води равноправен диалог за промяна на политиката и практиката. Получава подкрепа от целевите групи, с които работи и се радва на уважение от страна на обществеността извън тях.
	Медийна стратегия	Администрацията ползва медиите малко, предпочитайки да поддържа минимална представителност. От време на време медиите инициират контакти. Липсват установени механизми за комуникация.	Администрацията започва да се стреми към представянето си в медиите. Обикновено на основата на публикации за отделни събития по проекти на администрацията.	Администрацията е способна да си осигурява достъп до медиите чрез официални и неформални механизми. Тя често се представя в медиите, но все още няма стратегия за работа с тях.	Администрацията използва установените си връзки с медиите, за да информира често и ефективно обществеността. Разработена е стратегия за работа с медиите и се предприемат опити, чрез социален маркетинг и други средства да се популяризира администрацията и да се разшири обществената осведоменост за мисията й.
Ориентация към целевите групи, чиито интереси представлява		Администрацията действа по централизиран начин с малко връзка с целеви групи, за които работи.	Администрацията обслужва целеви групи, за които работи на основата на преценки и възприятия, без активно да привлича техни представители в работата си.	При вземане на важни решения се отчитат мненията и препоръките на целевите групи, с които работи администрацията. Те я възприемат като защитаваща и обслужваща техните интереси.	Интересите, предложенията и участието на целевите групи, са напълно интегрирани в политиката и практиката на администрацията.

РЕСУРСИ		*КРИТЕРИИ ЗА ВСЕКИ ЕТАП НА РАЗВИТИЕ*			
		Нестабилност	**Развитие**	**Усъвършенстване**	**Устойчивост**
Аспект	***Компонент***	**ВЪНШНИ РЕСУРСИ**			
Способност да работи с централни власти и техните регионални структури		Отношенията се възприемат като противопоставяне на “ние” “те”. Често има напрежение между нея и гражданите. Комуникацията е слаба	Отношенията са добронамерени. Понякога се установява сътрудничество по конкретни задачи и проекти.	Администрацията търси сътрудничество на целевите групи, но обикновено на неформално равнище. Отношенията са добронамерени, но небалансирани.	Съществуват и често се ползуват формални и неформални механизми за сътрудничество. Отношения на пълно партньорство. Администрацията интегрира препоръките на целевите групи в своите планове за развитие
Способност да работи с други организации		Административната единица няма опит в работата с други организации. Не е позната или не се ползва с доверието им.	Нараства известността и доверието към администрацията. Опитът в сътрудничеството е само по определени актуални проблеми.	Администрацията работи съвместно с различни неправителствени, бизнес, граждански, политически и др. формирования, участва в мрежи и коалиции от организации на основата на потребностите на целевите групи, за които работи.	Администрацията играе водеща роля в насърчаване създаването на мрежи от партньори на основата на интересите на целевите групи, които представлява и за които работи. Тя е способна да помогне за решаване на конфликти с тези организации и между тях, а също и да влияе върху формиране на политика, застъпвайки се за интересите на общностите, с които работи.